

การพัฒนาแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
DEVELOPMENT OF ENHANCED TEACHER CONSCIOUSNESS ACTIVITIES MODEL
FOR THE PHATNAITOM PROJECT

เพ็ญพักตร์ ภูมิมาลา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2562

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEVELOPMENT OF ENHANCED TEACHER CONSCIOUSNESS ACTIVITIES MODEL
FOR THE PHATNAITOM PROJECT

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY
(Educational Science & Learning Management)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2019

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ของ

เพ็ญพัทธ์ ภูมมาลา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุภาสิโนบล) (อาจารย์ ดร.ไพโรจน์ พิทักษ์สาดี)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา) (อาจารย์ ดร.รุ่งทิพา แยมรุ่ง)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ นิสิตโครงการเพชรในตม
ผู้วิจัย	เพ็ญพักตร์ ภูมิมาลา
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย สุธาสีโนบล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ดังกา

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม 2) พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม 3) จัดทำข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม การดำเนินการวิจัย มี 3 ระยะ คือ 1) ถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม 2) พัฒนารูปแบบกิจกรรม ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรม 3) จัดทำข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูและตรวจสอบโดยการสัมมนาทางวิชาการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การถอดบทเรียน พบว่า ลักษณะเด่นของจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม คือ 1) ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู 2) การเป็นแบบอย่างที่ดี 3) การกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และรูปแบบกิจกรรมประกอบด้วยที่มาและความสำคัญ หลักการของรูปแบบกิจกรรมวัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม โครงสร้างเนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมและการวัดประเมินผล การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดและได้จัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะศึกษาศาสตร์ กอ.รมน.และกระทรวงศึกษาธิการ

คำสำคัญ : จิตสำนึกความเป็นครู, รูปแบบกิจกรรม, การพัฒนารูปแบบ

Title	DEVELOPMENT OF ENHANCED TEACHER CONSCIOUSNESS ACTIVITIES MODEL FOR THE PHATNAITOM PROJECT
Author	PENPAK PUMMALA
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2019
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Kittichai Suthasinobol
Co Advisor	Assistant Professor Dr. Wilailak Langka

The purposes of this research are as follows: (1) the lessons learned to enhance the consciousness of teachers for the Phatnaitom Project; (2) to develop an activities model to enhance the consciousness of teachers; (3) to make suggestions to enhance the consciousness of teachers. This study had three phases: (1) the lessons learned about enhancement by in-depth interviews and focus group discussions; (2) to develop an activities model, to monitor the performance and efficacy of the activities model; (3) to make suggestions to enhance the consciousness of teachers and monitored suggestions at an academic seminar. The results were as follows: the lessons learned showed that the outstanding characteristics of the consciousness of teachers for the Phatnaitom Project included the following: (1) love and faith in the teaching profession; (2) being a role model; (3) returning to their own local development and to enhance the consciousness of teachers, which consisted of the consciousness activities model, consisting of background origin and importance, the principles of the activity model, the purpose of the activity model, content structure, the process of organizing activities and valuation. The performance of the activities model were at the highest level. The average assessment results regarding distance before and after use of the activities model was statistically significant at a level of .05. The students were satisfied with the activities model at the highest level and made a policy proposal to the Faculty of Education, ISOC and the Ministry of Education.

Keyword : Enhanced teacher consciousness, Activities model, Model development

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.ไพรัชญ์ พิทักษ์สาธิต ประธานคณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.รุ่งทิพา แยม รุ่ง กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย สุทธิโนบลและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ลังกา ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่เริ่มดำเนินการกระทั่งได้เป็นปริญญานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ และ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการแก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพและคณาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรการศึกษาด้านจิต สังคมวิชาการประถมศึกษา เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์ คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม เจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร(กอ.รมน.) บัณฑิตโครงการเพชรในตมและนิสิตโครงการเพชรในตม ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำงานวิจัยตลอดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ที่เป็นแรงบันดาลใจทางการศึกษาในครั้งนี้ อีกทั้งยังเป็นกำลังใจในการศึกษาจนจบหลักสูตร รวมถึงเพื่อนๆ พี่ๆ น้อง ๆ ทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจให้การสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดขอขอบคุณตัวเองที่ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ขอขอบคุณความตั้งใจของตนเองที่ไม่ยอมแพ้ในการทำปริญญานิพนธ์จนสามารถจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จสมบูรณ์

เพ็ญพักตร์ ภูมิมาลา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย	7
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย	18
สมมุติฐานในการวิจัย	19
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
ข้อมูลพื้นฐานของโครงการเพชรในตม	21
ประวัติความเป็นมาของโครงการเพชรในตม.....	21
วัตถุประสงค์ของโครงการ	22
ลักษณะเด่นของโครงการเพชรในตม.....	23
คุณสมบัติการสอบคัดเลือกเป็นนิสิตโครงการเพชรในตม.....	23
สถานที่ศึกษา.....	24

กิจกรรมพิเศษ	25
แนวคิดเกี่ยวกับการถอดบทเรียน.....	32
ความหมายของการถอดบทเรียน.....	32
ความสำคัญของการถอดบทเรียน.....	34
รูปแบบการถอดบทเรียน	35
กระบวนการและขั้นตอนการถอดบทเรียน	37
เทคนิคและวิธีการถอดบทเรียน	38
แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นครู.....	42
แนวคิดความเป็นครู	42
ลักษณะของครูที่ดี.....	45
องค์ประกอบของความเป็นครู.....	47
มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา.....	47
คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21	51
แนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นครู.....	55
ความหมายของจิตสำนึก	55
ความสำคัญของจิตสำนึก	56
ความหมายของจิตสำนึกความเป็นครู.....	57
ความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครู.....	60
องค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครู	62
การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู	69
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตครู	72
ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษา ของซิกเกอริง และไรเซอร์.....	72
ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษา.....	74

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ	76
ความหมายของรูปแบบ	76
ประเภทของรูปแบบ	80
องค์ประกอบของรูปแบบ	84
การพัฒนารูปแบบ	87
การประเมินรูปแบบ	90
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	98
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	101
ระยะที่ 1 การถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม	102
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการ เพชรในตม	110
ระยะที่ 3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม	118
บทที่ 4 ผลการศึกษา	122
ระยะที่ 1 ผลการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม	122
ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการ เพชรในตม	129
ระยะที่ 3 ผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูของนิสิตโครงการ เพชรในตม	161
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	169
ความมุ่งหมายของการวิจัย	169
วิธีดำเนินการวิจัย	169
สรุปผลการวิจัย	171

อภิปรายผลการวิจัย	179
ข้อเสนอแนะ	189
บรรณานุกรม	191
ภาคผนวก.....	202
ประวัติผู้เขียน.....	396

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การวิเคราะห์โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามประเภทกิจกรรม.....	26
ตาราง 2 การวิเคราะห์โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน	28
ตาราง 3 การเปรียบเทียบมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพกับหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการประถมศึกษา (พ.ศ.2560).....	31
ตาราง 4 การจำแนกความหมายและองค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครู	63
ตาราง 5 องค์ประกอบของรูปแบบ.....	86
ตาราง 6 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมมาตรฐานความเป็นไปได้	140
ตาราง 7 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์.....	144
ตาราง 8 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมมาตรฐานด้านความเหมาะสม.....	147
ตาราง 9 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม	151
ตาราง 10 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม 4 มาตรฐาน	155
ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยการประเมินตนเอง	158

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อน และหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการประเมินโดยเพื่อน	159
ตาราง 13 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ของนิสิตโครงการเพชรในตม	160

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศที่ช่วยให้ประเทศเจริญก้าวหน้าทัดเทียมสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งคนนับเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งเปรียบเสมือนศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศชาติ โดยจะพบว่าประเทศที่เจริญรุ่งเรืองหลายประเทศประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศได้นั้น ล้วนมีประชากรที่มีคุณภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เป็นการวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดเป็น การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพอยู่ได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงร่วมกันเป็นกำลังสร้างสรรค์พัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 2) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ได้กล่าวว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, น. 3) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, น. 4) รวมทั้งแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ที่มุ่งหวังที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อน กระบวนการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 11) ซึ่งการพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพต้องพัฒนาโดยการให้การศึกษาเพราะถือว่าการให้การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และบุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ก็คือ “ครู” (วรการณ สามโกเศศ, 2553, น. 98)

กระบวนการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณ ภาพจึงมีความสำคัญดังจะเห็นจากมาตรา 52 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ระบุไว้ว่า “กระทรวงศึกษาธิการต้องมีการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตและการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับวิชาชีพครูชั้นสูง โดยร่วมมือกับสถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู อาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความ พร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรอย่างต่อเนื่อง” (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 17) รวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่มีการปรับระบบการผลิตและ พัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนา ศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง(สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2560, น. 33) สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ได้ผลจริงในสภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 ที่กล่าวว่า ควรปฏิรูปตั้งแต่ระบบการคัดเลือกคนมาเรียนครู การผลิตครูและ การพัฒนาการทำงานของครูให้ได้คนเก่ง(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, น. 56) ซึ่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดในส่วนของครูจะต้อง มีคุณสมบัติ คุณสมบัติตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะตามที่ได้บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ซึ่ง พระราชบัญญัติ ทั้งสองฉบับได้กำหนดสิ่งสำคัญที่สอดคล้องกัน คือ การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพ คุณธรรม ระเบียบวินัย เพื่อให้ครูมีชื่อเสียง มีเกียรติและศักดิ์ศรีแห่ง วิชาชีพ มีความเป็นครู มีจิตวิญญาณครู(คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. คำนำ) ดังนั้นสถาบันผลิตครูต่าง ๆ จึงมีหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

แต่ที่ผ่านมานั้นพบว่า สถาบันผลิตครูมีปัญหาและอุปสรรคในการผลิตครู ทั้งนโยบาย การผลิตครูขาดความต่อเนื่อง รัฐลงทุนเพื่อการผลิตครูต่ำ นโยบายการผลิตครูไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคม วิกฤติการขาดแคลนครูของสถาบันฝึกหัดครูปัญหาในการผลิตครู ขาดเอกภาพในเชิงนโยบายและมาตรฐานการผลิตครู ขาดการประสานงานในรูปแบบ แนวทาง และกระบวนการคัดเลือก เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558, น. 42) ทั้งการรับ นิสิตนักศึกษาเพื่อผลิตครูมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อีกทั้งสถาบันผลิตครูมีคุณภาพแตกต่างกัน ทำให้ครูที่ผลิตออกมามีคุณภาพแตกต่างกันไปด้วย รวมถึงปัจจุบันความศรัทธาต่อวิชาชีพครูมี น้อยลงเป็นผลทำให้คนดีคนเก่งไม่ต้องการเป็นครู ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ขาดครูที่มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557 , น. 17-18) ดังรายงานผลการประเมินศักยภาพ

ของครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้ทดสอบวัดความรู้ พบว่าครูส่วนใหญ่ได้คะแนนวัดความรู้ความสามารถของครูในแต่ละรายวิชานั้นต่ำกว่าเกณฑ์ (ชินวรณ์ บุญยเกียรติ, 2553, น. 2) และได้มีการสำรวจความคิดเห็นครูสอนดี จำนวน 210 คน จากสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างกระจายใน 4 ภูมิภาคของประเทศ เพื่อสอบถามถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการทำหน้าที่ครูและแนวทางการส่งเสริมครูให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งพบปัญหาที่สำคัญที่กลายเป็นอุปสรรคของการทำหน้าที่ครู ประกอบด้วย 1) ภาระหนักนอกเหนือจากการสอน 22.93% 2) จำนวนครูไม่เพียงพอ สอนไม่ตรงกับวุฒิ 18.57% 3) ขาดทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 16.81% 4) ครูรุ่นใหม่ขาดจิตวิญญาณขณะที่ครูรุ่นเก่าไม่ปรับตัว 16.49% 5) ครูสอนหนักส่งผลให้เด็กเรียนมากขึ้น 14.33% 6) ขาดอิสระในการจัดการเรียนการสอน 10.88% (รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์, 2558, น. 1) และพบว่า ปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานในหน้าที่คือ ครูรุ่นใหม่ขาดจิตสำนึกความเป็นครู เพราะจิตสำนึกจะทำหน้าที่ในการสำรวจทางเลือกที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา ประมวลผลข้อมูล ตัดสินใจ ควบคุมการกระทำ ตรวจสอบข้อผิดพลาด วางแผนเรียนรู้ ปรับตัว และสำเนาประสบการณ์ที่เหมาะสมไว้ในความทรงจำ (Baars & Franklin, 2003, pp. 166-172)

จิตสำนึกความเป็นครูจึงเป็นสิ่งที่ครูทุกคนควรพึงมีติดตัวอยู่ตลอดเวลา การตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของครูในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความศรัทธา ความจริงใจ ความรับผิดชอบและทำอย่างเต็มความสามารถ ผู้เป็นครูจึงต้องควบคุมและเข้มงวดกับตนเองอย่างหนักในด้านความรู้ วิธีการสอน ความประพฤติ และคุณธรรม (นิเชต สุนทรพิทักษ์, 2550, น.4-5) เพื่อเป็นเครื่องกำหนดสติในการกระทำใด ๆ ของตนให้สามารถระงับพฤติกรรม อารมณ์และความรู้สึก ทำให้ตนเหมาะสมกับสภาพของความเป็นครูได้ เพราะหน้าที่ครูคือผู้สั่งสอนให้ศิษย์เป็นคนดี มีความรู้ ดังนั้นเมื่อเข้าสู่วิชาชีพครูแล้วต้องตระหนักถึงจิตสำนึกของความเป็นครูให้ชัดเจน โดยการสร้างรูปแบบและตัวอย่างที่ดีไม่ว่าจะเป็น การแต่งกาย การพูด กิริยามารยาท ตลอดจนการพิจารณาความถูกผิดดีชั่ว หากมองในแง่ของการปฏิบัติงานครูต้องอุทิศเวลาของตนไม่ทอดทิ้งหรือละทิ้งหน้าที่การงานหลักปฏิบัติหนึ่งซึ่งตรงกับระเบียบในการกำหนดจรรยาบรรณในวิชาชีพครูของคุรุสภาอีกด้วย เรื่องดังกล่าวจะอยู่ท่ามกลางการสังเกตเฝ้ามองของศิษย์และสังคมภายนอกการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ครูอย่างมีจิตสำนึกความเป็นครู จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้ทำหน้าที่ครูคงคุณค่ามีศักดิ์ศรีในวิชาชีพและบ่งบอกถึงความเฉพาะในวิชาชีพที่ชัดเจน (ภควัต ศรียารัตน์, 2559, น. 3) จากความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครูจะเห็นได้ว่า การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นครูเป็นภารกิจ

สำคัญที่สถาบันผลิตครูควรพัฒนาและเสริมสร้างให้แก่คณาจารย์คณาจารย์ทุกคนก่อนออกไปปฏิบัติหน้าที่ครูในอนาคต

โครงการเพชรในตม เป็นโครงการผลิตครูที่เกิดจากความร่วมมือของ 3 หน่วยงาน คือ ส่วนงานมวลชนและกิจการพิเศษ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาเยาวชนในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองให้ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและมีความรู้ความสามารถกลับไปเป็นพัฒนาชุมชนและพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ เพื่อนำเด็ก ๆ และเยาวชนในชุมชนสู่ความเข้มแข็ง มั่นคงทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองของหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองซึ่งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ นิสิตที่ให้เข้ามารับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาด้านจิตตปัญญาศึกษา(วิชาเอกการประถมศึกษา)(ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2554, น. 79-78; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554, น. 4-5; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, น. 160)

นอกจากนิสิตโครงการเพชรในตมจะได้ศึกษาตามหลักสูตรปกติแล้ว นิสิตยังได้รับการพัฒนาจากการเข้าร่วมโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จัดเพิ่มเติมให้เป็นพิเศษแก่นิสิตในโครงการเพชรในตมเพื่อให้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการ และได้มีการพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์และวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปเป็น 7 ด้าน คือ กิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี ด้านความมั่นคงและการปกครอง ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งได้จัดทำโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม โดยพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมให้มีความพร้อมในทุกด้าน (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2554, น. 80-83; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554, น. 4-5)

นอกจากนี้โครงการเพชรในตมถือว่าประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในวงการศึกษา หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องจนได้รับยกย่องให้เป็นโครงการดีเด่นแห่งชาติ สาขาการพัฒนาสังคมประจำปีพุทธศักราช 2541 และนิสิตโครงการเพชรในตมยังได้รับรางวัลต่างๆ อีกมากมาย เช่น รางวัลรองชนะเลิศเรียงความ นักศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรมและส่งเสริมสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม ระดับชาติ โล่เชิดชูเกียรติในโครงการ “ขอทำดีเพื่อแผ่นดิน” รางวัลนิสิตนักศึกษา รางวัลพระราชทาน ประจำปี 2559 ระดับอุดมศึกษา รางวัลเด็กและเยาวชนดีเด่น เขตพัฒนา

ปี พ.ศ.2561 รางวัลลูกที่มีความกตัญญูต่อแม่ในโอกาสงานวันแม่แห่งชาติ ประจำปี 2561 เป็นต้น สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของโครงการเพชรในตมที่สามารถผลิตครูที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพและศักยภาพที่จะเป็นทั้งครู ผู้นำชุมชน และนักพัฒนาไปพร้อมกัน นับว่าเป็นความภาคภูมิใจของทั้ง 3 หน่วยงานดังกล่าวข้างต้นที่สามารถดำเนินการโครงการเพชรในตมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมาได้อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีทรัพยากรจำกัด ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อทบทวนการดำเนินงานโครงการเพชรในตม และการสรุปผลการดำเนินงานแต่ละกระบวนการที่ทำให้ประสบผลสำเร็จในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

แต่การเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งมาตรฐานวิชาชีพครู โดยเป็นการปรับปรุงองค์ประกอบในด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ จาก 11 ด้าน ลดเหลือ 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านค่านิยมและลักษณะความเป็นครู เช่น ประพฤติตนที่ดีมีคุณธรรมและจริยธรรม, ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ฯลฯ 2.ด้านความรู้และศาสตร์การสอน เช่น ติดตามการเปลี่ยนแปลงบริบทของโลกและรู้เท่าทันสังคม บูรณาการความรู้ เนื้อหาวิชา หลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ฯลฯ 3.การปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เช่น พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ วางแผนและจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รู้คิด และมีความเป็นนวัตกร ฯลฯ และ 4. ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน เช่น ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สร้างเครือข่ายความร่วมมือผู้ปกครองและชุมชน เป็นต้น รวมถึงการปรับหลักสูตรจากหลักสูตรผลิตครู 5 ปี เป็นหลักสูตรผลิตครู 4 ปี และในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครูศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 กำหนดให้สถาบันการศึกษากำหนดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในแต่ละปี เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ปีละไม่น้อยกว่าสองกิจกรรม(ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น. 12) ซึ่งกิจกรรมในการพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมอาจไม่ครอบคลุมสำหรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เนื่องจากกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูไม่ได้เป็นกิจกรรมเฉพาะ แต่เป็นการสอดแทรกอยู่ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น จากการวิเคราะห์โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน จำนวน 3 ด้านประกอบด้วย จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม และพบว่ามุ่งเน้นการ

ปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองเป็นหลัก อาจไม่เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคมเช่นกัน ดังนั้นจึงควรมีการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น และเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมเพิ่มเติม

แต่จิตสำนึกความเป็นครูจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการเสริมสร้าง สังคมและบ่มเพาะอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีการสร้างเสริมจิตสำนึกความเป็นครูตั้งแต่ในช่วงของการเรียนวิชาชีพครู เพื่อให้บัณฑิตที่จบการศึกษาแล้วกลายเป็นผลผลิตที่สมบูรณ์แบบ พร้อมสำหรับการเป็นครูที่ดีมีคุณภาพ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากการถอดบทเรียน และพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อนำรูปแบบกิจกรรมดังกล่าวมาเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้เกิดขึ้นในตัวของนิสิตและพร้อมสำหรับการก้าวออกไปปฏิบัติหน้าที่ครูอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของสังคม อันจะช่วยเป็นกำลังสำคัญในการแก้ปัญหา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาเยาวชนของชาติต่อไป ตามคำกล่าวของ Chalmers (2004, p. 619) ที่ว่าการพัฒนาหรือเสริมสร้างจิตสำนึกในเรื่องต่าง ๆ เป็นการแก้ไขที่ดีที่สุดเนื่องจากเป็นการแก้ไขที่ต้นเหตุนั่นเอง

คำถามการวิจัย

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมมีคำถามในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมควรมีลักษณะเป็นอย่างไร
2. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมควรมีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง
3. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด
4. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิผลหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด
5. ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเป็นอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้
2. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ สามารถเป็นแนวทางให้แก่สถาบันผลิตครูและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างนิสิตครูให้มีจิตสำนึกความเป็นครู

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

1. เพื่อถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 - 2.1 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 - 2.2 เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยพัฒนา รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ผู้วิจัยได้ ดำเนินการเป็น 3 ระยะ มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. นิสิตโครงการเพชรในตม สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีส่วนการสนับสนุนในหลักสูตร การศึกษาศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม/ คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรในตมในฝ่าย ต่าง ๆ เจ้าหน้าที่จากกองรณ.

5. บัณฑิตโครงการเพชรในตม

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการ เพชรในตมจากการค้นคว้าและรวบรวมเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ของนิสิตโครงการเพชรในตม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยใช้ วิธีการเลือกแบบเจาะจง ดังนี้

1. ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1.1 อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีส่วนการสนับสนุนใน หลักสูตรการศึกษาศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน
- 1.2 ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ที่ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน
- 1.3 คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชร ในตม/คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรในตมใน ฝ่ายต่าง ๆ เจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการ เพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน
- 1.4 บัณฑิตโครงการเพชรในตม ที่มีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน
- 1.5 นิสิตโครงการเพชรในตม สาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 3 คน

2. ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

2.2 อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีความรู้ประสบการณ์การสอนในหลักสูตร การศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2.3 ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2.4 คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/เจ้าหน้าที่คณะกรรมการอำนวยการโครงการ เพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรใน ตมในฝ่ายต่าง ๆ ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการเพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

2.5 บัณฑิต/นิสิตโครงการเพชรในตม จำนวน 2 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม โดยการจัดทำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความ เป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้าง จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ดังนี้

1. ขั้นตอนการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้บริหารจากคณะศึกษาศาสตร์/อาจารย์ผู้สอนในคณะ ศึกษาศาสตร์ จำนวน 10 คน

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีความรู้ประสบการณ์การสอนใน หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 5 คน

1.3 คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการอำนวยการโครงการ เพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรใน ตมในฝ่ายต่าง ๆ จำนวน 5 คน

1.4 บัณฑิตโครงการเพชรในตม จำนวน 5 คน

2. ขั้นตอนการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 40 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีรายละเอียดจำนวนนิสิตโครงการเพชรในตมแต่ละชั้นปี ดังนี้

2.1 นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1 จำนวน 10 คน

2.2 นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 2 จำนวน 10 คน

2.3 นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 3 จำนวน 10 คน

2.4 นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 4 จำนวน 10 คน

ระยะที่ 3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม และตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม การสัมมนาทางวิชาการเพื่อวิพากษ์ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ดังนี้

1.1 ผู้บริหาร จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีประสบการณ์ในการบริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีประสบการณ์การสอนในหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

1.3 เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2. ตัวแปรตาม แบ่งได้เป็นดังนี้

2.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากมาตรฐานทั้ง 4 ด้านของ The Joint Committee on Standards of

Education Evaluation (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) ดังนี้

2.1.1 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)

2.1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)

2.1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)

2.1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)

2.2 ประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต
โครงการเพชรในตม

2.2.1 จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.2.2 ความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิสิตโครงการเพชรในตม

2.3 ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู
ของนิสิตโครงการเพชรในตม

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

2. จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

3. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

4. ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู
ของนิสิตโครงการเพชรในตม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จิตสำนึกความเป็นครู หมายถึง ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูเป็น
คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตครูที่มีจิตใจทุ่มเท มีความรักและความเมตตาต่อนักเรียน มีความ
รับผิดชอบในการทำงาน เสียสละและอุทิศตนในการดูแล อบรมสั่งสอนและพัฒนา¹นักเรียนด้วย
ความตั้งใจ ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้กับนักเรียน มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ
ของตนเอง รวมถึงการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตสำนึก
ความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ซึ่งมี
รายละเอียดดังนี้

1.1 จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง ประกอบด้วยความรัก ความศรัทธาในวิชาชีพครู มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ การเรียนรู้อุดมการณ์และแรงบันดาลใจในการประกอบวิชาชีพครู จากคุณครูต้นแบบ ตระหนักว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ มีความรับผิดชอบและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู การแลกเปลี่ยนประสบการณ์แนวความคิดและหลักการที่ใช้ในการทำงานจากรุ่นพี่ที่จบไปเป็นครู เป็นบุคคลที่แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอยู่เสมอ มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนในหน้าที่ครูด้วยความเสียสละและความตั้งใจ ชื่อสัตย์สุจริต มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ด้วยการบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูเป็นประจำทุกวัน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมเสมอ มีความรักในวิชาชีพครู ใช้ชีวิตอย่างมีสติ เป็นผู้นำทางปัญญา มีความเข้าใจตนเอง

1.2 จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน ประกอบด้วยความรัก ความเมตตาและความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยให้ความสำคัญและเข้าใจในความแตกต่างของนักเรียน สังเกตการณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงาม มีการพัฒนานักเรียนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ มีความมุ่งมั่น ปฏิบัติงานในหน้าที่ครูอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอนโดยเน้นทักษะกระบวนการคิด ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ การเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ของครู ถ่ายทอดและปลูกฝังสิ่งที่ดีงามแก่นักเรียน มีพฤติกรรมการทำงานที่สะท้อนถึงการเป็นครูที่ดี และให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการแสดงออกในทางที่ดี

1.3 จิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ประกอบด้วยการสำนึกกฎมณเฑียรบาลของตนเอง มีความภาคภูมิใจ รักและหวงแหนชุมชนของตนเอง เรียนรู้ชุมชนโดยการเรียนรู้บริบทต่าง ๆ ภายในชุมชนอย่างหลากหลายวิธี ปฏิบัติตนที่ดีให้กับชุมชน มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นในชุมชน ทำกิจกรรมสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรม หรืองานประเพณีวัฒนธรรมภายในชุมชน ให้ความร่วมมือและมีภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน กลับไปพัฒนาชุมชนตนเอง จัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีความเสียสละและรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรัก เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปราบปรามดีต่อผู้อื่น การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ การสนับสนุนความคิดริเริ่มในทางที่ถูกต้องของผู้อื่น ยอมรับความคิดที่มีเหตุผล

2. การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หมายถึง กระบวนการสร้างและพัฒนาแบบแผนกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ประกอบด้วย การประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม และระยะที่ 3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

3. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หมายถึง แบบแผนของการดำเนินกิจกรรมที่ได้เรียบเรียงโครงสร้างและกระบวนการสำหรับการจัดกิจกรรมให้แก่ นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1-4 เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู โดยโครงสร้างของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1. ที่มาและความสำคัญ 2. หลักการของรูปแบบกิจกรรม 3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม 4. โครงสร้างเนื้อหา 5. กระบวนการจัดกิจกรรมและ 6. การวัดประเมินผล ซึ่งกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ประกอบด้วย 12 กิจกรรม โดยแบ่งเป็นกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จำนวน 4 กิจกรรม กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน จำนวน 4 กิจกรรม และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม จำนวน 4 กิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้

3.1 กิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง เป็นกิจกรรมการเสริมสร้างให้นิสิตมีความรัก ความภาคภูมิใจและความศรัทธาในวิชาชีพครู จากการเรียนรู้ประสบการณ์จากคุณครูต้นแบบในการถ่ายทอดอุดมการณ์และแรงบันดาลใจในการประกอบวิชาชีพครู การเสริมสร้างให้นิสิตมีความรับผิดชอบและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู จากการเรียนรู้ประสบการณ์จากรุ่นพี่ที่จบไปเป็นครูในการสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดและหลักการที่ใช้ทำงาน และการเสริมสร้างให้นิสิตเป็นบุคคลที่แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอยู่เสมอ มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนในหน้าที่ครูด้วยความเสียสละและความตั้งใจ ซื่อสัตย์สุจริต มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มความสามารถจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความประทับใจเกี่ยวกับครูดีใน

ดวงใจ ครูที่ตนเองประทับใจและประสบการณ์ในช่วงของการเรียน การสังเกตการณ์สอนในโรงเรียน การฝึกสอนในโรงเรียน การเสริมสร้างให้นิสิตประพฤติปฏิบัติตนที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน การใช้ชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมเสมอ มีความรักในวิชาชีพครู ใช้ชีวิตอย่างมีสติ เป็นผู้นำทางปัญญา มีความเข้าใจตนเองจากการบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูเป็นประจำทุกวัน ซึ่งกิจกรรมจิตสำนึกประกอบด้วย กิจกรรมสำหรับชั้นปีที่ 1 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 2 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่คุณครู คือกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 3 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 4 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูไหม... ถ้ามใจเธอครู

3.2 กิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน เป็นกิจกรรมการเสริมสร้างให้นิสิตเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการสังเกตการณ์การสอนและสัมภาษณ์คุณครูต้นแบบในโรงเรียนที่มีความทุ่มเทในการสอนนักเรียน และมีจิตสำนึกในความเป็นครูอย่างแท้จริง การเสริมสร้างให้นิสิตสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่นักเรียน จากการสังเกตการณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อเป็นการเรียนรู้นักเรียนและเป็นข้อมูลเบื้องต้น การเสริมสร้างให้นิสิตทำงานด้วยความรับผิดชอบ มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอนโดยเน้นทักษะกระบวนการคิด การเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ของครู ถ่ายทอดและปลูกฝังสิ่งที่ดีงามแก่นักเรียน จากการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับคุณครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียน การเสริมสร้างให้นิสิตมีพฤติกรรมการทำงานที่สะท้อนถึงการเป็นครูที่ดี มีความเข้าใจในความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ความช่วยเหลือนักเรียนโดยไม่ลังเล และนักเรียนได้แสดงออกในทางที่ดีตามโอกาสต่างๆ ให้ประกอบด้วยกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 1 คือ กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 2 คือ กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ในใจเด็ก กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 3

คือ กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 4 คือ กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของคุณครู

3.3 กิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม เป็นการเสริมสร้างให้นิสิตสำนึกรักภูมิลำเนาของตนเอง เรียนรู้ชุมชนจากการสำรวจชุมชน สำรวจโรงเรียน เก็บข้อมูลของหมู่บ้านตนเองในประเด็นต่าง ๆ เช่น การทำมาหากิน อาชีพ เศรษฐกิจ สังคม ปัญหา ความต้องการ ข้อมูลของหมู่บ้านตนเองเกี่ยวกับเรียนรู้ชุมชนของตนเอง โดยการเรียนรู้บริบทต่าง ๆ ภายในชุมชนอย่างหลากหลายวิธี ทั้งการสอบถาม การสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม การเสริมสร้างให้นิสิตกลับไปพัฒนาชุมชนตนเอง มีภาวะผู้นำจากการทำกิจกรรมสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรม หรืองานประเพณีวัฒนธรรมภายในชุมชน มีความรับผิดชอบต่อสังคม การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาและชุมชน จากการนิสิตสำรวจและเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน การระดมความคิดเพื่อช่วยกันหาแนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชน การเสริมสร้างนิสัยปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีกับสังคม มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นในสังคม มีความรักเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปรารถนาดีต่อผู้อื่น การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ การสนับสนุนความคิดริเริ่มในทางที่ถูกต้องของผู้อื่น ยอมรับความคิดที่มีเหตุผล จากการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยการประสานงานกับผู้นำชุมชน สมาชิกภายในชุมชนเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นทีมงานในการทำงาน เพื่อปูพื้นฐานความคุ้นเคย ความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับนิสิตก่อนจะจบการศึกษาและกลับมาพัฒนาชุมชนของตนเอง ประกอบด้วยกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 1 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 2 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 3 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 4 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน

4. การถอดบทเรียน หมายถึง การดึงเอาความรู้ที่ได้รับจากการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อสรุปให้เกิดการเรียนรู้จากความสำเร็จหรือความผิดพลาดของการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เป็นกระบวนการสรุปลักษณะเด่นของจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม การทบทวนกระบวนการและ

ปัจจัยในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ประเด็นจิตสำนึกความเป็นครูที่ต้องเสริมสร้างและพัฒนาเพิ่มเติม สกัดออกมาเป็นบทเรียนที่สามารถนำไปสรุปและสังเคราะห์เป็นชุดความรู้สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ทั้งในด้านลักษณะเด่น กระบวนการและในมิติของข้อบกพร่อง อุปสรรคที่ขัดขวางความสำเร็จในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู และนอกจากนี้ยังเป็นแบบอย่างในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูในครั้งต่อไป หรือตัวอย่างสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีลักษณะงานที่ใกล้เคียงกัน

5. ประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หมายถึง คุณภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมในการประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของ The Joint Committee on Standards of Education Evaluation(Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) คือ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy standards) จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้แบบประเมินรูปแบบกิจกรรมแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scales) 5 ลำดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง และเห็นด้วยน้อยที่สุด

6. ประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หมายถึง ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ในขั้นตอนการใช้รูปแบบกิจกรรมโดยวัดจากการเปรียบเทียบผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมด้วยการประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อน

7. ความพึงพอใจของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หมายถึง ความรู้สึกของนิสิตที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมในด้านรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูนิสิตโครงการเพชรในตม และด้านการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

8. ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หมายถึง ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อการปฏิบัติในเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อเสนอที่เป็นนโยบายและแนวทางสำหรับการดำเนินการผลิตและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูนิสิตโครงการเพชรในตมสำหรับหน่วยงานหลักที่มีความสำคัญต่อการดำเนินการผลิตและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูนิสิตโครงการเพชรในตม คือ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และกระทรวงศึกษาธิการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นิสิตโครงการเพชรในตมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก
ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีจิตสำนึกความเป็นครูก่อนร่วมกิจกรรมและหลังร่วม
กิจกรรมแตกต่างกัน
2. นิสิตโครงการเพชรในตมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก
ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมในระดับมากขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของโครงการเพชรในตม
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของโครงการเพชรในตม
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ
 - 1.3 ลักษณะเด่นของโครงการเพชรในตม
 - 1.4 คุณสมบัติผู้การสอบคัดเลือกเป็นนิสิตโครงการเพชรในตม
 - 1.5 สถานที่ศึกษา
 - 1.6 กิจกรรมพิเศษ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการถอดบทเรียน
 - 2.1 ความหมายของการถอดบทเรียน
 - 2.2 ความสำคัญของการถอดบทเรียน
 - 2.3 รูปแบบการถอดบทเรียน
 - 2.4 กระบวนการและขั้นตอนการถอดบทเรียน
 - 2.5 เทคนิคและวิธีการถอดบทเรียน
3. แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นครู
 - 3.1 แนวคิดความเป็นครู
 - 3.2 ลักษณะของครูที่ดี
 - 3.3 องค์ประกอบของความเป็นครู
 - 3.4 คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21
4. แนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นครู
 - 4.1 ความหมายของจิตสำนึก
 - 4.2 ความสำคัญของจิตสำนึก
 - 4.3 ความหมายของจิตสำนึกความเป็นครู
 - 4.4 ความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครู
 - 4.5 องค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครู

- 4.6 การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู
5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตครู
 - 5.1 ทฤษฎีการพัฒนานักศึกษานักศึกษาของซิดเคอริง
 - 5.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาของแอสติน
6. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ
 - 6.1 ความหมายของรูปแบบ
 - 6.2 ประเภทของรูปแบบ
 - 6.3 องค์ประกอบของรูปแบบ
 - 6.4 การพัฒนารูปแบบ
 - 6.5 การประเมินรูปแบบ
 - 6.6 การหาประสิทธิภาพของรูปแบบ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานของโครงการเพชรในตม

ประวัติความเป็นมาของโครงการเพชรในตม

โครงการเพชรในตม(กิตติชัย สุธาสีโนบล, 2560, น. 76; ชำนาญ แสงแก้ว, 2541, น. 4-9; ชูศรี วงศ์รัตน์, 2543, น. 5-6; เจริญศรี วิวิธสิริ, 2539, น. 10-20; ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2554, น. 80-83; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554, น. 4-5) เริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ.2529 ด้วยความร่วมมือระหว่างคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และศูนย์อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง(ปัจจุบันคือกองอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน) ศูนย์กิจการพลเรือน (ปัจจุบันคือส่วนงานมวลชนและกิจการพิเศษ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน) มีวัตถุประสงค์ของโครงการคือ การพัฒนาชนบทโดยอาศัยบุคลากรของแต่ละท้องถิ่น ทูรกันดาร ห่วงไถลความเจริญ และหล่อหลอมต่อความมั่นคงของชาติมาช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเองมีภูมิลำเนา

โครงการเพชรในตม โดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒรับนิสิตที่มีฐานะยากจน ให้เข้ามาับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต(วิชาเอกการประถมศึกษา) ปีละ 30 คน เริ่มรับนิสิตรุ่นแรก เมื่อปีการศึกษา 2529 และเพิ่มขึ้นเป็น 45 คน ในพ.ศ.2550 คัดเลือกนักเรียนที่เรียนดี มีความประพฤติดี อุทิศตนและทัศนคติเหมาะสมกับการเป็นครู มี

อุดมการณ์ในการพัฒนาท้องถิ่นชนบท ซึ่งนอกจากจะศึกษาตามหลักสูตรปกติแล้ว นิสิตยังจะต้องได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชนบท รวมทั้งการเป็นผู้นำท้องถิ่น ที่นอกเหนือไปจากการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ

นอกจากนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชนบท รวมทั้งเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีการย้ายกลับภูมิลำเนา โครงการเพชรในตมจึงได้ขอความร่วมมือจากกระทรวงศึกษาธิการจัดหาโรงเรียนที่เหมาะสมซึ่งบัณฑิตมีภูมิลำเนาหรือใกล้เคียง เพื่อบรรจุแต่งตั้งบัณฑิตตามโครงการให้เข้ารับราชการครูในหมู่บ้าน อพป. ที่ตนอาศัยอยู่หรือหมู่บ้านใกล้เคียง เพื่อที่จะได้ใช้ความรู้ ความสามารถที่ได้รับการศึกษาอบรมไปพัฒนาชนบท ด้วยความผูกพันและมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาหมู่บ้านของตนเองในชนบทอย่างแท้จริง (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554, น. 4-5)

ผลจากการดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูและกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในหมู่บ้าน อพป. อย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จทั้งส่วนตัวและส่วนรวม เป็นที่ยอมรับและกล่าวขวัญถึงในวงการศึกษอย่างกว้างขวาง จนโครงการได้รับการตัดสินใจให้เป็นโครงการดีเด่นแห่งชาติสาขาพัฒนาสังคมในปี พ.ศ. 2540 และจากความสำเร็จดังกล่าวจึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้าน อพป. และหมู่บ้านที่มีปัญหาด้านสังคมและล่อแหลมต่อความมั่นคงแห่งชาติ มีความต้องการครูจากโครงการเพชรในตมมากขึ้น และพบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการเป็นครู ทำให้มีความสนใจและต้องการเข้ามาศึกษาเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติการสมัครเข้าสอบคัดเลือกที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

จากความสำเร็จดังกล่าวข้างต้น หน่วยงาน 3 ฝ่าย คือ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนงานมวลชนและกิจการพิเศษ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กองอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (อพป. สมศ. กอ.รมน.) และสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีมติเห็นสมควรให้ขยายจำนวนรับสมัคร นิสิตในโครงการเพิ่มขึ้นจากปีละ 30 คน ให้เป็นปีละ 45 คน ในปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2554, น. 80-83; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554, น. 4-5)

วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการเพชรในตมได้จัดตั้งโดยเจตนารมณ์ที่มุ่งพัฒนาบุคลากรในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ซึ่งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ และหมู่บ้านที่มีปัญหาด้านสังคมและล่อแหลมต่อความมั่นคงของชาติ ให้มีความรู้ความสามารถไปเป็นครูและนำไปพัฒนาท้องถิ่น

ความรู้ในที่มีทั้งด้านการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ การเมือง อีกทั้งสามารถแก้ปัญหาการขาดครู และผู้นำสังคมอื่นเนื่องมาจากการย้ายภูมิลำเนาเมื่อปฏิบัติงานราชการครบตามเกณฑ์ที่กำหนด มี วัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้ (ชำนานู แสงแก้ว, 2541, น. 4-9; ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2554, น. 80-83; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554, น. 4-5)

1. เพื่อคัดเลือกบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติที่เหมาะสม และมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครู จากหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองให้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการประถมศึกษา วิชาเอกการประถมศึกษา

2. เพื่อพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมให้มีความรู้ความสามารถที่จะไปเป็นครูตามหลักสูตรปกติ และเสริมสร้างความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. เพื่อให้บัณฑิตโครงการเพชรในตมได้นำความรู้ ความสามารถจากการศึกษาตามโครงการไปเป็นครู และเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเองมีภูมิลำเนา หรือภูมิลำเนาใกล้เคียง

ลักษณะเด่นของโครงการเพชรในตม

โครงการเพชรในตมมีลำดับขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพครบวงจร ดังนี้ (ชำนานู แสงแก้ว, 2541, น. 4-9; ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2554, น. 80-83; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554, น. 4-5)

1. การคัดเลือกเยาวชนเข้าโครงการที่มีประสิทธิภาพ บริสุทธิยุติธรรม
2. การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ปัจจุบันสภาพชนบทในหมู่บ้าน อพป. ให้แก่นิสิตดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น
3. จัดการหางานให้บัณฑิต เมื่อบัณฑิตสำเร็จการศึกษา ณ ภูมิลำเนาหมู่บ้าน อพป. ของตนหรือหมู่บ้านใกล้เคียง

คุณสมบัติการสอบคัดเลือกเป็นนิสิตโครงการเพชรในตม

ผู้ที่มีความประสงค์จะสอบคัดเลือกเป็นนิสิตโครงการเพชรในตมจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีสัญชาติไทยและบิดา หรือมารดา มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ยกเว้นอำเภอเมือง มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี นับจนถึงวันรับสมัคร หรือ
2. ผู้สมัครที่เป็นบุตร/ธิดา ของ ทหาร ตำรวจ ครู ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่และเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (นราธิวาส

ยะลาและปัตตานี) โดยที่บิดา หรือมารดา ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ต้องมีเอกสารยืนยันการเสียชีวิตจากเหตุการณ์ฯ ดังกล่าวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (มหาวิทยาลัยจะไม่พิจารณาผู้ที่สอบเทียบได้ หรือผู้ที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว) และมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.75 นับตั้งแต่ภาคต้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จนถึงภาคต้นของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (รวม 5 ภาคเรียน)

4. เป็นผู้มีความประพฤติดี มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดี มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีจิตอาสาเพื่อส่วนรวม โดยมีหนังสือรับรองความประพฤติดังกล่าวจากผู้บริหารสถานศึกษา

5. มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง มีร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ บุคลิกภาพดี

6. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครู

7. ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ซึ่งเป็นโรคที่สังคมรังเกียจ และ/หรือเป็นโรคที่จะเบียดเบียน หรือมีความผิดปกติที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา อาทิ

7.1 โรคเรื้อนในระยะติดต่อหรือในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม

7.2 วัณโรคในระยะอันตราย

7.3 โรคเท้าช้างในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม

7.4 โรคติดยาเสพติดให้โทษ

7.5 โรคพิษสุราเรื้อรัง

สถานที่ศึกษา

ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจะต้องศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา ที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมหาวิทยาลัยจะจัดหอพักให้อาศัยภายในมหาวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษา (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2554, น. 80-83; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554, น. 4-5)

การศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยจัดให้เรียนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยจัดหอพักให้อยู่อาศัย ซึ่งนิสิตจะต้องชำระค่าธรรมเนียมหอพักเอง (โดยเฉลี่ยภาคเรียนละประมาณ 2,800 - 4,100 บาท) พักห้องละ 4 คน อัตราค่าหอพักขึ้นอยู่กับว่าเป็นห้องพัดลมหรือห้องแอร์

เมื่อขึ้นชั้นปีที่ 2 นิสิตจะย้ายมาเรียนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 กรุงเทพมหานคร และเข้าพัก ณ หอพักนิสิตโครงการเพชรในตมจนสำเร็จการศึกษา โดยไม่ต้องชำระค่าเช่าหอพัก แต่ให้นิสิตช่วยชำระค่ากระแสไฟฟ้า น้ำประปาและอื่นๆ (ตามที่จ่ายจริง โดย

เฉลี่ยเดือนละประมาณ 400 บาท) เพื่อฝึกกิจกรรมในหลักสูตรพิเศษของโครงการ ตลอดจนวินัยในการอยู่ร่วมกัน

หอพักนิสิตโครงการเพชรในตมเป็นอาคาร 5 ชั้น 2 อาคาร แยกนิสิตชายและนิสิตหญิงมีลักษณะเป็นห้องพักรวม ห้องละ 45 คน จัดเรียงเตียงสองชั้นเป็นแถวตามลักษณะของห้องที่เป็นโถงกว้างจัดแบ่งเป็น ห้องศึกษาค้นคว้า (Study Room) และห้องโถงจัดกิจกรรม ชั้นที่ 5 เป็นคาเฟ่ นิสิตจะต้องรักษาวินัยและอยู่ภายใต้กฎระเบียบของหอพักโดยเคร่งครัด

กิจกรรมพิเศษ

กิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จัดเพิ่มเติมให้เป็นพิเศษแก่นิสิตในโครงการ เพื่อให้ได้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการ หลักสูตรกิจกรรมพิเศษที่จัดให้ในหัวแรก มีประมาณ 4 ด้าน ต่อมา พ.ศ.2533 ได้มีการพิจารณาปรับปรุงให้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์และวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปเป็น 7 ด้านได้แก่ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2554, น. 80-83)

1. กิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี
2. กิจกรรมด้านความมั่นคงและการปกครอง
3. กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน
4. กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ
5. กิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม
6. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์
7. กิจกรรมด้านนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์

จากกิจกรรมพิเศษทางมหาวิทยาลัยร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จัดเพิ่มเติมให้เป็นพิเศษแก่นิสิตในโครงการทั้ง 7 ด้าน สามารถวิเคราะห์โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามประเภทกิจกรรม ดังแสดงในตาราง 1 และตาราง 2

ตาราง 1 การวิเคราะห์โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามประเภทกิจกรรม

โครงการ	ประเภทของกิจกรรม						ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	
	ด้านส่งเสริมวิชาการ	ด้านความมั่นคง	ด้านการพัฒนาชุมชน	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านส่งเสริมจริยธรรม	ด้านบำเพ็ญประโยชน์		ด้านนันทนาการ
โครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจาก กอ.กรมน.								
1. โครงการศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	✓							นิสิตชั้นปีที่ 4
2. โครงการค่ายเพชรอาสาพัฒนาชุมชน			✓		✓	✓	✓	นิสิตชั้นปีที่ 1-4
3. โครงการพัฒนาความรู้สู่อาเซียน	✓							นิสิตชั้นปีที่ 3
4. โครงการอบรมอาชีพอิสระสำหรับนิสิต				✓				นิสิตชั้นปีที่ 2-4
5. โครงการไหว้ครูของนิสิตโครงการเพชรในตม					✓			นิสิตชั้นปีที่ 1-5
6. โครงการฝึกอบรมค่ายเกษตร	✓							นิสิตชั้นปีที่ 2
7. โครงการเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมชุมชน					✓			นิสิตชั้นปีที่ 1-2
โครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจาก กอ.กรมน.								
8. โครงการพัฒนาบุคลิกภาพทางสังคม	✓				✓			นิสิตชั้นปีที่ 4

ตาราง 1 (ต่อ)

โครงการ	ประเภทของกิจกรรม							ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
	ด้านส่งเสริมวิชาการ	ด้านความมั่นคงฯ	ด้านการพัฒนาชุมชน	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านส่งเสริมจริยธรรมฯ	ด้านบำเพ็ญประโยชน์	ด้านนันทนาการ	
9. โครงการแบ่งปันความห่วงใยจากใจสู่สังคม			✓			✓	✓	นิสิตชั้นปีที่ 1-2
โครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจาก กิจกรรมพิเศษโครงการเพชรในตม								
1. โครงการอบรมการเงินและพัสดุในโรงเรียน	✓							นิสิตชั้นปีที่ 4
2. โครงการอบรมสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียน	✓							นิสิตชั้นปีที่ 4
3. โครงการอบรมกฎระเบียบข้าราชการและมาตรฐานวิชาชีพครูฯ	✓							นิสิตชั้นปีที่ 4
4. โครงการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ	✓							นิสิตชั้นปีที่ 1
โครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจาก กอ.กรม.								
5. โครงการค่ายเพชรอาสาพัฒนาชุมชน			✓		✓	✓	✓	นิสิตชั้นปีที่ 1-4
6. โครงการกีฬาสีประถมศึกษา							✓	นิสิตชั้นปีที่ 1-4
รวม 14 โครงการ	8	-	3	1	5	3	4	

จากตาราง 1 การวิเคราะห์โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามประเภทกิจกรรมจำนวน 7 ด้าน ประกอบด้วยกิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี ด้านความมั่นคงและการปกครอง ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์ และพบว่า การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นครูไม่ได้กำหนดอยู่ในด้านของกิจกรรมโดยตรง แต่เป็นการสอดแทรกอยู่ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ เช่น ด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

ตาราง 2 การวิเคราะห์โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน

โครงการ	ด้านของจิตสำนึกความเป็นครู			ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
	จิตสำนึก ความเป็น ครู	จิตสำนึก ความเป็น ครู	จิตสำนึก ความเป็น ครู	
	ต่อตนเอง	ต่อนักเรียน	ต่อสังคม	
โครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจาก กอ.กรม.				
1. โครงการศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 4
2. โครงการค่ายเพชรอาสาพัฒนาชุมชน	✓	✓	✓	นิสิตชั้นปีที่ 1-4
3. โครงการพัฒนาความรู้สู่อาเซียน	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 3
4. โครงการอบรมอาชีพอิสระสำหรับนิสิต	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 2-4
5. โครงการไหว้ครูของนิสิตโครงการเพชรในตม	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 1-5
6. โครงการฝึกอบรมค่ายเกษตร	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 2

ตาราง 2 (ต่อ)

โครงการ	ด้านของจิตสำนึกความเป็นครู			ผู้เข้าร่วม กิจกรรม
	จิตสำนึก	จิตสำนึก	จิตสำนึก	
	ความเป็น	ความเป็น	ความเป็น	
	ครู ต่อตนเอง	ครู ต่อนักเรียน	ครู ต่อสังคม	
7. โครงการเรียนรู้วิถีวัฒนธรรม ชุมชน	-	-	✓	นิสิตชั้นปีที่ 1-2
8. โครงการพัฒนาบุคลิกภาพ ทางสังคม	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 4
9. โครงการแบ่งปันความห่วงใย จากใจสู่สังคม	-	-	✓	นิสิตชั้นปีที่ 1-2
โครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจาก กอ.กรมน.				
1. โครงการอบรมการเงินและ พัสดุในโรงเรียน	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 4
2. โครงการอบรมสาธารณสุขมูล ฐานในโรงเรียน	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 4
3. โครงการอบรมกฎระเบียบ ข้าราชการและมาตรฐานวิชาชีพ ครูฯ	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 4
4. โครงการอบรมวิชาผู้กำกับ ลูกเสือสามัญ	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 1
5. โครงการกีฬาสีการ ประณตศึกษา	✓	-	-	นิสิตชั้นปีที่ 1-4
รวม 14 โครงการ	12	1	3	

จากตาราง 2 การวิเคราะห์โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน จำนวน 3 ด้านประกอบด้วย จิตสำนึกความเป็นครูต่อ

ตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม พบว่ากิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมส่วนใหญ่จะสอดคล้องและมุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองเป็นหลักในการพัฒนาความรู้ความสามารถของนิสิตโครงการเพชรในตมให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนิสิตโครงการเพชรในตมพบว่า การจะได้ศึกษาตามหลักสูตรปกติของนิสิตเกี่ยวกับโครงการพิเศษแล้ว นิสิตยังได้รับการพัฒนาจากการเข้าร่วมโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จัดเพิ่มเติมให้เป็นพิเศษแก่นิสิตในโครงการเพื่อให้ได้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการ และในปี พ.ศ.2533 ได้มีการพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์และวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปเป็น 7 ด้าน คือ กิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี ด้านความมั่นคงและการปกครองด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์ เป็นระยะยาวนานถึง 28 ปี ซึ่งได้จัดทำโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมตามตารางข้างต้น โดยพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมให้มีความพร้อมในทุกด้าน

เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป การมุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองเป็นหลักตามการวิเคราะห์จากตาราง 2 โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน จำนวน 3 ด้านประกอบด้วย จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมนั้น จึงควรมีการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมเพิ่มเติม

ตาราง 3 การเปรียบเทียบมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพกับหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต
สาขาวิชาการประถมศึกษา (พ.ศ.2560)

มาตรฐานความรู้และ ประสบการณ์วิชาชีพ	หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
(ก) มาตรฐานความรู้ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือ คุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ ดังต่อไปนี้	ศษ201 ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
1.1.1 ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู	ศษ211 กระบวนการทัศน์ทางการศึกษา
1.1.2 การพัฒนาหลักสูตร	ศษ321 วิธีวิทยาในการพัฒนาหลักสูตร
1.1.3 การจัดการเรียนรู้	ศษ331 วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้
1.1.4 จิตวิทยาสำหรับครู	ศษ241 การเรียนรู้ของมนุษย์และจิตวิทยา สำหรับครู
1.1.5 การวัดและประเมินผลการศึกษา	ศษ451 การวัดและประเมินผลทางการศึกษา
1.1.6 การบริหารจัดการในห้องเรียน	ศษ461 การบริหารและการจัดการการศึกษา
1.1.7 การวิจัยทางการศึกษา	ศษ471 การวิจัยทางการศึกษา
1.1.8 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทาง การศึกษา	ศษ281 การออกแบบและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร การศึกษา
1.1.9 ความเป็นครู	ศษ111 จิตสำนึกและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
(ข) มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู ผ่านการ ปฏิบัติการสอนภายในสถานศึกษาตาม หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่ น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมิน ปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังต่อไปนี้	ศษ391 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่าง เรียน 1 ศษ491 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่าง เรียน 2

จากตาราง 3 การเปรียบเทียบมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพกับหลักสูตร การศึกษบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา พบว่ามาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพใน ด้านมาตรฐานความรู้ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่ ครุสภารับรอง โดยมีความรู้เรื่อง ความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา ในรายวิชา ศษ111 จิตสำนึกและจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยให้หนังสือได้ เรียนเฉพาะชั้นปีที่ 1 เท่านั้น

แนวคิดเกี่ยวกับการถอดบทเรียน

ความหมายของการถอดบทเรียน

วิจารณ์ พานิช (2548, น. 163) กล่าวว่า การถอดบทเรียนนั้นจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้จาก ความสำเร็จหรือความผิดพลาดจากการทำงานกล่าวคือ การถอดบทเรียนจะช่วยให้สามารถสกัด บทเรียนที่ผ่านมามาว่าเพราะอะไร จึงทำให้ทำงานสำเร็จ หรือปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลให้ประสบ ความสำเร็จ ผู้ที่ทำงานในแนวเดียวกันจะได้นำเอาบทเรียนหรือความรู้ไปใช้เพื่อให้ปฏิบัติงานได้ สำเร็จเช่นกัน รวมทั้งอาจพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ในขณะเดียวกันหากการปฏิบัติงานเกิด ความผิดพลาดหรือไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ การถอดบทเรียนช่วยให้เราทราบถึงจุดผิดพลาด และข้อที่ต้องปรับปรุง การถอดบทเรียนจึงช่วยให้เราไม่เกิดความผิดพลาดซ้ำ และยังช่วยต่อยอด ความรู้ที่มีอยู่ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ศุภวัตร พลายน้อย (2553, น. 16) การถอดบทเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการจัดการ ความรู้ โดยเป็นกระบวนการดึงเอาความรู้จากการทำงานออกมาใช้เป็นทุนในการบริหารจัดการใน เรื่องที่ยากหรือซับซ้อนขึ้นไปจากเดิม

ประภาพรณ อุณอบ (2552, น. 52) กล่าวว่า การถอดบทเรียน คือ วิธีการจัดการความรู้ รูปแบบหนึ่งที่เน้นการเสริมสร้างการเรียนรู้ในกลุ่มที่เป็นระบบเพื่อสกัดเอาความรู้ที่ฝังลึกในตัวคน และองค์ความรู้ของท้องถิ่นออกมาเป็นบทเรียนที่สามารถนำไปสรุปและสังเคราะห์เป็นชุดความรู้ คู่มือ สื่อรูปแบบต่าง ๆ โดยผลที่ได้จากการถอดบทเรียน นอกจากสื่อชุดความรู้แล้ว สิ่งที่สำคัญ ที่สุด คือผู้ที่ร่วมกระบวนการถอดบทเรียนจะเกิดการเรียนรู้ร่วมกันอันนำมาซึ่งการปรับวิธีคิด และ วิธีการทำงานที่สร้างสรรค์ และมีคุณภาพยิ่งขึ้นการสรุปหลังปฏิบัติการจริง

พัฒนจิตา โยคะนิตย (2553, น.72) การถอดบทเรียน คือ การทบทวนหรือสรุป ประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของเหตุปัจจัยภายใน และภายนอกซึ่งทำให้เกิดผลในปัจจุบันทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลวหรืออาจกล่าวได้ว่า เราถอด

บทเรียนเพื่อสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการเรียนรู้จากความรู้และประสบการณ์ฝังลึกจากการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงาน และความรู้ใหม่ๆที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลวเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและสามารถเผยแพร่ศึกษาเรียนรู้ได้

สุดาวรรณ มีบัว (2558, น. 3)กล่าวว่า การถอดบทเรียน หมายถึง วิธีการจัดการความรู้รูปแบบหนึ่งที่เน้นการเสริมสร้างการเรียนรู้ในกลุ่มที่เป็นระบบ สกัดความรู้ที่ฝังลึกในตัวตนและความรู้ท้องถิ่น ออกมาเป็นบทเรียน ที่สามารถนำไปสรุป สังเคราะห์ฝังลึกในตัวตนและความรู้สิ่งที่สำคัญ คือ ผู้ร่วมกระบวนการต้องเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันนำมาซึ่งการปรับวิธีคิด และวิธีทำงานที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพมากขึ้น โดยบทเรียนนั้น เป็นสิ่งที่เราเรียนรู้ได้จากสิ่งที่ทำมาก่อน ทั้งจากที่เรากระทำหรือผู้อื่นกระทำ ให้เป็นบทเรียนที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น กระบวนการถอดบทเรียนที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญ

อรศรี งามวิทยาพงศ์ (2549 น. 122) ให้ความหมายการถอดบทเรียนว่า กระบวนการทบทวนสรุปประสบการณ์ที่ผ่านมาในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดอันชัดเจนและความรู้ในเหตุปัจจัยอย่างเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกซึ่งทำให้เกิดผลอย่างที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ไม่ว่าผลนั้นจะเป็นผลด้านบวกหรือด้านลบ จุดมุ่งหมายการถอดบทเรียนเพื่อประมวลผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ จากทัศนะ มุมมองอันหลากหลายเพื่อให้ได้ “บทเรียน” จากประสบการณ์จริงที่มีประโยชน์นำมาพัฒนาและปรับปรุงงานให้ก้าวหน้าสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของกลุ่มองค์กรและและพัฒนานุเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับงานนั้นให้มีศักยภาพสูงขึ้น การถอดบทเรียนจึงต้องได้ทั้งบทเรียนและการเรียนรู้อย่างน้อยในระดับของความเข้าใจ (Comprehension) ที่สามารถเชื่อมโยงเหตุผลของปัจจัยต่าง ๆ ในชุดประสบการณ์ หรือก่อเกิดวิธีคิดอย่างใหม่ ค่านิยมใหม่ที่นำไปสู่การคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่สามารถนำไปต่อยอดออกไปได้อย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาความหมายของการถอดบทเรียนสามารถสรุปได้ว่า การถอดบทเรียนเป็นกระบวนการสรุปประสบการณ์ การทบทวนกระบวนการในการทำงาน โดยดึงเอาความรู้ที่ได้รับจากการทำงานเพื่อสรุปให้เกิดการเรียนรู้จากความสำเร็จหรือความผิดพลาดของการทำงาน สกัดออกมาเป็นบทเรียนที่สามารถนำไปสรุปและสังเคราะห์เป็นชุดความรู้ สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนางาน ทั้งในด้านปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดผลงานที่ดี ประสบความสำเร็จ และในมิติของข้อบกพร่อง อุปสรรคที่ขัดขวาง ซึ่งส่งผลให้การทำงานลดน้อยลง ไม่สามารถบรรลุได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และนอกจากนี้ยังเป็นแบบอย่างในการทำงานสำหรับการทำซ้ำในครั้งต่อไป หรือตัวอย่างสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีลักษณะงานที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ได้นำความหมายของการถอดบทเรียนข้างต้นมาให้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของการถอดบทเรียน โดยงานวิจัยจะเริ่มจากการถอดบทเรียนโครงการเพชรในตม เพื่อให้ทราบลักษณะที่สำคัญของจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม กิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู จิตสำนึกความเป็นครูที่ควรได้รับการปลูกฝังและพัฒนาให้มากขึ้น ลักษณะกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่ยั่งยืน แล้วนำมาเป็นแนวทางการจัดการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ความสำคัญของการถอดบทเรียน

อัจฉรา มานิตย์ (2558, น. 3) กล่าวถึง ความสำคัญและประโยชน์ของการถอดบทเรียน โดยสามารถสรุปโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้ 1. ระยะสั้น สามารถนำไปปรับปรุงเทคนิคการทำงาน การขับเคลื่อนการทำงาน สามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม และทำให้ผลการดำเนินงานโครงการดีขึ้น 2. ระยะกลาง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงานและการเผชิญปัญหามากขึ้น 3. ระยะยาว เกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้เห็นพัฒนาการของโครงการที่ดีขึ้นหลังจากการนำบทเรียนไปปรับใช้ได้

นางลักษณ จิ๋ว (2557, น. 11) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการถอดบทเรียนได้ว่า

1. การสรุปบทเรียนที่ผ่านมาได้เรียนรู้อะไร (What) มีการเปลี่ยนแปลงอะไรที่เกิดขึ้นบ้างในระดับบุคคล และระดับองค์กร องค์ความรู้ที่ได้รับจากการดำเนินงานว่ามีอะไรบ้าง (knowledge) สร้างโอกาส และเป็นเวทีสำหรับการใช้พลังปัญญา (wisdom) และทุนทางสังคม วัฒนธรรมที่มีอยู่
2. เป็นกระบวนการเรียนรู้ (Learning) ไม่ใช่แค่การสรุปผลลัพธ์ (Output) แต่มีการแลกเปลี่ยน (Sharing) ความคิดและทบทวนการทำงานอย่างเป็นระบบ (System Thinking and Reviewing) และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร (Learning Organization)
3. การถอดบทเรียนนำไปสู่การสรุปประเด็นการเรียนรู้ที่ชัดเจนพร้อมที่จะนำไปใช้เพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กรเพื่อปรับเปลี่ยน
4. การปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavior)
5. ปรับวิธีคิด (Conceptualization) และระบบคุณค่า (Values) ที่เกิดจากการเรียนรู้ (Learning) ความเข้าใจเป็นอย่างดียิ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงาน

6. สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พัฒนาระดับอารมณ์ ความรู้สึกที่ตระหนักจากภายในให้กลายเป็นจิตสำนึก (Consciousness) หรือ สำนึกร่วม

7. เกิดพฤติกรรมที่ยั่งยืน (Sustainability) และบรรยากาศในบทเรียนซึ่งประกอบด้วยการดำเนินงาน

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2552, น. 1) การถอดบทเรียนเป็นกลวิธีหนึ่งที่จะจัดการความรู้ และความเก่งในตัวคน รวมทั้งปัญญาของปัจเจกชน และผู้ปฏิบัติก็ติดตัวออกไปด้วยการถอดบทเรียน เป็นการสื่อสารและเสริมพลังการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์แบบ 2 ทาง เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีพลัง มีชีวิตชีวา ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้หลายด้าน บทเรียนและประสบการณ์การทำงานทั้งในรูปของปัจเจก กลุ่ม/ชมรม คนทำงานประจำ ต่างสาขาต่างวิถี ล้วนแล้วมีพลังแห่งการปฏิบัติ และความเชี่ยวชาญของการลงมือทำ การถอดบทเรียนจึงเป็นกลวิธีการแปรพลังนำการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

จากการศึกษาความสำคัญของการถอดบทเรียนสามารถสรุปได้ว่า การถอดบทเรียนทำให้ได้บททวนกระบวนการทำงาน มีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจในการขับเคลื่อนการทำงานต่อเพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด ได้รับบทเรียนในมุมมองบทเรียนจากความสำเร็จและมุมมองบทเรียนจากความล้มเหลว ในส่วนมุมมองบทเรียนจากความสำเร็จในการทำงานครั้งต่อไป ตลอดจนเป็นแบบอย่าง หรือต้นแบบให้แก่หน่วยงาน/องค์กรอื่น ๆ ในขณะที่มุมมองบทเรียนจากความล้มเหลวทำให้เราเกิดการเรียนรู้ และเพิ่มความตระหนักในการทำงานเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ได้เห็นความสำคัญของการถอดบทเรียนที่ถือว่าโครงการเพชรในตมประสบความสำเร็จ และเป็นข้อมูลที่น่าสู่การตัดสินใจในการขับเคลื่อนการพัฒนาต่อเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่สูงขึ้นในอนาคต เช่นเดียวกับวิจัยนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อเป็นการพัฒนาต่อยอดจากการถอดบทเรียนโครงการเพชรในตม

รูปแบบการถอดบทเรียน

รัตนา ดวงแก้ว (2553, น. 7) การถอดบทเรียนโดยทั่วไปมี 2 รูปแบบ คือ

1. การถอดบทเรียนเฉพาะประเด็น เป็นการถอดบทเรียนที่เน้นเฉพาะกิจกรรมสำคัญของโครงการ และสามารถนำผลการถอดบทเรียนจากกิจกรรมนั้น ๆ ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโครงการให้ประสบความสำเร็จในอนาคต (Best Practice)

2. การถอดบทเรียนทั้งโครงการ เป็นการถอดบทเรียนทั้งระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ความเป็นมาของโครงการ กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์เมื่อสิ้นสุดโครงการ การถอดบทเรียนทั้ง 2 ลักษณะ ต้องใช้การวิเคราะห์เชิงลึก เช่น วิเคราะห์ด้วย SWOT เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่นำไปสู่ผลของการดำเนินโครงการ

ศุภวัธย์ พลายน้อย (2549, น. 26) การถอดบทเรียน มี 2 รูปแบบ คือ การถอดบทเรียนทั้งโครงการและการถอดบทเรียนเฉพาะประเด็น การถอดบทเรียนทั้งโครงการ เป็นการถอดบทเรียนทั้งระบบ ตั้งแต่การเริ่มต้นโครงการ กระบวนการดำเนินโครงการและผลลัพธ์ที่ได้ โดยพยายามวิเคราะห์เชิงลึกในปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง สำหรับการถอดบทเรียนเฉพาะประเด็น จะเน้นเฉพาะประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาโครงการ และต่อการบรรลุผลสำเร็จของโครงการในอนาคต

วิทยาลัยเชียงใหม่ (2555, น. 38) กล่าวว่า รูปแบบการถอดบทเรียน สามารถทำได้ 2 รูปแบบคือ

1. ถอดเป็นเรื่องเล่าเป็นการเขียนคล้ายนิยายแต่เน้นการถ่ายทอดประสบการณ์ความเป็นมา วิธีการทำงานโครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ มีการสอดแทรกความรู้สึกความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ ของผู้คนที่เกี่ยวข้องร่วมไปด้วย ใช้ภาษาสละสลวย ชวนอ่านเข้าใจง่าย

2. ถอดเป็นการวิเคราะห์ประเด็น เป็นการวิเคราะห์(เชิงลึก) ถึงปรากฏการณ์ที่สำคัญ (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือหัวปลา)และปัจจัยเงื่อนไข(ความสำเร็จ/ไม่สำเร็จ) ต่อประเด็นสำคัญนั้น ๆ ทำให้ได้เนื้อหาความรู้ที่กระชับ ชัดเจนตรงประเด็น สามารถนำไปเป็นบทเรียน หรือนำไป ประยุกต์ใช้ได้ในเรื่องอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันได้ดี

จากการศึกษารูปแบบของการถอดบทเรียนสามารถสรุปได้ว่า การถอดบทเรียนมีรูปแบบการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การถอดบทเรียนทั้งโครงการและการถอดบทเรียนเฉพาะประเด็น โดยการถอดบทเรียนทั้งโครงการเป็นการถอดบทเรียนทั้งระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ความเป็นมาของโครงการ กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์เมื่อสิ้นสุดโครงการ ในขณะที่การถอดบทเรียนเฉพาะประเด็น เป็นการถอดบทเรียนเฉพาะกิจกรรมภายในโครงการเท่านั้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ได้ใช้รูปแบบการถอดบทเรียนทั้งโครงการ การถอดบทเรียนเฉพาะประเด็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูเพื่อถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู และนำผลการถอดบทเรียนโครงการเพชรในตมมาเป็นแบบอย่างในกระบวนการการผลิตครู พร้อมด้วยการพัฒนา

รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมในการพัฒนาโครงการให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

กระบวนการและขั้นตอนการถอดบทเรียน

การดำเนินการถอดบทเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่วิทยากรกระบวนการจะต้องเป็นผู้จัดกระบวนการให้ผู้เข้าถอดบทเรียนได้เกิดการเรียนรู้ เป็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เพื่อสามารถนำไปใช้ ขั้นตอนที่สำคัญมีดังนี้ (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, 2552, น. 14-16)

1. การสร้างบรรยากาศในการถอดบทเรียน การสร้างบรรยากาศเพื่อให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียน จะก่อให้เกิดบรรยากาศผ่อนคลาย มีความเป็นกันเอง ลดความเป็นทางการให้มากที่สุด จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการถอดบทเรียนซึ่งบทบาทนี้วิทยากรกระบวนการต้องเตรียมบรรยากาศในการถอดบทเรียนให้มีความสำคัญกับการจัดสถานที่ การออกแบบกลุ่ม การใช้อุปกรณ์ และการกล่าวนำเพื่อให้ผู้ร่วมถอดบทเรียนได้สร้างความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน สามารถพูดคุยกันได้อย่างทั่วถึง โดยทั่วไปแล้วการเริ่มต้นของการสร้างบรรยากาศอาจจะใช้เกมส์ เพลง หรือกิจกรรมอื่น ๆ

2. การตั้งกฎ กติกา ในการถอดบทเรียนจุดมุ่งหมายสำคัญของการกำหนดกติกาให้แก่ผู้ร่วมถอดบทเรียน นอกจากจะเป็นการสร้างความคุ้นเคยในเบื้องต้น ยังเป็นการวางบทบาทและหน้าที่ให้แก่ผู้เข้าร่วมถอดบทเรียนให้รับทราบ และสามารถทำให้การดำเนินการถอดบทเรียนดำเนินไปด้วยความราบรื่น ประเด็นสำคัญในการถอดบทเรียนประกอบด้วย

2.1 เป้าหมายการถอดบทเรียน : เพื่อให้ผู้ถอดบทเรียนได้ทบทวนประสบการณ์ในเรียนรู้ความสำเร็จจากการปฏิบัติที่ผ่านมา

2.2 วิธีการถอดบทเรียน : ใช้วิธีระดมความคิดเห็น เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด ไม่มีคำว่าผิดหรือถูก

2.3 ผู้ร่วมถอดบทเรียน ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้เสนอแนะจากเรื่องเล่าของผู้ร่วมถอดเรียนพร้อมทั้งเสนอแนะปัจจัยแห่งความสำเร็จเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดี

3. การจัดกิจกรรมเสริมพลัง ระหว่างการดำเนินกิจกรรมการถอดบทเรียน วิทยากรกระบวนการต้องเป็นผู้ชี้แจงวัตถุประสงค์และการดำเนินการ เพื่อให้ผู้ร่วมถอดบทเรียนได้มีโอกาสทบทวนประสบการณ์เดิมของตน การจัดกิจกรรมเสริมพลัง นอกจากจะจัดบรรยากาศเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้แล้ว วิทยากรกระบวนการอาจมีกิจกรรม หรือเกมส์เพื่อเสริมพลัง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ร่วมถอดบทเรียนไม่ผ่อนคลาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะนำสู่ผลรับตามที่ต้องการของการถอดบทเรียน

4. การนำเข้าสู่ประเด็นการถอดบทเรียน วิทยากรกระบวนการต้องเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการถอดบทเรียน ดังนี้

- 4.1 เล่าประสบการณ์และการทำงานที่ประสบความสำเร็จ
- 4.2 บอกถึงความแตกต่าง แผนการทำงานและผลที่ได้รับจากปฏิบัติงาน
- 4.3 เล่าถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ
- 4.4 วิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
- 4.5 ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแก่ผู้ร่วมถอดบทเรียนระหว่างการถอดบทเรียน

วิทยากรกระบวนการจะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลทั้งในรูปแบบของการจดบันทึก การถ่ายภาพนิ่ง การบันทึกเสียงตลอดถึงการสังเกตบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5. การสรุปการถอดบทเรียน หลังเสร็จสิ้นการถอดบทเรียน วิทยากรกระบวนการจะต้องสรุปผลการถอดบทเรียนให้ได้รับทราบถึงข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมถอดบทเรียนได้ร่วมอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังขาดหรือที่ต้องการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และวิทยากรกระบวนการจะต้องบันทึกรายละเอียดตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการศึกษากระบวนการและขั้นตอนของการถอดบทเรียนสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนการถอดบทเรียนประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1.ขั้นเตรียมการถอดบทเรียน 2.ขั้นดำเนินการถอดบทเรียน 3.ขั้นเขียนรายงานการถอดบทเรียน 4.ขั้นติดตามการนำบทเรียนไปใช้ประโยชน์ โดยการดำเนินการถอดบทเรียนคือ การสร้างบรรยากาศในการถอดบทเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียน การตั้งกฎ กติกา ในการถอดบทเรียนเป็นการวางบทบาทและหน้าที่ให้แก่ผู้เข้าร่วมถอดบทเรียนให้รับทราบ การจัดกิจกรรมเสริมพลังเพื่อให้ผู้ร่วมถอดบทเรียนได้มีโอกาสทบทวนประสบการณ์เดิมของตน การนำเข้าสู่ประเด็นการถอดบทเรียนต้องเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้ร่วมถอดบทเรียนได้ร่วมถอดบทเรียนและการสรุปการถอดบทเรียนจะต้องสรุปผลการถอดบทเรียนให้ได้รับทราบถึงข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมถอดบทเรียนได้ร่วมอธิบายเพิ่มเติม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ได้นำแนวคิดกระบวนการและขั้นตอนของการถอดบทเรียนนี้มาเป็นแนวทางในการเตรียมวางแผนสำหรับการถอดบทเรียนโครงการเพชรในตมต่อไป

เทคนิคและวิธีการถอดบทเรียน

อัจฉรา มานิตย์ (2558, น. 45) วิธีการถอดบทเรียนประกอบด้วย ดังนี้

1. การถอดบทเรียนด้วยการเรียนรู้จากเพื่อน (Peer Assist: PA) เป็นการเรียนรู้ก่อนการทํากิจกรรมโดยเป็นการเรียนรู้จากเขา เขาเรียนรู้จากเราทั้งเราและเขาเรียนรู้ร่วมกัน และสิ่งที่เราร่วมกันสร้าง (เกิดความรู้ใหม่) โดยมีลักษณะเป็นการประชุม/ประชุมเชิงปฏิบัติ

2. การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling: ST) เป็นการเรียนรู้ก่อนหรือระหว่างทํากิจกรรม ด้วยการให้ผู้มีความรู้จากการปฏิบัติปลดปล่อยความรู้ที่ซ่อนเร้นอยู่ในออกมา แลกเปลี่ยนความรู้โดยผู้เล่าจะเล่าความรู้สึกที่ฝังลึกอยู่ในตัวที่เกิดจากการปฏิบัติซึ่งผู้ฟังสามารถตีความได้โดยอิสระและเมื่อเกิดการแลกเปลี่ยนผลการตีความแล้ว จะทำให้ได้ความรู้ที่สามารถบันทึกไว้เป็นชุดความรู้ซึ่งการถอดบทเรียนในลักษณะนี้จะเป็นการสกัดความรู้จากเรื่องที่เล่าออกมาว่ามี คุณค่าและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร ไม่ใช่เป็นเพียงการเล่าเรื่องในอดีตเงื่อนไขการเล่า เรื่องผู้เล่าต้องมีความสุขในการเล่า บรรยายภาคคีมีความเท่าเทียมกัน เป็นอิสระและเป็นเรื่องที่ประสบ ความสำเร็จ มีการซักถามด้วยความชื่นชม (appreciative inquiry) ซึ่งสำคัญในการถอดบทเรียนจากการเล่าเรื่องคือการสกัดความรู้จากเรื่องที่เล่า ตรวจสอบคุณค่าและสำรวจทางเลือกสู่การปฏิบัติในโอกาสต่อไป

3. การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ (After Action Review: AAR) ที่มาของ AAR นั้นมาจากกองทัพสหรัฐฯ โดยเกิดจากการนำผลการรบมาปรับปรุงเพื่อการรบครั้งต่อไป ดังนั้น AAR จึงเป็นการนำความรู้ที่เกิดขึ้นภายหลังการทํากิจกรรม แล้วนำไปสู่การวางแผนในครั้งต่อไป ทำให้คนทำ รู้สึกตื่นตัวและมีความรู้สึกผูกพันโดยโครงการ/กิจกรรมที่ทำครั้งเดียวแล้วจบ ไม่จำเป็นต้องทำ AAR ซึ่งรูปแบบการทำ AAR สามารถดำเนินการได้ทั้งระหว่างการทำกิจกรรมเพื่อปรับปรุง/แก้ไข หรือ “การทำไป คิดไป แก้ไขไป” และภายหลังสิ้นสุดแต่ละกิจกรรมเพื่อนำไปวางแผนกิจกรรมครั้งต่อไป

ศุภวัธย์ พลายน้อย (2553, น. 22-40) วิธีวิทยาการถอดบทเรียนมีข้อเสนออยู่ 5 วิธีวิทยา ได้แก่

1. การเรียนรู้จากเพื่อน (Peer Assist) มีลักษณะตั้งคำถาม ตั้งแต่ ทำอะไร กับใครที่ไหน เพื่อนในความหมายของทีมผู้ช่วยกับทีมที่ปรึกษาที่ร่วม อุดมการณ์ เมื่อไร ทำทำไม มีแนวทางใหม่ เครือข่าย การเรียนรู้ ทำอย่างไร ตอนเริ่มต้น มีการระบุปัญหา เวลา สถานที่ ผู้เข้าร่วม ตอนดำเนินการ มีการ แลกเปลี่ยนข้อมูล การกระตุ้นคำถามและข้อมูลย้อนกลับ และหลังดำเนินการ มีการวิเคราะห์สิ่งที่ได้พบ นำเสนอข้อมูลย้อนกลับ วิเคราะห์สิ่งที่ได้พบ และการนำเสนอข้อมูลย้อนกลับ

ขั้นตอนในการทำ (Peer Assist) มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ อะไรคือโจทย์ที่ต้องการเรียนรู้
2. ขั้นตอนการ ใครคือผู้รู้ ใครคือผู้ดำเนินการ ใครคือผู้ร่วม (ความหลากหลายของทักษะและประสบการณ์ของผู้ร่วม) กำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจนในแต่ละช่วงเวลา 4 ช่วงหลัก

2. การเรียนรู้ภายหลังปฏิบัติการ (After Action Review : AAR) โดย การตั้งคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ อะไรที่เรากำหนดว่าจะทำ อะไรเกิดขึ้นจริง สองข้อนี้ ให้ค่าน้ำหนัก 25% ทำไมจึงมีความแตกต่างจากสิ่งที่คาดหวัง โดยให้ค่าน้ำหนัก 25% และได้เรียนรู้อะไร เราจะทำอะไรต่อไปในอนาคต ให้ค่าน้ำหนัก 50% ขั้นตอนในการทำมีตั้งแต่ กำหนดเวลาหลังสถานการณ์จบสิ้นทันที ระบผู้เข้าร่วม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ กำหนดประเด็นการถอดบทเรียน ทบทวนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ททำสิ่งต่อไป ให้ดีขึ้นได้อย่างไร และสรุปนำไปสู่การปฏิบัติ ขั้นตอนดังกล่าวต้องมีวิทยากร กระบวนการหรือผู้เอื้ออำนวยความสะดวกเป็นผู้จัดกระบวนการและผู้บันทึกสรุป การเรียนรู้หลังการปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรมในโครงการ พัฒนาการของ AAR เกิดขึ้นในกองทัพสหรัฐอเมริกา เพื่อใช้ในการถอดบทเรียนจากสถานการณ์รบจำลอง เพื่อทบทวนความสำเร็จหรือล้มเหลวภายหลังจากกลุ่มปฏิบัติการที่ได้รับมอบหมายแล้ว เพื่อหาทางที่จะปฏิบัติการให้ดีขึ้นในภายหลัง ปัจจุบัน AAR ถูกนำมาใช้องค์กรหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการถอดบทเรียนที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างแพร่หลายมากที่สุดวิธีหนึ่งในปัจจุบันนี้

3. การเรียนรู้หลังการดำเนินงาน (Retrospect) เป็นการถอดบทเรียน เมื่อสิ้นสุดโครงการมีขั้นตอนดังนี้ ประชุมพร้อมกันนำตั้งคำถาม สิ่งที่เราทำผ่านมา เราจะทำอะไรในอนาคต ทบทวนวัตถุประสงค์และผลงาน แผนงาน กระบวนการ ตั้งคำถามอะไรไปได้ดี ทำไม ค้นหาว่าอะไรทำได้ดีและเสนอแนะว่า อะไรสามารถทำได้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. จัดประชุมพร้อมหน้า (face to face)
2. เชิญคนที่เหมาะสม เช่น แกนนำของโครงการและผู้รับผลจากโครงการ
3. คัดเลือกวิทยากรผู้อำนวยความสะดวกที่มีทักษะและไม่ควรเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้โครงการ เพราะจะทำให้ไปมุ่งเน้นอธิบาย
4. ทบทวนวัตถุประสงค์และผลงานที่ส่งมอบของโครงการ
5. ทบทวนแผนงานและกระบวนการดำเนินโครงการ
6. ตั้งคำถามว่า อะไรที่ดำเนินการไปได้ดี

7. ค้นหาว่าอะไรทำได้ดี และมีข้อเสนอแนะในอนาคตอย่างไร
8. อะไรที่สามารถทำให้ดียิ่งขึ้น
9. ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และพยายามหลีกเลี่ยงการทำผิดซ้ำ
10. พัฒนาระบบงานที่สร้างความแน่ใจว่าผู้เข้าร่วมกระบวนการจากการประชุมไปด้วยความชื่นชม

11. จะทำอะไรต่อ

12. บันทึกผลการประชุม โดยมีคำแนะนำสำหรับอนาคต

4. การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling) เป็นการปลดปล่อย ความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge) ผู้เล่าเรื่องเล่าจากการปฏิบัติงานอย่างมีความสุขถึงความสำเร็จ บรรยายภาคีเท่าเทียมกัน ผู้ฟังตีความได้โดยอิสระและแลกเปลี่ยนกันได้เป็นชุดความรู้ ผู้อำนวยการความสะดวกซักถามด้วยความชื่นชม มีการสกัดความรู้จากเรื่องที่เล่าตรวจสอบคุณค่าและสำรวจทางเลือกสู่การปฏิบัติในโอกาสต่อไป

5. การเรียนรู้จากบทเรียนที่ดีหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Good/Better/ Best Practice) แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพของการทำสิ่งที่ถูกต้องและปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องมีขั้นตอนในการตกลงรายละเอียดการนำเสนอ ผลการดำเนินงาน การสรุปแต่ละกระบวนการที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ นำไปเผยแพร่ การสะท้อนกลับ การตรวจสอบวิธีปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเกิดวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

สุดาวรรณ มีบัว (2558, น. 5-6) การถอดบทเรียนอาจทำแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ การถอดบทเรียนแบบเป็นทางการ เป็นลักษณะที่มีการกำหนดวันเวลา สถานที่ หัวข้อที่จะทำการถอดบทเรียนรวมทั้งการรายงาน ความรู้ชัดแจ้งล่วงหน้า ซึ่งต้องมีการจัดเตรียมอย่างเป็นทางการ รวมทั้งใช้อุปกรณ์และเวลามากกว่า และคุณอำนวยมักจะเป็นบุคคลภายนอก ตัวอย่างเช่น ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมประชาชนในชุมชนแห่งหนึ่ง คณะผู้วิจัยได้ขอให้ผู้เขียนซึ่งไม่ได้อยู่ในทีมวิจัย ช่วยดำเนินการถอดบทเรียนเพื่อสังเคราะห์บทเรียนของความสำเร็จและไม่สำเร็จ

ส่วนแบบไม่เป็นทางการมักจะปฏิบัติทันที ณ บริเวณที่จัดกิจกรรมภายหลังเสร็จสิ้นภารกิจหรือระหว่างดำเนินงาน ผู้ที่ร่วมอยู่ในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งมักใช้อุปกรณ์และเวลาเพียงเล็กน้อย การบันทึกอาจเป็นรายงานแบบสั้นๆ เพื่อให้สามารถปรับปรุงงานได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ตัวอย่างเช่นในการจัดประชุมวิชาการใหญ่ๆ ที่ใช้เวลา 3-5 วัน หลังเสร็จสิ้นการประชุมวันแรกทีมงานอาจใช้เวลา

ประมาณ 15-30 นาที เพื่อถอดบทเรียนการจัดการประชุมที่ผ่านมา เพื่อปรับปรุงการจัดประชุมในวันต่อไป ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

จากการศึกษาเทคนิคและวิธีการถอดบทเรียนสามารถสรุปได้ว่า การถอดบทเรียนอาจทำแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ โดยเทคนิคและวิธีการถอดบทเรียนคือ การเรียนรู้จากเพื่อน (Peer Assist) การเรียนรู้ภายหลังปฏิบัติการ (After Action Review : AAR) การเรียนรู้หลังการดำเนินงาน (Retrospect) เป็นการถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการ การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling) เป็นการเล่าจากการปฏิบัติงาน มีการสกัดความรู้จากเรื่องที่เล่าตรวจสอบคุณค่าและสำรวจทางเลือกสู่การปฏิบัติในโอกาสต่อไป การเรียนรู้จากบทเรียนที่ดีหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Good/Better/ Best Practice) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ได้นำเทคนิคและวิธีการถอดบทเรียนการเรียนรู้จากบทเรียนที่ดีหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Good/Better/ Best Practice) ของการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมแล้วนำมาเป็นการสรุปแต่ละกระบวนการที่ทำให้ประสบผลสำเร็จจนเกิดวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นครู

แนวคิดความเป็นครู

"ครู" คือ บุคคลที่มีหน้าที่ หรือมีอาชีพในการสอนนักเรียนเกี่ยวกับวิชาความรู้ หลักการคิด การอ่าน รวมถึงการปฏิบัติและแนวทางในการสอนจะแตกต่างกันออกไป คำว่า "ครู" มาจากศัพท์ภาษาสันสกฤต "คุรุ" และภาษาบาลี "คุรุ, คุรุ"

ความเป็นครู(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 10-14) การที่ครูจะปฏิบัติหน้าที่ของครูได้อย่างเต็มศักดิ์ศรีและเต็มความภาคภูมิใจนั้น ครูจำเป็นจะต้องมีหลักยึดเพื่อนำตนไปสู่สิ่งที่สูงสุดหรือเป็นอุดมคติของอาชีพนั้นก็คือการมีอุดมการณ์ครูอุดมการณ์ครูมีหลักที่จะยึดไว้ประจำใจทุกขณะที่ประกอบภารกิจของครูอยู่ด้วยกัน 5 ประการ ดังนี้คือ

1. **เต็มรู้** คือ มีความรู้บริบูรณ์ อาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องถ่ายทอด อธิบายให้ความรู้แก่คน ดังนั้นครูทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่ทำให้ตนเองนั้นบริบูรณ์หรือเต็มไป ด้วยความรู้ครูควรจะทำให้บริบูรณ์ในตัวครูประกอบด้วยความรู้หลัก 3 ประการ คือ

1.1 ความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ ครูควรแสวงหาความรู้รวบรวมข้อมูลโดยการอ่าน การฟังการพยายามนำประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อการมีความรู้ที่ทันสมัยสำหรับถ่ายทอดให้ผู้เรียนของตน ได้ไปด้วยการทำให้ตนเองบริบูรณ์ด้วยความรู้ที่มีประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์

ย่อมหมายถึงรวมถึงความฉลาดในการเลือกความรู้ที่จะทำให้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสมอีกด้วย ผู้ที่มีความรู้มากและพยายามยึดเยียดความรู้ระดับปริญญาเอกของตนให้แก่บัณฑิตศึกษาระดับปริญญาตรีถือว่ามิได้ทำตนเองให้บริบูรณ์ด้วยความรู้และมิได้ทำให้ศิษย์บริบูรณ์ด้วยความรู้เนื่องจากให้ในสิ่งที่ไม่ตรงกับภาวะหรือวัยของผู้เรียน ดังนั้นครูจะต้องแสวงหาความรู้ที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมให้ผู้เรียนเรียนอย่างครบถ้วนเหมาะสมตามระดับความรู้ นั้น ๆ

1.2 ความรู้เรื่องโลก ครูควรมีความรู้และประสบการณ์ชีวิตอย่างเพียงพอ เพื่อสามารถอธิบาย บอกเล่า ถ่ายทอด ทักษะคติ ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีที่ดั่งามของชาติของสังคมไปสู่ศิษย์ได้ ครูควรเข้าใจชีวิตอย่างเพียงพอ ดังนั้นนอกเหนือไปจากตำราวิชาการ ครูแสวงหาความรู้รอบตัวด้านอื่น ๆ ให้บริบูรณ์โดยเฉพาะความเป็นไปของระเบียบ ประเพณี สังคม วัฒนธรรม

1.3 ความรู้เรื่องธรรมะ ครูควรมีสิ่งยึดเหนี่ยวในจิตใจ เพื่อที่จะสามารถอบรมสั่งสอน ให้ศิษย์มีความคิดดี มีประพฤติกรรมดี ไม่ว่าครูจะนับถือศาสนาใดก็ตามทุกศาสนามีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ สอนให้คนเป็นคนดี ครูที่มีความรู้ด้านธรรมะจะสามารถหยิบยกธรรมะมาสั่งสอนศิษย์ได้ เช่น สอนศิษย์ให้ประสบความสำเร็จในการเรียน แนะนำให้ปฏิบัติตามอิทธิบาท 4 คือ ธรรมะที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ 4 ประการ คือ

1. พอใจในการศึกษา รักและสนใจวิชาที่ตนเรียน
2. มีความเพียรที่จะเรียน ไม่ย่อท้อ
3. เอาใจใส่ในบทเรียน การบ้าน รายงาน
4. หมั่นทบทวนอยู่เสมอ

ถ้าศิษย์เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ก็ย่อมจะทำให้ศิษย์ประสบความสำเร็จในการศึกษานอกจากที่ครูจะต้องทำตนให้บริบูรณ์ด้วยธรรมะเพื่อไปสอนศิษย์ ครูก็จะได้รับประโยชน์จากการศึกษาธรรมะทำให้ครูไม่หวั่นไหวต่อกิเลส

2. **เต็มใจ** คือ มีใจเป็นครู คนที่จะเป็นครูที่มีอุดมการณ์จำเป็นต้องสร้างใจ ให้เป็นใจที่เต็มบริบูรณ์ด้วยการมีใจเป็นครู การทำใจให้เต็มนั้น มีความหมาย 2 ประการ คือ

2.1 **ใจครู** การทำใจให้เต็มบริบูรณ์อย่าง “ใจครู” นั้น จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้คือ

2.1.1 **รักอาชีพ** ครูต้องมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ เห็นว่าอาชีพครูมีประโยชน์ มีเกียรติ มีกุศลได้บุญ ได้ความภูมิใจ พึงใจและพอใจที่จะสอนอยู่เสมอ พยายามแสวงหาวิธีสอนที่ดีเพื่อศิษย์

2.1.2 รักศิษย์ มีใจคิดอยากให้ศิษย์พ้นจากสิ่งที่ไม่ถึงปรารถนา คนโง่ก็อยากให้เขาฉลาดขึ้น คนเกียจคร้านก็ปรารถนาให้เขาขยันขึ้น ครูต้องมีใจนี้ก็อยากให้ทุกคนมีความสุข พยายามชี้แนะหนทางสู่ความสำเร็จให้แก่ศิษย์ ยินดีหรือมีมุทิตาจิต เมื่อเห็นศิษย์ประสบความสำเร็จ ความก้าวหน้าในชีวิต ความรักศิษย์ย่อมทำให้ครูสามารถทุ่มเทและเสียสละเพื่อศิษย์ได้

2.2 ใจสูง ครูควรพยายามทำใจให้สูงส่ง มีจิตใจที่ดีงาม

3. **เต็มเวลา** คือ การรับผิดชอบ การทุ่มเทเพื่อการสอน คนที่มีอุดมการณ์จะต้องใช้ชีวิตครูอย่างเต็มเวลาทั้ง 3 ส่วน คือ

3.1 งานสอน ครูต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนอย่างเต็มที่ วางแผนการสอน และในขณะที่สอนต้องสอนให้ครบตามเวลาที่กำหนดเข้าสอนให้ตรงเวลา เลิกสอนให้ตรงเวลา

3.2 งานครู นอกเหนือไปจากการสอน ครูต้องใช้เวลาทำงานธุรการ งานบริหาร บริการและงานที่จะทำให้สถาบันก้าวหน้า

3.3 งานนักศึกษา ให้เวลาให้การอบรมศิษย์ ให้เวลาแนะนำสั่งสอนเมื่อศิษย์ต้องการคำแนะนำหรือต้องการความช่วยเหลือไม่ว่าในเวลาทำงานหรือนอกเวลาทำงาน ครูควรมีเวลาให้ศิษย์ ครูไม่ควรเสียเวลาในการที่จะคิดเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ครู เช่น ทำอย่างไรถึงจะได้ 2 ชั้น ทำไมเพื่อนฯ ถึงอิจฉากัน หรือนั่งเสียเวลากับการคิดที่จะไปหางานอื่นที่ได้เงินเดือนมากกว่านี้ โดยเฉพาะเรื่องความขัดแย้งต่าง ๆ ต้องยึดธรรมที่ว่า “เพื่อชีวิตที่มีค่า อย่าเสียเวลากับการทะเลาะ” อย่าไปเสียเวลาเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ ควรใช้เวลาเพื่องานครูให้เวลานิสิตนักศึกษาให้มากขึ้นนอกจากนั้น ครูควรพยายามที่จะไม่เสียเวลาไปกับบอบายมุข คือ เล่นมั่ว เพี้ยวกลางคืน สูปบุหรี่ ดื่มสุรายาเมา เพี้ยวผู้หญิง เล่นไพ่ และห่วยไต่ดินเพราะเวลาของครูนั้นควรมีไว้ให้กับการค้นคว้าศึกษาวิทยาการต่าง ๆ

4. **เต็มคน** คือ การพัฒนาตนเองให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยที่ครูเป็นแม่พิมพ์หรือพ่อพิมพ์ที่คนในสังคมคาดหวังไว้สูง และมีอิทธิพลต่อผู้เรียนมาก ครูจึงจำเป็นที่จะต้องมีความบริบูรณ์ในความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ครูจึงควรสำรวจกาย วาจา ใจให้มีความมั่นคง เป็นแบบอย่างที่ดีงามในการแสดงออกทั้งในและนอกห้องเรียน การที่จะทำให้ตนเองเป็นคนที่เต็มบริบูรณ์ได้ ผู้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่ศึกษาธรรมะ เพื่อให้กระจ่างในคุณค่าของการเป็นมนุษย์ที่พร้อมด้วยความดีงาม คนผู้นั้นควรเป็นคนที่ดีมีความคิดดีถูกต้องเห็นสิ่งที่ดีงามถูกต้อง มีการพูดที่ดี มีการงานที่ดี มีการดำเนินชีวิตดี ปฏิบัติการถูกต้องหมั่นคิด พิจารณาตนเองเพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงตนเองให้มีความบริบูรณ์

5. เต็มพลัง คือ การทุ่มพลังสติ ปัญญาและความสามารถเพื่อการสอนครูจะต้องใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ทุ่มเทไปเพื่อการสอน เพื่อวิชาการ เพื่อศิษย์ ครูต้องอุทิศตนอย่างเต็มที่ทำงานอย่างไม่คิดอ้อมแรง เพื่อผลงานที่สมบูรณ์นั่นก็คือ การปั้นศิษย์ให้มีความรู้ความประพฤติงดงาม เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมครูที่มีหลักยึดไปครบเต็ม 5 ประการนี้ ย่อมเป็นครูที่มีคุณธรรมที่พร้อมจะเป็นผู้ชี้ทางแห่งปัญญาชี้ทางแห่งชีวิต และชี้ทางแห่งสังคมในอนาคตได้อย่างดี จงมาร่วมกันสร้างอุดมการณ์ความเป็นครูเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้แข็งแกร่งไพศาลบัณฑิตแม้จะสำเร็จการศึกษาจากศาสตร์ใดก็ตาม ถ้าหากก้าวเข้าสู่ “อาชีพครู” ในระดับอุดมศึกษาแล้ว จำเป็นที่จะต้องปรับตนเองให้เข้าใจศาสตร์ และสถานภาพของความเป็นครู ดังที่ได้กล่าวแล้วจึงจะสามารถดำเนินอาชีพ “อาจารย์ระดับอุดมศึกษา” ต่อไปอย่างถูกต้องได้สรุปว่า คนเป็นครูจะต้องพัฒนาความเป็นครูให้บริบูรณ์ทั้งความรู้ศาสตร์การสอน คุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพที่สมบูรณ์

จากการศึกษาแนวคิดความเป็นครูข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความเป็นครูเป็นคุณลักษณะทั้งทางด้านพฤติกรรมและด้านจิตใจที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในงานที่รับผิดชอบทั้งในงานด้านการสอนและความรักความเมตตาที่มีต่อลูกศิษย์ของตนเอง ซึ่งจะประกอบด้วยภารกิจของครู 5 ประการ คือ 1. เต็มรู้ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้บริบูรณ์ทั้งความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ ความรู้เรื่องโลกและความรู้เรื่องธรรมะ 2. เต็มใจ คือ ความมีใจเป็นครู รักอาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ รักศิษย์เมตตาด้วยใจที่บริสุทธิ์ มุ่งหวังให้ศิษย์ประสบความสำเร็จ ทุ่มเทและเสียสละเพื่อศิษย์ 3. เต็มเวลา คือ การทุ่มเทเพื่อการสอน การรับผิดชอบต่อ คนที่มีอุดมการณ์ ทั้งงานสอนโดยให้เวลาในการเตรียมการสอนอย่างเต็มที่ งานครู นอกเหนือไปจากการสอน งานนักศึกษา ให้เวลาให้การอบรมศิษย์ ให้เวลาแนะนำสั่งสอนเมื่อศิษย์ต้องการคำแนะนำหรือต้องการความช่วยเหลือไม่ว่าในเวลาทำงานหรือนอกเวลาทำงาน 4. เต็มคน คือ การพัฒนาตนเองให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ 5. เต็มพลัง คือ การทุ่มพลังสติ ปัญญา และความสามารถเพื่อการสอน ครูจะต้องทุ่มเทความรู้ความสามารถเพื่อการสอน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ได้นำแนวคิดความเป็นครูนี้มาเป็นแนวทางในการจำแนกความเป็นครูออกเป็นความเป็นครูต่อตนเอง ความเป็นครูต่อนักเรียนและความเป็นครูต่อสังคม

ลักษณะของครูที่ดี

ลักษณะครูที่ดีตามพระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ ครูอาวุโส เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2522 มีข้อความที่เกี่ยวกับลักษณะครูที่ดี 3 ประการ คือ “ความเป็นครู

นั้นประกอบขึ้นด้วยสิ่งที่มีคุณค่าสูงหลายอย่างอย่างหนึ่งได้แก่ ปัญญา คือความรู้ที่ดีที่ประกอบด้วยหลักวิชาอันถูกต้องที่แน่นแฟ้นกระจ่างแจ้งในใจ รวมทั้งความฉลาดที่จะพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนกิจที่จะทำ คำที่จะพูดทุกอย่างได้โดยถูกต้องด้วยเหตุผลอย่างหนึ่งได้แก่ ความดี คือ ความสุจริต ความเมตตากรุณา เห็นใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่นโดยเสมอหน้าอีกอย่างหนึ่งได้แก่ ความสามารถที่จะเชื่อแน่วและถ่ายทอดความรู้ความดีของตนเองไปยังผู้อื่นอย่างได้ผลความเป็นครูมีอยู่แล้วย่อมฉายออกให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ ผู้ที่มีความเป็นครูสมบูรณ์ในตัวนอกจากจะมีความดีด้วยตนเองแล้วยังจะช่วยให้ทุกคนที่มีโอกาสเข้ามาสัมผัสเกี่ยวข้องกับบรรลู่ถึงความดีความเจริญไปด้วย”(โกสินทร์ รัชสยาพันธ์, 2530, น. 45)

นอกจากนี้ กิตติชัย สุทธาสีโนบล (2560, น. 82) ได้นำเสนอพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีที่พึงประสงค์ สรุปได้ 3 ประการ ดังนี้(ยนต์ ชุ่มจิต, 2553, น. 132-225)

- 1.ปัญญา คือ ความรู้ที่ดีที่ประกอบด้วยหลักวิชาอันถูกต้อง ที่แน่นแฟ้นกระจ่างแจ้งในใจ รวมทั้งความฉลาดที่จะพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนกิจที่จะทำ คำพูดทุกอย่างได้โดยถูกต้อง
2. ความดี คือ ความสุจริต ความเมตตากรุณา เห็นใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่นโดยเสมอหน้า
3. ความสามารถ ที่จะเชื่อแน่วและถ่ายทอดความรู้ ความดีของตนเองไปยังผู้อื่นอย่างได้ผล

อำไพ สุจริตกุล (2533, น. 30) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีที่พึงปรารถนาว่า ควรถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติที่สำคัญและจำเป็น 3 ด้านใหญ่ๆ คือ

1. มีความรู้ดี ได้แก่ ความรู้ในวิชาทั่ว ๆ ไป ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอน ความรู้ในวิชาครู ความรู้ในหน้าที่และงานครูทุกประเภท
2. มีทักษะในการสอนและปฏิบัติงานครู ซึ่งจำแนกออกเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นหลายประการ เช่น อธิบายเก่ง สอนสนุก ใช้สื่อหรืออุปกรณ์เสมอ จัดกิจกรรม สร้างบรรยากาศให้น่าเรียน ระวังพฤติกรรมตลอดจนชี้แนะแนวทางในการศึกษา จนถึงไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องโดยใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น
3. มีคุณธรรมนิยม ได้แก่ คุณธรรมของครู จริยธรรม และคตินิยมในความเป็นครู ซึ่งมีรายละเอียด เช่น ภาควุมิใจที่ได้เป็นครู มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู รักการสอน พอใจที่ได้ทำ

ประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตของศิษย์ ช่วยพัฒนาคนและสังคม ตลอดจนมีวิญญาณแห่งความเป็นครู เป็นต้น

ชุ่มจิต (2534, น. 112) ได้สรุปลักษณะครูที่ดีไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้

1. บุคลิกภาพดี เช่น รูปร่างท่าทางดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย พุดจาไพเราะ นุ่มนวล น้ำเสียงชัดเจน มีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

2. คุณสมบัติส่วนตัวดี เช่น สติปัญญา เฉลียวฉลาด เชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ กระตือรือร้น และสุขภาพอนามัยดี เป็นต้น

3. สอนดี เช่น อธิบายได้รวบรัดชัดเจน สอนสนุก

4. ประพฤติดี เว้นจากอบายมุข กระทำแต่สิ่งที่ดีที่สุจริตทั้งกาย วาจา และใจ

5. มีจรรยาและคุณธรรมสูง เช่น มีความซื่อสัตย์ เสียสละ มีเมตตา กรุณา ยุติธรรม และอดทน เป็นต้น

6. มีมนุษยสัมพันธ์ดี คือ มีอัธยาศัยไมตรีกับทุกเพศทุกวัย ทุกภูมิชั้น

จากการศึกษาลักษณะของครูที่ดีข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ครูที่ดีนั้นต้องเพียบพร้อมทั้งกาย วาจาและจิตใจ ด้านร่างกายต้องมีความประพฤติดี บุคลิกภาพและการวางตัวที่เหมาะสม ด้านวาจาต้องมีความสำรวม พุดในสิ่งที่ดีงาม สร้างสรรค์ ชี้นำแนวทางสู่ความเจริญ และด้านจิตใจต้องมีความรัก ความเมตตาปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ รวมถึงลักษณะครูที่ดีตามพระราชดำรัส นอกจากนี้ครูควรมีคุณลักษณะเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ มีอารมณ์ขัน มีความยืดหยุ่น ผ่อนปรน มีวิญญาณความเป็นครู มีความสามารถทำให้เข้าใจได้ชัดเจน มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อคนทุกคน ต่อหน้าที่การเรียนการสอน เป็นคนเปิดเผย มีความอดทน ทำตัวเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการด้านต่างๆ แต่งกายเรียบร้อย สง่าผ่าเผย สะอาด มีทักษะในการสอนและปฏิบัติงานครูและมีมนุษยสัมพันธ์ดี ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยนำแนวความคิดของคุณลักษณะความเป็นครูที่ดีมาใช้สร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

องค์ประกอบของความเป็นครู

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติ

ปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพได้ว่า เป็นบริการที่มีคุณภาพ ตอบสังคมได้ว่าการที่มีกฎหมายให้มีความสำคัญกับวิชาชีพทางการศึกษา และกำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุมนั้น เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ต้องใช้ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549, น. 19-23) ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ จึงจะสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามลำดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดว่ามีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญ เพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการประกอบวิชาชีพต่อไปได้หรือไม่ นั่นก็คือ การกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องต่อใบอนุญาตทุก ๆ 5 ปี

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภาจะกำหนดเป็นข้อบังคับต่อไป

ทั้ง 3 มาตรฐานดังกล่าว ได้ประกาศเป็นข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

1.1 มาตรฐานความรู้ครู มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ ดังต่อไปนี้

- 1.1.1 ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
- 1.1.2 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.1.3 การจัดการเรียนรู้
- 1.1.4 จิตวิทยาสำหรับครู

1.1.5 การวัดและประเมินผลการศึกษา

1.1.6 การบริหารจัดการในห้องเรียน

1.1.7 การวิจัยทางการศึกษา

1.1.8 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

1.1.9 ความเป็นครู

1.2 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

ตามหลักสูตรเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังต่อไปนี้

1.2.1 การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

1.2.2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่

เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่

ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนที่ดีแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชน

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

มาตรฐานการปฏิบัติตน

จรรยาบรรณต่อตนเอง

3.1 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

3.2 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3.3 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ

3.4 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

3.5 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง

3.6 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ

3.7 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจ โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

3.8 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือโดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม

จรรยาบรรณต่อสังคม

3.9 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำ

จากการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นครูข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะความเป็นครูประกอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้ที่จะมาประกอบอาชีพครูที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงาน โดยมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพที่ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด มาตรฐานการปฏิบัติงานทั้ง 12 มาตรฐานและมาตรฐานการปฏิบัติตน ประกอบด้วยจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณต่อสังคม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้

นี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยนำองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษามาวิเคราะห์ หลักสูตรการเรียนการสอนของนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนา จิตสำนึกความเป็นครูต่อไป

คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21

พิมพันธ์ เดชะคุปต์;เพยาร์ ยินดีสุข (2557, น. คำนำ)ได้กล่าวว่า ครูยังคือหัวใจของการ ปฏิรูปการเรียนรู้และเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการศึกษาของประเทศตลอดกาล ดังนั้น เมื่อ พิจารณาลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 คือ E(L+L+I) เพื่อให้สามารถพัฒนาเด็กไทยให้ได้ ลักษณะดังกล่าว จึงต้องมีการพัฒนาครูให้มีศักยภาพดังนี้ E(L+L+I) เช่นกัน อันเป็นลักษณะที่ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์แนวทางการศึกษาตามหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยสรุป คือ ครูต้องมีทักษะสำคัญ 7 ประการเรียกสั้นๆว่า “ทักษะ 7C” เป็นทักษะเพื่อการเป็นครูมืออาชีพ

พิมพันธ์ เดชะคุปต์และเพยาร์ ยินดีสุข. (2557 : 8-11) ทักษะ 7C ของครูมืออาชีพ เป็น ทักษะสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์สิ่งที่ครูต้องปฏิบัติและพึงมีตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติเป็นทักษะที่ครูควรได้รับการพัฒนาเพื่อการเป็นครูมืออาชีพ ได้แก่ ทักษะดังนี้

1. ทักษะ C1 : Curriculum development (พัฒนาหลักสูตร)
2. ทักษะ C2 : Child-centered approach (การเรียนรู้เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง)
3. ทักษะ C3 : Classroom innovation implementation (การนำนวัตกรรมไปใช้)
4. ทักษะ C4 : Classroom authentic assessment (การประเมินตามสภาพจริง)
5. ทักษะ C5 : Classroom action research (การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน)
6. ทักษะ C6 : Classroom management (การจัดการชั้นเรียน)
7. ทักษะ C7 : Character enhancement (การเสริมสร้างลักษณะ)

ทักษะ 7C ของครูมืออาชีพนั้นเมื่อนำไปปฏิบัติจะได้ผลอย่างมีคุณภาพ ต้องได้รับความ ร่วมมือร่วมใจจากผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นไปตามมาตรา 29 หมวด 4 แนว ทางการจัดการศึกษา

ในยุคปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษามีบทบาทสำคัญ คือ พัฒนาหลักสูตรเพื่อให้มีบริบท ของชุมชนที่สอดคล้องกันเรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้เป็นแนวทางและหลักสูตรในอนาคต ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพครูให้มีทักษะ 7C คือ มีทักษะในการสร้างหลักสูตรรายวิชา ทั้ง รายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ตลอดจนสร้างหลักสูตรระดับแผนประเภทต่าง ๆ คือ แผนการ

จัดการเรียนรู้รายวัน ซึ่งเป็นทักษะ C1 ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คือ สามารถเน้นทั้งครูเป็นศูนย์กลางและเด็กเป็นศูนย์กลางโดยการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ พร้อมทั้งสามารถจัดการการประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้ในห้องเรียนรู้ ครูก็ต้องสามารถจัดการชั้นเรียน รวมทั้งเสริมสร้างบุคลิกภาพของครู นับเป็นไปตามทักษะ C2 C3 C4 C6 และ C7 จากการบันทึกหลังสอน ครูพบปัญหาของเด็กที่ไม่เป็นไปตามตัวชี้วัด ครูต้องมีความสามารถวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามทักษะ C5 เพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้

ในการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นจุดสำคัญที่ต้องทำให้ครูไทย ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิด ทำ พูด มากขึ้น เพื่อค้นหา สร้างความรู้ ด้วยตนเอง ส่วนครูต้องสอนให้น้อยลง แต่กลับไปเป็นผู้เตรียมประสบการณ์เรียนรู้ให้มากขึ้น กระตุ้นให้เด็กแสวงหาสารสนเทศ สร้างความรู้ ประยุกต์ความรู้ ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของรัฐมนตรี การศึกษาของสิงคโปร์ที่กล่าวว่า Teach Less Learn More ในการพัฒนาศักยภาพให้ครูไทยได้มี ทักษะ 7C ของครูมืออาชีพนั้น ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ การใช้ระบบชี้แนะ (Coaching) และ กระบวนการพี่เลี้ยง (Mentoring) โดยการศึกษาผ่านบทเรียน (Lesson Study) ที่กำลังอยู่ระหว่างการ ศึกษาและวิจัยในประเทศไทย

การพัฒนาครูในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นการพัฒนาให้ครูไทยมีทักษะ 7C ของครูมืออาชีพ ควบคู่ไปกับการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณครู มีคุณธรรมและจรรยาบรรณครู หรือรวมเรียกว่า ความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม หรือเป็น Ethics Character และทักษะสำคัญอย่างยิ่งของครูยุคใหม่ ในการสร้างเด็กยุคใหม่อันเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ครูจะผู้ที่มีสมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์ หรือ เป็น Electronics person

ทักษะ 7C เมื่อได้มีการจัดกลุ่มใหม่ได้ลักษณะดังนี้

ทักษะ C1 → เป็น Curriculum Competency

ทักษะ C2+C3 → Instructional Competency

ทักษะ C4+C5 → Assessment Competency

ทักษะ C6+C7 → Classroom Management Competency

ลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 = E1XE2 (CIAC)

E1 = Ethics character (ความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม)

E2 = Electronic person (ความเป็นผู้มีสมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์)

C = Curriculum Competency (สมรรถนะด้านพัฒนาหลักสูตร รายวิชา)

I = Instructional Competency (สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน)

A = Assessment Competency (สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ผู้การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน)

C = Classroom Management Competency (สมรรถนะด้านการจัดการชั้นเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศเชิงบวก)

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557, น. 11-12) ได้กล่าวว่า ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ควรมีทั้งสิ้น 7 ประการ คือ

1. การบูรณาการและสร้างความรู้ได้ เพราะความรู้เปลี่ยนแปลงเร็วมาก ครูจึงต้องรู้จักหาความรู้ได้เอง และสามารถบูรณาการความรู้ที่เข้ากับผู้เรียนและการสอนได้
2. มีการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ สังคมยุคใหม่มีสิ่งหลอกลวงมาก ครูต้องวิเคราะห์หรือออกจึงจะบอกเด็กได้ ขณะเดียวกันต้องคิดอะไรใหม่ๆ ไปด้วย
3. มีวิสัยทัศน์และตักตวงทางความคิด สังคมครูต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลง มองเห็นแนวโน้มอนาคต และวิเคราะห์จนตักตวงชัดเจน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนได้
4. เข้าใจเทคโนโลยีใหม่ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดี ข้อเสีย
5. มีทักษะการสอนเด็กให้มีศักยภาพและสร้างผลงานใหม่ๆ ได้ เพราะโลกอนาคตจะเป็นโลกของการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกมาแข่งกับโลก
6. เข้มแข็งในจรรยาบรรณ จริยธรรม คุณธรรมและชักชวนให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อประโยชน์ของสังคม ครูต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้น
7. มีบทบาทนำในการสอนและในวิชาชีพ ครูรุ่นใหม่ต้องเข้ามามีส่วนในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2558, น. 25-26) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะความเป็นครูไว้ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู ปฏิบัติตนที่ดีต่อบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะลูกศิษย์ ชักชวนผู้อื่นให้ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม
2. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเป็นพื้นฐานในการฝึกทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนสามารถวิเคราะห์จำแนกผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. มีความเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ๆ สามารถชี้แนะข้อดีข้อเสียของเทคโนโลยีแก่ผู้เรียน รวมถึงวิธีการสืบค้นต่างๆ อย่างถูกวิธี และเลือกรับข้อมูลอย่างถูกต้อง
4. มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรจากหลักสูตรระดับสากล หลักสูตรระดับชาติ หลักสูตรท้องถิ่นโดยบูรณาการเข้ามาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกลมกลืน

5. มีวิสัยทัศน์ เข้าใจการเปลี่ยนไปในสถานการณ์ปัจจุบัน

6. มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการที่หลากหลาย มีความสามารถจัดชั้นเรียนให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ในเชิงบวก ตลอดจนยังมีความสามารถในการบูรณาการความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอให้เข้ากับผู้เรียนและการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญที่บุคคลพึงมีในศตวรรษที่ 21

7. มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้มีทักษะการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และเป็นบุคคลที่มีทักษะสำคัญในการอยู่ในสังคมศตวรรษที่ 21

8. มีความสามารถในการวัดและประเมินผลตามหลักการของการวัดและประเมินผล และเป็นไปตามเป้าหมายการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ อีกทั้งมีการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

9. มีคุณลักษณะของผู้นำที่มีส่วนร่วมกับการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนร่วมกับผู้บริหาร ชุมชนในท้องถิ่น องค์กรต่าง ๆ และสังคมระดับชาติ

จากการศึกษาคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ในเหตุการณ์ต่าง ๆ จากเกษตรกรรมตามวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์มีความเรียบง่าย เพาะปลูกสิ่งที่กินอาหารและสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต มีวิถีการเป็นอยู่ในสังคมแบบพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือกัน ส่งผ่านความรู้ด้านเกษตรกรรมและจารีตประเพณี คุณธรรมจริยธรรมมายังคนรุ่นใหม่ ต่อมาเมื่อถึงยุคอุตสาหกรรมวิถีการดำเนินชีวิตเริ่มเปลี่ยนแปลง บุคคลจะมีความคิดริเริ่ม มีวิธีการจัดการในการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม ประชาชนเริ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง สังคม พัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรม จนกระทั่งในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร เชื่อมโยง ผสมผสานความรู้และการติดต่อประสานงานกันในแต่ละซีกโลกอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ทุกมุมโลกมีการพัฒนาทั้งในเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การปกครอง โดยมีการใช้เทคโนโลยีในทุกอาชีพ ทุกวงการ มีการผสมผสานด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณีระหว่างกัน ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ ผู้สอนเป็นส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาทั้งในระดับสากลและระดับชาติ และต้องใช้ทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยนำคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 มาเป็นแนวทางในการกำหนดจิตสำนึกความเป็นครูด้านตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นครู

ความหมายของจิตสำนึก

กิตติชัย สุธาสิโนบล (2560, น. 101) กล่าวถึง จิตสำนึก(Conscious) เป็นประสบการณ์ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่เกิดมาเป็นมนุษย์ถูกบันทึกไว้ในสำนึกและมีเพียง 10% ที่เราสามารถจำได้ การทำงานของสำนึกมีกฎ 2 ข้อ คือ

1.1 กฎแห่งอิสรภาพ เป็นความสามารถที่จะระลึกถึง หรือคิดถึงสิ่งที่ผ่านมาอย่างเป็นอิสระ เช่น มีอะไรเกิดขึ้นเมื่อ 2 ปีก่อนบ้าง

1.2 กฎของการเลือก เป็นความสามารถที่จิตใจเลือกสิ่งที่ชอบได้ และสนใจเฉพาะสิ่งนั้น ซึ่งจะมีลักษณะการทำงานในเชิงของการมีเหตุมีผล

พัชรา บัณฑิตสิงห์ (2550, น. 12) กล่าวถึง จิตสำนึก หมายถึง สภาวะที่เป็นส่วนประกอบของโครงสร้างทางความคิดที่ลึกซึ้งของบุคคล สามารถเห็นได้จากการกระทำที่มีต่อบุคคลอื่นและต่อตนเอง ในด้านของความรู้สึกนึกคิดในเหตุการณ์ทางสังคม และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง และสังคมโดยรวม ซึ่งมีผลต่อคนส่วนใหญ่ จิตสำนึกที่ดีในตัวของบุคคลจะส่งผลให้มีการแสดงออกที่ดีหรือพฤติกรรมการปฏิบัติที่เหมาะสม ตลอดจนแนวทางแก้ไขสภาวะการณ์นั้นให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวมได้

ภานุ วงศ์ (2549, น. 56) กล่าวว่า จิตสำนึก คือ ส่วนที่เป็นความรู้ในอารมณ์ที่เกิดขึ้น 6 ทาง ประกอบด้วย ทางตา ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย และทางจิต ซึ่งแต่ละอย่างแสดงความแตกต่างของการรับรู้ เข้าใจความตามที่เป็นจริงที่แตกต่างในการเกิดทุกข์หรือการทำให้ทุกข์น้อยลง และเมื่อทุกข์น้อยลงแล้วความจริงของชีวิตก็จะปรากฏ การเข้าใจชีวิตอย่างถ่องแท้ก็จะเกิดขึ้น

สาธิตา สำราญรมย์ (2553, น. 9-10) กล่าวว่า จิตสำนึก หมายถึง สภาวะที่เป็นส่วนประกอบของโครงสร้างทางความคิดที่ลึกซึ้งของบุคคล ซึ่งเกิดจากการหล่อหลอมและพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพแวดล้อมที่แต่ละบุคคลเจริญเติบโตทางจิตสำนึกของแต่ละบุคคลสามารถเห็นได้จากการกระทำนั้น ๆ ต่อบุคคล ต่อตนเองและต่อสังคมเดียวกัน ทั้งด้านของความรู้สึกที่มีต่อปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม ซึ่งมีผลต่อคนส่วนใหญ่ที่ส่งผลให้เกิดการแสดงออกที่ดีมีพฤติกรรมที่ดีงาม มีแนวทางการแก้ไขสภาวะการณ์เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นและตนเองได้

จากการศึกษาความหมายของจิตสำนึกข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า จิตสำนึก (Consciousness) คือ สภาวะการณ์รู้ตัว ว่าตนเองเป็นใคร มีบทบาทหน้าที่อย่างไร รู้ว่าตนเองกำลังทำอะไรอยู่ มีความต้องการอะไร รับรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง ดังนั้นเมื่อมีการแสดงพฤติกรรมใด ๆ ก็จะเป็นการแสดงออกไปตามหลักเหตุและผล จิตสำนึกมีโครงสร้างทางความคิดที่ลึกซึ้งสามารถ

เห็นได้จากการกระทำที่มีต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น ในด้านของความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อเหตุการณ์ทางสังคม และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง และสังคมโดยรวม ดังนั้นจิตสำนึกที่ดีในตัวบุคคลจะส่งผลให้มีการแสดงออกที่ดีหรือพฤติกรรมกาปฏิบัติที่เหมาะสม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมได้นำความรู้ที่ได้มาสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำว่าจิตสำนึกให้ลึกซึ้งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางของการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อไป

ความสำคัญของจิตสำนึก

Mitra (1998, น. 39) กล่าวถึง ความสำคัญของจิตสำนึกต่อการทำให้บรรลุจุดหมายที่ต้องการไว้ดังนี้

1. ทำให้รู้ถึงความต้องการของตนเอง
2. สามารถเลือกจุดหมายเฉพาะที่จะตอบสนองความต้องการ
3. สามารถวางแผนการปฏิบัติให้ไปสู่จุดหมาย
4. สามารถจัดลำดับจุดหมายและการปฏิบัติ
5. เริ่มลงมือปฏิบัติในเวลาที่เหมาะสม
6. สามารถควบคุมในขณะที่กำลังดำเนินไป และสามารถใช้สะท้อนกลับข้อมูลเพื่อให้

การปฏิบัติบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2541, น. 20) กล่าวถึง ความหน้าที่ของจิตสำนึก คือ เป็นสิ่งที่ทำหน้าที่ประเมินค่าของจิตใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ หากปราศจากความเชื่อประสบการณ์ต่าง ๆ ที่คนมีอยู่นั้น ก็จะอยู่เพียงในความทรงจำ ไม่มีส่วนใดมีความสำคัญเด่นชัดขึ้นมา แต่หากว่าประเมินค่าแล้วตระหนักถึงความสำคัญที่มีต่อสิ่งนั้น แสดงว่าจิตสำนึกถึงสิ่งนั้น ๆ ของบุคคลได้เกิดขึ้นแล้ว จิตสำนึกของบุคคลเป็นภาวะที่จิตใจก่อนการแสดงออกเชิงพฤติกรรมทางกายภาพของบุคคล การมีจิตสำนึกที่ดีต่อสิ่งหนึ่งไม่ทำให้คนต้องแสดงออกตามจิตสำนึกเสมอไป ซึ่งพฤติกรรมแสดงออกใด ๆ ของมนุษย์นั้นเป็นผลมาจาก 1) ทักษะ 2) บรรทัดฐานของสังคม 3) นิสัย และ 4) ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากการทำพฤติกรรมนั้น

จากการศึกษาความสำคัญข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า จิตสำนึกเป็นสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมของบุคคล หากบุคคลมีจิตสำนึกที่ดีย่อมมีการแสดงพฤติกรรมในทางที่ดีมีการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งที่ถูกกระตุ้นด้วยพฤติกรรมที่ดี ซึ่งเกิดจากการตระหนักรู้มีความรู้ตัวอยู่เสมอ พฤติกรรมจึงเกิดจากการคิด พิจารณาและไตร่ตรองแล้วจึงตัดสินใจกระทำหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา จิตสำนึกทำให้รู้ถึงความต้องการของตนเอง สามารถวางแผน

แผนการปฏิบัติไปสู่จุดมุ่งหมาย สามารถควบคุมตนเองเพื่อให้การปฏิบัติตนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นหากบุคคลใดที่มีจิตสำนึกที่ดีย่อมสามารถแสดงพฤติกรรม การปฏิบัติตน การทำหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการวิจัยผู้วิจัยพัฒนารูขีจรกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมได้นำความสำคัญของจิตสำนึกมาเป็นพื้นฐานของการเสริมสร้างจิตสำนึกของความเป็นครูที่ดีให้แก่ นิสิตโครงการเพชรในตม

ความหมายของจิตสำนึกความเป็นครู

ในการประกอบวิชาชีพครู สิ่งที่มีทำให้วิชาชีพครูมีความแตกต่างจากการประกอบอาชีพอื่นคือ การทำงานด้วยจิตสำนึก จึงกล่าวได้ว่า จิตสำนึกความเป็นครูเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ครู หรือผู้สอนทุกคนควรมีเพราะครูที่มีจิตสำนึกความเป็นครูย่อมสามารถที่จะประกอบวิชาชีพนี้ได้ อย่างมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม ทั้งนี้มีผู้ให้ความหมายของจิตสำนึกไว้มากมายอย่าง น่าสนใจดังนี้

ภควัต ศรียารัตน์ (2559, น. 5) จิตสำนึกความเป็นครู (Teacher Consciousness) หมายถึง การที่บุคคลที่ประกอบอาชีพผู้สอน มีการรู้คิดที่ดี มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง และมีคุณธรรมที่เหมาะสมกับอาชีพของตน ทำให้บุคคลสามารถควบคุม กำกับและตัดสินใจแสดงตัวตนได้เหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่

นิภา พงศ์วิรัตน์ (2550, น. 8) ความหมายของจิตสำนึกครู (Teacher Consience) หมายถึง การตระหนักรู้ถึงระดับจิตใจของความเป็นครู หรือจิตวิญญาณครู โดยมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาหรือการยกระดับในเรื่องจิตใจ สติปัญญา และพฤติกรรมการเป็นครู

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2561, น. ออนไลน์) กล่าวว่า จิตสำนึกความเป็นครู มีจุดเริ่มต้นอยู่ที่การสร้างศรัทธาคือศรัทธาตนเอง ต้องเชื่อและศรัทธาในความรู้ความสามารถของตนเองว่าจะ เป็นครูที่ดีได้ เป็นตัวอย่างให้กับสังคมได้ กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ และวิเคราะห์คัดสรรความรู้มาใช้ประโยชน์ได้ และมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถสร้าง ภาพลักษณ์ของครูที่ดีได้ ประการที่สองคือ ศรัทธาต่ออาชีพครู รักษาเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นครูที่เป็นวิชาชีพชั้นสูงเห็นคุณค่าของวิถีชีวิตที่เป็นครู ประการที่สาม ศรัทธาต่อองค์กร รักษา ชื่อเสียงของสถานศึกษาและองค์กรวิชาชีพครู ประพฤติและปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณ ของวิชาชีพครู ถ้าครูทุกคนมีความศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นจิตสำนึกและวิญญาณของความเป็นครู และสิ่งที่ดีที่เป็นแบบอย่างของสังคมได้ก็จะขยายและถ่ายทอดไปสู่เยาวชนชั่วลูกชั่วหลาน เสมือน กับผู้ที่นับถือศาสนาไม่ว่าศาสนาใดจุดเริ่มต้นก็อยู่ที่ศรัทธา เมื่อศรัทธาก็ประกาศตนเป็นผู้นับถือ

ศาสนานั้น และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนา คัมภีร์หรือพระธรรมวินัยต่อไป เมื่อครูศรัทธาต่อวิชาชีพครูจะทำให้เกิดพลังแห่งความมุ่งมั่นสร้างสรรค์วิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2544, น. 1-2) กล่าวถึง จิตสำนึกของความเป็นครูว่า เป็นสิ่งกระตุ้นจิตสำนึกของครูให้กระทำ ในสิ่งที่ดีงามตามบทบาทหน้าที่และเกียรติแห่งวิชาชีพครูของตน ครูต้องมีอุดมการณ์และวิญญานความเป็นครู โดยรู้ถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครูตลอดเวลาและปฏิบัติหน้าที่ของครูอย่างมีสติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, น. 113) กล่าวถึง จิตสำนึกของความเป็นครูว่า เป็นการพัฒนาจิตสำนึกของความเป็นครู สิ่งแรกที่จะต้องทำ คือ ครูธรรม คือธรรมสำหรับครูในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โดยจะต้องตระหนักถึงหลักสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ เป็นผู้มีใจ เป็นผู้รับผิดชอบ เป็นผู้พัฒนา และเป็นผู้ทุ่มเท

โชคชัย ชยธวัช (2547, น. 139-142) กล่าวถึง จิตสำนึกเกี่ยวกับการเป็นครู ว่า ครูต้องนึกถึงความรับผิดชอบต่อ มีความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตาปราณี ความเสียสละวางตัวให้เหมาะสมกับที่เป็นครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้พบเห็น ไม่มองประโยชน์ส่วนตน ถ้าหากผู้ที่เป็นครูห่วงแต่ประโยชน์ส่วนตน จะทำให้กลายเป็นคนที่ขาดน้ำใจ ละโมบเห็นแก่ตัว ซึ่งถ้าไม่มีการวางตัวอย่างเหมาะสมจะเป็นเหตุในการทำลายความเป็นครูที่ควรแก่ความเคารพนับถือ ความผูกพันใจต่อผู้อื่นหรือทำงานของตนให้บรรลุผลสำเร็จที่แท้จริงได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 103) ได้นำเสนอวิธีการในการพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ ด้วยการมุ่งเน้นการพัฒนาให้เกิดความตระหนักถึงการทำหน้าที่สำคัญของผู้ที่ทำหน้าที่ครูและเป็นแนวทางในปฏิบัติตนด้วยการพัฒนาให้มีจิตวิญญานแห่งความเป็นครู การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ การพัฒนานวัตกรรม และเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาให้มีจิตวิทยาในการดูแลช่วยเหลือพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและศักยภาพ และการเพิ่มพูนทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549 น. 16-18) ได้ทำการศึกษาและประเมินสมรรถนะครู เพื่อใช้เป็นหลักพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลในการสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของครู ซึ่งประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ อาทิเช่น การมุ่งผลสัมฤทธิ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้สมบูรณ์และพัฒนางานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องการบริการที่ดี เป็นความตั้งใจในการให้บริการให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการการพัฒนาตนเอง เป็นการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามความรู้และพัฒนาางาน

พัฒนาตนเองและการทำงานเป็นทีม เป็นการให้ความช่วยเหลือ การให้ร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุน และให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน รวมถึงสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549 น. 23) ได้กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติตนในตำแหน่งของผู้สอนในหน่วยงานการศึกษา สายงานของผู้สอนซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการทำหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยผู้สอนจะต้องมีสิ่งที่ควรให้ความสำคัญในหน้าที่ ได้แก่ มีการศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ โดยเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม

กิตติชัย สุทธิโนบล (2560, น. 100) กล่าวถึง จิตสำนึก คุณธรรมและจริยธรรมครู เป็นสภาพของความคิด ลักษณะของความคิดหรือธรรมชาติของความคิดที่อยู่ในจิตใจของคนเป็นครู ซึ่งธรรมชาติของความคิด ลักษณะของความคิดหรือสภาพของความคิดที่มีอยู่ในตัวของคนเป็นครู หมายถึง คุณธรรมของครู ส่วนการกระทำดีหรือพฤติกรรมดีที่เป็นหลักความประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม มีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่ดีงามและประเสริฐ เป็นจริยธรรมครู ดังนั้น คุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นของคู่กัน กล่าวคือ เมื่อครูมีจิตสำนึกที่เปี่ยมไปด้วยความดี ย่อมจะกระทำแต่สิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น การกระทำที่เป็นประโยชน์และเป็นความดีงามจึงเป็นจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมที่ดีของคนเป็นครู

จากการศึกษาความหมายของจิตสำนึกความเป็นครูข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า จิตสำนึกความเป็นครู หมายถึง ความตระหนักรู้ในหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบของตนเองในฐานะผู้ที่ประกอบอาชีพครู เป็นคุณลักษณะเฉพาะของผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูที่มีจิตใจที่ทุ่มเทให้กับการทำงาน โดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้เกิดขึ้นกับนักเรียน มีความเสียสละและอุทิศตนในการดูแลอบรมสั่งสอนและพัฒนานักเรียนด้วยใจที่เมตตา มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง และมีคุณธรรมที่ดีงามกับอาชีพของตนเอง มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง และมีคุณธรรมที่ดีงามกับอาชีพครู ตระหนักรู้ถึงระดับจิตใจของความเป็นครู หรือจิตวิญญาณครู จิตสำนึกความเป็นครู มีจุดเริ่มต้นอยู่ที่การสร้างศรัทธาคือศรัทธาตนเอง ต้องศรัทธาและมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเองว่าสามารถเป็นตัวอย่างให้กับสังคมได้ เป็นครูที่ดีมีคุณภาพได้ มีความตั้งใจว่าตนเองสามารถสร้างภาพลักษณ์ให้วิชาชีพครูที่เกียรติและศักดิ์ศรีเป็นที่ยอมรับของทุกคน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยนำความรู้มาสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำว่า จิตสำนึกความเป็นครูให้ลึกซึ้งขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อไป

ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของจิตสำนึกความเป็นครูว่า จิตสำนึกความเป็นครู หมายถึง ความตระหนัก ความคิด ทศนคติ คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตครูที่มีจิตใจทุ่มเทให้กับการทำงาน มีความรักและความเมตตาต่อนักเรียน เสียสละและอุทิศตนในการดูแล อบรมสั่งสอนและพัฒนา นักเรียนด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้เกิดกับนักเรียน รวมถึงมีศรัทธา และความรักในวิชาชีพของตนเอง สามารถแบ่งจิตสำนึกความเป็นครูออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตสำนึก ความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

ความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครู

จิตสำนึกครู นับเป็นเรื่องสำคัญต่อการประกอบวิชาชีพครู เพราะจิตสำนึกแห่งความเป็นครูจะช่วยให้ผู้ที่เป็นครูตระหนักถึงภารกิจ และหน้าที่ความรับผิดชอบของตนในการพัฒนามนุษย์ คือ การพัฒนาศิษย์ที่ตนดูแล อบรมสั่งสอนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านปัญญา และด้านพฤติกรรม (ป.อ.ปยุตโต, 2542, น. 243)

ภควัต ศรียารัตน์ (2559, น. 34) ความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครู เป็นสิ่งกระตุ้นให้ รับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้ครูเกิดความศรัทธา ความรักในการทำ หน้าที่ครู ย่อมส่งผลให้เกิดผลดีต่อตนเอง ต่อสังคม และสามารถพัฒนาในการควบคุมสติเพื่อสร้าง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพต่อไป

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2561, น. ออนไลน์) กล่าวว่า ความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครูว่า ครูที่มีจิตสำนึกของความเป็นครูนั้น จะเป็นตัวกระตุ้นให้สังคมได้เห็นในความสามารถของครู และกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวมถึงให้ความศรัทธาแก่อาชีพครู

กิตติชัย สุธาสิโนบล (2560, น. 100) กล่าวว่า เมื่อครูมีจิตสำนึกที่เปี่ยมไปด้วยความดี ย่อมจะกระทำแต่สิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น การกระทำที่เป็นประโยชน์และเป็นความดีงาม จึงเป็นจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมที่ดีของคนเป็นครู นอกจากนี้ยังกล่าวว่า จากความสำคัญ ของจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมครู พบว่า จิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมครู เป็นสภาพของ ความดี ลักษณะของความดีงามที่อยู่ภายในจิตใจของคนเป็นครู ซึ่งธรรมชาติของความดี ลักษณะ ของความดีหรือสภาพของความดีที่มีอยู่ในตัวของคนเป็นครู หมายถึง คุณธรรมของครู ส่วนการ กระทำดีหรือพฤติกรรมดีที่เป็นหลักความประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องงาม มีคุณค่าควรแก่การนำไป เป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่ดีงามและประเสริฐ คือ จริยธรรมครู ดังนั้น จิตสำนึกและคุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพครูจึงเป็นของคู่กัน การกระทำที่ดีงามควบคู่ไปกับจิตสำนึกที่ดีจะส่งผลต่อวิชาชีพ ครูที่ดี (กิตติชัย สุธาสิโนบล, 2560, น. 104)

นวลละออง แสงสุข (2553, น. 13) กล่าวถึง การมีจิตสำนึกของครูเป็นการกระตุ้นหรือสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมด้วยความรู้ ความรัก ความอดทน ซึ่งความรู้หรือเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ จะต้องเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อที่จะรู้เท่าทันโลกและสังคม โดยการเรียนรู้ไม่ได้ทำ เพื่อชนะผู้อื่นแต่เป็นการนำความรู้ไปช่วยตนเองและผู้อื่น ด้านความรัก จะต้องรู้จักรักทั้งตนเองรักผู้อื่นและใส่ใจความความรู้สึกของผู้อื่น รู้จักให้ ยอมรับและปฏิเสธในจุดที่พอดี ความรักส่งผลจะส่งผลให้การมีทัศนคติทางบวกในการดำเนินชีวิต เข้าใจและให้ออกาสผู้อื่น ความอดทน ฝึกให้อดทนต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสิ่งเย้ายวนในทางเลื่อม ทำงานร่วมกับผู้อื่นที่คิดเห็นแตกต่างกับเราได้ รู้จักการทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม ปรับตัวให้เข้ากับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกความเป็นครูสภาพแวดล้อม นึกถึงส่วนรวมเป็นที่ตั้งไม่ทอดทิ้งมีความหนักแน่นมั่นคงและสามารถควบคุมสติสมาธิ ในการประพฤติปฏิบัติได้เป็นปกติ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (2553, น. 11) กล่าวถึง ความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครูว่า เป็นการสร้างความสมดุลระหว่างศาสตร์ของวิชาชีพกับชีวิตและจิตใจ โดยมีหลักการสำคัญคือการผสมผสานความรู้และความรัก คือความรู้ทั้งในตนเองและความรู้จากสิ่งแวดล้อม ความรักต่อองค์กร เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ความตระหนัก ความรับผิดชอบของภารกิจ สร้างทักษะชีวิต ปรับปรุงพฤติกรรมสุขภาพ มีจิตสำนึกต่อความเป็นครูหรือต่อวิชาชีพของตน

จากการศึกษาความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครูข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครู เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู เพื่อให้มีความทุ่มเทให้กับการทำงาน โดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้เกิดขึ้นกับนักเรียน มีความเสียสละและอุทิศตนในการดูแล อบรมสั่งสอนและพัฒนา นักเรียนด้วยใจที่เมตตา จิตสำนึกความเป็นครูเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงความรับผิดชอบของครู เพื่อให้ครูเกิดความศรัทธา ความรักในอาชีพ ย่อมส่งผลดีต่อตนเอง ต่อสังคม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมด้วยความรู้ ความรัก ความอดทน ซึ่งความรู้หรือเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ จะต้องเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อที่จะรู้เท่าทันโลกและสังคม โดยการเรียนรู้ไม่ได้ทำ เพื่อชนะผู้อื่นแต่เป็นการนำความรู้ไปช่วยตนเองและผู้อื่น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมได้นำความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครูมาเป็นพื้นฐานของการเสริมสร้างจิตสำนึกของความเป็นครูที่ดีให้แก่ นิสิตโครงการเพชรในตม

องค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครู

ภควัต ศรียารัตน์ (2559, น. 5-9) องค์ประกอบจิตสำนึกความเป็นครู จำแนกเป็น 3 องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบด้านการสะท้อนคิด (Conception of Reflection) หมายถึง การที่บุคคลมีการทบทวนความคิดที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกตามบทบาทหน้าที่ของผู้สอน และตระหนักรู้ในตนเองถึงแนวโน้มของผลลัพธ์ของการกระทำที่อาจเกิดขึ้น มี 4 องค์ประกอบเชิงชีวิต ได้แก่

1.1 ความมุ่งมั่นในหน้าที่ หมายถึง การที่ผู้สอนมีความตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ โดยการแสดงออกด้วยพฤติกรรมของความพยายาม ความอดทน ความทุ่มเท ไม่ย่อท้อและเห็นคุณค่าของผลสำเร็จที่จะเกิดจากการกระทำนั้นได้

1.2 ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลรับรู้ในเชิงบวกต่อวิชาชีพว่า วิชาชีพครูเป็นที่ยอมรับของสังคม มีเกียรติมีศักดิ์ศรี เป็นที่ยกย่องและรู้สึกยินดีที่ได้ประกอบวิชาชีพนี้

1.3 ความพร้อมในการสอน หมายถึง การที่ผู้สอนมีความเข้าใจในสาระการเรียนรู้อย่างชัดเจน แม่นยำ มีการเตรียมการสอนมาอย่างดี หมั่นค้นคว้าหาความรู้ที่ทันสมัย และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

1.4 ความสามารถในการวิเคราะห์ และตัดสินใจ หมายถึง ผู้สอนต้องมีทักษะสำหรับการคิดที่แตกต่าง พิจารณาถึงเหตุผล และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior) การกระทำของบุคคลที่แสดงถึงการเป็นผู้สอน มี 2 องค์ประกอบเชิงชีวิต ได้แก่

2.1 ความสามารถในการสอน หมายถึง ผู้สอนมีทักษะการถ่ายทอดจนเกิดความชำนาญ สามารถลำดับขั้นตอนในการสอน ผักผ่อนเพิ่มพูนทักษะหรือวิธีใหม่ๆ ในการสอน ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและสนใจที่จะเรียนรู้

2.2 การเป็นตัวอย่างที่ดี หมายถึง การกระทำของผู้สอนทั้งในช่วงเวลาในหน้าที่และนอกเวลาการเรียนการสอน ได้แก่ การแต่งกาย กิริยามารยาท การใช้วาจาที่สุภาพ การควบคุมอารมณ์ การวางตัวอย่างเหมาะสม และการดำเนินชีวิตที่ปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

3. องค์ประกอบด้านคุณธรรม (Morality) การแสดงออกของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคุณงามความดีตามบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้สอนมี 3 องค์ประกอบเชิงชีวิต ได้แก่

3.1 ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น หมายถึง การทำสิ่งที่ควรปฏิบัติในการทำหน้าที่ผู้สอนของตนและการปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยการทำหน้าที่อบรมสั่งสอนสิ่งที่ดีงาม ได้แก่ การแนะแนวการศึกษาและการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในทางที่เหมาะสมนอกเหนือจากการสอนวิชาการ

3.2 เมตตากรุณา หมายถึง ความปรารถนาให้ศิษย์มีความรู้ เจริญก้าวหน้าเป็นคนดีของสังคม ดีใจ ภูมิใจกับศิษย์เมื่อศิษย์ได้ดี

3.3 หิริโอตตัปปะ หมายถึง การละอายต่อบาปและการกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ การใช้เวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประกอบธุรกิจอื่น

นิภา พงศ์วิรัตน์ (2550: 1) องค์ประกอบของจิตสำนึกครู ได้แก่

1. จิตใจครู ประกอบด้วยความเอื้ออาทร ความเมตตาปรานี และความมีขันติธรรม
2. ปัญญาครู ประกอบด้วยเป็นผู้รอบรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้รอบรู้ด้านการสร้างสรรค์งานวิชาการ

3. ศรัทธาในอาชีพครู ประกอบด้วยรักในอาชีพครู รักษากฎระเบียบวินัยครู

4. ฉลาดใช้จิตวิทยา ประกอบด้วยรอบรู้ด้าน จิตวิทยา สามารถประยุกต์ใช้จิตวิทยา

จากการศึกษาองค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครูข้างต้น สามารถนำรายละเอียดของความหมายและองค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครูที่นักวิชาการ นักวิจัยแต่ละท่านได้กล่าวไว้มาจำแนก และจัดกลุ่มความหมายและองค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครู ได้ดังนี้คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 การจำแนกความหมายและองค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครู

นักวิชาการ และผู้วิจัย	ประเภทของจิตสำนึกความเป็นครู		
	ต่อตนเอง	ต่อนักเรียน	ต่อสังคม
นิภา	การตระหนักรู้ถึงระดับจิตใจ	มุ่งเน้นในเรื่องการ	พฤติกรรมการเป็น
พงศ์	ของความเป็นครู หรือจิต	พัฒนาหรือการยกระดับ	ครู
วิรัตน์ (2550:	วิญญาณครู	ในเรื่องสติปัญญา	
8)	มุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาหรือ	พฤติกรรมการเป็นครู	
	การยกระดับในเรื่องจิตใจ		

ตาราง 4 (ต่อ)

นักวิชาการ และผู้วิจัย	ประเภทของจิตสำนึกความเป็นครู		
	ต่อตนเอง	ต่อนักเรียน	ต่อสังคม
สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2561: ออนไลน์)	การสร้างศรัทธาคือศรัทธา ตนเอง ต้องเชื่อและศรัทธาใน ความรู้ความสามารถของ ตนเองเป็นตัวอย่างให้กับสังคม ได้ กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหา ความรู้ ว่าตนเองสามารถสร้าง ภาพลักษณ์ของครูที่ดีได้	ศรัทธาต่ออาชีพครู รักษาเกียรติและศักดิ์ศรี แห่งความเป็นครูที่เป็น วิชาชีพชั้นสูง เห็น คุณค่าของวิถีชีวิตที่เป็น ครู	ศรัทธาต่อองค์กร รักษาชื่อเสียงของ สถานศึกษาและ องค์กร ปฏิบัติตาม มาตรฐานวิชาชีพ ครู สิ่งที่ดีที่เป็น แบบอย่างของ สังคมศรัทธาต่อ วิชาชีพครูจะทำให้ เกิดพลังแห่งความ มุ่งมั่นสร้างสรรค์ วิชาชีพครูให้เป็น วิชาชีพชั้นสูง
สำนักงาน คณะกรรมการ ข้าราชการครู (2544: 1-2)	ครูต้องมีอุดมการณ์และ วิญญานความเป็นครู	กระทำในสิ่งที่ดีงามตาม บทบาทหน้าที่และ เกียรติแห่งวิชาชีพครู ของตน รู้ถึงบทบาท หน้าที่และความ รับผิดชอบของครู ตลอดเวลาและปฏิบัติ หน้าที่ของครูอย่างมีสติ	กระทำในสิ่งที่ดี งามตามบทบาท หน้าที่และเกียรติ แห่งวิชาชีพครูของ ตน

ตาราง 4 (ต่อ)

นักวิชาการ และผู้วิจัย	ประเภทของจิตสำนึกความเป็นครู		
	ต่อตนเอง	ต่อนักเรียน	ต่อสังคม
สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้น พื้นฐาน (2556: 113)	การพัฒนาจิตสำนึกของความ เป็นครู สิ่งแรกที่จะต้องมี คือ ครู ธรรม คือ ธรรมสำหรับครู ใน การปฏิบัติหน้าที่ของครู โดย จะต้องตระหนักถึงหลักสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ เป็นผู้มีใจ เป็นผู้รับผิดชอบ เป็น ผู้พัฒนา และเป็นผู้ทุ่มเท	เป็นผู้มีความรู้ เป็น ผู้รับผิดชอบ เป็น ผู้พัฒนา และเป็นผู้ ทุ่มเท	เป็นผู้มีความรู้ เป็นผู้มีใจ เป็น ผู้รับผิดชอบ เป็น ผู้พัฒนา และเป็นผู้ ทุ่มเท
โชคชัย ชยรัช (2547: 139-142)	ครูต้องนึกถึงความรับผิดชอบต่อ ความซื่อสัตย์สุจริต ความ เมตตาปราณี ความเสียสละ	ครูต้องนึกถึงความเมตตา ปราณี ความเสียสละ วางตัว ให้เหมาะสมกับที่เป็นครู	ครูเป็นแบบอย่างที่ดี โดยไม่มองถึง ประโยชน์ส่วน เป็นครูห่วงแต่ ประโยชน์ส่วนตน จะทำให้กลายเป็น คนที่ขาดน้ำใจ ซึ่ง ถ้าไม่มีการวาง ตัวอย่างเหมาะสม จะเป็นเหตุในการ ทำลายความเป็น ครูที่ควรแก่ความ เคารพนับถือ ความผูกพันใจต่อ ผู้อื่น

ตาราง 4 (ต่อ)

นักวิชาการ และผู้วิจัย	ประเภทของจิตสำนึกความเป็นครู		
	ต่อตนเอง	ต่อนักเรียน	ต่อสังคม
กิตติชัย สุธาสี โนบล (2560: 100)	สภาพของความคิด ลักษณะของ ความดีงาม หรือธรรมชาติของ ความดีที่อยู่ภายในจิตใจของ คนเป็นครู ซึ่งธรรมชาติของ ความดี ลักษณะของความดี หรือสภาพของความคิดที่มีอยู่ใน ตัวของคนเป็นครู หมายถึง คุณธรรมของครู ส่วนการ กระทำดีหรือพฤติกรรมดีที่เป็น หลักความประพฤติปฏิบัติที่ ถูกต้องงาม มีคุณค่าควรแก่การ นำไปเป็นหลักในการดำเนิน ชีวิตที่ดีงามและประเสริฐ เป็น จริยธรรมครู ดังนั้น คุณธรรม และจริยธรรมจึงเป็นของคู่กัน	การกระทำดีหรือ พฤติกรรมดีที่เป็นหลัก ความประพฤติปฏิบัติที่ ถูกต้องดีงาม มีคุณค่า ควรแก่การนำไปเป็น หลักในการดำเนินชีวิตที่ ดีงามและประเสริฐ	จิตสำนึกที่เปี่ยมไป ด้วยความดี ย่อมจะกระทำแต่ สิ่งที่ดีงามและเป็น ประโยชน์ทั้งสิ้น การกระทำที่เป็น ประโยชน์และเป็น ความดีงามจึงเป็น จิตสำนึกและ คุณธรรมจริยธรรม ที่ดีของคนเป็นครู
ภควัต ศรียา รัตน์ (2559 : 5-6).	องค์ประกอบด้านการสะท้อน คิด (Conception of Reflection) หมายถึง การที่ บุคคลมีการทบทวนความคิดที่ เกี่ยวข้องกับการแสดงออกตาม บทบาทหน้าที่ของผู้สอน และ	ความพร้อมในการสอน หมายถึง การที่ผู้สอนมี ความเข้าใจในสาระการ เรียนรู้อย่างชัดเจน แม่นยำ มีการ เตรียมการสอนมาอย่าง	การเป็นตัวอย่างที่ ดี หมายถึง การ กระทำของผู้สอน ทั้งในช่วงเวลาใน หน้าที่และนอก เวลาการเรียนการ

ตาราง 4 (ต่อ)

นักวิชาการ และผู้วิจัย	ประเภทของจิตสำนึกความเป็นครู		
	ต่อตนเอง	ต่อนักเรียน	ต่อสังคม
ตระหนักรู้ในตนเองถึงแนวโน้ม ของผลลัพธ์ของการกระทำที่ อาจเกิดขึ้น มี 4 องค์ประกอบ เชิงชีวิต ได้แก่ ความมุ่งมั่นในหน้าที่ หมายถึง การที่ผู้สอนมีความตั้งใจในการ ถ่ายทอดความรู้ของตนเอง อย่างเต็มความ สามารถโดยการแสดงออกด้วย พฤติกรรมของความพยายาม ความอดทน ความทุ่มเท ไม่ย่อ ท้อและเห็นคุณค่าของผลสำเร็จ ที่จะเกิดจากการกระทำนั้นได้ ความภาคภูมิใจตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลรับรู้ ในเชิงบวกต่อวิชาชีพว่า วิชาชีพ ครูเป็นที่ยอมรับของสังคม มี เกียรติมีศักดิ์ศรี เป็นที่ยกย่อง และรู้สึกยินดีที่ได้ประกอบ วิชาชีพนี้ องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior) การกระทำของ	ดี หมั่นค้นคว้าหา ความรู้ที่ทันสมัย และ เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ความสามารถในการ วิเคราะห์ และตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการ สอน หมายถึง การที่ ผู้สอนมีทักษะการ ถ่ายทอดจนเกิดความ ชำนาญสามารถลำดับ ขั้นตอนในการสอน ฝึกฝนเพิ่มพูนทักษะหรือ วิธีใหม่ ๆ ในการสอน ที่ สามารถทำให้ผู้เรียน เกิดความรู้ความเข้าใจ และสนใจที่จะเรียนรู้ การเป็นตัวอย่างที่ดี หมายถึง การกระทำ ของผู้สอนทั้งใน ช่วงเวลาในหน้าที่และ	สอน ได้แก่ การ แต่งกาย กิจกรรมายาท การ ใช้วาจาที่สุภาพ การควบคุม อารมณ์ การ วางตัวอย่าง เหมาะสม และการ ดำเนินวิถีชีวิตตาม ดำเนินวิถีชีวิตตาม แนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง ความรับผิดชอบ หมายถึง การทำ สิ่งที่ควรปฏิบัติใน การทำหน้าที่ ผู้สอนของตนและ การปฏิบัติต่อ ผู้เรียนด้วยการทำ หน้าที่อบรมสั่ง สอนสิ่งที่ดีงาม ได้แก่ การแนะแนว	

ตาราง 4 (ต่อ)

นักวิชาการ และผู้วิจัย	ประเภทของจิตสำนึกความเป็นครู		
	ต่อตนเอง	ต่อนักเรียน	ต่อสังคม
บุคคลที่แสดงถึงการเป็นผู้สอน มี 2 องค์ประกอบเชิงชีวิต ได้แก่ การเป็นตัวอย่างที่ดี หมายถึง การกระทำของผู้สอนทั้งใน ช่วงเวลาในหน้าที่และนอกเวลา การเรียนการสอน นอกเวลาการ เรียนการสอน ได้แก่ การแต่ง กาย กิริยามารยาท การใช้วาจา ที่สุภาพ การควบคุมอารมณ์ การวางตัวอย่างเหมาะสม องค์ประกอบด้านคุณธรรม (Morality) การแสดงออกของ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับคุณงาม ความดีตามบทบาทหน้าที่ของ การเป็นผู้สอนมี 3 องค์ประกอบ เชิงชีวิต ได้แก่ เมตตากรุณา หมายถึง ความปรารถนาให้ ศิษย์มีความรู้ เจริญก้าวหน้า เป็นคนดีของสังคม ดีใจ ภูมิใจ กับศิษย์เมื่อศิษย์ได้ดี	บุคคลที่แสดงถึงการเป็นผู้สอน มี 2 องค์ประกอบเชิงชีวิต ได้แก่ การเป็นตัวอย่างที่ดี หมายถึง การกระทำของผู้สอนทั้งใน ช่วงเวลาในหน้าที่และนอกเวลา การเรียนการสอน นอกเวลาการ เรียนการสอน ได้แก่ การแต่ง กาย กิริยามารยาท การใช้เวลา ที่สุภาพ การควบคุมอารมณ์ การวางตัวอย่างเหมาะสม องค์ประกอบด้านคุณธรรม (Morality) การแสดงออกของ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับคุณงาม ความดีตามบทบาทหน้าที่ของ การเป็นผู้สอนมี 3 องค์ประกอบ เชิงชีวิต ได้แก่ เมตตากรุณา หมายถึง ความปรารถนาให้ ศิษย์มีความรู้ เจริญก้าวหน้า เป็นคนดีของสังคม ดีใจ ภูมิใจ กับศิษย์เมื่อศิษย์ได้ดี	นอกเวลาการเรียนการสอน สอน ได้แก่ การแต่งกาย ความรับผิดชอบต่อ ตนเองและผู้อื่น หมายถึง การทำสิ่งที่ ควรปฏิบัติในการทำ หน้าที่ผู้สอนของตนและ การปฏิบัติต่อผู้เรียน ด้วยการทำหน้าที่อบรม สั่งสอนสิ่งที่ดีงาม ได้แก่ การแนะแนวการศึกษา และการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนในทางที่ เหมาะสมนอกเหนือจาก การสอนวิชาการ	การศึกษาและการ ดำเนินชีวิต ส่งเสริมและ พัฒนาผู้เรียน ในทางที่เหมาะสม นอกเหนือจากการ สอนวิชาการ

จากตาราง 4 การจำแนกความหมายและองค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครูข้างต้น
สามารถสรุปได้ว่า จากการนำรายละเอียดของความหมายและองค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครู

เป็นครูที่นักวิชาการ นักวิจัยแต่ละท่านได้กล่าวไว้มาจำแนก และจัดกลุ่มความหมายและองค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครู สามารถแบ่งประเภทของจิตสำนึกความเป็นครูออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

จิตสำนึกความเป็นครูเป็นสิ่งที่ครูทุกคนควรมีในการประกอบวิชาชีพครู โดยตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของครูในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ มีความรับผิดชอบ ทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และมีความศรัทธาในวิชาชีพของตน โดยการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมีกระบวนการและรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งนี้ผู้กล่าวถึงการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูไว้มากมายดังนี้

ววรรณิภา สันป่าแก้ว (2557, น. 462-475) ได้นำเสนอขั้นตอนการเสริมสร้างจิตสำนึกประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. การขัดเกลา โดยใช้วิธีการและคำพูดที่ถ่ายทอดความเข้าใจ 2. การสร้างความคิด โดยจัดกิจกรรมการให้ความรู้ในหลากหลายรูปแบบ ใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ และเปิดโอกาสสำหรับเยาวชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น 3. การเสริมทัศนคติ โดยจัดกิจกรรม และใช้สื่อ 4. การปฏิบัติ โดยจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และเน้นการสัมผัส การปฏิบัติจริง

กิตติชัย สุทธิโนบล (2560, น. 105-106) การพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมครูของครูไทยได้นำแนวคิดทฤษฎีทั้งจากต่างประเทศและของประเทศไทยมาอธิบายให้เห็นกรอบแนวทางการพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมครู ดังนี้คือ การพัฒนาคุณธรรม/จริยธรรมของครูโดยสถาบันผลิตครู สถาบันผลิตครูเป็นหน่วยงานแรกที่มีบทบาทสำคัญต่อการปลูกฝังคุณความดีต่าง ๆ ให้แก่บุคคลที่จะไปประกอบวิชาชีพครูทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ทั้งนี้เพราะก่อนที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาเพื่อออกไปเป็นครูนั้นจะต้องใช้เวลาในการศึกษาศิลปวิทยาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาชีพครูและต้องผ่านการฝึกอบรมต่าง ๆ เป็นเวลา 4 ปี หรือมากกว่า การปลูกฝังบุคคลเพื่อออกไปประกอบวิชาชีพนั้น มิใช่เพียงแค่การสั่งสอนศิลปวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาชีพครูก็เป็นการเพียงพอแล้ว แต่สิ่งสำคัญที่สถาบันผลิตครูต้องตระหนัก คือ การปลูกฝังคุณธรรมความเป็นครูที่ดีให้แก่ศึกษานั้นมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่า และถ้าพิจารณาให้ถ่องแท้แล้วจะมีความสำคัญยิ่งกว่าด้วย การพัฒนาคุณธรรม/จริยธรรมของครูโดยหน่วยงานที่ใช้ครูหน่วยงานที่ใช้ครูมีหลายสังกัดและหลายระดับ แต่ละหน่วยงานต่าง ๆ ก็มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของครูทั้งสิ้น หน่วยงานใดได้ครูอาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถดีและมี

คุณธรรมสูง หน่วยงานนั้นก็จะประสบความสำเร็จต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานที่ใช้ครูทุกสังกัดจึงจำเป็นต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณธรรมของครู และร่วมรับผิดชอบต่อการผลิตครูด้วย

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2546, น. ออนไลน์) การศึกษาแนวคิดในการวางกระบวนการเพื่อสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้นักศึกษาครูในระหว่างที่ทำการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันและขณะปฏิบัติงานในสถานศึกษาจะทำให้ได้แนวทางที่หลากหลายที่จะสามารถนำมาเป็นประโยชน์ต่อสถาบันผลิตครูได้ การปลูกจิตสำนึกความเป็นครูนั้นอยู่กระบวนการที่จะสร้างให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ดีในการเป็นครูจากครูที่ดี ทำให้ได้รับการแทรกซึมความรู้สึกเข้ามาในจิตใจ ควรที่จะเป็นลักษณะการเริ่มต้นที่ดี สร้างความประทับใจในตัวต้นแบบ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ต้องการที่แสวงหากระบวนการที่เป็นขั้นตอนในการดำเนินการฝึกในการปลูกฝังผู้เรียนให้มีจิตสำนึกความเป็นครูได้อย่างสมบูรณ์ มีความเหมาะสมและและมีความยั่งยืน (จากการสัมภาษณ์ เอกวิทย์ ณฑกลาง พุทธกิจยาน 2546) ซึ่งมีวิธีการศึกษากระบวนการในการปลูกจิตสำนึกความเป็นครูเป็น การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้แนวทางจึงได้กำหนดขั้นตอนไว้ ดังนี้คือ ประชุมกลุ่มนักศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อศึกษาแนวทางเพื่อแสวงหารูปแบบของกระบวนการสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ศึกษาคุณลักษณะของความเป็นครู ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ครูแห่งชาติและครูต้นแบบ แบบกลุ่มเฉพาะ (Focus Group) ใช้กิจกรรมจำลองสถานการณ์ และจัดแบ่งกลุ่มตามคุณลักษณะของครูดีสร้างกิจกรรม

ฤทธิไกร ไชยงาม (2561, น. ออนไลน์) ได้นำเสนอคำสำคัญ (Keywords) 4 ประการที่ควรจะเป็นงานหลักของกิจกรรมเสริมความเป็นครู ได้แก่ 1. สภาพงานครู (ชีวิตครู) 2. จิตวิญญาณความเป็นครู 3. เป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ เสียสละให้สังคม 4. มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู ดังนั้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นครูจึงควรจะมีองค์ประกอบอย่างน้อย 4 ประการนี้เป็นสำคัญ หรือบางกิจกรรมอาจจะบูรณาการเป้าหมายเหล่านี้เข้าด้วยกัน นอกจากนั้นแล้วเป้าหมายเหล่านี้ควรจะต้องบูรณาการเข้ากับจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม หรือแนวปฏิบัติที่สืบสานสืบทอดกันต่อๆ มา เช่น วันไหว้ครู ปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศ เป็นต้น โดยกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นครู 5 ประเภท ได้แก่

1. กิจกรรม "การบันทึงชีวิตครู" เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สภาพงานครู เป้าหมายของการเป็นครู เรียนรู้แบบอย่างที่ดีจากครูต้นแบบ
2. กิจกรรมส่งเสริมและปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู เพื่อบ่มเพาะจิตวิญญาณและอุดมการณ์การเป็นครู

3. กิจกรรมส่งเสริมจิตสำนึกสาธารณะและจิตอาสาเพื่อสังคม เพื่อส่งเสริมจิตอาสาเพื่อสังคมและพัฒนาทักษะการทำงานหรือทำโครงการต่าง ๆ เช่น ค่ายอาสา โครงการบริการสังคม เป็นต้น

4. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพครู เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

5. กิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อเตรียมความพร้อมไปสู่การเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงสังคมและปฏิรูปการศึกษา

จากการศึกษาการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมการอบรม ปลุกฝังการฝึกปฏิบัติการต่าง ๆ ซึ่งการได้รับรู้แบบอย่างที่น่าประทับใจ ดังกล่าวเหล่านี้จะเป็นที่ทำให้ใจของบุคคลเกิดจิตสำนึกที่ดีงาม การพัฒนาความคิด โดยจัดกิจกรรมการให้ความรู้ในหลากหลายรูปแบบ ใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเปลี่ยนแปลงซึ่งกันและกัน และเปิดโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสริมทัศนคติด้วยการจัดกิจกรรมและใช้สื่อ การจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายและเน้นการสัมผัส การปฏิบัติจริง เป็นต้น โดยสถาบันผลิตครูที่เป็นหน่วยงานแรกที่มีบทบาทสำคัญต่อการปลุกฝังคุณความดีต่าง ๆ ให้แก่บุคคลที่จะไปประกอบวิชาชีพครูทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน จุดเริ่มต้นของการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูข้างต้นน่าจะอยู่ที่การสร้างศรัทธาใน 3 มิติ คือศรัทธาต่อตนเอง ต้องเชื่อและศรัทธาในความรู้ความสามารถของตนเองว่าจะเป็นครูที่ดีได้ เป็นตัวอย่างให้กับสังคมได้ กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ และวิเคราะห์คัดสรรความรู้มาใช้ประโยชน์ได้ และมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถสร้างภาพลักษณ์ของครูที่ดีได้ ประการที่สองคือ ศรัทธาต่ออาชีพครู รักษาเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นครูที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง เห็นคุณค่าของวิชาชีพที่เป็นครู ประการที่สามคือ ศรัทธาต่อองค์กร รักษาชื่อเสียงของสถานศึกษาและองค์กรวิชาชีพครู ประพฤติและปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ถ้าครูทุกคน และครูของครูทุกคนมีความศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นจิตสำนึกของความเป็นครู ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้ในการสร้างรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตครู

การพัฒนานิสิตครูจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านประกอบกัน เพื่อสามารถวางแผนการพัฒนานิสิตให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีหลายทฤษฎีที่กล่าวถึงหลักการในการพัฒนานิสิต ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษา ของซิกเคอริง และไรเซอร์

ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของซิกเคอริงและไรเซอร์ (Chickering A.W; Reisser Linda, 1993, pp. 64-65) เป็นทฤษฎีที่เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลในช่วงอายุ 17 ถึง 25 ปี โดยซิกเคอริงได้ทำการศึกษาพัฒนาการของนักศึกษาชายและหญิง จากสถาบันอุดมศึกษา 13 แห่ง ซึ่งมีเชื้อชาติและสัญชาติต่างกัน ได้สรุปผลงานวิจัยและเขียนเป็นทฤษฎีเพื่อการพัฒนานักศึกษาขึ้น ในปี ค.ศ. 1969 ซิกเคอริง ได้ใช้ทฤษฎีของอีริคสัน ในขั้นเอกลักษณ์ (Identity) และขั้นความผูกพัน (Intimacy) ทำการทดลองในแนวคิด จึงทำให้ทฤษฎีพัฒนานิสิตนักศึกษาของเขามีประโยชน์มากยิ่งขึ้น ซึ่งมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. งานตามขั้นพัฒนาการของบุคคลมีตลอดช่วงชีวิต แต่ช่วงอายุที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาบุคลิกภาพบางลักษณะ เช่น ในช่วงอายุ 18 ถึง 23 ปี มีความเหมาะสมในการพัฒนาบุคลิกภาพ 3 ลักษณะ คือ การพัฒนาความสามารถ (Development competence) การควบคุมอารมณ์ของตนเอง (Managing emotion) และความเป็นตัวของตัวเอง (Developing Autonomy)
2. การพัฒนาบุคลิกภาพทั้ง 3 ลักษณะที่ได้กล่าวในข้อ 1 นั้นใช้เวลา 1 ถึง 5 ปี จึงบรรลุผล
3. ผลการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลนั้น อาจเกิดในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่บุคคลได้รับในช่วงอายุนั้น
4. ผลการพัฒนาในขั้นก่อน มีอิทธิพลต่อผลการพัฒนาในขั้นหลัง
5. งานตามขั้นพัฒนาการในช่วงอายุหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาบุคลิกภาพบางอย่างที่เกิดขึ้นครั้งหนึ่งแล้วก็อาจเกิดขึ้นในช่วงหลังของชีวิตได้อีก ดังนั้น การพัฒนาบุคลิกภาพในช่วงแรกที่ยังไม่บรรลุผลก็อาจพัฒนาให้บรรลุผลในช่วงหลังได้
6. ในช่วงอายุ 17 ถึง 25 ปี นั้น บุคคลควรบรรลุนานตามขั้นพัฒนาการ 7 ลักษณะ สำหรับการพัฒนานิสิตศึกษาตามทฤษฎีการพัฒนานิสิตศึกษาของซิกเคอริง พบว่า เมื่อนักศึกษาได้เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว นักศึกษาจะมีการพัฒนาศักยภาพได้ดังนี้

1. การพัฒนาความสามารถ (Developing Competence) ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถทางด้านสติปัญญา ความสามารถทางด้านร่างกายและการใช้เครื่องมือและ

ความสามารถในด้านสังคมและการติดต่อระหว่างบุคคล ในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยนิสิต นักศึกษาจะพัฒนาความสามารถ 3 ด้าน คือ ความสามารถด้านสติปัญญา ความสามารถทางร่างกายและความสามารถในการด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือด้านสังคมนิสิตนักศึกษาจะมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถมากขึ้น เพื่อพวกเขาได้เรียนรู้ที่จะไว้วางใจในความสามารถของตนเองยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่นและบูรณาการทักษะต่าง ๆ ของเขาให้กลายเป็นความมั่นใจในตนเอง

2. การควบคุมอารมณ์ (Managing Emotions) ซึ่งรวมถึงการทำความเข้าใจอารมณ์ของตนเอง การปรับและการควบคุมอารมณ์ นิสิตนักศึกษาหลายคนต้องประสบกับอารมณ์ในด้านไม่ดีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความโกรธ ความกลัว ความเจ็บปวด ความคิดถึง ความเบื่อหน่าย หรือความเครียด ผลจากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวล ความโกรธ ความรู้สึกหดหู่ ความต้องการ ความรู้สึกผิด และความอายนั้น เมื่อมีมากเกินไป จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการศึกษาดังนั้น จึงต้องมีการจัดการด้านอารมณ์ที่ดี งานสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านนี้ ไม่ได้เป็นการกำจัดอารมณ์ต่างๆ เหล่านี้ แต่จะต้องตระหนักและรับรู้ถึงอารมณ์เหล่านี้ว่าเป็นสัญญาณบอกสิ่งต่าง ๆ

3. การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง (Developing Autonomy) เป็นการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองต่อจากวัยเด็กวัยรุ่นสู่ผู้ใหญ่ ซึ่งบุคคลต้องมีความเป็นตัวของตัวเองมากต้องควบคุมตนเองต้องแก้ไขปัญหาของตนเองและต้องช่วยเหลือตนเอง สิ่งสำคัญที่นิสิตนักศึกษาจะต้องพัฒนาในที่นี้ก็คือ การเรียนรู้ที่จะพอใจในตนเอง มีความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายที่ตนได้เลือกไว้ ไม่ถูกชักนำโดยความคิดเห็นของคนอื่น การพัฒนาในด้านนี้จะต้องนำไปสู่ความเป็นอิสระทั้งทางอารมณ์และในด้านความต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก และนำไปสู่การยอมรับการพึ่งพาอาศัยกันในขั้นต่อมา

4. การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง (Establishing Identity) ซึ่งรวมถึงการยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะท่าทางและบทบาทให้สอดคล้องกับเพศของตน พัฒนาความสนใจในอาชีพและลักษณะการดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับตนเอง

5. การพัฒนาการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างไม่จำกัด (Freeing Interpersonal Relationships) ซึ่งรวมถึงการพัฒนาความอดกลั้นการยอมรับนับถือบุคคลที่มีความแตกต่างกับตนเองทั้งในด้านภูมิหลัง อุปนิสัย ค่านิยมและเชื้อชาติ นอกจากนั้นยังต้องพัฒนาความเข้าใจ ความผูกพัน ความสัมพันธ์กับเพื่อน กับคนรักและกับเพื่อนร่วมงาน

6. **การพัฒนาเป้าหมาย (Developing Purpose)** เป็นการบูรณาการเป้าหมายในด้านอาชีพงานอดิเรก ลักษณะการดำรงชีวิตเพื่อพัฒนาสู่เป้าหมายชีวิตของตนเอง

7. **การพัฒนาบูรณภาพ (Developing Integrity)** ซึ่งรวมถึงการบูรณาการพัฒนาทั้งหกประเภทที่ได้กล่าวมาแล้ว และพฤติกรรมให้สอดคล้องกับค่านิยมต่าง ๆ ของตนเอง เพื่อให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในชีวิตของตนเอง

ทฤษฎีของซิคเคอริง เป็นทฤษฎีเพื่อการพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะจึงมีประโยชน์ต่อฝ่ายกิจการศึกษามาก งานพัฒนาการของเขาทั้ง 7 ลักษณะ สามารถเป็นแม่บทในการออกแบบการประเมินผลการพัฒนานักศึกษาได้เป็นอย่างดี งานพัฒนาการ 3 ลักษณะแรกคือ การพัฒนาความสามารถ การควบคุมอารมณ์และการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอชนั้นใช้พัฒนานักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งและปีที่สอง ส่วนงานพัฒนาการ 4 ลักษณะหลัง คือ การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของตนเองการพัฒนาบูรณภาพใช้พัฒนานักศึกษาชั้นปีที่สามและที่สี่

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาของแอสติน(Astin, 1984, p. 87) เป็นทฤษฎีที่อธิบายให้เห็นถึงบทบาทของกิจกรรมที่มีต่อการพัฒนานักศึกษา แอสตินเป็นอาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส ได้ให้ความสนใจปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาที่นักศึกษาออกจากการศึกษากลางคัน เขาได้ทำการวิจัยเพื่อค้นหาปัจจัยซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่จะช่วยทำให้นักศึกษาสามารถศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาได้จนสำเร็จการศึกษา เขาได้พบว่า “การมีส่วนร่วมของนักศึกษา” เป็นปัจจัยที่ทำให้นักศึกษา สามารถศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาได้ ในทางตรงกันข้ามการไม่มีส่วนร่วมของนักศึกษา ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาออกจากการศึกษากลางคัน

การมีส่วนร่วมของนักศึกษามีหลายลักษณะที่สำคัญได้แก่ การศึกษาค้นคว้า การทำกิจกรรมหรือการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาประเภทต่าง ๆ การทำงานร่วมกับอาจารย์ และการพักอาศัยในหอพักนักศึกษาในวิทยาเขต ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษามีโอกาสมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนั้นแอสติน ยังได้ค้นพบว่า การมีส่วนร่วมทุกอย่างดังที่ได้ กล่าวมาแล้ว ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาลักษณะด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาอีกด้วย ทั้งนี้ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษามีหลักการพื้นฐาน 5 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การใช้พลังงานและพลังใจของนักศึกษาในการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์หรือการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น โดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น มีวัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อหาประสบการณ์หรือวัตถุประสงค์เฉพาะเช่น เพื่อการเตรียมตัวสอบ

2. การมีส่วนร่วมของนักศึกษา คือ นักศึกษาที่มีส่วนร่วมในปริมาณและคุณภาพต่างกัน ก็จะได้รับผลที่แตกต่างกันไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และเวลาในการมีส่วนร่วม

3. การมีส่วนร่วมของนักศึกษานั้นสามารถวัดทั้งปริมาณและคุณภาพ ปริมาณ หมายถึง เวลาที่นักศึกษาใช้ในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมนั้น ส่วนคุณภาพ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจ ความกระตือรือร้น ความพยายามที่จะทำให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จ

4. ผลของการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาที่เกิดจาก โปรแกรมทางการศึกษา (วิชาการหรือกิจกรรมนักศึกษา) นั้นเป็นสัดส่วนโดยตรงกับทั้งปริมาณ และคุณภาพของการมีส่วนร่วมของนักศึกษา กับโปรแกรมทางการศึกษานั้น

5. ประสิทธิภาพของนโยบายและการปฏิบัติใด ๆ ทางด้านการศึกษานั้น เกี่ยวข้องกับความสามารถของนโยบาย และการปฏิบัติที่จะเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

การมีส่วนร่วมของนักศึกษาตามทฤษฎีนี้สามารถกระทำได้หลายลักษณะ สำหรับลักษณะการมีส่วนร่วมที่สำคัญ ได้แก่

การมีส่วนร่วมด้านวิชาการ โดยการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดหลักสูตรการศึกษาที่คิดถึงทฤษฎีการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล การสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีบทบาทเพิ่มขึ้น ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรที่มีคุณภาพ เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน ห้องสมุด รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์และการวิจัย

การมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมนักศึกษาต้องคำนึงกิจกรรมในการพัฒนานักศึกษา เริ่มตั้งแต่กระบวนการรับเข้าเรียน การปฐมนิเทศ การจัดสภาพแวดล้อมในสถาบัน เช่น สถานที่พักผ่อน ร้านอาหาร การจัดเพื่อร่วมหอพักในมหาวิทยาลัย การจัดตารางกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตร การจัดหางานให้นักศึกษาทำในมหาวิทยาลัย การจัดกิจกรรมนันทนาการ ตลอดจนการจัดบริการการให้คำปรึกษาและการจัดสรรทุนการศึกษา เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการทำงานกับอาจารย์ โดยที่นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำงานกับอาจารย์ทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจในการอยู่ในสถาบันมากขึ้น ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจะต้องหาวิธีการจัดกิจกรรม ที่กระตุ้นให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมร่วมกับอาจารย์ทั้งกิจกรรมด้านวิชาการและกิจกรรมอื่นในสถาบัน

จากแนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตครูสรุปได้ว่า ในการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งการพัฒนาความสามารถ (Development competence) การควบคุมอารมณ์ของตนเอง (Managing emotion) ความเป็นตัวของตัวเอง (Developing Autonomy) การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง (Establishing Identity) การพัฒนาการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างไม่จำกัด จะมีช่วง

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการพัฒนา ในช่วงอายุ 18 ถึง 23 ปี ซึ่งเป็นการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนิสิตในลักษณะต่าง ๆ ทั้ง 1.การมีส่วนร่วมด้านวิชาการ 2.การมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมนักศึกษาและ 3.การมีส่วนร่วมกับอาจารย์ในการทำงาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการจัดสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ได้นำแนวความคิดเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูในการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมนักศึกษา การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรมีความสำคัญเท่ากับกิจกรรมในหลักสูตรที่สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงกิจกรรมในการพัฒนานิสิตมาพัฒนาให้นิสิตในตลอดช่วงเวลาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การออกไปเป็นครูมืออาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวบรวมความหมายของรูปแบบ เอาไว้ 4 ความหมาย คือ

1. เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ
2. เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น
3. เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด
4. เป็นชุดของปัจจัย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันซึ่งรวมตัวกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้ (Good, 1973, p. 177)

รูปแบบ (Model) เป็นสิ่งที่สร้างหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นแบบอย่างอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งพจนานุกรม Contemporary English ของ (Longman, 1981, p. 668) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ 2 ประการ คือ สิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของจริง ซึ่งเท่ากับแบบจำลอง

สารานุกรมสแตนฟอร์ดด้านปรัชญา (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2006, p. Online) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า หมายถึง รูปแบบเป็นระบบหรือโครงสร้างที่ถูกสร้างขึ้นมาจากทฤษฎีทั่วไปเพื่อใช้พรรณนาและอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ

บาร์โดและฮาร์ดแมน(Bardo J.W ;& Hartman.J.J, 1982, pp. 70-71) กล่าวว่า รูปแบบเป็นสิ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงไม่ใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม เพราะการกระทำเช่นนั้นจะทำให้แบบจำลองนั้นด้อยลงไป

วิลเลอร์(Willer, 1968, p. 15) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการของระบบอุปนัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย ในการทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นรูปแบบที่มีความเที่ยงตรงจะพัฒนาเป็นทฤษฎีต่อไป

โทซีและคาร์รอล(Tosi H.L. ;&Carroll, 1982, p. 163) กล่าวว่าไว้ว่า รูปแบบเป็นนามธรรมของจริงหรือภาพจำลองของสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่รูปแบบง่าย ๆ ไปถึงรูปแบบที่มีความซับซ้อนมาก ๆ และมีทั้งรูปแบบเชิงกายภาพ(Physical model) ที่เป็นแบบจำลองของวัตถุ เช่น แบบจำลองหอดูดาวแห่งชาติ เป็นต้น และรูปแบบเชิงคุณลักษณะ (Qualitation model) ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ เช่น รูปแบบเชิงระบบและตามสถานการณ์(A system/contingency model)ของบาร์วและโมเบอร์รี่(Brown W.B.; & Moberg, 1980, pp. 16-17) เป็นต้น

ฮาวเซอร์ (Hausser, 1980, pp. 132-161) กล่าวว่า รูปแบบเป็นสิ่งที่ออกแบบมาเพื่อแสดงถึงองค์ประกอบและกระบวนการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎี กับปรากฏการณ์จริง

ทอร์สเต็น ฮูเซ็น; และนีวิลลี ที โพลเล็ทเวทท์ (Husén Torsten.; &T. Neville Postlethwaite, 1994, p. 165) ได้ให้ความหมายว่ารูปแบบไว้ว่า คือโครงสร้างที่ถูกนำเสนอเพื่อใช้วินิจฉัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สร้างมาจากเหตุการณ์ การหยั่งรู้ ด้วยวิธีการอุปมาอุปมัย หรือได้มาจากทฤษฎี รูปแบบจึงไม่ใช่ทฤษฎี

จอยซ์และวีล (Joyce B.; & Weil 1996, pp. 1-2) ให้ความหมายของรูปแบบว่า หมายถึงแผน(Plan)หรือแบบ(Pattern) ซึ่งสามารถใช้เพื่อการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือการสอนพิเศษเป็นกลุ่มย่อย หรือเพื่อจัดสื่อการสอน ซึ่งรวมถึงหนังสือ ภาพยนตร์ และเทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และหลักสูตร แต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการสอนที่ช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ

สโตนเนอร์และแวนเคล (Stoner J. A. F.;& Wankel, 1986, p. 12) ให้คำนิยามรูปแบบว่าเป็นการจำลองความจริงของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้น เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มีความสัมพันธ์องค์ประกอบที่เป็นกระบวนการของปรากฏการณ์นั้น ๆ ให้ง่ายขึ้น

โทซีและคาร์รอล(Tosi H.L. ;&Carroll, 1982, p. 74) กล่าวว่าไว้ว่า รูปแบบเป็นนามธรรมของจริงหรือภาพจำลองของสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่รูปแบบอย่างง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนมาก ๆ และมีทั้งรูปแบบทั้งกายภาพที่เป็นแบบจำลองของวัตถุ

และรูปแบบเชิงลักษณะ (Qualitative Model) ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ เช่น รูปแบบเชิงระบบและตามสถานการณ์

คีฟส์ (Keeves John P, 1997, p. 386) ให้ความหมายของรูปแบบว่า เป็นการแสดงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตามสมมติฐาน (Hypotheses) เพื่อใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรภายใต้สถานการณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยจะไม่มี ความหมายในลักษณะที่เหมือนกันกับทฤษฎี (Theories) จนกว่าจะได้รับการยืนยันและสามารถสรุปอ้างอิงได้ (Generalized) ก็จะช่วยให้เกิดทฤษฎีต่าง ๆ ขึ้นตามมา

แคปแลน (Kaplan, 1964, p. 264) กล่าวว่า รูปแบบแนวความคิดหรือแบบคณิตศาสตร์ บางครั้งรูปแบบมีความหมายเช่นเดียวทฤษฎี โดยเฉพาะถ้าเป็นแบบข้อเสนอ ทั้งรูปแบบและทฤษฎีต่างก็เป็นการเลียนแบบหรือการย่อจากความเป็นจริง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดระเบียบความคิดเกี่ยวกับความจริงเพื่อให้เข้าใจถึงสาระสำคัญของความจริงที่ง่ายขึ้น

วาโร เฟิงส์วาลด์ (2553, น. 3) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

สิวลี พิสุทธิสินธพ (2553, น. 108) ให้ความหมายของรูปแบบเป็นชุดของประสบการณ์ โดยอาศัยความมีเหตุผลที่เป็นระบบ เพื่อจะทำให้เกิดความกระจ่างชัดในเรื่องของนิยาม ความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเชื่อถือได้

ทรงพล เจริญชา (2552, น. 15) ที่ได้อธิบายรูปแบบการแสดงความสัมพันธ์ของโรงเรียน ระหว่างปัจจัยภายใน และภายนอกโรงเรียน แสดงถึงขั้นตอนการทำงานที่เกิดขึ้นจากระบบต่าง ๆ ของโรงเรียน สามารถอธิบายลำดับ ขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบของโรงเรียน

ขวัญใจ อุณหวัฒน์ไพบูลย์ (2558, น. 41) รูปแบบ (Model) หมายถึง ตัวโครงสร้างทางความคิด หรือองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งมีขั้นตอนอย่างชัดเจนแบบหลักการหรือแนวคิดที่ทำให้เกิดความกระจ่าง หรือเป็นการจำลองความจริงของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้น เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มีความสัมพันธ์องค์ประกอบที่เป็นกระบวนการของปรากฏการณ์นั้น ๆ ที่สามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

दनัย เทียนพุด (2556, น. 20) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการบรรยายหรือกำหนดความเชื่อมโยงของสิ่งที่เป็นกุญแจสำคัญเกี่ยวกับองค์ความรู้หรือกิจทางความคิด

อังสุรีย์ พันธุ์แก้ว (2557, น. 50) รูปแบบ หมายถึง ระบบ โครงสร้างหรือกระบวนการที่ถูกสร้างขึ้นมาจากแนวคิดหลายทฤษฎี หลักการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือทางความคิดในการสืบเสาะหาคำตอบ และแสดงออกลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

รักชนก ไสภาพิศ (2553, น. 22-23) ได้สังเคราะห์รูปแบบไว้ 4 แบบ คือ 1) รูปแบบ หมายถึง รูปแบบของจริงรูปแบบที่เป็นแบบอย่าง และแบบจำลองที่เหมือนของจริงทุกอย่าง 2) รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ของระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกันเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ 3) รูปแบบ หมายถึง ลักษณะที่พึงปรารถนาซึ่งมีลักษณะเป็นอุดมคติ หรือเกิดได้ยากในโลกของความเป็นจริง 4) รูปแบบ หมายถึง ชุดของทฤษฎีที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น(Reliability)

ธีรวิทย์ ชมใจ (2554, น. 103) รูปแบบ หมายถึง แบบ แนวคิดของการดำเนินงาน ที่ได้เรียบเรียงไว้ในลักษณะของโครงสร้าง ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระบบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดต่าง ๆ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ

ปารณีย์ ขาวเจริญ (2559, น. 32) รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี ที่ได้ศึกษามาของผู้สร้างเองเพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโดยใช้สื่อที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายและกระชับถูกต้อง และสามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้

จากการศึกษาความหมายของรูปแบบข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบเป็นแบบแผนของแนวคิดหรือกระบวนการองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่ผู้สร้างได้ศึกษารวบรวมไว้ในลักษณะของโครงสร้าง ครอบคลุมองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นเครื่องมือแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบโครงสร้างที่สร้างขึ้นกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากโครงสร้างที่เราสร้างขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่าเป็น แบบแผนผ่านการเรียงเรียงโครงสร้างและกระบวนการสำหรับการจัดกิจกรรมให้แก่ นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1-4 เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู โดยโครงสร้างของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ซึ่งกิจกรรมที่นำมาเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ประเภทของรูปแบบ

แนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบ โดยแบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะพื้นที่และรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะของประชากร รูปแบบที่ใช้ในการอธิบายโดยพื้นที่นั้นมีจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่าลักษณะอย่างไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายโดยคุณลักษณะของประชากรนั้น เป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรของเมืองต่าง ๆ เช่น Residential Segregation Model และ Group Location Model เป็นต้น

แคทลีน วิลสันและจอร์จ โมเรน(Kathleen Wilson; George E.B.; & Morren, 1990, pp. 78-84) ได้เป็น 2 อย่าง ดังนี้

1. กายภาพ (Physical Model) เป็นรูปแบบที่ได้รับการสร้างขึ้นให้เหมือนกับของจริง แต่ลดขนาดให้เล็กลงหรือขยายให้ใหญ่ขึ้นจากของจริงแล้วแต่กรณี โดยมีสัดส่วนที่ถูกต้องกับของจริง รูปแบบนี้มีลักษณะเหมือนกับแบบจำลอง

2. รูปแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้สัญลักษณ์แทนความคิดหรือจินตนาการสร้างขึ้นเพื่ออธิบายถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งว่าแต่ละองค์ประกอบทำหน้าที่อย่างไร สัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นอย่างไร

จอยซ์และเวล (Joyce B.; & Weil, 1985, p. 52) ได้ศึกษาและจัดแบ่งประเภทของรูปแบบตาม ความคิด หลักการหรือทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ และได้แบ่งกลุ่มรูปแบบการสอน เอาไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบการประมวลผลข้อมูล (Information-Processing Model) เป็นรูปแบบที่ยึดหลัก ความสามารถในการกระบวนการประมวลผลข้อมูลของผู้เรียน และแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับ ข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. รูปแบบส่วนบุคคล (Personal Model) เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบและปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง

3. รูปแบบปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction Model) เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม

4. รูปแบบพฤติกรรม (Behavior Model) เป็นกลุ่มของรูปแบบที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรม ศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่

สังเกตได้ของ ผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างทางจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550, น. 46) กล่าวถึงประเภทของรูปแบบว่าสามารถจำแนกได้จากวิธีการนำเสนอแนวคิดของรูปแบบนั้น ซึ่งกระทำได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1. รูปแบบเชิงบรรยาย เป็นการนำเสนอโดยใช้คำบรรยายระบุถึงแนวคิด หลักการ หรือตัวแปร และมีคำอธิบายถึงปรากฏการณ์ด้วยคำบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด หลักการ หรือตัวแปรเหล่านั้น

2. รูปแบบเชิงรูปภาพ เป็นการนำเสนอโดยใช้รูปภาพ หรือสัญลักษณ์จำลอง แสดงถึงแนวคิด หลักการ หรือตัวแปร และลากเส้นโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด หลักการหรือตัวแปรเหล่านั้น

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นการนำเสนอโดยใช้สัญลักษณ์แทนแนวคิด หลักการ หรือตัวแปร และใช้ฟังก์ชันคณิตศาสตร์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด หลักการหรือตัวแปรเหล่านั้น

สุรพล พุฒคา (2547, น. 145) ได้เสนอรูปแบบของเว็บเบอร์ (Weberian Model of Bureaucracy) ซึ่งเป็นรูปแบบที่องค์การส่วนมากนิยมนำมาใช้ รวมถึงโรงเรียนด้วย มีลักษณะ ดังนี้

1. การแบ่งงานกันทำตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Division of Labor and Specialization) หมายถึง กิจกรรมที่ใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงสร้างการปกครองอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะทำให้องค์การสามารถจ้างบุคลากรเข้ามาทำงานบนพื้นฐานของคุณวุฒิเฉพาะด้าน ซึ่งจะทำให้บุคลากรเกิดความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้น

2. การสร้างบรรยากาศการทำงานไม่ควรคำนึงถึงตัวบุคคล (Impersonal Orientation) เนื่องจากบุคลากรในระบบจะได้รับการคาดหวังให้มีการตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนฐานของความเป็นจริงไม่ ใช้ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นหลักประกันถึงการดำเนินการที่มีคุณภาพและมีเหตุผล

3. การใช้อำนาจตามสายการบังคับบัญชา (Hierarchy of Authority) เป็นการจัดลำดับของ บุคลากรตามแนวดิ่งในองค์การที่เป็นราชการ ลักษณะนี้แพร่กระจายไปทั่วในหมู่ องค์การสมัยใหม่

4. กฎระเบียบข้อบังคับ (Rules and Regulations) เป็นระบบนามธรรมที่กำหนดขึ้นตาม เจตนารมณ์ทั่วไป ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงบุคคลและ เป็นหลักในการดำเนินงานของบุคลากรให้เป็นไปในทิศทางหรือรูปแบบเดียวกัน

5. ความเป็นอาชีพ (Career Orientation) การได้รับการส่งเสริมที่ดีต่อบุคลากรที่มีทักษะ เฉพาะด้านขององค์การจะช่วยป้องกันการออกจางานหรือการปฏิเสธการสนับสนุนของบุคลากรได้ บุคลากรก็จะมีความรู้สึกว่าผู้บริหารให้การสนับสนุนในการตัดสินใจที่สุขุมรอบคอบของตน

6. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและประสิทธิภาพของการบริหาร ซึ่งประสิทธิภาพนั้นจะแสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่แท้จริงของการบริหารองค์การก็คือความเป็นจริงอันเนื่องมาจากความเชี่ยวชาญและความมุ่งมั่นในระดับสูงของประสิทธิภาพ

7. แบบของแนวคิด (Ideal Type) เป็นแนวคิดที่อาจจะพบหรืออาจจะไม่พบในโลกของความจริงก็ตาม แต่ก็มีแนวโน้มเชิงไปในทางที่จะเกิดขึ้นจริงในองค์การ แนวคิดนี้อาจจะช่วยให้ทุกคนได้ค้นหาถึงองค์การที่เป็นทางการ

ทิสนา แคมมณี (2545, น. 218-219) กล่าวถึงประเภทของรูปแบบที่ใช้กันอยู่ทั่วไป สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (analogue model) ได้แก่ ความคิดที่จะแสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป ในรูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์

2. รูปแบบเชิงภาษา (semantic model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษา(พูดและเขียน)รูปแบบลักษณะที่ใช้กันมากทางศึกษาศาสตร์

ทิพวรรณ เตมียกุล (2545: 13) ได้จำแนกชนิดรูปแบบเป็น 4 ชนิดคือ

1. รูปแบบที่ยึดกฎเกณฑ์เป็นรูปแบบที่มีระเบียบ
2. รูปแบบที่ใช้พรรณนาเป็นรูปแบบที่ใช้บรรยายสิ่งที่เป็นอยู่ว่ามีลักษณะเช่นไร
3. รูปแบบที่มีตัวตนเป็นรูปแบบที่ตัวตนสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน
4. รูปแบบที่ไม่มีตัวตน

วัชรพงษ์ อภิญญาณรงค์ (2559, น. 45) รูปแบบเชิงแนวคิดที่เป็นโครงสร้างของแนวคิดของสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ที่สร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี เพื่ออธิบายปรากฏการณ์บางอย่าง เป็นรูปแบบเชิงสัมพันธ์ที่เป็นแผนภูมิแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญและเป็นรูปแบบเชิงเปรียบเทียบที่ใช้การอุปมาอุปมัย เทียบเคียงในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจเชิงรูปธรรม สร้างรูปแบบโดยใช้หลักเทียบเคียงโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และสอดคล้องกับลักษณะของลักษณะของข้อมูลหรือความรู้ที่มีอยู่ โดย

ต้องมีองค์ประกอบของรูปแบบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง

दनय तेयनपुम (2555, น. 267-300) กล่าวเพิ่มว่ารูปแบบโมเดลทางความคิดประกอบด้วย

1. การศึกษาปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ (Events) จนกระทั่งสร้างเป็นรูปแบบ
2. หลังจากนั้นโครงสร้างความคิด ความสัมพันธ์และเชื่อมโยงความรู้อยู่อย่างเป็นระบบ หรือในรูปแบบสมการที่เป็นความสัมพันธ์ของตัวแปร
3. นำโครงสร้างทางความคิดไปตรวจสอบกับข้อตกลงเบื้องต้น(Assumption) ขององค์การธุรกิจ
4. จำลองรูปแบบโมเดลในลักษณะต่อไปนี้
 - 4.1 เป็นสมมติฐาน (Hypothesis) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปร
 - 4.2 พาราไดม์ (Paradigm) ที่เป็นการเชื่อ คุณค่าที่ยึดปฏิบัติ และได้รับการยอมรับ
 - 4.3 กรอบความคิด (Conceptual Framework) ที่ใช้ในการอธิบายถึงความเชื่อมโยงทั้งหมดที่ต้องการศึกษาหาความจริง เช่น ปัญหา จุดประสงค์ การทบทวนวรรณกรรม ระเบียบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์
5. การทดสอบซ้ำในสถานการณ์จริง หากผลการทดสอบเป็นจริงน้อยครั้ง โครงสร้างทางความคิดที่จำลองขึ้นเป็นรูปแบบนั้นเป็นรูปแบบประสบการณ์ แต่ถ้าเป็นจริงทุก ๆ ครั้งก็พัฒนาเป็นรูปแบบทางทฤษฎีที่ยอมรับโดยทั่วไป
6. รูปแบบทางความคิดของธุรกิจเป็นผลได้จากขั้นที่ 5 ซึ่งอาจเป็นโมเดลทางประสบการณ์ (ไม่สามารถใช้ได้อย่างทั่วไป) หรืออาจเป็นรูปแบบทางทฤษฎีที่สามารถทดสอบซ้ำและใช้ได้อย่างทั่วไป

จากการศึกษาประเภทของรูปแบบข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกันโดยสามารถจำแนกไปตามสาขาวิชาที่สร้างและพัฒนาขึ้น ซึ่งออกมาในรูปแบบของโครงสร้าง รูปแบบเชิงสัมพันธ์ แผนของการดำเนินการหรือกระบวนการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นจะเป็นประเภทของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

องค์ประกอบของรูปแบบ

บาร์ โดและฮาร์ทแมน(Bardo J.W.; & Hartman.J.J, 1982, p. 70)ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ ว่าการที่จะระบุรูปแบบหนึ่งจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ๆ

อีวานเชวิช(Ivancevich, 1989, p. 16)เสนอรูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการ ของระบบเปิด(open system) ถึงองค์ประกอบย่อยของระบบซึ่งประกอบด้วย4 ส่วน คือ 1)ปัจจัยนำเข้า (input) 2)กระบวนการ (process) 3)ผลผลิต (output) และ 4)ข้อมูลป้อนกลับจาก สภาพแวดล้อม (environment feedback) การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือว่าผลผลิตของระบบ เกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งไปผ่านกระบวนการซึ่งจะทำให้เกิดผลผลิตขึ้นและให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอกซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด

ในการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดองค์การและการบริหารการจัดการตามแนวคิดของ Brown W.B.; & Moberg (1980, pp. 16-17) ที่ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) และองค์ประกอบตามรูปแบบของ Brown; & Moberg ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อม (Environment)
2. เทคโนโลยี (Technology)
3. โครงสร้าง (Structure)
4. กระบวนการจัดการ (Management process)
5. การตัดสินใจสั่งการ (Decision making)

สำหรับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการโรงเรียนโดยทั่วไปนั้น สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่กล่าวถึงการจัดการองค์การบริหารหรือโครงสร้างระบบบริหาร และแนวทางในการดำเนินงานในภาระหน้าที่(Function) ที่สำคัญ ๆ ในการบริหารงานของโรงเรียน มีองค์ประกอบ เช่น การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณและการเงิน รูปแบบมีลักษณะเช่นเดียวกันกับสมมุติฐานที่บุคคลอาจสร้างขึ้นจากความคิด ประสบการณ์การใช้ อุปมาอุปไมย หรือจากทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ได้ แต่รูปแบบไม่ใช่ทฤษฎี ซึ่งทิสนา เขมมณี (2545, น. 218-219) อ้างจาก คีฟส์J. P. Keeves (1997, pp. 386-387) กล่าวว่ารูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมี องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้
2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วย ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์/เรื่องนั้นได้
3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้
4. รูปแบบควรจะประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง

ทิพวรรณ เตมียกุล (2545, น. 15) กล่าวว่า รูปแบบประกอบด้วย

1. ส่วนประกอบ เป็นส่วนหนึ่งของระบบซึ่งถูกกำหนดขึ้นจากการกระทำต่าง ๆ เพื่อแสดงผลลัพธ์ของระบบ
2. ตัวแปร เป็นคุณสมบัติที่กำหนดซึ่งของระบบภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ กัน ซึ่งอาจจำแนกได้หลายชนิด พารามิเตอร์เป็นคุณสมบัติของระบบ
3. ฟังก์ชันความสัมพันธ์เป็นฟังก์ชันที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพารามิเตอร์และตัวแปรต่าง ๆ ในระบบ ซึ่งบอกถึงพฤติกรรมของระบบนั้น

อัมพร พงษ์กังสนานนท์ (2550, น. 179-180) ทำการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต พบว่ารูปแบบมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบคือ วัตถุประสงค์และหลักการจัดการศึกษา, หลักสูตร, การจัดการเรียนรู้, การประเมินผล การเรียนรู้, การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์, การบริหารจัดการศึกษา, กลุ่มเป้าหมาย, และสุดท้ายคือการมีส่วนร่วม

กนิษฐา เชาว์วัฒนกุล (2553, น. 159) องค์ประกอบของรูปแบบประกอบไปด้วย องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการและองค์ประกอบเชิงสนับสนุน

ตาราง 5 องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบ ของรูปแบบ	อิวานเชวิช(Ivancevic; et al. (1989)	บาร์โตและฮาร์ทแมน (Bardo and Hartman. 1982)	Brown; & Moberg (1980)	ทิพวรรณ เตมียกุล. (2545)	ธัญพร ชื่นภักดิน (2553)	กรณีย์พล วิวรรณมงคล (2553)	กนิษฐา เชาว์วัฒนกุล (2553)	วัชรพงษ์ อภิญาณังสี (2559)	ปารณีย์ ขาวเจริญ. (2559)	รวม
1. ปัจจัย นำเข้า	✓	✓								2
2. กระบวนการ	✓	✓	✓		✓		✓	✓		6
3. ผลผลิต	✓	✓								2
4. ข้อมูล ป้อนกลับ	✓	✓	✓							3
5. เทคโนโลยี			✓							1
6. โครงสร้าง			✓	✓					✓	3
7. การ ตัดสินใจ			✓							1
8. ตัวแปร				✓						1
9. หลักการ และ วัตถุประสงค์					✓	✓	✓	✓	✓	5

จากการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามลักษณะ สถานการณ์ และประเภทของรูปแบบนั้น ๆ ในงานวิจัยครั้งนี้รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จะเป็นรูปแบบกิจกรรมที่มีประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1.ที่มาและความสำคัญ 2.หลักการของรูปแบบกิจกรรม 3.วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม 4.โครงสร้างเนื้อหา 5.กระบวนการจัดกิจกรรม และ 6.การวัดประเมินผล

การพัฒนารูปแบบ

การพัฒนารูปแบบที่ดีจะต้องได้มาจากแนวคิดของทฤษฎี ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เพื่ออธิบายถึงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้ครอบคลุมและชัดเจน ซึ่งรูปแบบที่ดีจะต้องผ่านการทดสอบหรือตรวจสอบก่อนนำไปใช้จริง เนื่องจากจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบ คือ การทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบที่สร้างขึ้นมาว่ามีความถูกต้อง เหมาะสมและสอดคล้องกับการนำรูปแบบไปใช้ประโยชน์ต่อไปหรือไม่ การพัฒนาแบบจำลองมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป และอาจแบ่งเป็น 2 ตอน คือ การสร้าง (Construct) แบบจำลองและการหาความตรง (Validity) ของแบบจำลองวิลเลอร์ (Willer, 1985, น. 83)

จอยซ์ และวิล (Joyce B.; & Weil 1996, pp. 359-364) ได้แบ่งวิธีการสร้างรูปแบบออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบ ประกอบด้วยเป้าหมายของรูปแบบ ทฤษฎี และข้อสมมติที่รองรับรูปแบบ หลักการ และมนทัศน์สำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ

ส่วนที่ 2 ลักษณะรูปแบบเป็นการอธิบายด้วยรูปแบบ ซึ่งนำเสนอเป็นเรื่องราวอย่างละเอียด และเน้นการปฏิบัติได้ แบ่งเป็น 4 ประเด็น

1. ขั้นตอนรูปแบบนั้น ๆ ว่า มีกี่ขั้นตอน โดยจัดเรียงลำดับกิจกรรมที่จะสอนเป็นขั้น ๆ แต่ละรูปแบบมีจำนวนขั้นตอนไม่เท่ากัน

2. รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ เป็นการอธิบายบทบาทของผู้นำ ผู้เรียนรู้ และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในแต่ละรูปแบบ บทบาทของผู้นำจะแตกต่างกัน เช่น เป็นผู้นำกิจกรรม ผู้อำนวยการความสะอาด ผู้ให้การแนะนำเป็นแหล่งข้อมูล เป็นต้น

3. หลักการแสดงการโต้ตอบ เป็นการบอกถึงวิธีการแสดงออกของผู้นำต่อผู้เรียน การตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้เรียนรู้กระทำ เช่น การปรับปรุงพฤติกรรมโดยการให้รางวัล หรือการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นอิสระ เป็นต้น

4. สิ่งสนับสนุน เป็นการบอกถึงเงื่อนไขหรือสิ่งจำเป็นต่อการใช้รูปแบบการสอนนั้น ๆ ให้เกิดผล เช่น รูปแบบการทดลองในห้องปฏิบัติการต้องใช้ผู้นำที่มีการฝึกฝนมาอย่างดีแล้ว เป็นต้น

ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้เป็นการแนะนำให้ข้อสังเกตในการนำรูปแบบนั้นไปใช้ เช่น การใช้กับเนื้อหาประเภทใดจึงจะเหมาะสม จะใช้กับผู้เรียนระดับใด เป็นต้น นอกจากนั้นยังให้คำแนะนำอื่น ๆ เพื่อให้การใช้รูปแบบนั้นมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม รูปแบบแต่ละรูปแบบจะส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผลทางตรงเกิดจากกิจกรรมที่จัดตามลำดับขั้นตอนของรูปแบบ ส่วนผลทางอ้อมเกิดจากสภาพแวดล้อม ซึ่งถือเป็นผลกระทบที่เกิดจากการสอนตามรูปแบบนั้นเป็นสิ่งที่คาดคะเนไว้ว่าจะเกิดผลไปกับผล สามารถใช้เป็นสิ่งพิจารณาในการเลือกรูปแบบที่ใช้ได้ด้วย

Keeves (1988, p. 56) ได้กล่าวถึง หลักการอย่างกว้างๆ เพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ คือ

1. รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (ของตัวแปร) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต และหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกเหนือรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ยังใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วย

4. รูปแบบความเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้เรื่องที่กำลังศึกษาด้วย

อุทัย บุญประเสริฐ (2547, น. 5) กล่าวถึงการพัฒนาแบบจำลองไว้ว่ามี 2 ตอน คือ การสร้าง และการหาความตรง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน

1. ศึกษาสภาพระบบและสภาพแวดล้อมของระบบปัจจุบัน เป็นการวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจระบบปัจจุบันให้แน่ชัดให้ชัดเจน

2. ค้นหาและระบุปัญหาและความต้องการอันจำเป็น (Needs) ของระบบปัจจุบันคือ
หาว่าควรปรับปรุง จะแก้ไข พัฒนาอะไร

3. จัดสร้าง จัดทำแบบจำลอง ออกแบบ หรือเสนอเป็นทางเลือก (Alternative Model)
สำหรับการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนา

4. ทดสอบความเป็นไปได้ ความเหมาะสมในการปฏิบัติและการยอมรับโดยเฉพาะ
ของคณะผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง

5. รับผิดชอบเป็นแบบจำลองฉบับสมบูรณ์ที่เหมาะสมกับการนำไปปฏิบัติ

วรรณดี นาคสุขปาน (2557, น. 37) การพัฒนารูปแบบเป็นการสร้างหรือปรับปรุงรูปแบบ
การดำเนินการขององค์การ และองค์ประกอบสำคัญในเรื่องที่ต้องการศึกษา ที่แสดงถึงแนวคิด
วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมีวิธีการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น และมีขั้นตอนใหญ่
2 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ ที่มีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีรองรับ มีการกำหนดลักษณะ
ของรูปแบบที่จะสร้าง และ 2. ขั้นตอนการหาคุณภาพของรูปแบบโดยการทดสอบปรับปรุงรูปแบบ
ก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง และมีการประเมินผลหลังจากนำรูปแบบไปใช้งานด้วย

สุรินทร์ ภูสิงห์ (2552, น. 17) ได้กล่าวถึง การพัฒนารูปแบบนั้นไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอน
ตายตัวโดยทั่วไปการพัฒนารูปแบบจะเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสร้าง หรือ
ต้องการที่จะพัฒนารูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงกำหนดหลักการและองค์ประกอบของรูปแบบที่จะ
พัฒนา แล้วสร้างรูปแบบขึ้น แล้วนำไปตรวจสอบหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ หรือ
ทดลองใช้ต่อไป

ดิเรก วรรณเศียร (2545, น. 46) กล่าวว่า การพัฒนาแบบจำลอง (Model Development)
หมายถึง กระบวนการในการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลอง ซึ่งประกอบด้วย

1. การศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดหลักการและองค์ประกอบของแบบจำลอง
3. การร่างแบบจำลอง
4. การตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้หรือการทดลองใช้แบบจำลอง

ธีรวิทย์ ชมใจ (2554, น. 107-108) โดยสรุปแล้ว การสร้างและพัฒนารูปแบบจะต้องมี
ขั้นตอนสอดคล้องกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยทั่วไปอาจ
แบ่งออกดังนี้ คือ 1. ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ (Construct) ที่ควรต้องมีหลักการ แนวคิด ทฤษฎี
รองรับ มีการกำหนดลักษณะของรูปแบบที่จะสร้าง 2. ขั้นตอนการหาคุณภาพของรูปแบบ โดยการ

ทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้จริง รวมทั้งมีการประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริงด้วย

จากการศึกษาการพัฒนาารูปแบบข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การสร้างและพัฒนาารูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนในการดำเนินงานสอดคล้องกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การสร้างารูปแบบ (Construct) และการหาความเที่ยงตรง (Validity) ของารูปแบบการได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญตามกรอบแนวคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาารูปแบบนั้น ๆ ผู้วิจัยได้สรุปเป็นขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

ระยะที่ 1 การถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ระยะที่ 2 การพัฒนาารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ระยะที่ 3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

การประเมินรูปแบบ

เมื่อพัฒนาารูปแบบในขั้นแรกต้องทดสอบความเที่ยงตรงของารูปแบบ เพราะารูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวคิดารูปแบบของบุคคลอื่น และผลวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงารูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของารูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นารูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้ารูปแบบในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้ารูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในารูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงารูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่ามีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจาการูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้ารูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น(วโร เพ็งสวัสดิ์, 2553, น. 10-11) การทดสอบารูปแบบอาจกระทำได้ใน 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การทดสอบารูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Education Evaluation(Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam

และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน (สุวิมล ว่องวาณิช, 2549, น. 54-56) ดังนี้

1.1 มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ

2. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบโดยข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ หรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติต่างงานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป ซึ่งไอส์เนอร์ (Eisner, 1976, pp. 192-193) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

2.1 การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์ในประเด็นที่ถูกพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2.2 รูปแบบการประเมินที่เป็นความชำนาญเฉพาะทาง (Specialization) โดยพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้นทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขาผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้งดังนั้น ในวงการศึกษาคงนิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ

2.3 รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคลคือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒินั้นเพียงกรรม และมีดุลพินิจที่ดีทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

2.4 รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตาม อัยาศัยและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณาการ บังชี้ข้อมูลที่ต้องการการเก็บรวบรวมข้อมูลการประมวลผลการวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการ นำเสนอ

3. การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มักจะใช้ กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยจะ จัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความ คิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

4. การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้ การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้จริง กับกลุ่มเป้าหมาย

แนวคิดการตรวจสอบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อน มากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ ดังนี้ ไอส์ เนอร์ (Eisner, 1976, pp. 192-193)

1. การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตาม รูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-Based Model) การตอบสนองปัญหา และความ ต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive model) หรือ กระบวนการการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้อง เกี่ยวโยงกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสาน บั้จจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ตามวิจารณ์ของของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุป เกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ใน เรื่องที่จะประเมินโดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความ ละเอียดลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่ อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้น ใน สาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ ผู้เล่นในเรื่องนั้นจริง ๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้ เฉพาะสาขานั้นผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. เป็นรูปแบบที่ใช้บุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. เป็นรูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอทั้งนี้ การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่เชื่อถือ (High Credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

การประเมินเป็นขั้นตอนที่ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ จะได้หาวิธีปรับปรุงแก้ไขเพื่อความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงเป็นไป ในจากทิศทางที่ต้องการ (สำนักนโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์, 2558: 1) การที่จะทราบถึง ผลสัมฤทธิ์ของโครงการได้โดยอาศัยกระบวนการติดตามและการประเมินที่เป็นระบบ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2008, pp. 146–148) ได้เสนอการประเมินโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์สิ่งที่ ต้องการประเมินอย่างครอบคลุม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้บริหาร ที่ เรียกว่ารูปแบบการประเมินชิป (CIPP: The CIPP Model) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วนตามลำดับของการดำเนินงาน 3 ระยะ ได้ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการนิยามและประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่การประเมินความจำเป็นและทรัพยากร

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นแนวทางเลือกต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการ งบประมาณ แผน บุคลากร

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นกิจกรรมที่กำลังดำเนินการ การรายงานความก้าวหน้า มีการเก็บหลักฐานค่าใช้จ่าย และหลักฐานการประเมิน การบริหารจัดการ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีลักษณะสำคัญคือ เป็นการค้นหาและ ประเมินผลลัพธ์ทุกอย่าง มีการเปรียบเทียบเพื่อประเมินความจำเป็น เป้าหมายและค่าใช้จ่าย และ บางครั้งมีการเปรียบเทียบกับผลลัพธ์กับโครงการอื่น

ในการประเมินผลการดำเนินงานที่ได้จากการดำเนินตามรูปแบบที่พัฒนามาขึ้นนั้น ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญ (Key Performance Indicators) ในการวัดผลการดำเนินงาน ควรพิจารณาจากตัวชี้วัดซึ่งสามารถสะท้อนคุณภาพหรือความสำเร็จของการดำเนินงาน ตัวชี้วัดผล

การดำเนินงานที่สำคัญควรครอบคลุมถึงประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) มีรายละเอียดศิรัชย์ กาญจนวาสี (2548, น. 147) ดังนี้

1. ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา นั่นคือ ผลการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นผลผลิต ผลกระทบ ผลลัพธ์ ได้ผลตรงตามผลที่คาดหวังไว้และเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้หรือผู้บริโภค

2. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรและกระบวนการปฏิบัติงานในการสร้างผลผลิต และประสิทธิภาพสามารถพิจารณาได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

2.1 ประสิทธิภาพในการประหยัด หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด หรือใช้อย่างคุ้มค่าก่อให้เกิดผลสูงสุด

2.2 ประสิทธิภาพในการผลิต หมายถึง ความสามารถในการลดค่าใช้จ่ายต่อหนึ่งหน่วยการผลิต

ศรีจรีณ สิมมาลี (2559, น. 204) อาจกล่าวได้ว่า การประเมินผลรูปแบบที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย การประเมินด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง และการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบ ที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นการตรวจสอบรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลง

การหาประสิทธิภาพของรูปแบบ

แนวคิดในการประเมินประสิทธิภาพมีอยู่หลายแนวคิดโดยในแต่ละแนวคิดมีมุมมองในการพิจารณาที่แตกต่างกันกล่าวคือ การประเมินประสิทธิภาพของโครงการต้องคำนึงถึงการดำเนินงานที่สามารถปฏิบัติแล้วสามารถบรรลุผลได้ แต่ทั้งนี้ก็ต้องพิจารณาว่าใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่าหรือไม่ เช่น ต้องเสียค่าใช้จ่ายน้อยหรือต้องใช้ต้นทุนต่ำ หรือประสิทธิภาพหมายถึงการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่คาดหมายไว้ หรือกล่าวว่าประสิทธิภาพคือ การสามารถสร้างผลสำเร็จออกมาโดยที่ได้ผลงานที่มีคุณค่าสูงกว่าทรัพยากรที่ใช้ (ทบทวนมหาวิทยาลัย., 2545, น. 115) ดังนั้น ประสิทธิภาพจึงมีความหมายต่างกัันดังนี้

ประสิทธิภาพ หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดให้คุ้มค่าที่สุด ทำให้ได้งานออกมา เน้นรวดเร็ว คุ้มค่า

ประสิทธิภาพ แปลมาจาก Efficiency หมายถึง ผลดีที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม หรือการดำเนินงาน นั่นคือหากจะวัดว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ มีส่วนประกอบหลายส่วนหลักๆ คือควรพิจารณากระบวนการดำเนินงานว่าก่อให้เกิดสิ่งเหล่านี้หรือไม่

1. ความประหยัด (Economy) ไม่ว่าจะเป็นการประหยัดต้นทุน (Cost) ประหยัดทรัพยากร(Resources) หรือ ประหยัดเวลา (Time)

2. ความรวดเร็ว ทันตามกำหนดเวลา (Speed) ก็เป็นอีกตัวบ่งชี้ว่าเกิดประสิทธิภาพหรือไม่เพราะหากการดำเนินงานก่อให้เกิดความประหยัดทรัพยากร แต่ไม่ทันตามกำหนดเวลาก็ไม่ถือว่ามีประสิทธิภาพ

3. ความมีคุณภาพ (Quality) ซึ่งพิจารณาทั้งกระบวนการตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า (Input) หรือวัตถุดิบต้องมีการคัดสรรอย่างดี กระบวนการทำงาน / กระบวนการผลิต (Process) ที่ดีจนกระทั่งได้

ผลผลิต (Output) ที่ดี แม้ว่ากระบวนการดำเนินงานจะประหยัด และรวดเร็วแล้วจะต้องไม่ทำให้คุณภาพของงานลดลง หากประหยัด รวดเร็วแต่คุณภาพงานลดลงก็ไม่ถือว่าเกิดประสิทธิภาพ ดังนั้นหากจะพิจารณาในประเด็นของควมมีประสิทธิภาพ จะต้องพิจารณาในขั้นตอนหรือกระบวนการดำเนินงานทั้งหมด

เมื่อพัฒนารูปแบบแล้วจำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว แนวคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2553, น. 10-11)

การทดสอบรูปแบบอาจกระทำได้ใน 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Education Evaluation (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครบถ้วน (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ หรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติแต่งานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป

3. การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง มักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

4. การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบ การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบนี้ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริง

แนวคิดการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ ดังนี้ ไอส์เนอร์(Eisner, 1976, pp. 192-193)

1. การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-Based Model) การตอบสนองปัญหา และความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive model) หรือกระบวนการการวิเคราะห์หิวการณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ตามวิจาร์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากการวัดคุณค่าไม้อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้น ในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ ผู้เล่นในเรื่องนั้นจริง ๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้เฉพาะสาขานั้นผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. เป็นรูปแบบที่ใช้บุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. เป็นรูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมการประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล

การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Education Evaluation (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน (สุวิมล ว่องวาณิช, 2549, น. 54-56) ดังนี้

1. มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

2. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

4. มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

จากการศึกษาการประเมินรูปแบบข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประเมินรูปแบบเป็นการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบในการนำไปใช้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) การตรวจสอบรูปแบบเชิงปริมาณ (quantitative) โดยการพิสูจน์ หรือตรวจสอบด้วยข้อมูลเชิง

ประจักษ์ ซึ่งมักจะใช้ในการทดสอบรูปแบบทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 2) การตรวจสอบรูปแบบเชิงคุณลักษณะ(qualitative) ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบในมาตรฐาน 4 ด้านของ The Joint Committee on Standards of Education Evaluation(Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) คือ ด้านความมีประโยชน์ (Utility Standards) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) ด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) และด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard) และหาประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากการทดลองใช้กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม เพื่อประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมด้วยการประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิชญ์ เชาว์ดำรงค์ (2542, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะความเป็นครูวิชาชีพ สร้างรูปแบบพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพและเปรียบเทียบผลการพัฒนาลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงบรรยาย โดยสร้างและใช้แบบประเมินลักษณะความเป็นครูวิชาชีพกับนิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 809 คน และทดลองรูปแบบการพัฒนาลักษณะความเป็นครูวิชาชีพกับนักศึกษาตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายและสถิติทดสอบที(t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน พบว่าด้านวิชาการของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีลักษณะความเป็นครูวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านเทคนิควิธี พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีลักษณะความเป็นครูวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้าน

คุณลักษณะ พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ผู้วิจัยนำเสนอ ประกอบด้วย 1.หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ หน่วยพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพ 2. ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพ 3.การดำเนินการพัฒนา ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย การประเมินสภาพ และวิธีดำเนินงานพัฒนา 4.การประเมินผลการพัฒนา คุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพ สำหรับกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเทคนิควิธี และด้านคุณลักษณะ จำนวน 12 กิจกรรม มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ เนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ แนวการจัดกิจกรรม ระยะเวลา สื่อ การวัดและประเมินผล

ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู จากการทดลองรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพกับนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเทคนิควิธี และด้านคุณลักษณะ จำนวน 12 กิจกรรม เป็นเวลา 13 วัน รวม 35 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มควบคุมเข้าร่วมกิจกรรมตามปกติของมหาวิทยาลัย ผลการทดลองสรุปได้ดังนี้

นักศึกษากลุ่มทดลองมีคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเทคนิควิธี และด้านคุณลักษณะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โสภณ แยมทองคำ (2552, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูของข้าราชการครูทุนโครงการส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์(สควค.) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูของข้าราชการครูทุนโครงการส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) ด้วยการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นครู สควค. ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู สควค. ขั้นที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู สควค. และขั้นที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู สควค. มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มทดลอง จำนวน 60 คน และใช้รูปแบบปกติกับกลุ่มควบคุม จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1.คู่มือการใช้รูปแบบ 2.แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นครู สควค.และ3.แบบประเมินความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า

คุณลักษณะความเป็นครู สควค.ที่จำเป็นต้องเสริมสร้างให้กับข้าราชการครู สควค.คือ 1. ความสามารถในการคิด ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ และความคิดอย่างมีเหตุผล 2. ความสามารถในการแสดงออก ประกอบด้วย ความเป็นครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง มนุษยสัมพันธ์และทักษะการสื่อสาร

ผลการพัฒนาได้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู สควค.(A-STAR MOdel) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในโรงเรียน (Assessment of Needs: A) ขั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Sharing Experience :S) ขั้นที่ 3 การประชุมกลุ่ม (Team Discussion: T) ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการเสริมสร้างความเป็นครู (Action: A) ขั้นที่ 5 การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection: R)

พญุศศักดิ์ จันทอรุณ (2543, น. บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพ
2. ตรวจสอบโดยการทดลองใช้รูปแบบในลักษณะกรณีศึกษาระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา

ผลการวิจัยที่สำคัญ คือ ตัวแปรที่มีความเห็นพ้องต้องกันสูงสุดมี 10 ตัวแปร คือ

1. การพัฒนาบุคลากรโดยการพัฒนาและการเรียนรู้
2. การพัฒนาให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการเป็นทีม
3. การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วม
4. การร่วมจัดทำหลักสูตรรายวิชาพื้นฐานให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
5. การร่วมพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อให้มีความฉลาดทางอารมณ์และการคิด
6. การบูรณาการความผูกพันทางจริยธรรมร่วมมือ
7. การพัฒนาเทคนิคการสอน
8. การพัฒนาความร่วมมือเกิดขึ้นจากตำแหน่งจริง
9. การสร้างความไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน
10. การส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมพร้อมทั้งหาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ระยะดังนี้

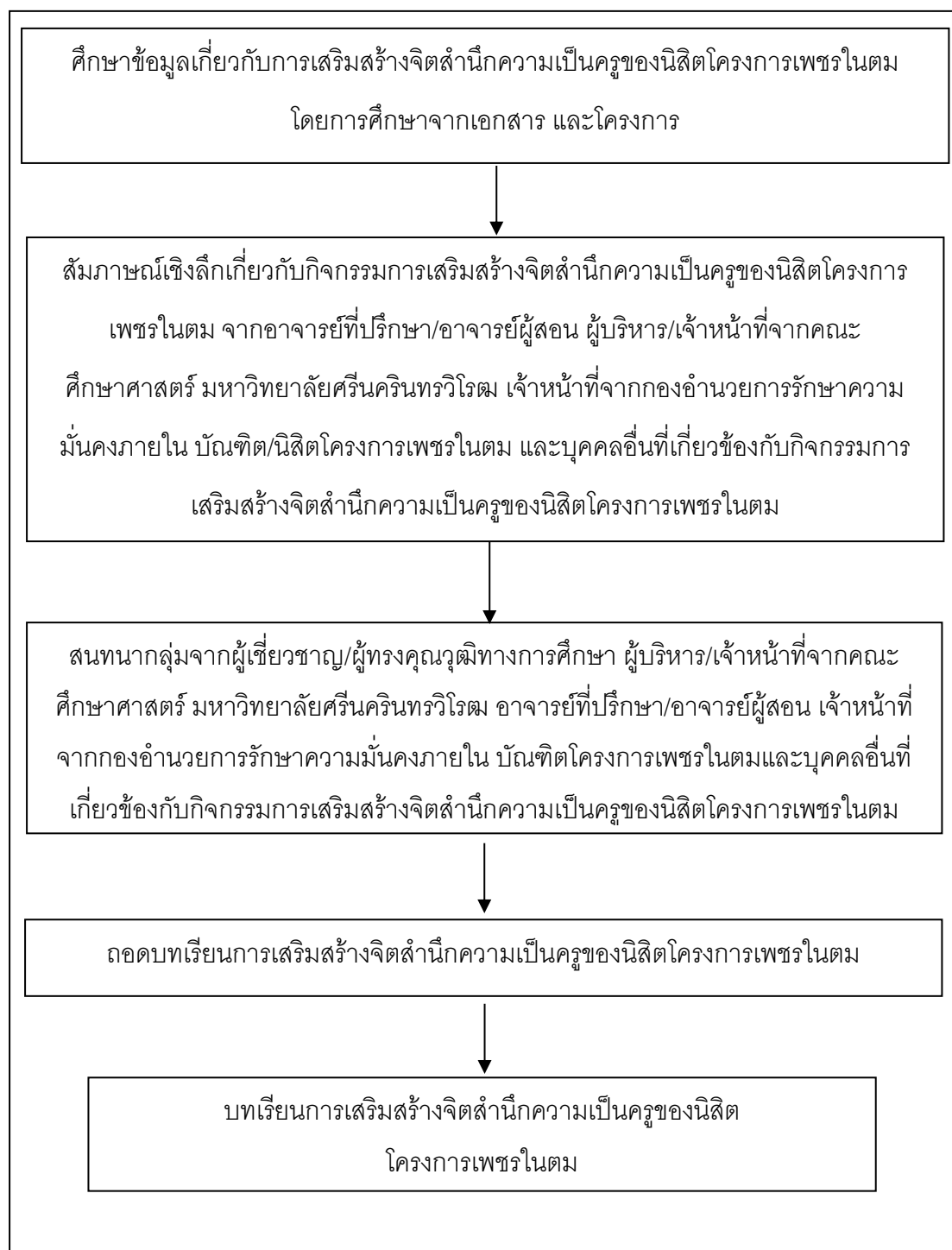
ระยะที่ 1 การถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการศึกษาค้นคว้าเอกสารและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม และการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เป็นการพัฒนารูปแบบกิจกรรม การตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ การประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยการนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปใช้ เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมด้วยการประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อน และการประเมินความพึงพอใจของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ระยะที่ 3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เป็นการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย และตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายโดยการสัมมนาทางวิชาการเพื่อวิพากษ์ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากทั้ง 3 ระยะ ผู้วิจัยสรุปวิธีดำเนินการงานการวิจัยดังต่อไปนี้

**ระยะที่ 1 การถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรใน
ตม**

ระยะที่ 1 การถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม

ในการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมได้ดำเนินการถอดบทเรียนตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเพชรในตมศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ลักษณะกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม กระบวนการและปัจจัยในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม และสัมภาษณ์เชิงลึกจากอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน บัณฑิต/นิสิตโครงการเพชรในตม และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จำนวน 12 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์จะเป็นภาพสรุปเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อรวบรวมข้อมูลที่วิเคราะห์ข้อมูลมาใช้สรุปผลการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมต่อไป มีรายละเอียดข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน นิสิต/บัณฑิตโครงการเพชรในตม และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างที่ให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกข้อความหรือรายการไว้ หรือตัดรายการออกและให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยการส่งกรอบประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกไปให้กลุ่มตัวอย่างก่อน แล้วจึงตามไปสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1.1 อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีประสบการณ์การสอนในหลักสูตรการศึกษาดัชนี สหวิชาการศึกษา ประถมศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

1.2 ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

1.3 คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรในตมในฝ่ายต่าง ๆ เจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการเพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

1.4 บัณฑิตโครงการเพชรในตม ที่มีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่ากว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

1.5 นิสิตโครงการเพชรในตม จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือจากตำราเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการศึกษาจากเอกสาร บทความวิชาการ และงานวิจัย

2.1.3 กำหนดหัวข้อแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการศึกษาการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยทำการกำหนดหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะต้องทำการศึกษา

2.1.4. ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ในการศึกษาการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย ตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ คือ ข้อคำถามที่ใช้ในการตอบของผู้ให้ข้อมูล

2.1.5 นำแบบสัมภาษณ์การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ

2.1.6 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1.7 นำแบบสัมภาษณ์การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Cogruence : IOC) พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญ แสดงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1.8 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปหาความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหามากกว่า 0.5 ทุกข้อ และทำการแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ คือ การสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1.9 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างมีลักษณะเนื้อหาของเครื่องมือดังนี้

2.2.1. ลักษณะที่สำคัญของจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

2.2.2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

2.2.3. ลักษณะรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเกี่ยวกับลักษณะกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง ลักษณะกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

2.2.4. ลักษณะกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่ยั่งยืน

ขึ้น

2.2.5. ประเด็นจิตสำนึกความเป็นครูที่ควรได้รับการปลูกฝังและพัฒนาให้มาก

ครู

2.2.6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายใน บัณฑิต/นิสิตโครงการเพชรในตม และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยส่งแบบสัมภาษณ์ให้ศึกษาและเตรียมตัวก่อนการ สัมภาษณ์จริง และดำเนินการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ แล้วนำมาสรุปผลการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรใน ตม

ขั้นตอนที่ 3 สทนากลุ่ม จากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

1. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะ ศึกษา ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน เจ้าหน้าที่จากกอง อำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน บัณฑิตโครงการเพชรในตม และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จำนวน 9 คน เลือกกลุ่ม ตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่า ปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีประสบการณ์สอนใน หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

1.3 ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

1.4 คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/เจ้าหน้าที่คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรในตมในฝ่ายต่าง ๆ ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการเพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

1.5 บัณฑิต/นิสิตโครงการเพชรในตม จำนวน 2 คน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบโครงสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือจากตำราเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2.1.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการศึกษาจากเอกสาร บทความวิชาการ และงานวิจัย

2.1.3 กำหนดหัวข้อประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยทำการกำหนดหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะต้องทำการศึกษา

2.1.4. ดำเนินการสร้างแบบโครงสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

2.1.5 นำโครงสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ

2.1.6 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์มาปรับปรุงแบบโครงสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบโครงสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1.7 นำแบบโครงสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาพร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญ แสดงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบโครงสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1.8 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปหาความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ประเด็นคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหามากกว่า 0.5 ทุกข้อ และทำการแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.9 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบโครงสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบโครงสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบโครงสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีลักษณะเนื้อหาของเครื่องมือมีดังนี้

2.2.1. ลักษณะที่สำคัญของจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

2.2.2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง กิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

2.2.3. ลักษณะรูปแบบกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเกี่ยวกับลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

2.2.4. ลักษณะกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู
ของนิสิตโครงการเพชรในตมที่ยั่งยืน

2.2.5. ประเด็นจิตสำนึกความเป็นครูที่ควรได้รับการปลูกฝังให้มากขึ้น

2.2.6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

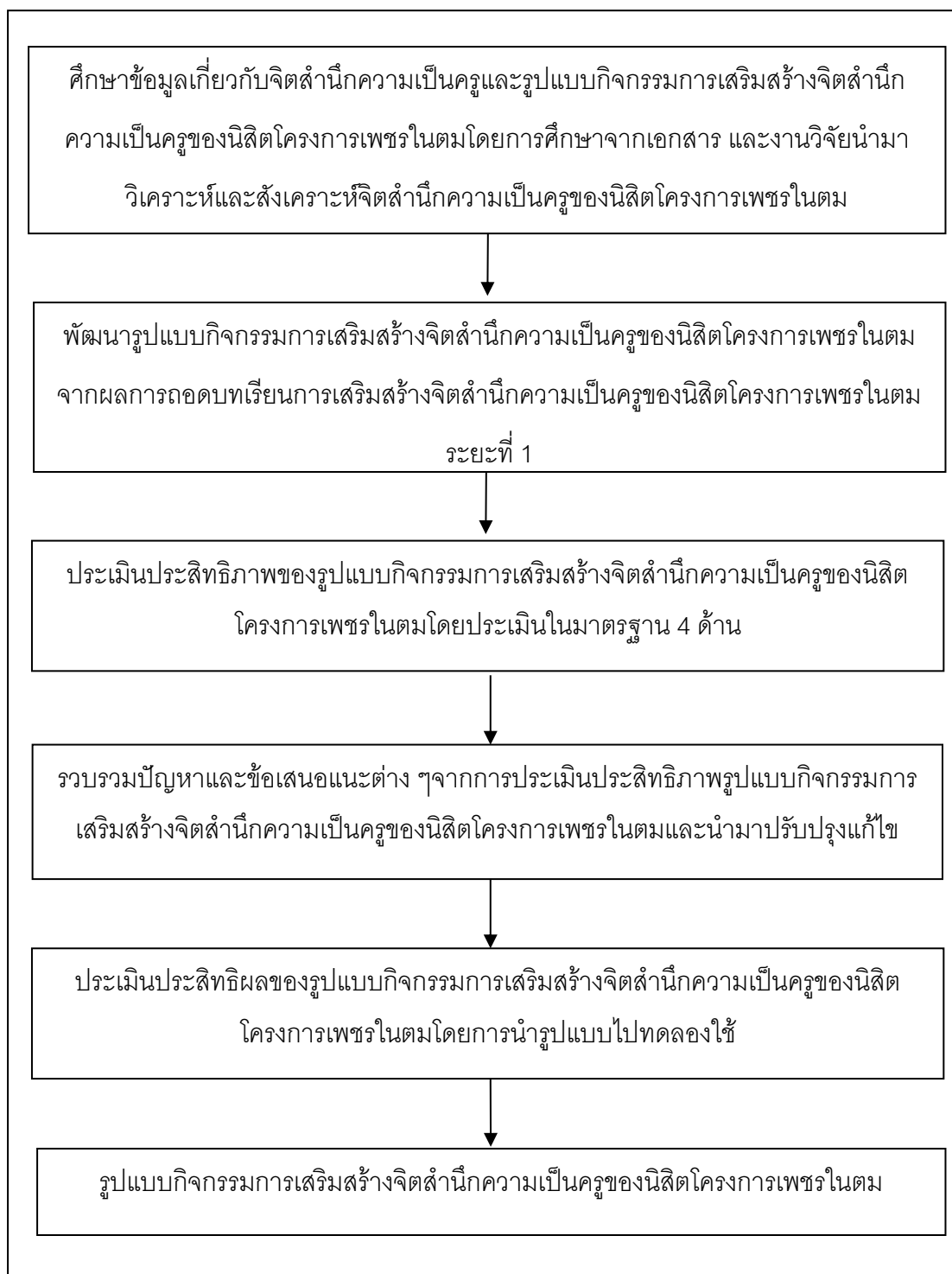
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่มโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา/
อาจารย์ผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพชรในตม เข้าร่วมการสนทนา
กลุ่ม จำนวน 9 คน ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกและใช้เครื่องบันทึกเสียง จากนั้นนำมา
ถอดเสียงบันทึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสนทนา
กลุ่มแล้วนำมาสรุปผลการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชร
ในตม

**ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต
โครงการเพชรในตม**

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นครูและรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยนำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยใช้ข้อมูลผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมและรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากผลการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมระยะที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมในมาตรฐาน 4 ด้านของ The Joint Committee on Standards of Education Evaluation (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) คือ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานด้านความเหมาะสมและมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

1. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ /คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรในตมในฝ่ายต่าง ๆ บัณฑิตโครงการเพชรในตม โดยใช้วิธีการประเมิน ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้บริหารจากคณะศึกษาศาสตร์/อาจารย์ผู้สอนในคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 10 คน

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีประสบการณ์สอนในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 5 คน

1.3 คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรในตมในฝ่ายต่าง ๆ จำนวน 5 คน

1.4 บัณฑิตโครงการเพชรในตม จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือจากตำราเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2.1.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยการศึกษาจากเอกสาร และบทความวิชาการ

2.1.3 กำหนดหัวข้อแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยทำการกำหนดหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะต้องทำการศึกษา

2.1.4 ดำเนินการสร้างแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย ตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้

2.1.5 นำแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ

2.1.6 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทมาปรับปรุงแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1.7 นำแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1.8 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญหาความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหามากกว่า 0.5 ทุกข้อ และทำการแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.9 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้น

จัดทำเป็นแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง และเห็นด้วยน้อยที่สุด เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรในตมในฝ่ายต่าง ๆ บัณฑิต/นิสิตโครงการเพชรในตม ให้ครอบคลุมทั้งสถาบันผลิตครูและหน่วยงานที่ใช้ครู เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากมาตรฐานทั้ง 4 ด้านของ The Joint Committee on Standards of Education Evaluation (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) ดังนี้

1. มาตรฐานความเป็นไปได้
2. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์
3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม
4. มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการขอเก็บรวบรวมข้อมูล และรวบรวมกลับคืน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมและนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปทดลองใช้เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองแบบ

กลุ่มเดียวทดสอบก่อนและทดสอบหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) ดังนี้ (บุญมี พันธุ์ไทย, 2554, น. 45)

T_1	X	T_2
-------	---	-------

- T_1 = การวัดจิตสำนึกความเป็นครูก่อนร่วมกิจกรรม
 X = การนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกไปใช้
 T_2 = การวัดจิตสำนึกความเป็นครูหลังร่วมกิจกรรม

1. กลุ่มตัวอย่าง

นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 40 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีรายละเอียดจำนวนนิสิตโครงการเพชรในตมแต่ละชั้นปี ดังนี้

- 1.1 นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1 จำนวน 10 คน
- 1.2 นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 2 จำนวน 10 คน
- 1.3 นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 3 จำนวน 10 คน
- 1.4 นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 4 จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการ

ทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1.1 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม สำหรับการประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อน

2.2.2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.1 แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

3.1.1 ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือจากหนังสือ งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครู

3.1.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูโดยการศึกษาจากเอกสาร บทความวิชาการ และงานวิจัย

3.1.3 กำหนดหัวข้อแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยทำการกำหนดหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะต้องทำการศึกษา

3.1.4 ดำเนินการสร้างแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

3.1.5 นำแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ

3.1.6 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทมาปรับปรุงแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

3.1.7 นำแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

3.1.8 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปหาความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหามากกว่า 0.5 ทุกข้อ และทำการแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.1.9 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

3.2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

3.2.1 ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือจากหนังสือ งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

3.2.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแบบประเมินความพึงพอใจจากเอกสาร บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 กำหนดหัวข้อแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยทำการกำหนดหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะต้องทำการศึกษา

3.2.4. ดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

3.2.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ

3.2.6 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทมาปรับปรุงแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

3.2.7 นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า หรือเทียบเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556, น. 68) พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

3.2.8 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปหาความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า ข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหามากกว่า 0.5 ทุกข้อ และทำการแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.9 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. ลักษณะของเครื่องมือ

4.1 แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง เพื่อให้นิสิตประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยการประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อน

4.2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อให้นิสิตประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมและแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมให้แก่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อรวบรวมกลับมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

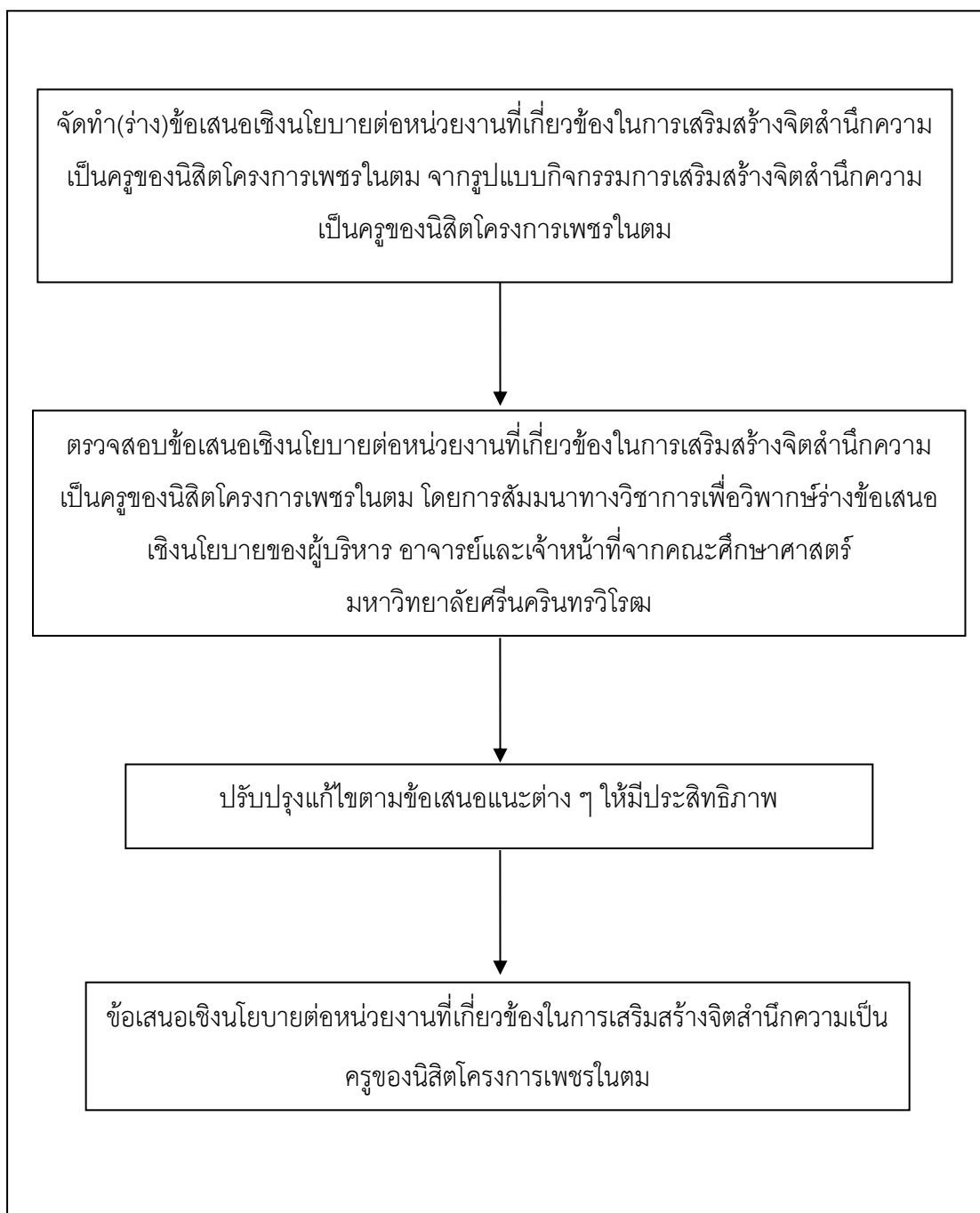
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้วิธีการเปรียบเทียบผลประเมินก่อนและหลังร่วมกิจกรรมด้วยค่าสถิติที (t - test Dependent for Samples)

6.2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังต่อไปนี้

ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนน
มากที่สุด	4.51-5.00
มาก	3.51-4.50
ปานกลาง	2.51-3.50
น้อย	1.51-2.50
น้อยที่สุด	1.00-1.50

**ระยะที่ 3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้าง
จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม**

ระยะที่ 3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการสัมมนาทางวิชาการเพื่อวิพากษ์ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วสรุปสังเคราะห์เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 7 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

1.1 ผู้บริหาร จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีประสบการณ์ในการบริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีส่วนประกอบในหลักสูตรการศึกษาดัชนี สาขาวิชาการประถมศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

1.3 เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการ

2.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2.1.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการศึกษาจากเอกสาร บทความ วิชาการ และงานวิจัย

2.1.3 กำหนดหัวข้อแบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยทำการกำหนดหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะต้องทำการศึกษา

2.1.4 ดำเนินการสร้างแบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย ตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้

2.1.5 นำแบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ

2.1.6 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทมาปรับปรุงแบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1.7 นำแบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1.8 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปหาความตรงเนื้อหาและทำการแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.9 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม หลังจากนั้นจัดทำเป็นแบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบบันทึกการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีลักษณะเนื้อหาของเครื่องมือมีดังนี้

2.2.1. ความเหมาะสมของข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.2.2 ความเป็นไปได้ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.2.3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสัมมนาทางวิชาการเพื่อวิพากษ์ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเข้าร่วมการสัมมนาทางวิชาการ จำนวน 7 คน ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกและใช้เครื่องบันทึกเสียง จากนั้นนำมาถอดเสียงบันทึก แล้วนำข้อมูลปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การสังเคราะห์เนื้อหาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ระยะตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ระยะที่ 3 ผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ระยะที่ 1 ผลการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

จากการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาค้นคว้าเอกสารและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการศึกษาจากเอกสาร และโครงการ ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน บัณฑิต/นิสิตโครงการเพชรในตม และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนที่ 3 การสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีผลการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

1. ลักษณะที่สำคัญของจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

1.1 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังจากโครงการเพชรในตมมาตลอด ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาจากโครงการเพชรในตมในการเข้ามาเรียนครู โดยสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลการสะท้อนแนวคิดของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“สิ่งที่ได้รับการปลูกฝังจากเพชรในตมมาตลอด คือ การรักและศรัทธาในวิชาชีพครูของตน ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ที่เราได้รับ ต้องมีความเสียสละ อดทนและเข้มงวดกับตนเองทั้งการหาความรู้และเทคนิคใหม่ๆ เพื่อนำไปสอนศิษย์ การมีพฤติกรรมที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับศิษย์ รู้จักควบคุมอารมณ์ไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่จะส่งผลเสียกับศิษย์ การเป็นครูที่ดีต้องคิดถึงศิษย์เป็นสำคัญ”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

“สร้างจิตวิญญาณความเป็นครูที่แท้จริงซึ่งครูเพชรในตม ต้องไม่ใช่แค่สอนหนังสือนักเรียน แต่ต้องเป็นผู้แนะนำ ถ่ายทอด ปลูกฝังให้นักเรียน มีความคิดในการเป็นคนดี ตอบแทนคุณแผ่นดิน”

นายทหารจาก กอ.รมน.

“ความรักในการสอน และความทุ่มเทในการเรียนรู้ของทุกคน เชื่อว่านักเรียนทุกคนจะพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ในระยะเวลาที่ต่างกัน ร่วมกับความพยายามในการสอนของครู ที่จะไม่ปล่อยให้ความไม่รู้ของนักเรียนผ่านมือไป”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

1.2 การเป็นแบบอย่างที่ดี โดยการปลูกฝังให้นิสิตโครงการเพชรในตมเป็นครูที่ดี มีความรับผิดชอบ ทุ่มเทในการทำงานและมีจิตสำนึกสาธารณะที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม รวมถึงการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานโดยสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลการสะท้อนแนวคิดของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...นิสิตโครงการเพชรในตมจะให้ความสำคัญกับการสอนอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นผู้นำในการเรียนรู้ การจัดกระบวนการในการเรียนรู้ที่ได้ผลมีคุณภาพ รับฟังปัญหาของนักเรียนได้ทุกเรื่อง สนใจในปัญหาและสามารถให้คำแนะนำได้ดี ยึดหลักความจำเป็น ความถนัด ความสนใจและความต้องการของนักเรียนที่ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีความเป็นกันเอง สอนพูดคุยสนุกสนานติดตาม ทำให้นักเรียนมีความสุขที่จะเรียน หรือฟังสิ่งที่ครูจะพูดต่อไป เป็นคนที่อารมณ์ดี มนุษย์สัมพันธ์ดี พูดและสอนด้วยจริงใจ ใช้วาจาเพื่อการสอนมากกว่าการด่าว่ากล่าวตักเตือน”

เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการเพชรในตมจาก กอ.รมน.

“การปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกสาธารณะ ที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงาน และความประพฤติที่แสดงออกถึงความแบ่งปัน เกื้อกูลผู้อื่น”

เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการเพชรในตมจาก กอ.รมน.

“ครูที่จบออกมาจากโครงการนี้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูทุกคน คือ 1. เป็นแบบอย่างที่ดีในการสอน 2. เป็นแบบอย่างในเรื่องระเบียบวินัย 3. เพิ่มความรักความสามัคคีกับเพื่อนครูในโรงเรียน เพราะเราเป็นโครงการที่พิเศษกว่าคนอื่นเขา และอยากรจะให้ครูที่จบในโครงการนี้ช่วยรักษาความดีนี้ แล้วก็เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับโรงเรียนต่อไป”

นายทหารจาก กอ.รมน.

1.3 การกลับไปพัฒนาภูมิลำเนาของตนเอง และสืบทอดอุดมการณ์ของโครงการเพชรในตม เนื่องจากโครงการเพชรในตมมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาครูให้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างความมั่นคงของประเทศไทย การทำงานเพื่อพัฒนาในท้องถิ่นของตนเองต่อไปในอนาคตโดยสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลการสะท้อนแนวคิดของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“ในก้าวแรกที่เรามาเห็นสัญญา สิ่งที่เรารับรู้ คือ โครงการเพชรในตม ผลิตครูที่มีคุณภาพจากมหาวิทยาลัยและคณาจารย์ที่ดีที่สุดเพื่อกลับไปพัฒนาท้องถิ่นตนเอง ทำให้เรายอมรับและพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองให้เหมาะสมกับชื่อ ครูเพชรในตม ศักดิ์ศรี : เรามีแบบอย่างที่ดีจากครูเพชรในตมหลายๆ ท่าน ที่ทุ่มเทให้การศึกษาอย่างเต็มที่ ใช้จิตสำนึกความเป็นครูเป็นตัวนำในการพัฒนาการศึกษา ทำให้เราตระหนักถึงหน้าที่ที่จะพัฒนาการศึกษาและรักษาชื่อเสียงของโครงการเพชรตม”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

“...มีตัวอย่างและแบบอย่างที่ดี จากรุ่นพี่ รุ่นน้องเพชรในตม อุดมการณ์ความเป็นเพชรในตมที่ต้องกลับมาเป็นครูพัฒนาภูมิลำเนา/ชุมชน...”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

“...แต่สิ่งที่ทุกคนมีคือ จิตวิญญาณของความเป็นครู และครูที่จะกลับไปพัฒนาภูมิลำเนาของตน...”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

2. ปัจจัยการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1 กิจกรรมพิเศษที่จัดเพิ่มเติมให้แก่นิสิตโครงการเพชรในตม เมื่อนิสิตเข้ารับการศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกจากจะศึกษาตามหลักสูตรปกติแล้ว ยังได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จัดเพิ่มเติมให้เป็นพิเศษแก่นิสิตโครงการเพชรในตม หลักสูตรกิจกรรมพิเศษที่จัดให้ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1. กิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี 2. กิจกรรมด้านความมั่นคงและการปกครอง 3. กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน 4. กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ 5. กิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม 6. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และ 7. กิจกรรมด้านนันทนาการ และกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่จะเน้นการมีส่วนร่วมของนิสิต เป็นกิจกรรมที่ให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ลักษณะกิจกรรมเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตได้สัมผัสประสบการณ์ตรงตามวิถีชีวิตของวิชาชีพครูที่มีเนื้อหาสาระ ความรู้ที่มีความจำเป็นและความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ครู รวมถึงความรู้ที่ต้องนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน รวมถึงการสร้างความมั่นคงในชุมชน โดยสอดคล้องกับผลการสัมมนาเชิงลึกและข้อมูลการสะท้อนแนวคิดของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“เพราะถูกปลูกฝังให้เรียนรู้และเข้าใจ ซึมซับความรู้สึกร่วมจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเพชรในตมอย่างแท้จริง เช่น กิจกรรมการสร้างห้องสมุดผ่านโครงการค่ายเพชรอาสาพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นโครงการจัดหา ระดมทุน เพื่อสร้างอาคารห้องสมุดแก่โรงเรียนในเขตพื้นที่ที่ขาดแคลนและห่างไกล โดยจะต้องอาศัยทั้งกำลังร่างกาย แรงใจ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้กิจกรรมนี้สำเร็จ นิสิตทุกคนจะได้แสดงออกถึงความเสียสละเพื่อส่วนรวม การสานสัมพันธ์กับชุมชน ท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแสดงความรักและความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน หน่วยงานหรือองค์กร เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จร่วมกัน การช่วยเหลือสังคมที่ในอนาคตแต่ละคนจะต้องเข้าไปมีบทบาทในการทำงานเพื่อพัฒนาในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งถือเป็นการปลูกจิตสำนึกในการรักท้องถิ่นและการทำงานตามบทบาทหน้าที่เพื่อสังคมอย่างแท้จริง”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

2.2 การใช้ชีวิตอยู่ในหอพักโครงการเพชรในตม และเนื่องจากนิสิตต้องอาศัยอยู่ในหอพักด้วยกันซึ่งเป็นการใช้ชีวิตร่วมกันบนพื้นฐานของข้อตกลง กฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ภายในหอพัก เช่นสามารถกลับบ้านได้ 2 ครั้ง/เดือน นิสิตทุกคนต้องกลับเข้าหอพักก่อนเวลา 20.00 น. เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกัน ข้อกำหนดในการแต่งกาย เป็นต้น จึงเปรียบเสมือนการจำลองสังคมเล็ก ๆ ที่ทุกคนมีความแตกต่างกัน ให้นิสิตทุกคนได้ฝึกการปรับตัว ปรับทัศนคติ การสร้างวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข จึงเป็นบทเรียนที่นิสิตได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลาตั้งแต่ก้าวแรกจนถึงก้าวสุดท้ายของการเป็นนิสิต

โครงการเพชรในตม โดยเฉพาะการปลูกฝังอุดมการณ์ของโครงการเพชรในตมจากรุ่นสู่รุ่น จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง จึงเป็นการส่งเสริมและเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปในตัว ประกอบด้วยกิจกรรมการใช้ชีวิตภายในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมบ่มเพาะอุดมการณ์ เป็นกิจกรรมปรับทัศนคติตั้งแต่ช่วงแรกสำหรับนิสิตที่เริ่มต้นเข้ามาอยู่ในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม โดยเน้นการฝึกอบรมวินัยเพื่อให้นิสิตปรับตัวสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายในหอพักได้ รวมถึงการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อตกลงและเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง ซึ่งรุ่นพี่จะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมปลูกฝังและบ่มเพาะอุดมการณ์ของโครงการเพชรในตมให้กับรุ่นน้อง โดยสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลการสะท้อนแนวคิดของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“เพชรในตมมีกระบวนการบ่มเพาะอุดมการณ์ ผสมผสานคุณธรรมความเป็นครูแม้ต่างภาษาต่างวัฒนธรรม เรานำคำสอนคณาจารย์ให้ตรึงจิตตรึงใจไปอย่างพร่ำพร้อมเพียงกัน เรามาจากทุกภาคของประเทศไทย เราอยู่ร่วมกันเกือบตลอด 24 ชั่วโมง มีผู้ใหญ่หลายฝ่าย ทหาร อาจารย์ คอยปลูกฝังอุดมการณ์จิตสำนึกความเป็นครู เราจึงมีคุณธรรมและช่วยกันระลึกถึงคุณความดีและตอบแทน”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

“...เพชรในตมเป็นเหมือนสถานที่เพาะเลี้ยงต้นกล้าต้นน้อยจากนอกเมืองสู่เมืองใหญ่ และเตรียมต้นไม้ใหญ่ที่แข็งแรงเพื่อปักลงดินกลับสู่สังคมเดิมที่มั่นคงและแข็งแรง การที่สอนให้ต้องปรับตัวเพื่อให้อยู่ในสังคมที่มีผู้คนจากต่างที่มา มาหลอมรวมให้เป็นไม้ต้นใหญ่ ไม้ต้นใหญ่ต้นเดียวกัน ให้เกิดความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือ และการได้เรียนรู้การเป็นครูที่แตกต่างจากที่อื่น การได้ใช้ชีวิตที่มีร่วมกัน ทุกคนในเพชรในตมต่างที่มาต่างจิตต่างใจ แต่สิ่งที่ทุกคนมีคือ จิตวิญญาณของความเป็นครู และครูที่จะกลับไปพัฒนาภูมิปัญญาของตน” นี่คือนิสิตที่ทุกคนตระหนักและรับรู้ผ่านความรู้สึก นอกจากนี้การหล่อหลอมความเข้มแข็งของการฝึกฝนในช่วงรับน้อง ที่ทำให้มีจิตสำนึกของความรัก ความสามัคคีต่อกัน ที่จะผ่านพ้นคืนวัน สู้ความแข็งแกร่ง ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นก้าวแรกที่ทำให้เราได้เรียนรู้ “เพชรในตม”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

2.2.2 กิจกรรมฝ่ายต่าง ๆ การใช้ชีวิตร่วมกันภายในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการของหอพัก โดยสมาชิกทุกคนต้องสังกัดอยู่ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อมีหน้าที่และความรับผิดชอบภายในหอพัก คณะกรรมการของหอพักประกอบด้วยประธานหอพัก รองประธานหอพัก เลขานุการหอพัก และประธานฝ่ายซึ่งเป็นตัวแทนของฝ่ายต่าง

ๆ เข้าร่วมในคณะกรรมการหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม จำนวน 11 ฝ่าย คือ 1. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ 2. ฝ่ายวิชาการ 3. ฝ่ายพัสดุ 4. ฝ่ายเหรียญกษาปณ์ 5. ฝ่ายนันทนาการ 6. ฝ่ายสวัสดิการ 7. ฝ่ายพัฒนา 8. ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ 9. ฝ่ายโสตฯ 10. ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม และ 11. ฝ่ายปกครอง ในแต่ละฝ่ายจะประกอบด้วยนิสิตทุกชั้นปีและมีหน้าที่ ความรับผิดชอบภายในหอพักที่แตกต่างกันไป โดยสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลการสะท้อนแนวคิดของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“อุดมการณ์ในการทำเพื่อเด็กและสังคม เป็นการเรียนที่ไม่ใช่แค่เรียนวิชาความรู้ แต่เป็นการเรียนรู้ชีวิต เริ่มตั้งแต่การที่คนร้อยพ่อพันแม่ ต่างที่ต่างถิ่น มาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในรั้วหอพักนิสิตเพชรในตม คนกว่าร้อยคนอยู่ในบ้านหลังเดียวกันได้อย่างสงบเรียบร้อย ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เคารพในกฎระเบียบแบบแผน และร่วมกันสร้างสรรค์ความดีเพื่อสังคมทั้งในและนอกรั้วมหาวิทยาลัย ด้วยได้รับการปลูกฝังในความรักและเป็นหนึ่งเดียวกันของคนหมู่มาก เสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ส่งต่อจิตสาธารณะต่อสังคม เพราะครูไม่ใช่แค่สั่งสอนวิชาความรู้ แต่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ศิษย์ได้เรียนรู้จากครูที่เขารักและเคารพ เดินต่อตามคำสอนของครู ”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

2.2.3 กิจกรรมประจำวันภายในหอพัก การใช้ชีวิตประจำวันอยู่ภายในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม มีข้อตกลง กฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ที่นิสิตต้องถือปฏิบัติ รวมถึงกิจกรรมที่นิสิตต้องเข้าร่วมเป็นประจำทุกวัน คือ การออกกำลังกายยามเช้า การทำความสะอาดหอพักตามเวรรับผิดชอบ กิจกรรม Study ที่เป็นกิจกรรมในช่วงเวลา ตั้งแต่ 20.00น. ที่สมาชิกนิสิตโครงการเพชรในตมต้องมาประชุมกันในโถงชั้นล่างของหอพัก เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง การอ่านในแต่ละวัน อ่านข่าว กิจกรรมพุทธธรรมที่จะเป็นกิจกรรมของฝ่ายต่าง ๆ ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม โดยสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลการสะท้อนแนวคิดของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“กิจกรรมต่าง ๆ ประสพการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการเป็นนิสิตเพชรในตมได้หล่อหลอม ปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นครูให้แก่ครูเพชรในตม ได้ชื่อว่า เพชรในตม ต้องทำตัวให้สมกับที่ได้เป็นเพชร ไม่อยากให้คนอื่นมาดูถูกว่า "นี่หรือเพชร" (ไม่อยากจะให้เขาว่าเป็นกรวด) ไม่อยากให้เสียชื่อโครงการเพชรในตม”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

3. ประเด็นจิตสำนึกความเป็นครูที่ต้องเสริมสร้างและพัฒนาเพิ่มเติม

การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยกิจกรรมพิเศษมีลักษณะและรูปแบบที่หลากหลายทั้งกิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี กิจกรรมด้านความมั่นคงและการปกครอง กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมด้านนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์ พบว่าการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นครูไม่ได้กำหนดอยู่ในกิจกรรมโดยตรง แต่เป็นการสอดแทรกอยู่ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ และส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จึงควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมเพิ่มเติม รวมถึงการเพิ่มความเข้มข้นในกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองด้วย ดังนี้

3.1 จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง แม้ว่ากิจกรรมพิเศษของโครงการเพชรในตมส่วนใหญ่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงควรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองให้มีความสอดคล้องกับความต้องการมากขึ้น

3.2 จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน ในกิจกรรมพิเศษของโครงการเพชรในตมยังไม่มีกิจกรรมโดยเฉพาะสำหรับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน เพื่อให้ให้นิสิตได้เรียนรู้นักเรียนและเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้พฤติกรรมธรรมชาติของนักเรียน การพัฒนาและฝึกการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ให้นักเรียน การส่งเสริมนักเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงควรเพิ่มเติมกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนให้แก่นิสิตโครงการเพชรในตมในทุกชั้นปี

3.3 จิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม เนื่องจากโครงการเพชรในตมเป็นโครงการผลิตครูที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ นอกจากต้องการครูผู้อบรมสั่งสอน ครูผู้ให้ความรู้แก่ศิษย์แล้ว ยังต้องการครูที่เป็นผู้นำชุมชน ครูที่พัฒนาท้องถิ่น และสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติด้วย ท้องถิ่น ซึ่งก่อนที่นิสิตจะจบการศึกษาไปนั้น จำเป็นต้องทำความรู้จักกับชุมชนของตนเอง เรียนรู้ชุมชนเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของชุมชนและหาแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนไว้ก่อน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของชุมชน รายละเอียดข้อมูลในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกันก่อนกลับไปทำงานร่วมกันซึ่งจะทำให้การทำงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยตั้งแต่นิสิตเข้ามาเรียนในโครงการเพชรในตมยังไม่มีกิจกรรมใดที่ให้นิสิตได้กลับไปสานสัมพันธ์ในท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปิดภาคเรียนที่เป็นโอกาสดีที่นิสิตจะมีกลับบ้าน ดังนั้นจึงควรเพิ่มเติมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมให้แก่นิสิต

โครงการเพชรในตม โดยสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลการสะท้อนแนวคิดของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...เราจะต้องมีกิจกรรมที่ให้นิสิตโครงการเพชรในตมเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนกิจกรรมของหมู่บ้าน จะต้องเอาตัวเองเข้าไปร่วมการบูรณาการกับชุมชนของตนให้ได้เยอะที่สุด...”

ศิษย์เก่าโครงการเพชรในตม

“กิจกรรมที่ครูเพชรในตม ได้เป็นส่วนหนึ่งในการตอบสนองสังคมภูมิลำเนาโดยเป็นตัวเชื่อม ระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น ให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากร ทั้งในด้านการศึกษา คุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญไปกับการสร้างจิตสำนึกรักภูมิลำเนา”

นายทหารจาก กอ.รมน.

“ครูเพชรในตม ต้องมีบทบาทในการเป็นแกนนำที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการทำตนให้เป็นแบบอย่างต่อสังคม”

นายทหารจาก กอ.รมน.

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ผู้วิจัยนำผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตครู แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นครูและแนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นครู สังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัจจุบันของกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม การประเมินรูปแบบและการหาประสิทธิภาพของรูปแบบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน บัณฑิต/นิสิตโครงการเพชรในตม และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม และการสนทนากลุ่ม จากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากระยะที่ 1 จากนั้นนำไปประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยประเมินในมาตรฐาน 4 ด้าน ของ The Joint Committee on Standards of Education Evaluation(Joint Committee on Standards

for Educational Evaluation, 1980, p. 53) คือ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครบคลุม (Accuracy Standards) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพชรในตม จากนั้นนำไปประเมินผลของรูปแบบ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยการนำไปทดลองใช้ เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่มีความสมบูรณ์ต่อไปโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลขั้นตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ผลการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยใช้ข้อมูลผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมและรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากผลการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมระยะที่ 1 ได้โครงสร้างของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม 6 องค์ประกอบ คือ ที่มาและความสำคัญ หลักการของรูปแบบกิจกรรม วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม โครงสร้างเนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมและการวัดประเมินผล ดังนี้

1. ที่มาและความสำคัญ

ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่ได้รับการปลูกฝังและอบรมสั่งสอนมาโดยตลอด ทั้งในหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษาและโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมประกอบด้วยรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย คือ กิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี กิจกรรมด้านความมั่นคงและการปกครอง กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมด้านนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูไม่ได้กำหนดอยู่ในกิจกรรมโดยตรง แต่เป็นการสอดแทรกอยู่ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ และจากการวิเคราะห์โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วยจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อผู้เรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม พบว่า ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองเป็นหลัก ซึ่งอาจไม่เพียงพอและสอดคล้อง

กับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมเพิ่มเติม รวมถึงการพัฒนาปรับเปลี่ยนกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองให้มีความเข้มข้น และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากขึ้น

นอกจากนี้กิจกรรมพิเศษของโครงการเพชรในตมยังไม่มีกิจกรรมโดยเฉพาะสำหรับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน เพื่อให้บัณฑิตได้เรียนรู้นักเรียนและเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้พฤติกรรมธรรมชาติของนักเรียน การพัฒนาและฝึกการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน การส่งเสริมนักเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงควรเพิ่มเติมกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนให้แก่บัณฑิตโครงการเพชรในตมในทุกชั้นปี

และเนื่องจากโครงการเพชรในตมเป็นโครงการผลิตครูที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ นอกจากต้องการครูผู้อบรมสั่งสอน ครูผู้ให้ความรู้แก่ศิษย์แล้ว ยังต้องการครูที่เป็นผู้นำชุมชน ครูที่พัฒนาท้องถิ่น และสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติด้วย ท้องถิ่น ซึ่งก่อนที่บัณฑิตจะจบการศึกษาไปนั้น จำเป็นต้องทำความรู้จักกับชุมชนของตนเอง เรียนรู้ชุมชนเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของชุมชน และหาแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนไว้ก่อน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของชุมชน รายละเอียดข้อมูลในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกันก่อนกลับไปทำงานร่วมกันซึ่งจะทำให้การทำงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยตั้งแต่บัณฑิตเข้ามาเรียนในโครงการเพชรในตมยังไม่มีกิจกรรมใดที่ให้นักศึกษาได้กลับไปสานสัมพันธ์ในท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปิดภาคเรียนที่เป็นโอกาสดีที่บัณฑิตจะมีกลับบ้าน ดังนั้นจึงควรเพิ่มเติมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมให้แก่บัณฑิตโครงการเพชรในตม

2. หลักการของรูปแบบกิจกรรม

รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีหลักการดังนี้ คือ

1. เป็นรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่มุ่งเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ให้นักศึกษาโครงการเพชรในตมมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของนิสิตครูที่มีจิตใจทุ่มเท มีความรับผิดชอบในการทำงาน การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

และความเมตตาต่อนักเรียน เสียสละและอุทิศตนในการดูแลอบรมสั่งสอนและพัฒนานักเรียนด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้เกิดกับนักเรียน

2. เป็นรูปแบบกิจกรรมที่มีเนื้อหามุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูใน 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ประกอบด้วย 12 กิจกรรม โดยแบ่งเป็นกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จำนวน 4 กิจกรรม กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน จำนวน 4 กิจกรรม และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม จำนวน 4 กิจกรรม

3. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ใช้หลักการของการมีส่วนร่วมของนิสิต กล่าวคือ เป็นการใช้พลังกายและพลังใจของนิสิตในการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ หรือการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

4. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมุ่งเน้นให้นิสิตได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก้าวแรกของการเป็นนิสิตครูจนจบการศึกษาและพร้อมไปปฏิบัติหน้าที่ของครู

5. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ใช้หลักการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม

รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูและมีจิตใจทุ่มเทให้กับการทำงาน

2. เพื่อให้นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมีความรัก ความภาคภูมิใจและความศรัทธาในวิชาชีพครู ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ มุ่งมั่นในการทำงาน ประพฤติปฏิบัติตนที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

3. เพื่อให้นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมีความรัก ความเมตตาและความเอาใจใส่ต่อนักเรียน

4. เพื่อให้บัณฑิตที่เข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมีความเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน มีความรับผิดชอบต่อสังคม การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาและชุมชน มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

4. โครงสร้างเนื้อหา

รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ประกอบด้วยกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูใน 3 ด้าน คือ กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ดังนี้

กิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง เป็นกิจกรรมการเสริมสร้างให้นิสิตมีความรัก ความภาคภูมิใจและความศรัทธาในวิชาชีพครู จากการเรียนรู้ประสบการณ์จากคุณครูต้นแบบในการถ่ายทอดอุดมการณ์และแรงบันดาลใจในการประกอบวิชาชีพครู การเสริมสร้างให้นิสิตมีความรับผิดชอบและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู จากการเรียนรู้ประสบการณ์จากรุ่นพี่ที่จบไปเป็นครูในการสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดและหลักการที่ใช้ในการทำงาน การเสริมสร้างให้นิสิตเป็นบุคคลที่แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอยู่เสมอ มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนในหน้าที่ครูด้วยความเสียสละและความตั้งใจ ซื่อสัตย์สุจริต สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความประทับใจเกี่ยวกับครูดีในดวงใจ ครูที่ตนเองประทับใจและประสบการณ์ในช่วงของการเรียน การสังเกตการณ์สอน การเสริมสร้างให้นิสิตประพฤติปฏิบัติตนที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมเสมอ มีความรักในวิชาชีพครู ใช้ชีวิตอย่างมีสติ เป็นผู้นำทางปัญญา มีความเข้าใจตนเองจากการบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูเป็นประจำทุกวัน ซึ่งกิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองประกอบด้วยกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 1 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 2 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่ สองของว่าที่คุณครู คือกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 3 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 4 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูไหม... ถามใจเธอครู

กิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน เป็นกิจกรรมการเสริมสร้างให้นิสิตมีความรัก ความเมตตาและความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการสังเกตการณ์คุณครูต้นแบบในโรงเรียนที่มีความทุ่มเทในการสอนนักเรียน และมีจิตสำนึกในความเป็นครูอย่างแท้จริง การเสริมสร้างให้นิสิตสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่นักเรียน จากการสังเกตการณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อเป็นการเรียนรู้นักเรียน และเป็นข้อมูลเบื้องต้น การเสริมสร้างให้นิสิตมีความรับผิดชอบในการทำงานมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอนโดยเน้นทักษะกระบวนการคิด การเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ของครู ถ่ายทอดและปลูกฝังสิ่งที่ดีงามแก่นักเรียน จากการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับคุณครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียน การเสริมสร้างให้นิสิตมีพฤติกรรมการทำงานที่สะท้อนถึงการเป็นครูที่ดี เข้าใจในความต้องการความแตกต่างของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือนักเรียนโดยไม่ลังเล ประกอบด้วยกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 1 คือ กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 2 คือ กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ในใจเด็ก กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 3 คือ กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 4 คือ กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู

กิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม เป็นการเสริมสร้างให้นิสิตสำนึกรักภุมิลาเนาของตนเอง เรียนรู้ชุมชนจากการสำรวจชุมชน สำรวจโรงเรียน เก็บข้อมูลของหมู่บ้านตนเอง เช่น อาชีพ เศรษฐกิจ สังคม ปัญหา ความต้องการ ข้อมูลของหมู่บ้านตนเองเกี่ยวกับเรียนรู้ชุมชนของ โดยการเรียนรู้บริบทต่าง ๆ ภายในชุมชนอย่างหลากหลายวิธี ทั้งการสอบถาม การสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม การเสริมสร้างให้นิสิตกลับไปพัฒนาชุมชนตนเอง มีภาวะผู้นำจากการทำกิจกรรมสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมหรืองานประเพณีวัฒนธรรมภายในชุมชน มีความรับผิดชอบต่อสังคม การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ในสถานศึกษาและชุมชน จากการนิสิตสำรวจและเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน การระดมความคิดเพื่อช่วยกันหาแนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชน การเสริมสร้างให้นิสิตปฏิบัติตนที่ดีให้กับสังคม มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นในสังคม มีความรัก เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปราบปรามดีต่อผู้อื่น การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ การสนับสนุนความคิดริเริ่มในทางที่ถูกต้องของผู้อื่น ยอมรับความคิดที่มีเหตุผล จากการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยการ

ประสานงานกับผู้นำชุมชน สมาชิกภายในชุมชนเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นทีมงานในการทำงาน เพื่อปูพื้นฐานความคุ้นเคย ความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับนิสิตก่อนจะจบการศึกษาและกลับมาพัฒนาชุมชนของตนเอง ประกอบด้วยกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 1 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 2 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 3 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 4 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน

5. กระบวนการจัดกิจกรรม

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูใน 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ประกอบด้วย 12 กิจกรรม โดยแบ่งเป็นกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จำนวน 4 กิจกรรม กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน จำนวน 4 กิจกรรม และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม จำนวน 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง

1. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 1

กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู

เป็นกิจกรรมไหว้ครูในรั้วมหาวิทยาลัยครั้งแรกในฐานะการเป็นนิสิตครูของนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นก้าวแรกของการเตรียมตัวเป็นครูในอนาคต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองจากศิษย์เป็นครูในอนาคต เป็นกิจกรรมเพื่อปลูกฝังให้นิสิตใหม่ได้เรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสำนึกความเป็นครู โดยการเรียนรู้ประสบการณ์จากรุ่นพี่ที่จบไปเป็นครูแล้ว จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดและหลักการที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งทำให้นิสิตสามารถยึดเป็นแนวทางและเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคต และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู

2. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 2

กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของ
ว่าที่คุณครู

เป็นกิจกรรมที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูในฝัน ครูแบบที่ใช้ในใจของตนเอง บุคลิกท่าทางอย่างไรของครูที่ทำให้นักเรียนอยากเรียนด้วย ซึ่งเป็นกิจกรรมปลูกฝังให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ได้เรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสำนึกความเป็นครูซึ่งเน้นจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง โดยเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากคุณครูต้นแบบ ซึ่งจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดและหลักการที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งทำให้นิสิตสามารถยึดเป็นแนวทางและเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคตและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู

3. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 3

กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู

เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นิสิตชั้นปีที่ 3 ได้ระลึกถึงคุณครูต้นแบบ ครูดีในดวงใจครูที่นิสิตประทับใจและยังคงอยู่ในความทรงจำของตนเองตั้งแต่วันที่ได้เรียนกับคุณครูท่านนั้นจนถึงปัจจุบันนี้ เพื่อเป็นการแรงบันดาลใจและบุคคลต้นแบบในใจของนิสิตให้พัฒนาตนเองให้กลายเป็นครูดีในดวงใจของลูกศิษย์ของตนเองต่อไปในอนาคต

4. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 4

กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...

ถามใจเธอ

เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นิสิตชั้นปีที่ 4 สามารถบอกตนเองได้ว่าในวันที่ฉันจะเป็นครู นิสิตจะเป็นครูแบบใด จะสร้างรูปลักษณ์ ลักษณะท่าทาง คุณลักษณะ คุณสมบัติ บุคลิกของตนเองให้ออกมาเป็นครูเช่นใด เพื่อนำข้อมูลความคิดและแนวคิดเหล่านี้ ไปแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน พร้อมช่วยกันเติมเต็มลักษณะของครูดีให้แก่กัน และได้สำรวจคุณลักษณะของตนเองในการมีจิตสำนึกความเป็นครูด้านต่าง ๆ

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน

1. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 1

กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 1 ได้สังเกตการณ์การสอนคุณครูต้นแบบในโรงเรียนที่มีความทุ่มเทในการสอนนักเรียน และมีจิตสำนึกในความเป็นครูอย่างแท้จริง สัมภาษณ์คุณครู

ต้นแบบที่มีจิตสำนึกของความเป็นครูเกี่ยวกับประวัติการทำงาน แรงจูงใจในการสอน รวมถึงแรงบันดาลใจในการประกอบวิชาชีพครู และประวัติการทำงานของคุณครูต้นแบบและแรงบันดาลใจสู่อาชีพครู

2. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 2

กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ในใจเด็ก

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ได้สังเกตการณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนภายในโรงเรียน เพื่อศึกษาเรียนรู้พฤติกรรม ความรู้สึก ความคิดอย่างลึกซึ้ง ด้วยการเข้าไปพูดคุย ทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนและกลับมาแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากพฤติกรรมของเด็กนักเรียนระหว่างกันเพื่อให้นิสิตเข้าใจถึงความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล การทำความเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคน

3. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 3

กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 3 สังเกตการณ์พฤติกรรม สถานการณ์และเหตุการณ์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนและร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยปัญหากับคุณครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาและวิธีการแก้ไขทั้งปัญหาที่เป็นประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

4. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 4

กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของคุณครู

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 4 เป็นกิจกรรมที่นิสิตได้เรียนรู้ปัญหาการเรียนรู้นักเรียนภายในห้องเรียนร่วมกับครูประจำชั้น และร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยปัญหาของนักเรียนกับคุณครูประจำชั้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้นักเรียน ได้ลงมือแก้ไขปัญหาการเรียนรู้นักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยภายในชั้นเรียน

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

1. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 1

กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 1 ได้ทำความรู้จักกับชุมชนของตนเอง เรียนรู้ชุมชนเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของชุมชนและหาแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนไว้ก่อน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของชุมชน รายละเอียดข้อมูลในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกันก่อนกลับไปทำงานร่วมกันด้วยการสำรวจชุมชนของตนเอง

2. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 2

กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ได้ทำกิจกรรมสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรม หรืองานประเพณีวัฒนธรรมภายในชุมชน เพื่อทำความคุ้นเคยสมาชิกภายในชุมชน เพื่อทำความรู้จักกับสมาชิกในชุมชนของตนเองไว้ก่อน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนของตนเองในช่วงปิดภาคเรียน หรือช่วงที่ได้กลับบ้าน

3. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 3

กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 3 ได้สำรวจและเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน และสรุปผลข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน เพื่อนำข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนของตนเองมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และช่วยกันหาแนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชน

4. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 4

กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 4 ได้ทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยการประสานงานกับผู้นำชุมชน สมาชิกภายในชุมชนเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นทีมงานในการทำงาน เพื่อปูพื้นฐานความศรัทธาให้เกิด

6. การวัดประเมินผล

การประเมินผลรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมนี้ นอกจากประเมินว่ารูปแบบกิจกรรม สามารถเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูใน 3

ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ได้มากขึ้นเพียงใด โดยประเมินจากกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมแล้ว ข้อมูลจากการประเมินผลเมื่อดำเนินกิจกรรมสิ้นสุดแล้ว ก็จะเป็นข้อมูลที่สะท้อนประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรม การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมได้อีกประการหนึ่ง ซึ่งการประเมินในครั้งนี้มีแนวทางการประเมินผลดังนี้

1. ประเมินจากผลงานที่มอบหมายให้ทำตามหัวข้อกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูที่นิสิตเข้าร่วมแต่ละกิจกรรม
2. ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน
3. ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบในการทำงานในแต่ละกิจกรรม
4. ประเมินพฤติกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การแสดงความคิดเห็น การประสานงานและการนำเสนอผลงานจากการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้
5. ประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อเปรียบเทียบผลประเมินก่อนและหลังร่วมกิจกรรม
6. ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ผลขั้นตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะนำไปปฏิบัติในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ/คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ /คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรในตมในฝ่ายต่าง ๆ บัณฑิต/นิสิตโครงการเพชรในตมจำนวน 25 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้บริหารจากคณะศึกษาศาสตร์/อาจารย์ผู้สอนในคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 10 คน อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีประสบการณ์สอนในหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา

จำนวน 5 คน คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม/คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรในตมในฝ่ายต่าง ๆ จำนวน 5 คนและบัณฑิต/นิสิตโครงการเพชรในตม จำนวน 5 คน โดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากมาตรฐานทั้ง 4 ด้านของThe Joint Committee on Standards of Education Evaluation(Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) คือ 1. มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) 2. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) 3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และ 4. มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม แสดงได้ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมมาตรฐานความเป็นไปได้

รายการประเมิน	ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ			
1. ที่มาและความสำคัญ	4.40	0.50	มาก
2. หลักการของรูปแบบกิจกรรม	4.50	0.51	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม	4.45	0.51	มาก
4. โครงสร้างเนื้อหา	4.55	0.51	มากที่สุด
5. กระบวนการจัดกิจกรรม	4.65	0.48	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
6. การวัดประเมินผล	4.35	0.48	มาก
ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู			
กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง			
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู	4.60	0.42	มากที่สุด
ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู			
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู	4.47	0.55	มาก
ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับ			
ก้าวที่สองของว่าที่คุณครู			
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู	4.60	0.52	มากที่สุด
ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชู			
พระคุณครู			
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู	4.27	0.45	มาก
ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...			
พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอ			
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึก			
ความเป็นครูต่อนักเรียน			
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้า	4.42	0.50	มาก
ใจ...หัวใจครู			
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ ในใจเด็ก	4.45	0.51	มาก
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา	4.42	0.49	มาก
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลว ของคุณ	4.37	0.47	มาก
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม			
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน	4.54	0.49	มากที่สุด
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สาน สัมพันธ์ชุมชน	4.56	0.48	มากที่สุด
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไร ที่ชุมชนต้องการ	4.62	0.49	มากที่สุด
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน	4.62	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยตอน 1 องค์ประกอบของรูปแบบ	4.48	0.50	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก			
เฉลี่ยรวม	4.51	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่าการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมในมาตรฐานความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ กระบวนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.48$) รองลงมาคือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 ในกิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.49$) และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4 ในกิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.49$)

เมื่อพิจารณาเป็นตอน พบว่า ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48, S.D. = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในตอนที่ 1 พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ ข้อที่ 5 กระบวนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.48$) รองลงมาคือข้อที่ 4 โครงสร้างเนื้อหา ($\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.51$)

และพบว่า ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในตอนที่ 2 พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ กระบวนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.48$) รองลงมาคือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 ในกิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.49$) และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4 ในกิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.49$)

ตาราง 7 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิสิตโครงการเพชรในตมมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์

รายการประเมิน	ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ			
1. ที่มาและความสำคัญ	4.55	0.51	มากที่สุด
2. หลักการของรูปแบบกิจกรรม	4.45	0.51	มาก
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กิจกรรม	4.30	0.47	มาก
4. โครงสร้างเนื้อหา	4.60	0.50	มากที่สุด
5. กระบวนการจัดกิจกรรม	4.75	0.44	มากที่สุด
6. การวัดประเมินผล	4.30	0.47	มาก
ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู			
กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง			
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู	4.65	0.43	มากที่สุด
ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู			

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับ ก้าวที่สองของว่าที่คุณครู	4.47	0.55	มาก
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชู พระคุณครู	4.46	0.52	มาก
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู... พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอครู	4.27	0.45	มาก
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน			
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้า ใจ...หัวใจครู	4.42	0.50	มาก
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ ในใจเด็ก	4.55	0.49	มากที่สุด
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา	4.55	0.50	มากที่สุด
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลว ของคุณครู	4.35	0.47	มาก
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม			
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน	4.62	0.58	มากที่สุด
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สาน สัมพันธ์ชุมชน	4.57	0.49	มากที่สุด
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไร ที่ชุมชนต้องการ	4.58	0.49	มากที่สุด
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน	4.58	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยตอน 1 องค์ประกอบของรูปแบบ	4.49	0.48	มาก
เฉลี่ยตอน 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก	4.65	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.52	0.50	มาก

จากตาราง 7 พบว่าการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก
ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมในมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ กระบวนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.75, S.D. = 0.44$) รองลงมาคือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในกิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ ความเป็นครู ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.43$) และกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในกิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.58$)

เมื่อพิจารณาเป็นตอน พบว่า ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในตอนที่ 1 พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ กระบวนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.75, S.D. = 0.44$) รองลงมาคือ โครงสร้างเนื้อหา ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.50$)

และพบว่า ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในตอนที่ 2 พบว่า ข้อที่มีคะแนน สูงที่สุดคือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในกิจกรรม ศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.43$) รองลงมาคือ กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในกิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.58$)

ตาราง 8 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ นิสิตโครงการเพชรในตมมาตรฐานด้านความเหมาะสม

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ			
1. ที่มาและความสำคัญ	4.45	0.51	มาก
2. หลักการของรูปแบบกิจกรรม	4.75	0.44	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม	4.65	0.48	มากที่สุด
4. โครงสร้างเนื้อหา	4.60	0.50	มากที่สุด
5. กระบวนการจัดกิจกรรม	4.50	0.51	มากที่สุด
6. การวัดประเมินผล	4.40	0.50	มาก
ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู			
กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง			
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู	4.80	0.40	มากที่สุด
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับ ก้าวที่สองของว่าที่คุณครู	4.47	0.51	มาก
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชู พระคุณครู	4.60	0.49	มากที่สุด
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู... พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอดู กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน	4.55	0.46	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู	4.42	0.50	มาก
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ในใจเด็ก	4.42	0.50	มาก
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา	4.40	0.49	มาก
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของคุณ	4.40	0.49	มาก
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม			
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน	4.52	0.49	มากที่สุด
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน	4.53	0.49	มากที่สุด
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ	4.58	0.49	มากที่สุด
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู	4.42	0.50	มาก
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน	4.53	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ยตอน 1 องค์ประกอบของรูปแบบ	4.55	4.52	มากที่สุด
เฉลี่ยตอน 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก	4.52	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.53	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมในมาตรฐานด้านความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในกิจกรรมศิษย์ได้ดี... เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู ($\bar{X} = 4.80, S.D. = 0.40$) รองลงมาคือ หลักการของรูปแบบกิจกรรม ($\bar{X} = 4.75, S.D. = 0.44$) และวัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.48$)

เมื่อพิจารณาเป็นตอน พบว่า ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในตอนที่ 1 พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ หลักการของรูปแบบกิจกรรม ($\bar{X} = 4.75, S.D. = 0.44$) รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.48$) และโครงสร้างเนื้อหา ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.50$)

และพบว่า ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในตอนที่ 2 พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในกิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู ($\bar{X} = 4.80, S.D. = 0.40$) รองลงมาคือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 ในกิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูตีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.49$) และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 ในกิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ ($\bar{X} = 4.58, S.D. = 0.49$)

ตาราง 9 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม

รายการประเมิน	ความถูกต้องครอบคลุม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ			
1. ที่มาและความสำคัญ	4.50	0.51	มากที่สุด
2. หลักการของรูปแบบกิจกรรม	4.45	0.51	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม	4.60	0.50	มากที่สุด
4. โครงสร้างเนื้อหา	4.65	0.48	มากที่สุด
5. กระบวนการจัดกิจกรรม	4.50	0.51	มากที่สุด
6. การวัดประเมินผล	4.30	0.47	มาก
ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู			
กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง			

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความถูกต้องครอบคลุม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู	4.47	0.49	มาก
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับ ก้าวที่สองของว่าที่คุณครู	4.57	0.49	มากที่สุด
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชู พระคุณครู	4.60	0.52	มากที่สุด
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู... พร้อมเป็นครูไหม...ถามใจเธอดู	4.27	0.45	มาก
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูต่อนักเรียน			
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้า ใจ...หัวใจครู	4.50	0.50	มากที่สุด
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ ในใจเด็ก	4.45	0.50	มาก
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความถูกต้องครอบคลุม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา	4.42	0.49	มาก
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลว ของคุณ	4.37	0.47	มาก
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม			
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน	4.52	0.49	มากที่สุด
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สาน สัมพันธ์ชุมชน	4.56	0.48	มากที่สุด
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไร ที่ชุมชนต้องการ	4.62	0.49	มากที่สุด
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4			
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน	4.62	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยตอน 1 องค์ประกอบของรูปแบบ	4.50	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยตอน 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก	4.52	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.51	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมในมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ โครงสร้างเนื้อหา ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.48$) รองลงมาคือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 ใน กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.49$) และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4 ในกิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.49$) และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 ในกิจกรรมศิษย์ได้ดี... เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.52$) และวัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.52$)

เมื่อพิจารณาเป็นตอน พบว่า ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในตอนที่ 1 พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ ข้อที่ 4 โครงสร้างเนื้อหา ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.48$) รองลงมาคือข้อที่ 3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.48$)

และพบว่า ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในตอนที่ 2 พบว่า กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 ใน กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.49$) และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4 ในกิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.49$) และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 ในกิจกรรมศิษย์ได้ดี... เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.52$) และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2 ในกิจกรรมศิษย์ได้ดี... เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่... ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่คุณครู ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.49$)

ตาราง 10 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม 4 มาตรฐาน

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความเป็นไปได้	4.51	0.49	มากที่สุด
ความเป็นประโยชน์	4.52	0.50	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสม	4.53	0.49	มากที่สุด
ด้านความถูกต้อง	4.51	0.49	มากที่สุด
ครอบคลุม			
สรุป 4 ด้าน	4.52	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 10 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมพบว่า มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51, S.D.=0.49$) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52, S.D.=0.50$) มาตรฐานด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53, S.D.=0.49$) 4) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51, S.D.=0.49$) และผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบใน 4 มาตรฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52, S.D.=0.49$)

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ

จากการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมและนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยระยะเวลาและความต่อเนื่อง ดังนั้นรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่พัฒนาขึ้นจึงมีลักษณะที่เป็นกิจกรรมแบบต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 ซึ่งทำให้การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยการนำรูปแบบกิจกรรมไปทดลองใช้กับนิสิตโครงการเพชรในตมจึงมีข้อตกลงเบื้องต้น คือ การนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปทดลองใช้กับตัวแทนนิสิตโครงการเพชรในตมในแต่ละชั้นปี ประกอบด้วยนิสิตชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 40 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง นิสิตโครงการเพชรในตมชั้นปีละ 10 คน เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถนำรูปแบบกิจกรรม

ไปทดลองใช้กับนิสิตโครงการเพชรในตมในหนึ่งรุ่น ตั้งแต่เริ่มเรียนชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 4 ได้ เพราะต้องใช้ระยะเวลาในการทดลองยาวนาน จึงนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปทดลองใช้กับนิสิตแต่ละชั้นปีแทน

ในขณะที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในชั้นตอนนี้ เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (Coronavirus) หรือ โควิด-19 (COVID-19) ทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประกาศงดการเรียนการสอนในชั้นเรียนทุกระดับ ทำให้นิสิตโครงการเพชรในตมทุกคนต้องเดินทางกลับบ้าน เพื่อลดความเสี่ยงในการอยู่ร่วมกันในหอพักเพชรในตม ผู้วิจัยจึงต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. ใช้กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมในการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมในครั้งนี้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ให้นิสิตโครงการเพชรในตมได้กลับไปดำเนินการที่ภูมิลำเนาของตนเอง

2. ปรับเปลี่ยนการติดต่อสื่อสารโดยใช้ช่องทางออนไลน์ โดยเริ่มต้นจากการประสานงานกับประธานนิสิตโครงการเพชรในตมแต่ละชั้นปีในการชี้แจงรายละเอียดเบื้องต้นกับเพื่อนนิสิตในชั้นปีของตนเองเกี่ยวกับงานวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงการประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้เข้าร่วมกลุ่มไลน์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งขึ้นสำหรับนิสิตแต่ละชั้นปี เมื่อนิสิตแต่ละชั้นปีได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มไลน์ของชั้นปีตนเองเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการชี้แจงรายละเอียดต่างๆของงานวิจัย โดยให้นิสิตทุกคนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ความเป็นมาของงานวิจัย ชี้แจงลักษณะการทำกิจกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสรุปผลการเรียนรู้ การส่งผลงานในรูปแบบของไฟล์เอกสาร ข้อความ รูปภาพ และวิดีโอ เป็นต้น ซึ่งรายละเอียดกิจกรรมของแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกัน ดังนี้

2.1 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 1

“กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 1” ได้ทำความรู้จักกับชุมชนของตนเอง เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของชุมชน รายละเอียดข้อมูลในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกันก่อนกลับไปทำงานร่วมกันด้วยการสำรวจชุมชนของตนเองจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน และนำเสนอรูปภาพ คลิปวิดีโอ หรือข้อความสรุปผลการเรียนรู้ในไลน์กลุ่มของชั้นปี เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2.2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 2

“กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน” เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ได้ทำกิจกรรมสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรม หรืองานประเพณีวัฒนธรรมภายในชุมชน เพื่อทำ

ความคุ้นเคยสมาชิกภายในชุมชน เพื่อทำความรู้จักกับสมาชิกในชุมชนของตนเองให้มากขึ้น และนำเสนอรูปภาพ คลิปวิดีโอ หรือข้อความสรุปผลการเรียนรู้ในไลน์กลุ่มของชั้นปี เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งกิจกรรมในช่วงนี้จะเป็นลักษณะการให้ความรู้เรื่อง การดูแลรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากโรคโควิด-19 การสอนให้ชาวบ้านในชุมชนทำหน้ากากอนามัยเพื่อใช้ป้องกันตนเอง เป็นต้น

2.3 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 3 “กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ” เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 3 ได้สำรวจและเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน และสรุปผลข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน เพื่อนำข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนของตนเองมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และช่วยกันหาแนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชนผ่านทางกลุ่มไลน์ชั้นปีที่ทุกคนสามารถอ่านได้ และเข้ามาระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ร่วมกัน

2.4 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 4 “กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน” เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 4 ได้ทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยการประสานงานกับผู้นำชุมชน สมาชิกภายในชุมชนเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นทีมงานในการทำงาน แต่เนื่องจากสถานการณ์ไม่เอื้อในการดำเนินการ จึงมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เป็นการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาชุมชนไว้ แต่ยังไม่ต้องลงมือทำกิจกรรม จากนั้นนำเสนอแผนงานกิจกรรมในไลน์กลุ่มเพื่อให้เพื่อนๆช่วยกันวิพากษ์งาน และปรับปรุงแผนกิจกรรมให้สมบูรณ์มากขึ้น

3. การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ใช้แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยใช้แบบประเมินออนไลน์ทั้งหมด ซึ่งในช่วงแรกของการเริ่มดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยมีความกังวลมากในการจัดกิจกรรมในลักษณะใหม่ เช่นนี้ที่อาศัยการประสานงานทางออนไลน์เป็นหลัก เนื่องจากคิดว่าอาจไม่ได้รับความร่วมมือจากนิสิตโครงการเพชรในตมไม่เต็มที่ แต่ผลการดำเนินงานกลับเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่คิดไว้

เพราะการประสานงานทางออนไลน์สะดวก รวดเร็ว สามารถติดต่อประสานงานกันได้ทุกที่ทุกเวลา และยังเป็นการประหยัดต้นทุนและทรัพยากรในหลาย ๆ ด้าน เช่น ผู้วิจัยทำงานอยู่ที่จังหวัดมหาสารคาม ปกติแล้วงานวิจัยเมื่อทำกิจกรรมกับนิสิตโครงการเพชรในตมจะต้องลงงานและเดินทางมาประสานงานกับนิสิต ติดต่อวิทยากร ติดต่อสถานที่ในการดำเนินกิจกรรม หรือการประเมินต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ปกติต้องใช้เอกสารแจกให้กับนิสิตในการประเมินและรวบรวมกลับมาเพื่อสรุปข้อมูล แต่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้นโดยใช้แบบประเมินออนไลน์ทั้งหมดโดยไม่ต้องเสียทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และนิสิตสามารถดำเนินการแบบประเมินออนไลน์จากโทรศัพท์มือถือของตนเองได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมคือ การได้รับความร่วมมือที่ดีเป็นอย่างดีจากนิสิตโครงการเพชรในตมทุกชั้นปี ซึ่งได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การติดต่อประสานงาน การส่งผลงาน การนำเสนองาน การทำแบบประเมินต่าง ๆ ที่รวดเร็วด้วยความเต็มใจเต็มที่และเต็มความสามารถ ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยในขั้นนี้จนประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจเป็นการดำเนินการวิจัยในรูปแบบใหม่ตามฐานวิถีชีวิตใหม่(New Normal) ในอนาคต

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยการประเมินตนเอง

จิตสำนึกความเป็นครู	n	Mean	S.D.	t	Sig.
ก่อนใช้รูปแบบ	40	34.67	22.63	16.38*	.000
หลังใช้รูปแบบ	40	47.72	9.33		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 ผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจาก

การประเมินตนเอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยการประเมินโดยเพื่อน

จิตสำนึกความเป็นครู	n	Mean	S.D.	t	Sig.
ก่อนใช้รูปแบบ	40	38.25	58.76	10.32*	.000
หลังใช้รูปแบบ	40	48.28	11.69		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 ผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากการประเมินโดยเพื่อน พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

รายการประเมิน	ผลการประเมินความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านรูปแบบกิจกรรม			
1. ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม	4.60	0.50	มากที่สุด
2. ความเป็นไปได้ของรูปแบบกิจกรรม	4.53	0.51	มากที่สุด
3. ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบกิจกรรม	4.40	0.50	มาก
4. ความถูกต้องครอบคลุมของรูปแบบกิจกรรม	4.60	0.50	มากที่สุด
รวม	4.51	0.50	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมในรูปแบบ			
5. ลักษณะกิจกรรมมีความเหมาะสมในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู	4.48	0.51	มาก
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมในรูปแบบ	4.53	0.51	มากที่สุด
7. กิจกรรมในรูปแบบมีความหลากหลาย	4.55	0.50	มากที่สุด
รวม	4.52	0.50	มากที่สุด
ด้านการดำเนินกิจกรรม			
8. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม	4.70	0.46	มากที่สุด
9. ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่อง	4.60	0.50	มากที่สุด
10. สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.58	0.50	มากที่สุด
รวม	4.61	0.51	มากที่สุด
ด้านการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม			
11. ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู	4.70	0.46	มากที่สุด
12. ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู	4.50	0.55	มาก
13. การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู	4.68	0.47	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมินความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รวม	4.62	0.50	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.56	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยภาพรวมนิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.50$) เมื่อวิเคราะห์แยกออกเป็นด้านพบว่า ด้านที่ 1 ด้านรูปแบบกิจกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.50$) ด้านที่ 2 ด้านกิจกรรมในรูปแบบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.50$) ด้านที่ 3 ด้านการดำเนินกิจกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.50$) และด้านที่ 4 ด้านการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.50$)

ระยะที่ 3 ผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการ เพชรในตม

ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม และตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการสัมมนาทางวิชาการเพื่อวิพากษ์ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่

จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเข้าร่วมการสัมมนาทางวิชาการ จำนวน 7 คน ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกและใช้เครื่องบันทึกเสียง จากนั้นนำมาถอดเสียง บันทึก แล้วนำข้อมูลปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ผลขั้นตอนที่ 1 ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

(ร่าง)

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ผู้วิจัยได้จัดทำ(ร่าง)ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

1. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรมีการนำเสนอกระบวนการผลิตครูโครงการเพชรในตมให้ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ทราบถึงความสำเร็จ ความเป็นเอกลักษณ์ และความโดดเด่นของนิสิตครูโครงการเพชรในตมที่ได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ความสามารถในการผลิตครูที่มีคุณภาพ นอกจากการผลิตครูเพื่อสอนนักเรียนแล้ว ยังผลิตครูเพื่อความมั่นคงของประเทศ ครูที่พร้อมรับใช้สังคมและพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งทำให้การผลิตครูโครงการเพชรในตมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความแตกต่างจากสถาบันผลิตครูอื่นๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่กระบวนการผลิตครูและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของโครงการเพชรในตมแก่สถาบันผลิตครูอื่นๆให้ได้รับรู้ และนำไปใช้เป็นต้นแบบ

2. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรมีการนำเสนอของ อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ให้เพิ่มจำนวนการรับนิสิตโครงการ เพชรในทมิฬในแต่ละปีและขยายพื้นที่รับนิสิตโครงการเพชรในทมิฬที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านอาสา พัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ครอบคลุมอำเภอโดยไม่ยกเว้นอำเภอ เมืองเพื่อเปิดโอกาสและไม่จำกัดสิทธิ์ให้เด็กที่มีความตั้งใจที่จะเป็นครูได้เข้ามาพัฒนาตนเองโดย ผ่านกระบวนการผลิตครูและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในทมิฬ

3. ในกระบวนการผลิตและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการ เพชรในทมิฬ จำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสามารถผลิตครูและพัฒนานิสิต โครงการเพชรในทมิฬที่มีจิตสำนึกความเป็นครูกลับสู่ชุมชน เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพออกสู่สังคม ต่อไปในอนาคต ซึ่งนับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเป็นอย่างยิ่ง

4. หน่วยงานหลักที่มีความสำคัญต่อการดำเนินการผลิตและการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในทมิฬ ทั้งในส่วนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กระทรวงศึกษาธิการ และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ. รมน.) ควรมีการประสานความสัมพันธ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโครงการเพชรในทมิฬมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของเจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ. รมน.) ควรมีการจัดตั้งเจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบโครงการเพชรในทมิฬโดยตรง ไม่เปลี่ยน ผู้รับผิดชอบบ่อยเพื่อให้มีการประสานงาน การติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

5. ควรมีการประสานงานระหว่างบัณฑิตโครงการเพชรในทมิฬกับเจ้าหน้าที่กอง อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ในแต่ละจังหวัดของพื้นที่ที่บัณฑิต เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการครู เพื่อการประสานงานและการทำงานด้านความมั่นคง และการ พัฒนาชุมชนร่วมกันตามที่นิสิตได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมมาแล้ว

6. แต่งตั้งคณะทำงานในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อ ดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในทมิฬ จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในทมิฬ ที่มุ่ง เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้แก่ นิสิตโครงการเพชรในทมิฬทั้ง 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครู ต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม รวมถึงการติดตาม และประเมินผลเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพชัดเจน และสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

ผลขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการสัมมนาทางวิชาการเพื่อวิพากษ์ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วสรุปสังเคราะห์เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีประสบการณ์ในการบริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้มีความรู้ประสบการณ์สอนในหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของโครงการเพชรในตมไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน และดำเนินการสัมมนาทางวิชาการเพื่อวิพากษ์ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเข้าร่วมการสัมมนาทางวิชาการ จำนวน 7 คน ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกและใช้เครื่องบันทึกเสียง จากนั้นนำมาถอดเสียงบันทึก แล้วนำข้อมูลปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การสังเคราะห์เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ

นิสิตโครงการเพชรในตม

จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

ของนิสิตโครงการเพชรในตม

จากความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงานหลัก ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตม ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่มุ่งเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้แก่นิสิตโครงการเพชรในตมทั้ง 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ไปใช้ในกระบวนการผลิตครูโครงการเพชรในตม

2. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสาธารณชน และมุ่งหวังให้เป็นที่รู้จักของหน่วยงานผลิตครูและประชาชนทั่วไป รวมถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพชัดเจน และสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

3. ควรมีการนำเสนอกระบวนการผลิตครูโครงการเพชรในตมที่ได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูจากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมให้ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ทราบถึงความสำเร็จ ความเป็นเอกลักษณ์ และความโดดเด่นของนิสิตครูโครงการเพชรในตม ความสามารถในการผลิตครูที่มีคุณภาพ นอกจากการผลิตครูเพื่อสอนนักเรียนแล้ว ยังผลิตครูเพื่อความมั่นคงของประเทศ ครูที่พร้อมรับใช้สังคมและพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งทำให้การผลิตครูโครงการเพชรในตมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความแตกต่างและมีลักษณะโดดเด่นจากสถาบันผลิตครูอื่นๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่กระบวนการผลิตครูและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม แก่สถาบันผลิตครูอื่นๆ ให้ได้รับทราบเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และนำไปประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการผลิตครูที่มีจิตสำนึกความเป็นครูที่ดี เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และเป็นกำลังในการสร้างความมั่นคงของชาติ

4. ควรมีการนำเสนอของอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ให้พิจารณาเพิ่มอัตราจำนวนการรับนิสิตโครงการเพชรในตมในแต่ละปีและขยายพื้นที่รับนิสิตโครงการเพชรในตมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ภายใต้ความรับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เนื่องจากพื้นที่ที่แตกต่างกันทั้งความมั่นคงในเขตพื้นที่เมืองและเขตพื้นที่ชายขอบเพื่อเปิดโอกาสและไม่จำกัดสิทธิ์ให้ผู้เรียนที่มีความตั้งใจที่จะเป็นครูได้เข้ามาร่วมมือกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ในเรื่องความมั่นคงของประเทศด้วยการพัฒนาตนเองโดยผ่านกระบวนการผลิตครูและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

5. ในการดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการผลิตครูและพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมที่มีจิตสำนึกความเป็นครูกลับสู่ชุมชน เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพออกสู่สังคมต่อไปในอนาคต ซึ่งนับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะต่อกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม ซึ่งจัดเพิ่มเติมให้เป็นพิเศษแก่นิสิตในโครงการเพชรในตมเพื่อให้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการ ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรจัดสรรเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงในการประสานงานโครงการเพชรในตม โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งควรมีกำหนดระยะเวลาพอสมควรในการทำงาน และหากมีการเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการประสานงานโครงการเพชรในตม ควรมีการถ่ายโอนข้อมูลซึ่งกันและกันสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาดำเนินงานต่อ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเพชรในตมมีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ มีการประสานงาน การติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

2. ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อประสิทธิภาพการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดความ

คล่องตัวในการผลิตครูและพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมที่มีจิตสำนึกความเป็นครูกลับสู่ชุมชน สร้างคนที่มีคุณภาพเป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการเพชรในตมออกสู่สังคมต่อไปในอนาคต

3. ควรมีการปรับปรุงกิจกรรมในโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงของชาติที่ทันสมัย ทันต่อสภาพเหตุการณ์ ในปัจจุบัน มีการเสริมสร้างพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และมีค่านิยมร่วมในส่วนของความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค มีคุณธรรม ลักษณะนิสัยและคุณธรรมพื้นฐานที่เป็นความดีงามให้แก่สังคมต่อไป

4. ควรมีการประสานงานกับบัณฑิตโครงการเพชรในตมในแต่ละจังหวัดที่บัณฑิตเข้าไปปฏิบัติราชการในหน้าที่ครู เพื่อการประสานงานด้านความมั่นคงและการพัฒนาชุมชนตามที นิสิตได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมมาแล้ว และมีการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพ บัณฑิตโครงการเพชรในตมเพื่อเป็นการทบทวนภารกิจหน้าที่ในการสร้างความมั่นคง การรายงานผลการ ดำเนินงานพัฒนาในแต่ละพื้นที่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงาน รวมถึงการปลูกฝังให้รัก ถิ่นฐานภูมิลำเนา

ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดสรรตำแหน่งอัตราบรรจุให้แก่ บัณฑิตโครงการเพชรในตม ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการจัดสรรตำแหน่งอัตราบรรจุให้แก่บัณฑิตโครงการเพชรในตมในพื้นที่ ภูมิลำเนาของบัณฑิต เป็นการคืนครูให้กับท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและ กระทรวงศึกษาธิการที่จะได้ประยุกต์ใช้ในการผลิตครูคืนถิ่นและถือเป็นต้นแบบของการผลิตครู ต่อไป เพื่อการพัฒนาและสร้างความมั่นคงของชาติในระยะยาวและมีความยั่งยืนมากขึ้น

2. ควรพัฒนาให้บัณฑิตโครงการเพชรในตมมีความก้าวหน้าแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ให้กับครูทั่วไปในลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ (PLC : (Professional Learning Community) ในการปฏิบัติหน้าที่ นอกเหนือจากการพัฒนาผู้เรียน เช่น การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชน การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ เป็นต้น

3. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่การผลิตครูโครงการเพชรในตมในรูปแบบอื่นๆ เช่น การให้ทุนการศึกษาในการพัฒนาตนเอง เพื่อใช้ในการพัฒนาการดำเนินการโครงการเพชรใน

ตมให้เป็นโครงการต้นแบบของประเทศไทยในการผลิตครูที่ดี มีจิตสำนึกและจิตวิญญาณความเป็นครูพร้อมรับใช้ท้องถิ่น ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

1. เพื่อถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 - 2.1 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 - 2.2 เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ในการถอดบทเรียนโครงการเพชรในตมได้ดำเนินการถอดบทเรียนตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเพชรในตม ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคง

ภายใน บัณฑิต/นิตินิติโครงการเพชรในตม และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตม

ขั้นตอนที่ 3 สันทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตม

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตม ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นครูและรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตมโดยการศึกษจากเอกสาร และงานวิจัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตม โดยใช้ข้อมูลผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตมและรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตมจากผลการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตมระยะที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตม เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อประเมินรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตมที่จะนำไปใช้ในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตมและนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตม

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตม โดยการนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตมไปทดลองใช้เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตม

ระยะที่ 3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิตินิติโครงการเพชรในตม

ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยการสัมมนาทางวิชาการเพื่อวิพากษ์ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วสรุปสังเคราะห์เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สรุปผลการวิจัย

ผลตอบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

1. ลักษณะเด่นของจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

1.1 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังจากโครงการเพชรในตมมาตลอด ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาจากโครงการเพชรในตมในการเข้ามาเรียนครู

1.2 การเป็นแบบอย่างที่ดี โดยการปลูกฝังให้นิสิตโครงการเพชรในตมเป็นครูที่ดี มีความรับผิดชอบ ทุ่่มเทในการทำงานและมีจิตสำนึกสาธารณะที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

1.3 การกลับไปพัฒนาภูมิลำเนาของตนเอง และสืบทอดอุดมการณ์ของโครงการเพชรในตม เนื่องจากโครงการเพชรในตมมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาครูให้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างความมั่นคงของประเทศไทย การทำงานเพื่อพัฒนาในท้องถิ่นของตนเองต่อไปในอนาคต

2. ปัจจัยการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1 กิจกรรมพิเศษที่จัดเพิ่มเติมให้แก่ นิสิตโครงการเพชรในตม เมื่อนิสิตเข้ารับการศึกษาศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกจากจะศึกษาตามหลักสูตรปกติแล้ว ยังได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

จัดเพิ่มเติมให้เป็นพิเศษแก่นิสิตโครงการเพชรในตม หลักสูตรกิจกรรมพิเศษที่จัดไว้ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1. กิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี 2. กิจกรรมด้านความมั่นคงและการปกครอง 3. กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน 4. กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ 5. กิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม 6. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และ 7. กิจกรรมด้านนันทนาการ และกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่จะเน้นการมีส่วนร่วมของนิสิต เป็นกิจกรรมที่ให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ลักษณะกิจกรรมเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตได้สัมผัสประสบการณ์ตรงตามวิถีชีวิตของวิชาชีพครูที่มีเนื้อหาสาระ ความรู้ที่มีความจำเป็นและความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ครู รวมถึงความรู้ที่ต้องนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน รวมถึงการสร้างความมั่นคงในชุมชน

2.2 การใช้ชีวิตอยู่ในหอพักโครงการเพชรในตม และเนื่องจากนิสิตต้องอาศัยอยู่ในหอพักด้วยกันซึ่งเป็นการใช้ชีวิตร่วมกันบนพื้นฐานของข้อตกลง กฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ภายในหอพัก เช่นสามารถกลับบ้านได้ 2 ครั้ง/เดือน นิสิตทุกคนต้องกลับเข้าหอพักก่อนเวลา 20.00 น. เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกัน ข้อกำหนดในการแต่งกาย เป็นต้น จึงเปรียบเสมือนการจำลองสังคมเล็ก ๆ ที่ทุกคนมีความแตกต่างกัน ให้นิสิตทุกคนได้ฝึกการปรับตัว ปรับทัศนคติ การสร้างวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข จึงเป็นบทเรียนที่นิสิตได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลาตั้งแต่ก้าวแรกจนถึงก้าวสุดท้ายของการเป็นนิสิตโครงการเพชรในตม โดยเฉพาะการปลูกฝังอุดมการณ์ของโครงการเพชรในตมจากรุ่นสู่รุ่น จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง จึงเป็นการส่งเสริมและเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปในตัว ประกอบด้วยกิจกรรมการใช้ชีวิตภายในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมบ่มเพาะอุดมการณ์ เป็นกิจกรรมปรับทัศนคติตั้งแต่ช่วงแรกสำหรับนิสิตที่เริ่มต้นเข้ามาอยู่ในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม โดยเน้นการฝึกระเบียบวินัยเพื่อให้นิสิตปรับตัวสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายในหอพักได้ รวมถึงการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อตกลงและเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง ซึ่งรุ่นพี่จะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมปลูกฝังและบ่มเพาะอุดมการณ์ของโครงการเพชรในตมให้กับรุ่นน้อง

2.2.2 กิจกรรมฝ่ายต่าง ๆ

การใช้ชีวิตร่วมกันภายในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการของหอพัก โดยสมาชิกทุกคนต้องสังกัดอยู่ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อมีหน้าที่และความรับผิดชอบภายในหอพัก คณะกรรมการของหอพักประกอบด้วยประธานหอพัก รองประธานหอพัก เลขานุการหอพัก และประธานฝ่ายซึ่งเป็นตัวแทนของฝ่ายต่าง ๆ เข้าร่วมในคณะกรรมการหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม จำนวน 11 ฝ่าย คือ 1. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ 2. ฝ่าย

วิชาการ 3. ฝ่ายพัสดุ 4. ฝ่ายเหรียญกษาปณ์ 5. ฝ่ายนันทนาการ 6. ฝ่ายสวัสดิการ 7. ฝ่ายพัฒนา 8. ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ 9. ฝ่ายโสตฯ 10. ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม และ 11. ฝ่ายปกครอง ในแต่ละฝ่ายจะประกอบด้วยนิสิตทุกชั้นปีและมีหน้าที่ ความรับผิดชอบภายในหอพักที่แตกต่างกันไป

2.2.3 กิจกรรมประจำวันภายในหอพัก

การใช้ชีวิตประจำวันภายในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม มีข้อตกลง กฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ที่นิสิตต้องถือปฏิบัติ รวมถึงกิจกรรมที่นิสิตต้องเข้าร่วมเป็นประจำทุกวัน คือ การออกกำลังกายยามเช้า การทำความสะอาดหอพักตามเวรรับผิดชอบ กิจกรรม Study ที่เป็นกิจกรรมในช่วงเวลา ตั้งแต่ 20.00น. ที่สมาชิกนิสิตโครงการเพชรในตมต้องมาประชุมกันในโถงชั้นล่างของหอพัก เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง การอ่านในแต่ละวัน อ่านข่าว กิจกรรมพุทธบูชาที่จะเป็นกิจกรรมของฝ่ายต่าง ๆ ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม

3. ประเด็นจิตสำนึกความเป็นครูที่ต้องเสริมสร้างและพัฒนาเพิ่มเติม

การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยกิจกรรมพิเศษมีลักษณะและรูปแบบที่หลากหลายทั้งกิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี กิจกรรมด้านความมั่นคงและการปกครอง กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมด้านนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์ พบว่าการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นครูไม่ได้กำหนดอยู่ในกิจกรรมโดยตรง และส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จึงควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมเพิ่มเติม รวมถึงการเพิ่มความเข้มข้นในกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองด้วย ดังนี้

3.1 จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง

แม้ว่ากิจกรรมพิเศษของโครงการเพชรในตมส่วนใหญ่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงควรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองให้มีความเข้มข้น และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากขึ้น

3.2 จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน

ในกิจกรรมพิเศษของโครงการเพชรในตมยังไม่มีกิจกรรมโดยเฉพาะสำหรับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน เพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้นักเรียนและเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้พฤติกรรมธรรมชาติของนักเรียน การพัฒนาและฝึกการแก้ไขปัญหา

เกี่ยวกับการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน การส่งเสริมนักเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงควรเพิ่มเติมกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน ให้แก่นิสิตโครงการเพชรในตมในทุกชั้นปี

3.3 จิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

เนื่องจากโครงการเพชรในตมเป็นโครงการผลิตครูที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ นอกจากต้องการครูผู้อบรมสั่งสอน ครูผู้ให้ความรู้แก่ศิษย์แล้ว ยังต้องการครูที่เป็นผู้นำชุมชน ครูที่พัฒนาท้องถิ่น และสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติด้วย ท้องถิ่น ซึ่งก่อนที่นิสิตจะจบการศึกษาไปนั้น จำเป็นต้องทำความรู้จักกับชุมชนของตนเอง เรียนรู้ชุมชนเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของชุมชนและหาแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนไว้ก่อน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของชุมชน รายละเอียดข้อมูลในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกันก่อนกลับไปทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้การทำงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยตั้งแต่นิสิตเข้ามาเรียนในโครงการเพชรในตมยังไม่มีกิจกรรมใดที่ให้นิสิตได้กลับไปสานสัมพันธ์ในท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปิดภาคเรียนที่เป็นโอกาสดีที่นิสิตจะมีกลับบ้าน ดังนั้นจึงควรเพิ่มเติมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมให้แก่นิสิตโครงการเพชรในตม

ผลการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ได้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ซึ่งผ่านการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยประเมินในมาตรฐาน 4 ด้านของ The Joint Committee on Standards of Education Evaluation(Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) คือ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพชรในตมประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ คือ ที่มาและความสำคัญ หลักการของรูปแบบกิจกรรม วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม โครงสร้างเนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมและการวัดประเมินผล

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพชรในตม พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องรายชื่อในมาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม

(Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52, S.D. = 0.49$) ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพชรในตม มาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบ เพื่อให้ได้แบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่มีความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) ความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) ความเหมาะสม (Propriety Standards) และความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ในการที่จะนำไปใช้จริง และมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยการนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปทดลองใช้กับนิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 40 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยนิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีละ 10 คน และใช้แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม สำหรับการประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมและแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมซึ่งมีผลการประเมินดังนี้ คือ

ผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากการประเมินตนเอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมจากการประเมินโดยเพื่อน พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยภาพรวมนิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56, S.D. = 0.50$) เมื่อวิเคราะห์แยกออกเป็นด้านพบว่า ด้านที่ 1 ด้านรูปแบบกิจกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51, S.D. = 0.50$) ด้านที่ 2 ด้านกิจกรรมในรูปแบบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52, S.D. = 0.50$) ด้านที่ 3 ด้านการดำเนินกิจกรรม มีความพึง

พอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50) และด้านที่ 4 ด้านการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50)

ผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

จากความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงานหลัก ซึ่งได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตม ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่มุ่งเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้แก่นิสิตโครงการเพชรในตมทั้ง 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ไปใช้ในกระบวนการผลิตครูโครงการเพชรในตม

2. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสาธารณชน และมุ่งหวังให้เป็นที่รู้จักของหน่วยงานผลิตครูและประชาชนทั่วไป รวมถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพชัดเจน และสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

3. ควรมีการนำเสนอกระบวนการผลิตครูโครงการเพชรในตมที่ได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูจากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมให้ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ทราบถึงความสำเร็จ ความเป็นเอกลักษณ์ และความโดดเด่นของนิสิตครูโครงการเพชรในตม ความสามารถในการผลิตครูที่มีคุณภาพ นอกจากการผลิตครูเพื่อสอนนักเรียนแล้ว ยังผลิตครูเพื่อความมั่นคงของประเทศ ครูที่พร้อมรับใช้สังคมและ

พัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งทำให้การผลิตครูโครงการเพชรในตมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความแตกต่างและมีลักษณะโดดเด่นจากสถาบันผลิตครูอื่นๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่กระบวนการผลิตครูและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมแก่สถาบันผลิตครูอื่นๆ ให้ได้รับทราบเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และนำไปไปประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการผลิตครูที่มีจิตสำนึกความเป็นครูที่ดี เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และเป็นกำลังในการสร้างความมั่นคงของชาติ

4. ควรมีการนำเสนอของอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ให้พิจารณาเพิ่มอัตราจำนวนการรับนิสิตโครงการเพชรในตมในแต่ละปีและขยายพื้นที่รับนิสิตโครงการเพชรในตมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อปป.) ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ภายใต้ความรับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เนื่องจากพื้นที่ที่แตกต่างกันทั้งความมั่นคงในเขตพื้นที่เมืองและเขตพื้นที่ชายขอบเพื่อเปิดโอกาสและไม่จำกัดสิทธิ์ให้ผู้เรียนที่มีความตั้งใจที่จะเป็นครูได้เข้ามาร่วมมือกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ในเรื่องความมั่นคงของประเทศด้วยการพัฒนาตนเองโดยผ่านกระบวนการผลิตครูและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

5. ในการดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการผลิตครูและพัฒนา นิสิตโครงการเพชรในตมที่มีจิตสำนึกความเป็นครูกลับสู่ชุมชน เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพออกสู่สังคมต่อไปในอนาคต ซึ่งนับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะต่อกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม ซึ่งจัดเพิ่มเติมให้เป็นพิเศษแก่นิสิตในโครงการเพชรในตมเพื่อให้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการ ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรจัดสรรเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงในการประสานงานโครงการเพชรในตม โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งควรมีกำหนดระยะเวลาพอสมควรในการทำงาน และหากมีการ

เปลี่ยนเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการประสานงานโครงการเพชรในตม ควรมีการถ่ายโอนข้อมูลซึ่งกันและกันสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาดำเนินงานต่อ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเพชรในตมมีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพมีการประสานงาน การติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

2. ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการผลิตครูและพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมที่มีจิตสำนึกความเป็นครูกลับสู่ชุมชน สร้างคนที่มีคุณภาพเป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการเพชรในตมออกสู่สังคมต่อไปในอนาคต

3. ควรมีการปรับปรุงกิจกรรมในโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงของชาติที่ทันสมัย ทันต่อสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบันมีการเสริมสร้างพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนและมีค่านิยมร่วมในส่วนของความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค มีคุณธรรม ลักษณะนิสัยและคุณธรรมพื้นฐานที่เป็นความดีงามให้แก่สังคมต่อไป

4. ควรมีการประสานงานกับบัณฑิตโครงการเพชรในตมในแต่ละจังหวัดที่บัณฑิตเข้าไปปฏิบัติราชการในหน้าที่ครูประจำการ เพื่อการประสานงานและการทำงานร่วมกันในด้านความมั่นคงและการพัฒนาชุมชนตามที่นิสิตได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมมาแล้ว และมีการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพบัณฑิตโครงการเพชรในตมเพื่อเป็นการทบทวนภารกิจหน้าที่ในการสร้างความมั่นคง การรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาในแต่ละพื้นที่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงาน รวมถึงการปลูกฝังให้รักถิ่นฐานภูมิลำเนา

ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดสรรตำแหน่งอัตราบรรจุให้แก่บัณฑิตโครงการเพชรในตม ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการจัดสรรตำแหน่งอัตราบรรจุให้แก่บัณฑิตโครงการเพชรในตมในพื้นที่ภูมิลำเนาของบัณฑิต เป็นการคืนครูให้กับท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการที่จะได้ประยุกต์ใช้ในการผลิตครูคืนถิ่นและถือเป็นต้นแบบของการผลิตครูต่อไป เพื่อการพัฒนาและสร้างความมั่นคงของชาติในระยะยาวและมีความยั่งยืนมากขึ้น

2. ควรพัฒนาให้บัณฑิตโครงการเพชรในตมมีความก้าวหน้าและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กับครูทั่วไปในลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ (PLC : (Professional Learning Community) ในการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบนอกเหนือจากการพัฒนาผู้เรียน เช่น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ เป็นต้น

3. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่การผลิตครูโครงการเพชรในตมในรูปแบบอื่นๆ เช่น การให้ทุนการศึกษาในการพัฒนาตนเอง เพื่อใช้ในการพัฒนาการดำเนินการโครงการเพชรในตมให้เป็นโครงการต้นแบบของประเทศไทยในการผลิตครูที่ดี มีจิตสำนึกและจิตวิญญาณความเป็นครูพร้อมรับใช้ท้องถิ่น ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

การถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

1. ลักษณะเด่นของจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

1.1 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังจากโครงการเพชรในตมมาตลอด ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาจากโครงการเพชรในตมในการเข้ามาเรียนครู

1.2 การเป็นแบบอย่างที่ดี โดยการปลูกฝังให้นิสิตโครงการเพชรในตมเป็นครูที่ดี มีความรับผิดชอบ พุ่มเทในการทำงานและมีจิตสำนึกสาธารณะที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมสอดคล้องกับปณิธาน ศรีปลั่ง (2559, น. 6) ที่ได้กล่าวว่า หากนักศึกษาครูได้รับการปลูกฝังและเน้นย้ำให้ครูเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะนอกจากจะได้ครูที่สมบูรณ์แล้ว ยังได้แบบพิมพ์ที่มีคุณภาพแก่นักเรียนอีกด้วย

1.3 การกลับไปพัฒนาภูมิปัญญาของตนเอง และสืบทอดอุดมการณ์ของโครงการเพชรในตม เนื่องจากโครงการเพชรในตมมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาครูให้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างความมั่นคงของประเทศไทย การทำงานเพื่อพัฒนาในท้องถิ่นของตนเองต่อไปในอนาคต

2. ปัจจัยการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

2.1 กิจกรรมพิเศษที่จัดเพิ่มเติมให้แก่ นิสิตโครงการเพชรในตม เมื่อนิสิตเข้ารับการศึกษาศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกจากจะศึกษาตามหลักสูตร

ปกติแล้ว ยังได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จัดเพิ่มเติมให้เป็นพิเศษแก่นิสิตโครงการเพชรในตม หลักสูตรกิจกรรมพิเศษที่จัดให้ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1. กิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี 2. กิจกรรมด้านความมั่นคงและการปกครอง 3. กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน 4. กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ 5. กิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม 6. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และ 7. กิจกรรมด้านนันทนาการ และกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่จะเน้นการมีส่วนร่วมของนิสิต เป็นกิจกรรมที่ให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ลักษณะกิจกรรมเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตได้สัมผัสประสบการณ์ตรงตามวิถีชีวิตของวิชาชีพครูที่มีเนื้อหาสาระ ความรู้ที่มีความจำเป็นและความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ครู รวมถึงความรู้ที่ต้องนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน รวมถึงการสร้าง ความมั่นคงในชุมชน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (2560, น. 7) ที่ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศในด้านความมั่นคงเพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

2.2 การใช้ชีวิตอยู่ในหอพักโครงการเพชรในตม และเนื่องจากนิสิตต้องอาศัยอยู่ในหอพักด้วยกันซึ่งเป็นการใช้ชีวิตร่วมกันบนพื้นฐานของข้อตกลง กฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ภายในหอพัก เช่นสามารถกลับบ้านได้ 2 ครั้ง/เดือน นิสิตทุกคนต้องกลับเข้าหอพักก่อนเวลา 20.00 น. เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกัน ข้อกำหนดในการแต่งกาย เป็นต้น จึงเปรียบเสมือนการจำลองสังคมเล็ก ๆ ที่ทุกคนมีความแตกต่างกัน ให้นิสิตทุกคนได้ฝึกการปรับตัว ปรับทัศนคติ การสร้างวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข สอดคล้องกับสำเนา ขจรศิลป์ (2537, น. 165-167) ที่ได้กล่าวว่า หอพักช่วยเสริมสร้างพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษา การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการช่วยให้ นิสิตนักศึกษาเกิดทักษะในสังคม และมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพต่าง ๆ ได้ดีขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาหอพัก และการเข้าฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ที่งานหอพักจัดขึ้นย่อมเป็น การส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษาได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ มนตรี แยมกลีกร (2542, น. 8) ที่กล่าวว่า หอพักนิสิตนักศึกษาสำคัญต่อการเป็นสถานที่ที่สร้างความ เจริญงอกงามทางสติปัญญา พัฒนาความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อ ความมีวินัย ความสามัคคีและการปรับตัวอยู่กันของนิสิตนักศึกษา จึงเป็นบทเรียนที่นิสิตได้เรียนรู้อยู่ ตลอดเวลาตั้งแต่ก้าวแรกจนถึงก้าวสุดท้ายของการเป็นนิสิตโครงการเพชรในตม โดยเฉพาะการ ปลุกฝังอุดมการณ์ของโครงการเพชรในตมจากรุ่นสู่รุ่น จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง จึงเป็นการสั่งสมและ

เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปในตัว สอดคล้องกับสมพงษ์ สิงหะพล (2542, น. 15-16) กล่าวว่า จิตสำนึกเมื่อเกิดขึ้นแล้วยากที่จะหยุดหรือหมดหายไป คนที่มีจิตสำนึกที่ดีด้านใดจะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับจิตสำนึกของตน และใช้จิตสำนึกด้านนั้น ๆ ของตนเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งต่างๆ ตามมา ประกอบด้วยกิจกรรมการใช้ชีวิตภายในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมบ่มเพาะอุดมการณ์ เป็นกิจกรรมปรับทัศนคติตั้งแต่ช่วงแรกสำหรับนิสิตที่เริ่มต้นเข้ามาอยู่ในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม โดยเน้นการฝึกอบรมวินัยเพื่อให้นิสิตปรับตัวสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายในหอพักได้ รวมถึงการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อตกลงและเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง ซึ่งรุ่นพี่จะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมปลูกฝังและบ่มเพาะอุดมการณ์ของโครงการเพชรในตมให้กับรุ่นน้อง

2.2.2 กิจกรรมฝ่ายต่าง ๆ

การใช้ชีวิตร่วมกันภายในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการของหอพัก โดยสมาชิกทุกคนต้องสังกัดอยู่ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อมีหน้าที่และความรับผิดชอบภายในหอพัก คณะกรรมการของหอพักประกอบด้วยประธานหอพัก รองประธานหอพัก เลขานุการหอพัก และประธานฝ่ายซึ่งเป็นตัวแทนของฝ่ายต่าง ๆ เข้าร่วมในคณะกรรมการหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม จำนวน 11 ฝ่าย คือ 1. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ 2. ฝ่ายวิชาการ 3. ฝ่ายพัสดุ 4. ฝ่ายเหรียญกษาปณ์ 5. ฝ่ายนันทนาการ 6. ฝ่ายสวัสดิการ 7. ฝ่ายพัฒนา 8. ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ 9. ฝ่ายโสตฯ 10. ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม และ 11. ฝ่ายปกครอง ในแต่ละฝ่ายจะประกอบด้วยนิสิตทุกชั้นปีและมีหน้าที่ ความรับผิดชอบภายในหอพักที่แตกต่างกันไป

2.2.3 กิจกรรมประจำวันภายในหอพัก

การใช้ชีวิตประจำวันอยู่ภายในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม มีข้อตกลง กฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ที่นิสิตต้องถือปฏิบัติ รวมถึงกิจกรรมที่นิสิตต้องเข้าร่วมเป็นประจำทุกวัน คือ การออกกำลังกายยามเช้า การทำความสะอาดหอพักตามเวรรับผิดชอบ กิจกรรม Study ที่เป็นกิจกรรมในช่วงเวลา ตั้งแต่ 20.00น. ที่สมาชิคนิสิตโครงการเพชรในตมต้องมาประชุมกันในโถงชั้นล่างของหอพัก เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง การอ่านในแต่ละวัน อ่านข่าว กิจกรรมพุทธธรรมที่จะเป็นกิจกรรมของฝ่ายต่าง ๆ ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม

3. ประเด็นจิตสำนึกความเป็นครูที่ต้องเสริมสร้างและพัฒนาเพิ่มเติม

การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยกิจกรรมพิเศษมีลักษณะและรูปแบบที่หลากหลายทั้งกิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี กิจกรรม

ด้านความมั่นคงและการปกครอง กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมด้านนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์ พบว่าการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นครูไม่ได้กำหนดอยู่ในกิจกรรมโดยตรง และส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จึงควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมเพิ่มเติม รวมถึงการเพิ่มความเข้มข้นในกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองด้วย ดังนี้

3.1 จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง

แม้ว่ากิจกรรมพิเศษของโครงการเพชรในตมส่วนใหญ่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงควรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองให้มีความเข้มข้น และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากขึ้น

3.2 จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน

ในกิจกรรมพิเศษของโครงการเพชรในตมยังไม่มีกิจกรรมโดยเฉพาะสำหรับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน เพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้นักเรียนและเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้พฤติกรรมธรรมชาติของนักเรียน การพัฒนาและฝึกการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ให้นักเรียน การส่งเสริมนักเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงควรเพิ่มเติมกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน ให้แก่นิสิตโครงการเพชรในตมในทุกชั้นปี

3.3 จิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

เนื่องจากโครงการเพชรในตมเป็นโครงการผลิตครูที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ นอกจากต้องการครูผู้อบรมสั่งสอน ครูผู้ให้ความรู้แก่ศิษย์แล้ว ยังต้องการครูที่เป็นผู้นำชุมชน ครูที่พัฒนาท้องถิ่น และสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติด้วย ซึ่งก่อนที่นิสิตจะจบการศึกษาไปนั้น จำเป็นต้องทำความรู้จักกับชุมชนของตนเอง เรียนรู้ชุมชนเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของชุมชน และหาแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนไว้ก่อน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของชุมชน รายละเอียดข้อมูลในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกันก่อนกลับไปทำงานร่วมกันซึ่งจะทำให้การทำงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยตั้งแต่นิสิตเข้ามาเรียนในโครงการเพชรในตมยังไม่มีกิจกรรมใดที่ให้นิสิตได้กลับไปสานสัมพันธ์ในท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในช่วงปิดภาคเรียนที่เป็นโอกาสดีที่นิสิตจะมีกลับบ้าน ดังนั้นจึงควรเพิ่มเติมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมให้แก่นิสิตโครงการเพชรในตม

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

1. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ คือ ที่มาและความสำคัญ หลักการของรูปแบบกิจกรรม วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม โครงสร้างเนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมและการวัดประเมินผล โดยเป็นกิจกรรมที่เน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูใน 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สอดคล้องกับสมพงษ์ สิงหะพล (2542, น. 15-16) ได้กล่าวถึงจิตสำนึกว่า มีอยู่ 3 ด้านหลักๆ คือ จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) และจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจะประกอบด้วยชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ แนวคิด เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อ การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับวัชรนิย เชาว์ดำรงค์ (2542, น. บทคัดย่อ) ในรูปแบบการพัฒนาลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูประกอบด้วยกิจกรรมไหว้ครู (ศิษย์ได้ดี... เพราะมีครู) กิจกรรมบันทึก “จิตสำนึกความเป็นครู” กิจกรรมโลกของคุณครู กิจกรรม“ดูละคร แล้วย้อนดูตัว”และกิจกรรมคืนครูสู่สังคม โดยใช้รูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สอดคล้องกับLee (1984, p. 89) ที่กล่าวว่าการทำงานหลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดกว้าง ได้รับความคิดที่หลากหลาย มองเห็นทางเลือกที่หลากหลายกิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติช่วยส่งเสริมและสร้างทักษะให้เกิดแก่ผู้เรียนได้ สอดคล้องกับCaffarella (1994, pp. 27-29) ที่กล่าวว่าการทำงานต่าง ๆ เช่น การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม การฟังการบรรยายและการแสดงบทบาทสมมุติ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดกว้าง ได้ความคิดที่หลากหลาย มองเห็นทางเลือกที่หลากหลาย สามารถใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำงาน

ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและพัฒนาทัศนคติ สอดคล้องกับเกียรติวรรณ อมาตยกุล (2545, น. 16) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและฝึกทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ จนชำนาญจนเกิดเป็นทักษะและนิสัยที่ดีของตนเอง และซึ่งสอดคล้องกับ วัชรภรณ์ เชื้อนวัง (2549, น. 10) ที่กล่าวว่าไม่มีประสบการณ์ใดหรือวิชาการใดที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติเป็นครูที่ดีได้ นอกจากการนำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติจริงเพื่อให้ได้พัฒนาการสอน ฝึกความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ เป็นการเสริมสร้างคุณภาพนิสิตที่สำเร็จการศึกษา

2. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยประเมินในมาตรฐาน 4 ด้านของ The Joint Committee on Standards of Education Evaluation (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1980, p. 53) คือ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพชรในตม พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพชรในตม พบว่า การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.49$) ทั้งนี้เนื่องมาจากการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่น กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในกิจกรรมบันทึก “จิตสำนึกความเป็นครู” ตอน บันทึกก้าวแรกของวิชาชีพครู กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” ตอน เรียนรู้ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับทิศนา แคมมณี (2555, น. 44) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัวและการใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

3. การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม พบว่า หลังนิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 40 คน เข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีผลการประเมินจิตสำนึกความ

เป็นครูสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกันทั้งการประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้กิจกรรมสามารถเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมได้ ก็เนื่องมาจากสาเหตุ ดังนี้

3.1 รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูที่พัฒนาขึ้นได้มี การศึกษาข้อมูลจากหลายภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับนิสิตโครงการเพชรในตม รวมถึงผลจากการถอดบทเรียนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ทำให้สามารถพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมาเติมเต็มให้นิสิตได้เป็นอย่างดี

3.2 รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูที่พัฒนาขึ้น จะมี กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูใน 3 ด้าน คือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ซึ่งกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง เป็นการเริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงความคิด ปรับทัศนคติของตนเองเพื่อให้เปิดใจในการรับรู้และเรียนรู้สำหรับการพัฒนาตนเองในกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูด้านอื่น ๆ

3.3 รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูเน้นกิจกรรมที่มีความหลากหลายทั้งการระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นิสิตได้ทำกิจกรรมร่วมกันผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดซึ่งกันและกัน

3.4 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมีการจัดระบบกระบวนการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมตามขั้นปี โดยเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเพิ่มระดับความเข้มข้นของจิตสำนึกความเป็นครูที่ต้องการเสริมสร้างขึ้นเรื่อย ๆ และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมุ่งเน้นให้นิสิตได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก้าวแรกของการเป็นนิสิตครู จนจบการศึกษาและพร้อมไปปฏิบัติหน้าที่ของครู

4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยภาพรวมนิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นิสิตพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เนื่องจากกิจกรรมมีความหลากหลาย น่าสนใจ โดยเฉพาะกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ถือเป็นกิจกรรมในลักษณะใหม่ที่นิสิตยังไม่เคยร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตในขณะเรียนให้คุ้นเคยกับชุมชนตนเองใน

บทบาทใหม่ นอกจากบทบาทของสมาชิกในชุมชนแล้ว เมื่อจบการศึกษาจะกลายเป็นบทบาทของผู้นำการพัฒนาของชุมชนต่อไปในอนาคต

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึก
ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ข้อเสนอแนะต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการพัฒนา
นิสิตโครงการเพชรในตม ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต
โครงการเพชรในตมที่มุ่งเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้แก่ นิสิตโครงการเพชรในตมทั้ง 3 ด้าน
คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครู
ต่อสังคม ไปใช้ในกระบวนการผลิตครูโครงการเพชรในตม สอดคล้องกับ จริยาพร ทองดี (2556, น.
113) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเสริมสร้างบุคลิกภาพและจิตสำนึกความเป็นครู ยังไม่พอเพียงกับ
ความต้องการของนักศึกษา จึงเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในกระบวนการประเมินคุณภาพบัณฑิต
สาขาครุศาสตร์

2. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก
ความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความ
เป็นครูต่อสาธารณชน และมุ่งหวังให้เป็นที่รู้จักของหน่วยงานผลิตครูและประชาชนทั่วไป รวมถึง
การติดตามและประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพชัดเจน และสำเร็จลุล่วงตาม
วัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ วัชณีย์ เชาว์ดำรงค์ (2542, น. 201) กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนา
ลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ จะต้องมียุทธศาสตร์ซึ่งเป็น
องค์การรับผิดชอบในการดำเนินงาน

3. ควรมีการนำเสนอกระบวนการผลิตครูโครงการเพชรในตมที่ได้รับการเสริมสร้าง
จิตสำนึกความเป็นครูจากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการ
เพชรในตมให้ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ทราบถึงความสำเร็จ ความเป็นเอกลักษณ์ และความโดดเด่น
ของนิสิตครูโครงการเพชรในตม ความสามารถในการผลิตครูที่มีคุณภาพ นอกจากการผลิตครู
เพื่อสอนนักเรียนแล้ว ยังผลิตครูเพื่อความมั่นคงของประเทศ ครูที่พร้อมรับใช้สังคมและพัฒนา
ชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งทำให้การผลิตครูโครงการเพชรในตมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ มีความแตกต่างและมีลักษณะโดดเด่นจากสถาบันผลิตครูอื่นๆ เพื่อเป็นการ

เผยแพร่กระบวนการผลิตครูและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม แก่สถาบันผลิตครูอื่นๆ ให้ได้รับทราบเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และนำไปประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการผลิตครูที่มีจิตสำนึกความเป็นครูที่ดี เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และเป็นกำลังในการสร้างความมั่นคงของชาติ

4. ควรมีการนำเสนอของอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ให้พิจารณาเพิ่มอัตราจำนวนการรับนิสิตโครงการเพชรในตมในแต่ละปีและขยายพื้นที่รับนิสิตโครงการเพชรในตมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ภายใต้ความรับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เนื่องจากพื้นที่ที่แตกต่างกันทั้งความมั่นคงในเขตพื้นที่เมืองและเขตพื้นที่ชายขอบเพื่อเปิดโอกาสและไม่จำกัดสิทธิ์ให้ผู้เรียนที่มีความตั้งใจที่จะเป็นครูได้เข้ามาร่วมมือกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ในเรื่องความมั่นคงของประเทศด้วยการพัฒนาตนเองโดยผ่านกระบวนการผลิตครูและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

5. ในการดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการผลิตครูและพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมที่มีจิตสำนึกความเป็นครูกลับสู่ชุมชน เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพออกสู่สังคมต่อไปในอนาคต ซึ่งนับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะต่อกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม ซึ่งจัดเพิ่มเติมให้เป็นพิเศษแก่นิสิตในโครงการเพชรในตมเพื่อให้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการ ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรจัดสรรเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงในการประสานงานโครงการเพชรในตม โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งควรมีกำหนดระยะเวลาพอสมควรในการทำงาน และหากมีการเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการประสานงานโครงการเพชรในตม ควรมีการถ่ายโอนข้อมูลซึ่งกันและกันสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาดำเนินงานต่อ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเพชรในตมมีความ

คลองตัว มีประสิทธิภาพมีการประสานงาน การติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป สอดคล้องกับวัชนีย์ เซาร์ดำรงค์ (2542, น. 202) กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนาลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาศาสตรศึกษาศาสตร์ ควรจะมีผู้ปฏิบัติงานเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินงานโดยตรง ซึ่งควรจัดตั้งเป็นคณะทำงาน

2. ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการผลิตครูและพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมที่มีจิตสำนึกความเป็นครูกลับสู่ชุมชน สร้างคนที่มีคุณภาพเป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการเพชรในตมออกสู่สังคมต่อไปในอนาคต

3. ควรมีการปรับปรุงกิจกรรมในโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงของชาติที่ทันสมัย ท้นต่อสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบันมีการเสริมสร้างพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนและมีค่านิยมร่วมในส่วนของความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค มีคุณธรรม ลักษณะนิสัยและคุณธรรมพื้นฐานที่เป็นความดีงามให้แก่สังคมต่อไป สอดคล้องกับโยธิน มานะบุญ (2554, น. 87) ในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับผู้ประกอบการ : การศึกษาแบบพหุกรณี จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วม การให้ความรู้ การเรียนรู้ร่วมกัน และการสร้างความถนัดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนา จิตสำนึก จิตสาธารณะ คุณธรรมและจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม ในบริบทของสังคมไทย

4. ควรมีการประสานงานกับบัณฑิตโครงการเพชรในตมในแต่ละจังหวัดที่บัณฑิตเข้าไปปฏิบัติราชการในหน้าที่ครูประจำการ เพื่อการประสานงานและการทำงานร่วมกันในด้านความมั่นคงและการพัฒนาชุมชนตามที่นิสิตได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมมาแล้ว และมีการจัดอบรมพัฒนาบัณฑิตโครงการเพชรในตมเพื่อเป็นการทบทวนภารกิจหน้าที่ในการสร้างความมั่นคง การรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาในแต่ละพื้นที่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงาน รวมถึงการปลูกฝังให้รักถิ่นฐานภูมิลำเนา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และการมีจิตสำนึกสาธารณะแก่สังคมสอดคล้องกับสมพงษ์ สิงหะพล (2542, น. 15-16) ได้กล่าวถึง จิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์ เป็นกลุ่มเดียวกัน

เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมี และขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทยสมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว

ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดสรรตำแหน่งอัตราบรรจุให้แก่บัณฑิตโครงการเพชรในตม ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการจัดสรรตำแหน่งอัตราบรรจุให้แก่บัณฑิตโครงการเพชรในตมในพื้นที่ภูมิลำเนาของบัณฑิต เป็นการคืนครูให้กับท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการที่จะได้ประยุกต์ใช้ในการผลิตครูคืนถิ่นและถือเป็นต้นแบบของการผลิตครูต่อไป เพื่อการพัฒนาและสร้างความมั่นคงของชาติในระยะยาวและมีความยั่งยืนมากขึ้น
2. ควรพัฒนาให้บัณฑิตโครงการเพชรในตมมีความก้าวหน้าและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กับครูทั่วไปในลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ (PLC : (Professional Learning Community) ในการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบนอกเหนือจากการพัฒนาผู้เรียน เช่น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ เป็นต้น
3. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่การผลิตครูโครงการเพชรในตมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การให้ทุนการศึกษาในการพัฒนาตนเอง เพื่อใช้ในการพัฒนาการดำเนินการโครงการเพชรในตมให้เป็นโครงการต้นแบบของประเทศไทยในการผลิตครูที่ดี มีจิตสำนึกและจิตวิญญาณความเป็นครูพร้อมรับใช้ท้องถิ่น ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับสมพงษ์ สิงหะพล (2542, น. 15-16) ที่กล่าวว่า จิตสำนึกเมื่อ เกิดขึ้นแล้วยากที่จะหยุดหรือหมดหายไป คนที่มีจิตสำนึกที่ดีด้านใดจะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับ จิตสำนึกของตน และใช้จิตสำนึกด้านนั้น ๆ ของตนเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งต่าง ๆ ตามมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย การดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมไปใช้จะต้องศึกษาและเรียนรู้การนำรูปแบบไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมทั้ง 3 ด้าน คือ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม รวมถึงการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

เป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อให้มีการดำเนินงาน และติดตามผล ประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมตลอด 1 ปีการศึกษาและตลอดหลักสูตร ซึ่งผลการวิจัยอาจเกิดข้อค้นพบเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมมากยิ่งขึ้น
2. สามารถเสริมสร้างลักษณะความเป็นครูอื่นๆ เข้าไปในขณะดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อเป็นการปลูกฝังและเสริมสร้างลักษณะความเป็นครูตามที่ต้องการ
3. ควรมีการปรับเปลี่ยนลักษณะของการดำเนินกิจกรรมการวิจัย เนื่องจากสังคมมีฐานวิถีชีวิต(New normal) ซึ่งเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น การพัฒนารูปแบบกิจกรรมอาจจะต้องปรับเพื่อให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่างานวิจัยนี้

บรรณานุกรม

- Astin, Alexander W. (1984). Student Involvement : A Development Theory for Higher Education. *Journal of College Student Personnel*.
- Baars, Bernard J., & Franklin, Stan. (2003). How conscious experience and working memory interact. *April 2003*.
- Bardo J.W.; & Hartman.J.J. (1982). *Urban sociology : A Systematic introduction*. New York: : F.F.Peacock.
- Brown W.B.; & Moberg, D.J. (1980). *Organization Theory and Management : A Macro Approach*. New York: John Wiley and Sons.
- Caffarella, Rosemary S. (1994). *Planning programs for adult learners : a practical guide for educators, trainers, and staff developers*: San Francisco, Calif. : Jossey-Bass.
- Chalmers, David. (2004). *The representational character of experience*. .
- Chickering A.W;Reisser Linda. (1993). *Education and Identity* (2nd ed. ed.). London: Chapman&Hall.
- Eisner, E.W. (1976). *The Art of Human Development and Education*. .Berkley,Calif: McCupchan Pub.
- Good, Carter Victor. (Ed.) (1973). United States of America: McGraw-Hill.
- Hausser, D. L. (1980). *Comparison of different models for organizational analysis*. New York: John Wiley; & Son.
- Husén Torsten.; &T. Neville Postlethwaite. (1994). *The International Encyclopedia of Education*. New York Pergamon.
- Ivancevich, J.M.; et al. (1989). *Management : Principle and Functions* (4th ed ed.). Boston: Richard D. Irwin, Inc.
- Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. (1980). *Standards for Evaluation of Educational Programs, Projects and Materials*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Joyce B.; & Weil , M. (1996). *Models of teaching*. London: Prentice Hall.
- Joyce B.; & Weil, M. . (1985). *Models of teaching* (2nd ed ed.). New Delhi: Prentice-Hall.

- Kaplan, A. (1964). *The conduct of inquiry: Methology for behavioral science*. San Francisco: Chandler.
- Kathleen Wilson; George E.B.; & Morren, Ir. . (1990). *Systems Approach for Improvement in Agriculture and Resource Management*. New York: Macmilan Publishing.
- Keeves. (1988). *J.P. Education Research, Methodology and Management: An International Hanndbook*. Oxford: Pergaman Press.
- Keeves John P. (1997). *Educational research, and methodology, and measurement: An international handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Keeves, John P. (1997). *Educational research, and methodology, and measurement: An international handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Lee, J.C. (1984). *Self-concepts and values of Korean adolescents*. Seoul Korean Educational Development Institute.
- Longman, C. (Ed.) (1981). England: Clay.
- Mitra, A. (1998). Fundamentals of Quality Control and Improvement. *Journal of Research in Rural Education*. Retrieved from <http://jrre.vmhost.psu.edu/wp-content/uploads/2014/02/23-7.pdf>
- Stanford Encyclopedia of Philosophy. (2006). Model Theory Retrieved from <http://plato.stanford.edu/entries/model-theory>.
- Stoner J. A. F.;& Wankel, C. (1986). *Management*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Stufflebeam, Daniel L. (2008). *The CIPP Model For Evaluation*. Pissanuloke: Evaluation Naresuan University.
- Tosi H.L. ;&Carroll, S.J. (1982). *Management* (2nd .Ed ed. Vol. 11982). New York: : John Wiley & Sons.
- Willer, D. (1968). *Scientific Sociology: Theory and Method*. Englewood Cliff. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Willer, D. (1985). *Scientific sociology : Theory and method*. Englewood Cliffs,NJ: Prentice-Hall.
- กนิษฐา เชาว์วัฒนกุล. (2553). การพัฒนารูปแบบการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสอนและการทำวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการสอน

- คณิตศาสตร์., วิทยานิพนธ์ ปรีด. (หลักสูตรและการสอน). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.ถ่ายเอกสาร.,
- กิตติชัย สุทธิโนบล. (2560). จิตสำนึกและจรรยาบรรณวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: คอมเมอร์เชียล เวิลด์ มีเดีย.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2545). จากครูเป็นศูนย์กลางสู่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : ฉลาด เก่ง ดี และมีความสุข. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- โกสินทร์ รังสยาพันธ์. (2530). ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ขวัญใจ อุณหวัฒน์ไพบูลย์. (2558). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (สาขาการบริหารและการจัดการศึกษา แผนกการจัดการอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ,
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). ยอดครูผู้มีอุดมการณ์โครงการ “ตามรอยเกียรติยศครูผู้มีอุดมการณ์และวิญญาณความเป็นครู” พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. (2553). รายงานการสัมมนาโครงการจิตตปัญญาศึกษา คณะครุศาสตร์: การจัดการศึกษาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี., อุบลราชธานี.
- คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, สถาบันพัฒนาครู. (2549). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา ปี 2549-2551. กรุงเทพฯ: สำนักปลัดกระทรวง.
- จริยาพร ทองดี. (2556). วิทยานิพนธ์ ค.ม.(วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.,
- ชำนาญ แสงแก้ว. (2541). รูปแบบที่เหมาะสมของคณะกรรมการบริหารโครงการเพชรในตม : รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชินวรรณ บุญยเกียรติ. (2553). ข่าวการศึกษา. วิทยาจารย์, 109(9), 2.
- ชุ่มจิต, ยนต์. (2534). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2543). การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการเพชรในตม ปีการศึกษา 2540-2541. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เชียวศรี วิจิตรศิริ. (2539). โครงการเพชรในตม. ศึกษาศาสตร် มศว, 2(2), 10-20.

- โชคชัย ชยธวัช. (2547). ครุพันธุ์ใหม่. กรุงเทพฯ: วรณสาส์น.
- दनัย เทียนพุม. (2555). ชุติวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา สำนักมาตรฐานการศึกษา: . กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- दनัย เทียนพุม. (2556). วิจัยเพื่อพัฒนาโมเดลใหม่หรือรูปแบบใหม่. Retrieved from <http://www.slideshare.net/drdan/ss-14198207>.
- ดิเรก วรณเศียร. (2545). การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.,
- ทบวงมหาวิทยาลัย., สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐาน อุดมศึกษา. (2545). ชุติวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี: เอสอาร์พรีนติ้ง แมสโปรดักส์.
- ทรงพล เจริญชา. (2552). รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปร.ด. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- ทิพวรรณ เตมีกุล. (2545). รายงานการใช้และหาประสิทธิภาพชุดการเรียนการสร้างโจทย์ปัญหาจากชีวิตประจำวันวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. สิงห์บุรี: โรงเรียนวัดพรหมสาคร.
- ทิตนา แวมมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แวมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการวัดกระบวนกรเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรฐ วมใจ. (2554). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.,
- นงลักษณ์ จีวจุ. (2557). การถอดบทเรียนเพื่อการจัดการความรู้เรือการคำนวณต้นทุนการผลิตสินค้าสำหรับระบบต้นทุนงานสั่งทำ. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- นวลละออง แสงสุข. (2553). จิตสำนึกสาธารณะในเยาวชน:กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารวิจัยรามคำแหงมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 13(2), 13.
- นิเชต สุนทรพิทักษ์. (2550). เส้นทาง--ครู: นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- นิภา พงศ์วิรัตน์. (2550). จิตสำนึกครูภาค 1 :องค์ประกอบใหม่ของจิตสำนึกครูของนักศึกษาคณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 1(1), 1.

- บุญมี พันธุ์ไทย. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น = *Introduction to educational research methodology* : MR 393. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการประเมินและการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ป.อ.ปยุตโต, พระธรรมปิฎก. (2542). การพัฒนาที่ยั่งยืน *Sustainable Development*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลบอล คิมทอง.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์หลักสูตรปีพ.ศ. 2562, ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 136 ตอนพิเศษ ที่ 56 ง, น. 12). Retrieved from http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/056/T_0012.PDF
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2554). เพชรในถม : ครบรอบ 25 ปี โครงการเพชรในถม พ.ศ. 2529-2554: กรุงเทพฯ : ฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน.
- ประภาพรรณ อุ่นอบ. (2552). วิทยาการกระบวนการเงื่อนไขสำคัญของการถอดบทเรียนวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.
- ปัทมพร ศรีปลั่ง. (2559). การพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (ดุชนิพนธ์), ปริญญานิพนธ์ ปร.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา). ชลบุรี : ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร. ,
- ปารณีย์ ขาวเจริญ. (2559). การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยวิธีการสอนงานและการเป็น พี่เลี้ยงของครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. ปริญญานิพนธ์ ปร.ด. (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร. ,
- พยุงค์ดี จันทรสุนทร. (2543). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ คด. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร. ,
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2541). ข้าราชการไทย “ความสำนึกและอุดมการณ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรา ปัทมสิงห์. (2550). จิตสำนึกของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีต่อการชำระคืนเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

- พัฒนวิธิตา โยคะนิตย. (2553). ถอดบทเรียนการเรียนรู้สู่สภาพชุมชนตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร. ,
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์;เพียว ยินดีสุข. (2557). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). เติบโตเต็มตามศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภควัต ศรียารัตน์. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสำนึกความเป็นครูรุ่นใหม่. ปริญา นินพนธ์ (กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2559.,
- ภาณุ วังโส. (2549). เกินกว่าพรอยด์จะจินตนาการ. กรุงเทพฯ: มายด์ แวงค็อก พับบิกซิง เอ้าส์.
- มนตรี แย้มกสิกร. (2542). รายงานผลการวิจัยเรื่องรูปแบบของหอพักนักศึกษา สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย: ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน. (2554). เพชรในตม : ครบรอบ 25 ปี โครงการเพชรในตม พ.ศ. 2529-2554: กรุงเทพฯ : ฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- โยธิน มานะบุญ. (2554). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับผู้ประกอบการ : การศึกษาแบบพหุกรณี วิทยานิพนธ์ ค.ด.(การศึกษานอกระบบโรงเรียน). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.,
- รักชนก ไสภาพิศ. (2553). การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว วิทยานิพนธ์ ปรัช. (หลักสูตรและการสอน). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร. ,
- รัตนา ดวงแก้ว. (2553). คู่มือการถอดบทเรียนโครงการพัฒนาชุมชน. Retrieved from <http://www.pochanukul/?p=104>
- รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์. (2558, 2 ธันวาคม 2561). ผลการสำรวจความเห็นครูสอนดี. มติชน p. <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=31304&Key=hotnews>
- ฤทธิไกร ไชยงาม. (2561). กิจกรรมพัฒนาความเป็นครู. Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/653487>

- วรรณดี นาคสุขปาน. (2557). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือด้านการศึกษาของโรงเรียน
มัธยมศึกษาของประเทศไทยกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน. . ปรินญา
นิพนธ์ ศษ.ด (สาขาวิชาการจัดการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ถ่าย
เอกสาร. ,
- วรารณ สามโกเศศ. (2553). รายงานข้อเสนอทางเลือกระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะคน
ไทย: กรุงเทพฯ : โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาข้อเสนอทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการปฏิรูป
การศึกษาเพื่อสภาวะคนไทย ปศท. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส.
วรรณิกา สันป่าแก้ว. (2557). แนวทางการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานของเยาวชน.
วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 9 (2), 438-451.
- วิชเนย์ เชาว์ดำรงค์. (2542). รูปแบบพัฒนาลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์
ศึกษาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ด.(อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.,
- วัชรพงษ์ อภิภูพานูรังสี. (2559). การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน
เอกชนขนาดใหญ่. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
- วัชรภรณ์ เชื้อนวัง. (2549). สภาพ ปัจจัยและการส่งเสริมการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
แบบกัลยาณมิตรนิเทศ : พหุกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.,
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4), 10-
11.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพฯ: ตถาตา
พับลิเคชั่น จำกัด.
- วิทยาลัยเชียงราย, คณะกรรมการจัดการความรู้. (2555). คู่มือการจัดการความรู้ (KM). เชียงราย:
วิทยาลัยเชียงราย.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2552). วิทยาการกระบวนการ เพื่อการถอดบทเรียนและเสริมพลังการเรียนรู้เพื่อ
สภาวะชุมชน. นครปฐม: สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีจรีณ สิมมาลี. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีคุณภาพของโรงเรียน
คาทอลิก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.,

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). ทฤษฎีการทดสอบแนวใหม่=Modern test theories (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม = Classical test theory (พิมพ์ครั้งที่ 7, [ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม]. ed.): กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภวัตร พลายน้อย. (2549). บทเรียนของการถอดบทเรียนในการจัดการความรู้ภาคประชาสังคม.
กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.
- ศุภวัตร พลายน้อย. (2553). นานาวิธีวิทยาการถอดบทเรียนและการสังเคราะห์ความรู้.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542). ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่. สยามจารย์ ปีที่ 13, ฉบับที่ 27 (มิ.ย.-ต.ค. 2542), หน้า 15-16.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2561). ครูของครูกับครูอาชีพ. Retrieved from
http://www.moe.go.th/moe/th/cms_group/detail.php?NewsID=34&Key=aca_article
- สาธิตา ลำราญรมย์. (2553). การพัฒนาแบบวัดจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรียาณานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การเรียนรู้บูรณาการ: ยุทธศาสตร์ครูปฏิรูป.
กรุงเทพฯ: วิชาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือเส้นทางครูมืออาชีพสำหรับครูผู้ช่วย.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). การเรียนรู้บูรณาการ: ยุทธศาสตร์ครูปฏิรูป.
กรุงเทพฯ: วิชาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3)พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2544). คุณธรรมและจิตสำนึกของข้าราชการครู (พิมพ์ครั้งที่ 5 ed.). กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2549). มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยะฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภา.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561 (*Education in Thailand 2018*) กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล. นนทบุรี: ภาพพิมพ์ จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). สารสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ.2561-2580 (ฉบับสำหรับเผยแพร่.. ed.). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2537). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา: กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ผู้จัดจำหน่าย.
- สิวลี พิสุทธิสินธพ. (2553). รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษา คาทอลิก. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล,
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- สุดาวรรณ มีบัว. (2558). เอกสารการถอดบทเรียนโครงการศึกษาและฝึกปฏิบัติการเส้นทางทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกเฉียงกับการบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัยสาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษาเพื่อ

- การท่องเที่ยว. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช,
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2546). รูปแบบและกระบวนการสร้างจิตสำนึกความเป็นครูแก่นักศึกษาคู
ในระหว่างการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.
- สุรพล พุฒคา. (2547). การบริหารสถานศึกษา คณะครุศาสตร์. : ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพ
สตรี.
- สุรินทร์ ภูสิงห์. (2552). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุภราชธานี., ปรินญานิพนธ์ กศ.ด.
(การบริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.,
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). บทที่ 3 แบบตรวจสอบรายการประเมิน : วิธีวิทยาและเครื่องมือประเมิน,”
ใน สุวิมล ว่องวานิช (บก.). การประเมินอภิमान : วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณ แยมทองคำ. (2552). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูของ
ข้าราชการครูทุนโครงการส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และ
คณิตศาสตร์ (สควค.). มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- อรศรี งามวิทย์พงศ์. (2549). กระบวนการเรียนรู้ในสังคมไทยและการเปลี่ยนแปลงจากยุคชุมชนถึง
ยุคพัฒนาความทันสมัย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการจัดการทางสังคม.
- อังสุรีย์ พันธุ์แก้ว. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ *CLICK* เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการตัดสินใจทางปัญญา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษา
ปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.,
- อัจฉรา มานิตย์. (2558). การถอดบทเรียนคุณลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของ
วิสาหกิจชุมชนแคบหมุ่มแช่ม เทศบาลเมืองแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญานิพนธ์ (การ
จัดการอุตสาหกรรมเกษตร). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
- อัมพร พงษ์กังสนันท์. (2550). รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.,
- อำไพ สุจริตกุล. (2533). คุณธรรมครูไทย. กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2547). รูปแบบ ตัวแบบหรือแบบจำลอง-*Model*(การสร้าง การพัฒนาและการทดสอบ). ม.ป.ท.: ม.ป.ศ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. ดร. พรศิริ กองนวล	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
2. ผศ.ดร. ศุภฤกษ์ ทานาค	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. พระมหาณรงค์ราช ครอบเชื้อ	วัดอนงค์าราม แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
4. รศ.ดร.สมบัติ ทำยเรือคำ	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. คุณพิทักษ์ ไสตยาคม	นักวิชาการศึกษา ตำแหน่ง นักวิชาการเชี่ยวชาญ (ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อและการเรียนรู้) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์การเก็บข้อมูลจิตสำนึกความเป็นครู
เรื่อง กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ชื่อเรื่องของงานวิจัย การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

จุดประสงค์ของการวิจัย เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

ถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

หัวข้อสัมภาษณ์

1. จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่มีลักษณะที่สำคัญมีอะไรบ้าง
 - จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง
 - จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 - จิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม
2. กิจกรรมใดบ้างที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 - กิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง
 - กิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 - กิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม
3. รูปแบบกิจกรรมในลักษณะใดที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู
 - ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง
 - ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 - ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม
4. ลักษณะกิจกรรมใดที่ก่อให้เกิดการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่ยั่งยืน
5. จิตสำนึกความเป็นครูในประเด็นใดที่ควรได้รับการปลูกฝังและพัฒนาให้มากขึ้น
6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

หัวข้อการสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรื่อง รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ชื่อเรื่องของงานวิจัย การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

จุดประสงค์ของการวิจัย เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

วัตถุประสงค์ของการสนทนา

เพื่อร่างรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

หัวข้อการสนทนากลุ่ม

1. จิตสำนึกความเป็นครูที่สำคัญ มีความจำเป็นและเป็นสิ่งที่มีควรมีของนิสิตโครงการเพชรในตม มีอะไรบ้าง จากจิตสำนึกความเป็นครูทั้ง 3 ด้านดังต่อไปนี้

- จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง
- จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
- จิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

2. กิจกรรมในลักษณะใดที่จะสามารถนำมาเป็นกระบวนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมได้

- ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง
- ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
- ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

3. องค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ควรจะประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

4. การจัดลำดับกิจกรรม ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ต้องคำนึงถึงปัจจัยใดบ้าง ควรใช้หลักเกณฑ์ องค์ประกอบใดในการพิจารณาบ้าง

5. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต
โครงการเพชรในตมมีอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขอย่างไร

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็น
ครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

**แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิสิตโครงการเพชรในตม (มาตรฐานความเป็นไปได้)**

ตอนที่ 1 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิสิตโครงการเพชรในตม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คะแนน	5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนน	3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ					
1. ที่มาและความสำคัญ					
2. หลักการของรูปแบบกิจกรรม					
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม					
4. โครงสร้างเนื้อหา					
5. กระบวนการจัดกิจกรรม					
6. การวัดประเมินผล					
ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู					
กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง					
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก ...สู่ความเป็นครู					
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่คุณครู					
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3					

รายการประเมิน	ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอ					
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน					
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู					
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ในใจเด็ก					
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู					
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม					
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน					
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน					
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน					

**แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิติตโครงการเพชรในตม (มาตรฐานความเป็นประโยชน์)**

ตอนที่ 1 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิติตโครงการเพชรในตม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คะแนน	5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนน	3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเป็นประโยชน์				
	5	4	3	2	1
ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ					
1. ที่มาและความสำคัญ					
2. หลักการของรูปแบบกิจกรรม					
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม					
4. โครงสร้างเนื้อหา					
5. กระบวนการจัดกิจกรรม					
6. การวัดประเมินผล					
ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู					
กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง					
1. กิจกรรมสำหรับนิติตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก ...สู่ความเป็นครู					
2. กิจกรรมสำหรับนิติตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่คุณครู					
3. กิจกรรมสำหรับนิติตชั้นปีที่ 3					

รายการประเมิน	ความเป็นประโยชน์				
	5	4	3	2	1
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอ					
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน					
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู					
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ในใจเด็ก					
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู					
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม					
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน					
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน					
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน					

**แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิสิตโครงการเพชรในตม (มาตรฐานความเหมาะสม)**

ตอนที่ 1 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิสิตโครงการเพชรในตม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คะแนน	5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนน	3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ					
1. ที่มาและความสำคัญ					
2. หลักการของรูปแบบกิจกรรม					
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม					
4. โครงสร้างเนื้อหา					
5. กระบวนการจัดกิจกรรม					
6. การวัดประเมินผล					
ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู					
กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง					
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ ความเป็นครู					
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช้ ...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่คุณครู					
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3					

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอ					
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน					
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู					
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ในใจเด็ก					
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของคุณครู					
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม					
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน					
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน					
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน					

**แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิติตโครงการเพชรในตม (มาตรฐานความถูกต้องครอบคลุม)**

ตอนที่ 1 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิติตโครงการเพชรในตม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คะแนน	5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนน	3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความถูกต้องครอบคลุม				
	5	4	3	2	1
ตอนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบ					
1. ที่มาและความสำคัญ ประเมินผล					
2. หลักการของรูปแบบกิจกรรม					
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม					
4. โครงสร้างเนื้อหา					
5. กระบวนการจัดกิจกรรม					
6. การวัดประเมินผล					
ตอนที่ 2 กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู					
กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง					
1. กิจกรรมสำหรับนิติตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก ...สู่ความเป็นครู					
2. กิจกรรมสำหรับนิติตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่คุณครู					
3. กิจกรรมสำหรับนิติตชั้นปีที่ 3					

รายการประเมิน	ความถูกต้องครอบคลุม				
	5	4	3	2	1
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอ					
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน					
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู					
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ในใจเด็ก					
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู					
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม					
1. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน					
2. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน					
3. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ					
4. กิจกรรมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4					
กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน					

แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อคำถามทุกข้ออย่างละเอียด เลือกตอบโดยใส่เครื่องหมาย ✓

ในช่องระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ในแต่ละข้อ ที่นิสิตเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของตนเองตามความเป็นจริงเพียงข้อเดียว โดยพิจารณาเกณฑ์ในการเลือกตอบ ดังต่อไปนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตค่อนข้างมาก
 ค่อนข้างจริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตปานกลาง
 ค่อนข้างไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตเท่าไรนัก
 ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตเลย

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
1.	ข้าพเจ้ามีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู					
2.	ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจในวิชาชีพครู					
3.	ข้าพเจ้าตระหนักว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ					
4.	ข้าพเจ้าตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู					
5.	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจที่จะแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอยู่เสมอ					
6.	ข้าพเจ้ามีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ					

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
7.	ข้าพเจ้าดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมเสมอ					
8.	ข้าพเจ้าประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ					
9.	ข้าพเจ้ามีความรัก ความเมตตาและความ เอาใจใส่ต่อนักเรียน					
10.	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจที่จะสอนให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้อย่างเต็มที่					
11.	ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ความ แตกต่างของนักเรียน					
12.	ข้าพเจ้าตั้งใจที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการ เรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงาม					
13.	ข้าพเจ้าจะเป็นที่ปรึกษาและผู้ให้ความ ช่วยเหลือแก่ผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน					
14.	ข้าพเจ้าจะส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาในด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์					

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
15	ข้าพเจ้าจะสอนให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ทำ ในสิ่งที่ตนตั้งใจจนประสบความสำเร็จ					
16	ข้าพเจ้ารู้สึกสำนึกรักภักดีดำเนินาของตนเอง					
17	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจที่จะกลับไปพัฒนา ชุมชนตนเอง					
18	ข้าพเจ้าจะให้ความร่วมมือในการพัฒนา ชุมชน					
19	ข้าพเจ้าจะเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
20	ข้าพเจ้าจะยึดมั่นในชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์					

**แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิสิตโครงการเพชรในตม**

คำชี้แจง ขอให้นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิสิตโครงการเพชรในตม ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความคิดเห็นของตนเองต่อการ
ร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมในครั้งนี้

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับของความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านรูปแบบกิจกรรม						
1.	ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม					
2.	ความเป็นไปได้ของรูปแบบกิจกรรม					
3.	ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบกิจกรรม					
4.	ความถูกต้องครอบคลุมของรูปแบบกิจกรรม					
ด้านกิจกรรมในรูปแบบ						
5.	ลักษณะกิจกรรมมีความเหมาะสมในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู					
6.	ความน่าสนใจของกิจกรรมในรูปแบบ					
7.	กิจกรรมในรูปแบบมีความหลากหลาย					
ด้านการดำเนินกิจกรรม						
8.	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม					
9.	ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับของความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
10.	สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
ด้านการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม						
11.	ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู					
12.	ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู					
13.	การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู					

แบบตรวจสอบ

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
 นิสิตโครงการเพชรในตม
 จากรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะ

ชื่อ-สกุล.....

ตำแหน่ง

ปัจจุบัน.....

ตอนที่ 2 โปรดแสดงความคิดเห็นต่อข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ
 เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

1. ข้อเสนอแนะต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ สำหรับการ ปรับปรุงแก้ไข
	เห็นด้วย	ต้อง ปรับปรุง	
1. ควรมีการนำเสนอกระบวนการผลิตครูโครงการเพชรในตมให้ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ทราบถึงความสำเร็จ ความเป็นเอกลักษณ์ และความโดดเด่นของนิสิตครูโครงการเพชรในตมที่ได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ความสามารถในการผลิตครูที่มีคุณภาพ นอกจากการผลิตครูเพื่อสอนนักเรียนแล้ว ยังผลิตครูเพื่อความมั่นคงของประเทศ ครูที่พร้อมรับใช้สังคมและพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งทำให้การผลิตครูโครงการเพชรในตมของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความแตกต่างและมีลักษณะโดดเด่นจากสถาบันผลิตครูอื่นๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่กระบวนการผลิตครูและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมแก่สถาบันผลิตครูอื่นๆ ให้ได้รับทราบเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่			

ความเห็น ความเห็น ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ สำหรับการ ปรับปรุงแก้ไข
	เห็นด้วย	ต้อง ปรับปรุง	
มีประสิทธิภาพ และนำไปประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการผลิตครูที่มีจิตสำนึกความเป็นครูที่ดี เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และเป็นกำลังในการสร้างความมั่นคงของชาติ			
2. ควรมีการนำเสนอของอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ให้พิจารณาเพิ่มอัตราจำนวนการรับนิสิตโครงการเพชรในตมในแต่ละปี และขยายพื้นที่รับนิสิตโครงการเพชรในตมที่มีภูมิภานาอยู่ในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ภายใต้ความรับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เนื่องจากมีพื้นที่ที่แตกต่างกันทั้งความมั่นคงในเขตพื้นที่เมืองและเขตพื้นที่ชายขอบเพื่อเปิดโอกาสและไม่จำกัดสิทธิให้ผู้เรียนที่มีความตั้งใจที่จะเป็นครูได้เข้ามาร่วมมือกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในเรื่องความมั่นคงของประเทศด้วยการพัฒนาตนเองโดยผ่านกระบวนการผลิตครูและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม			
3. ในกระบวนการผลิตและการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม จำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการผลิตครูและพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมที่มีจิตสำนึกความเป็นครูกลับสู่ชุมชน เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพออกสู่สังคม			

ความคิดเห็น ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ สำหรับการ ปรับปรุงแก้ไข
	เห็นด้วย	ต้อง ปรับปรุง	
ต่อไปในอนาคต ซึ่งนับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเป็นอย่างยิ่ง			
4. แต่งตั้งคณะทำงานในคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อรับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ต่อสาธารณชนให้มากขึ้น และมุ่งหวังให้เป็นที่ยุ้จักของหน่วยงานผลิตครูและประชาชนทั่วไป ตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่มุ่งเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้แก่ นิสิตโครงการเพชรในตมทั้ง 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม รวมถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพชัดเจน และสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์			

2. ข้อเสนอแนะต่อกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

ความเห็น ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ความเห็น		ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแก้ไข
	เห็นด้วย	ต้องปรับปรุง	
1. ควรจัดสรรเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงในการประสานงานโครงการเพชรในตม โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งควรมีกำหนดระยะเวลาพอสมควรในการทำงาน และหากมีการเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการประสานงานโครงการเพชรในตม ควรมีการถ่ายโอนข้อมูลซึ่งกันและกันสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาดำเนินงานต่อ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเพชรในตมมีความคล่องตัวมีประสิทธิภาพมีการประสานงาน การติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป			
2. ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการผลิตครู และพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมที่มีจิตสำนึกความเป็นครูกล้าสู้ชน สร้างคนที่มีคุณภาพเป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการเพชรในตมออกสู่สังคมต่อไปในอนาคต			
3. ควรมีการปรับปรุงกิจกรรมในโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงของชาติที่ทันสมัย ทันต่อสภาพเหตุการณ์ใน			

ปัจจุบันมีการเสริมสร้างพัฒนานิสิตโครงการเพชร ในตมให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้ร่วม สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนและมีค่านิยมร่วมในส่วนของความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค มีคุณธรรม ลักษณะนิสัยและคุณธรรมพื้นฐานที่ เป็นความดีงามให้แก่สังคมต่อไป			
4. ควรมีการประสานงานกับบัณฑิต โครงการเพชรในตมในแต่ละจังหวัดที่บัณฑิตเข้า ไปปฏิบัติราชการในหน้าที่ครูประจำการ เพื่อการ ประสานงานและการทำงานร่วมกันในด้านความ มั่นคงและการพัฒนาชุมชนตามที่นิสิตได้รับการ เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมมาแล้ว และมีการจัดอบรมพัฒนาบัณฑิตโครงการเพชรใน ตมเพื่อเป็นการทบทวนภารกิจหน้าที่ในการสร้าง ความมั่นคง การรายงานผลการดำเนินงานพัฒนา ในแต่ละพื้นที่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การ ดำเนินงาน รวมถึงการปลูกฝังให้รักถิ่นฐาน ภูมิลำเนา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตน			

3. ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ

ความคิดเห็น ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะสำหรับการ ปรับปรุงแก้ไข
	เห็น ด้วย	ต้อง ปรับปรุง	
1. ควรมีการจัดสรรตำแหน่งอัตราการ บรรจุให้แก่บัณฑิตโครงการเพชรในตมในพื้นที่ ภูมิลำเนาของบัณฑิต เป็นการคืนครูให้กับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวง ศึกษาธิการที่จะได้ประยุกต์ใช้ในการผลิตครูคืน ถิ่นและถือเป็นต้นแบบของการผลิตครูต่อไป เพื่อ			

ภาคผนวก ค
รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู
ของนิสิตโครงการเพชรในตม

รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้าง
จิตสำนึกความเป็นครู
ของนิสิตโครงการเพชรในตม

เพ็ญพักตร์ ภูมมาลา

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำนำ

รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม สำหรับนิสิตครูโครงการเพชรในตมตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 เป็นรูปแบบกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูเป็น คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตครูที่มีจิตใจทุ่มเท มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความรักและความเมตตาต่อนักเรียน เสียสละ และอุทิศตนในการดูแล อบรมสั่งสอนและพัฒนานักเรียนด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้เกิดกับนักเรียน รวมถึงมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ตามรูปแบบนี้แบ่งออกเป็นกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกใน 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ประกอบด้วย 12 กิจกรรม โดยแบ่งเป็นกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จำนวน 4 กิจกรรม กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน จำนวน 4 กิจกรรม และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม จำนวน 4 กิจกรรม

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ คณะอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม คณะกรรมการดำเนินโครงการเพชรในตมในฝ่ายต่าง ๆ บัณฑิตและนิสิตโครงการเพชรในตม ที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ทำให้รูปแบบกิจกรรมนี้มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

เพ็ญพัทธ์ ภูมิมาลา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
ที่มาและความสำคัญ	1
หลักการของรูปแบบกิจกรรม	2
วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม	2
โครงสร้างเนื้อหา	3
กระบวนการจัดกิจกรรม	4
การวัดประเมินผล	5
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง	
1. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 1	8
- กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู	
2. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 2	28
- กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับ	
ก้าวที่สองของว่าที่คุณครู	
3. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 3	36
- กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู	
4. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 4	44
- กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...	
ถามใจเธอดู	
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน	
1. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 1	57
- กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู	
2. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 2	67
- กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ใจเด็ก	

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
3. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 3	76
- กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา	
4. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 4	84
- กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู	
กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม	
1. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 1	94
- กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน	
2. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 2	106
- กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน	
3. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 3	114
- กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ	
4. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 4	122
- กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน	
ภาคผนวก	
- แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม	131
- แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม	133

รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ของนิสิตโครงการเพชรในตม

ที่มาและความสำคัญ

ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่ได้รับการปลูกฝังและอบรมสั่งสอนมาโดยตลอด ทั้งในหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษาและโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมประกอบด้วยรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย คือ กิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี กิจกรรมด้านความมั่นคงและการปกครอง กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมด้านนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูไม่ได้กำหนดอยู่ในกิจกรรมโดยตรง แต่เป็นการสอดแทรกอยู่ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ และจากการวิเคราะห์โครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมแยกตามจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วยจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อผู้เรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม พบว่า ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองเป็นหลัก ซึ่งอาจไม่เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนและกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมเพิ่มเติม รวมถึงการพัฒนาปรับเปลี่ยนกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองให้มีความเข้มข้น และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากขึ้น

นอกจากนี้กิจกรรมพิเศษของโครงการเพชรในตมยังไม่มีกิจกรรมโดยเฉพาะสำหรับการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน เพื่อให้บัณฑิตได้เรียนรู้นักเรียนและเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้พฤติกรรมธรรมชาติของนักเรียน การพัฒนาและฝึกการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน การส่งเสริมนักเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงควรเพิ่มเติมกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียนให้แก่นิสิตโครงการเพชรในตมในทุกชั้นปี

และเนื่องจากโครงการเพชรในตมเป็นโครงการผลิตครูที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ นอกจากต้องการครูผู้อบรมสั่งสอน ครูผู้ให้ความรู้แก่ศิษย์แล้ว ยังต้องการครูที่เป็นผู้นำชุมชน ครูที่พัฒนาท้องถิ่น และสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติด้วย ท้องถิ่น ซึ่งก่อนที่นิสิตจะจบการศึกษาไปนั้น

จำเป็นต้องทำความรู้จักกับชุมชนของตนเอง เรียนรู้ชุมชนเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของชุมชน และหาแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนไว้ก่อน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของชุมชน รายละเอียดข้อมูลในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกันก่อนกลับไปทำงานร่วมกันซึ่งจะทำให้การทำงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยตั้งแต่นิสิตเข้ามาเรียนในโครงการเพชรในตมยังไม่มีกิจกรรมใดที่ให้นิสิตได้กลับไปสานสัมพันธ์ในท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปิดภาคเรียนที่เป็นโอกาสดีที่นิสิตจะมีกลับบ้าน ดังนั้นจึงควรเพิ่มเติมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคมให้แก่นิสิตโครงการเพชรในตม

หลักการของรูปแบบกิจกรรม

รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีหลักการดังนี้ คือ

1. เป็นรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่มุ่งเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ให้นิสิตโครงการเพชรในตมมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของนิสิตครูที่มีจิตใจทุ่มเท มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความรักการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู และความเมตตาต่อนักเรียน เสียสละและอุทิศตนในการดูแล อบรมสั่งสอนและพัฒนานักเรียนด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้เกิดกับนักเรียน รวมถึงมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง

2. เป็นรูปแบบกิจกรรมที่มีเนื้อหามุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูใน 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ประกอบด้วย 12 กิจกรรม โดยแบ่งเป็นกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จำนวน 4 กิจกรรม กิจกรรม การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน จำนวน 4 กิจกรรม และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม จำนวน 4 กิจกรรม

3. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมใช้หลักการของการมีส่วนร่วมของนิสิต กล่าวคือ เป็นการใช้พลังกายและพลังใจของนิสิตในการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ หรือการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

4. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมุ่งเน้นให้นิสิตได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก้าวแรกของการเป็นนิสิตครูจนจบการศึกษาและพร้อมไปปฏิบัติหน้าที่ของครู

5. รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ใช้หลักการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรม

รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูและมีจิตใจทุ่มเทให้กับการทำงาน
2. เพื่อให้นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมีความรัก ความภาคภูมิใจและความศรัทธาในวิชาชีพครู ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ มุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
3. เพื่อให้นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมีความรัก ความเมตตาและความเอาใจใส่ต่อนักเรียน มีความเข้าใจในความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
4. เพื่อให้นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูมีความเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน มีความรับผิดชอบต่อสังคม การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาและชุมชน ปฏิบัติตนที่ดีให้กับสังคม มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

โครงสร้างเนื้อหา

รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม ประกอบด้วยกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูใน 3 ด้าน คือ กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ดังนี้

กิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง เป็นกิจกรรมการเสริมสร้างให้นิสิตมีความรัก ความภาคภูมิใจและความศรัทธาในวิชาชีพครู จากการเรียนรู้ประสบการณ์จากคุณครูต้นแบบในการถ่ายทอดอุดมการณ์และแรงบันดาลใจในการประกอบวิชาชีพครู การเสริมสร้างให้นิสิตมีความรับผิดชอบและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู จากการเรียนรู้ประสบการณ์จากรุ่นพี่ที่จบไปเป็นครูในการสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดและหลักการที่ใช้ในการทำงาน การเสริมสร้างให้นิสิตเป็นบุคคลที่แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอยู่เสมอ มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนในหน้าที่ครูด้วยความเสียสละและความตั้งใจ ซื่อสัตย์สุจริต สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความประทับใจเกี่ยวกับครูดีในดวงใจ ครูที่ตนเองประทับใจและประสบการณ์ในช่วงของการเรียน การสังเกตการณ์สอนในโรงเรียน การฝึกสอนในโรงเรียน การเสริมสร้างให้นิสิตประพฤติปฏิบัติตนที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมเสมอมีความรักในวิชาชีพครู ใช้ชีวิตอย่างมีสติ เป็นผู้นำทางปัญญา มีความเข้าใจตนเองจากการบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูเป็นประจำทุกวัน ซึ่งกิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองประกอบด้วยกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 1 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 2 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่ สองของว่าที่คุณครู คือกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 3 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 4 คือ กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอ

กิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน เป็นกิจกรรมการเสริมสร้างให้นิสิตมีความรัก ความเมตตาและความเอาใจใส่นักเรียน ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการสังเกตการณ์การสอนและสัมภาษณ์คุณครูต้นแบบในโรงเรียนที่มีความทุ่มเทในการสอนนักเรียน และมีจิตสำนึกในความเป็นครูอย่างแท้จริง การเสริมสร้างให้นิสิตสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่นักเรียน จากการสังเกตการณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อเป็นการเรียนรู้นักเรียนและเป็นข้อมูลเบื้องต้น การเสริมสร้างให้นิสิตมีความรับผิดชอบในการทำงานมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอนโดยเน้นทักษะกระบวนการคิด สามารถใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน การเสียสละในการ

ปฏิบัติหน้าที่ของครู ถ่ายทอดและปลูกฝังสิ่งที่ดีงามแก่นักเรียน จากการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับ คุณครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียน การเสริมสร้างให้นิสิตมีพฤติกรรมการทำงานที่ สะท้อนถึงการเป็นครูที่ดี มีความเข้าใจในความต้องการความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือนักเรียนโดยไม่ลังเล และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกในทางที่ดี ประกอบด้วยกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 1 คือ กิจกรรม โลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 2 คือ กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ในใจเด็ก กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 3 คือ กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา และ กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 4 คือ กิจกรรมโลกของ คุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู

กิจกรรมจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม เป็นการเสริมสร้างให้นิสิตสำนึกภักดีมีสำนึกของตนเอง เรียนรู้ชุมชนจากการสำรวจชุมชน สำรวจโรงเรียน เก็บข้อมูลของหมู่บ้านตนเองใน ประเด็นต่าง ๆ เช่น การทำมาหากิน อาชีพ เศรษฐกิจ สังคม ปัญหา ความต้องการ ข้อมูลของ หมู่บ้านตนเองเกี่ยวกับเรียนรู้ชุมชนของตนเอง โดยการเรียนรู้บริบทต่าง ๆ ภายในชุมชนอย่าง หลากหลายวิธี ทั้งการสอบถาม การสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม การเสริมสร้างให้นิสิตกลับไปพัฒนาชุมชนตนเอง มีภาวะผู้นำจากการทำกิจกรรมสานสัมพันธ์กับ ชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรม หรืองานประเพณีวัฒนธรรมภายในชุมชน มีความรับผิดชอบต่อ สังคม การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาและชุมชน จากการนิสิตสำรวจและเก็บข้อมูล ภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน การระดมความคิดเพื่อช่วยกันหา แนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชน การเสริมสร้างให้นิสิตปฏิบัติตนที่ดีให้กับสังคม มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นในสังคม มีความรัก เคารพและให้ เกียรติซึ่งกันและกัน ปรารถนาดีต่อผู้อื่น การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคิดและ ความเชื่อ การสนับสนุนความคิดริเริ่มในทางที่ถูกต้องของผู้อื่น ยอมรับความคิดที่มีเหตุผล จาก การทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยการประสานงานกับผู้นำชุมชน สมาชิกภายในชุมชนเกี่ยวกับ ความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นทีมงานในการ ทำงาน เพื่อปูพื้นฐานความคุ้นเคย ความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับนิสิตก่อนจะจบการศึกษาและกลับมา พัฒนาชุมชนของตนเอง ประกอบด้วยกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 1 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก

ความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 2 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 3 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 4 คือ กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน

กระบวนการจัดกิจกรรม

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูใน 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ประกอบด้วย 12 กิจกรรม โดยแบ่งเป็นกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จำนวน 4 กิจกรรม กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน จำนวน 4 กิจกรรม และกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม จำนวน 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง

1. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 1

- กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู

เป็นกิจกรรมไหว้ครูในรั้วมหาวิทยาลัยครั้งแรกในฐานะการเป็นนิสิตครูของนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นก้าวแรกของการเตรียมตัวเป็นครูในอนาคต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองจากศิษย์เป็นครูในอนาคต เป็นกิจกรรมเพื่อปลูกฝังให้นิสิตใหม่ได้เรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสำนึกความเป็นครูแบบองค์รวม โดยการเรียนรู้ประสบการณ์จากรุ่นพี่ที่จบไปเป็นครูแล้ว จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดและหลักการที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งทำให้นิสิตสามารถยึดเป็นแนวทางและเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคต และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู

2. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 2

- กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่คุณครู

เป็นกิจกรรมที่ได้แสดงความคิดและจินตนาการของตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูในฝัน ครูแบบที่ใช่ในใจของตนเอง บุคลิกท่าทางอย่างไรของครูที่ทำให้นักเรียนอยากเรียนด้วย ซึ่งเป็นกิจกรรมปลูกฝังให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ได้เรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการมี

จิตสำนึกความเป็นครูซึ่งเน้นจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง โดยเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จาก คุณครูต้นแบบ ซึ่งจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดและหลักการที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งทำให้นิสิตสามารถยึดเป็นแนวทางและเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคตและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู

3. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 3

- กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู

เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นิสิตชั้นปีที่ 3 ได้ระลึกถึงคุณครูต้นแบบ ครูดีในดวงใจ ครูที่นิสิตประทับใจและยังคงอยู่ในความทรงจำของตนเองตั้งแต่วันที่ได้เรียนกับคุณครูท่านนั้น จนถึงปัจจุบันนี้ เพื่อเป็นการแรงบันดาลใจและบุคคลต้นแบบในใจของนิสิตให้พัฒนาตนเองให้กลายเป็นครูดีในดวงใจของลูกศิษย์ของตนเองต่อไปในอนาคต

4. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง สำหรับชั้นปีที่ 4

- กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...

ถามใจเธอดู

เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นิสิตชั้นปีที่ 4 สามารถบอกตนเองได้ว่าในวันที่ฉันจะเป็นครู นิสิตจะเป็นครูแบบใด จะสร้างรูปลักษณ์ ลักษณะท่าทาง คุณลักษณะ คุณสมบัติ บุคลิกของตนเองให้ออกมาเป็นครูเช่นใด เพื่อนำข้อมูลความคิดและแนวคิดเหล่านี้ ไปแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน พร้อมช่วยกันเติมเต็มลักษณะของครูดีให้แก่กัน และได้สำรวจคุณลักษณะของตนเองในการมีจิตสำนึกความเป็นครูด้านต่าง ๆ

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน

1. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 1

- กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เข้าใจ...หัวใจครู

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 1 ได้สังเกตการณ์การสอนคุณครูต้นแบบในโรงเรียนที่มีความทุ่มเทในการสอนนักเรียน และมีจิตสำนึกในความเป็นครูอย่างแท้จริง สัมภาษณ์คุณครูต้นแบบที่มีจิตสำนึกของความเป็นครูเกี่ยวกับประวัติการทำงาน แรงจูงใจในการสอน รวมถึงแรงบันดาลใจในการประกอบวิชาชีพครู และประวัติการทำงานของคุณครูต้นแบบและแรงบันดาลใจสู่อาชีพครู

2. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 2

- กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน อยู่ในใจเด็ก

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ได้สังเกตการณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนภายในโรงเรียน เพื่อศึกษาเรียนรู้พฤติกรรม ความรู้สึก ความคิดอย่างลึกซึ้ง ด้วยการเข้าไปพูดคุย ทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนและกลับมาแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากพฤติกรรมของเด็กนักเรียนระหว่างกันเพื่อให้นิสิตเข้าใจถึงความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การศึกษาและทำความเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคน

3. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 3

- กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน เรียนรู้ปัญหา

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 3 สังเกตการณ์พฤติกรรม สถานการณ์และเหตุการณ์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนและร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยปัญหากับคุณครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาและวิธีการแก้ไขทั้งปัญหาที่เป็นประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

4. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน สำหรับชั้นปีที่ 4

- กิจกรรมโลกของคุณครู ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของคุณครู

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 4 เป็นกิจกรรมที่นิสิตได้เรียนรู้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนภายในห้องเรียนร่วมกับครูประจำชั้น และร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยปัญหาของนักเรียนกับคุณครูประจำชั้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน ได้ลงมือแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยภายในชั้นเรียน

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

1. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 1

- กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน เรียนรู้ชุมชน

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 1 ได้ทำความรู้จักกับชุมชนของตนเอง เรียนรู้ชุมชนเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของชุมชนและหาแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนไว้ก่อน เพื่อให้

ทราบข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของชุมชน รายละเอียดข้อมูลในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกันก่อนกลับไปทำงานร่วมกันด้วยการสำรวจชุมชนของตนเอง

2. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 2

- กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ได้ทำกิจกรรมสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรม หรืองานประเพณีวัฒนธรรมภายในชุมชน เพื่อทำความคุ้นเคยสมาชิกภายในชุมชน เพื่อทำความรู้จักกับสมาชิกในชุมชนของตนเองไว้ก่อน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนของตนเองในช่วงปิดภาคเรียน หรือช่วงที่ได้กลับบ้าน

3. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 3

- กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 3 ได้สำรวจและเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน และสรุปผลข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน เพื่อนำข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนของตนเองมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และช่วยกันหาแนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชน

4. กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สำหรับชั้นปีที่ 4

- กิจกรรมคืนครูสู่สังคม ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน

เป็นกิจกรรมให้นิสิตชั้นปีที่ 4 ได้ทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยการประสานงานกับผู้นำชุมชน สมาชิกภายในชุมชนเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นทีมงานในการทำงาน เพื่อปูพื้นฐานความคุ้นเคย ความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับนิสิตก่อนจะจบการศึกษาและกลับมาพัฒนาชุมชนของตนเอง

การวัดประเมินผล

การประเมินผลรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมนี้ นอกจากประเมินว่ารูปแบบกิจกรรม สามารถเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูใน 3

ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ได้มากขึ้นเพียงใด โดยประเมินจากกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมแล้ว ข้อมูลจากการประเมินผลก็จะเป็นข้อมูลที่สะท้อนประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมได้อีกประการหนึ่ง ซึ่งการประเมินในครั้งนี้มีแนวทางการประเมินผลดังนี้

1. ประเมินจากผลงานที่มอบหมายให้ทำตามหัวข้อกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูที่นิสิตเข้าร่วมแต่ละกิจกรรม
2. ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน
3. ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบในการทำงานในแต่ละกิจกรรม
4. ประเมินพฤติกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การแสดงความคิดเห็น การประสานงานและการนำเสนอผลงานจากการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้
5. ประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม เพื่อเปรียบเทียบผลประเมินก่อนและหลังร่วมกิจกรรม
6. ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

วิชาชีพของตนเอง ผ่านกิจกรรมบันทึก “จิตสำนึกความเป็นครู” ซึ่งหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ นิสิตจะต้องบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูเป็นประจำทุกวัน และมีการสรุปผลการบันทึกทุกเดือน เพื่อรวบรวมผลการบันทึกจนครบระยะเวลาหนึ่งปี โดยประเด็นในแบบฟอร์มการบันทึกพฤติกรรมนั้น จะเกิดจากการระดมความคิดร่วมกันภายในชั้นปีเพื่อช่วยกันสังเคราะห์แบบฟอร์มนั้นของชั้นปีออกมาใช้บันทึกต่อไป

เนื้อหา

1. ความสำคัญของการไหว้ครู

1.1 ครูเป็นบุคคลที่ควรยกย่องในฐานะที่เป็นพ่อแม่คนที่สอง ซึ่งให้ความรัก ให้ความรู้ ให้ความคิด อบรมขัดเกลาให้ศิษย์เป็นคนดีมีคุณธรรม ศิษย์ที่ดีจึงต้องเคารพยกย่องครูในโอกาสต่าง ๆ หรือในโอกาสวันครู เป็นต้น

1.2 ความกตัญญูต่เวที ถือเป็นคุณธรรมขั้นสูง คนที่ยึดมั่นในคุณธรรมข้อนี้จะพบกับความสุข ความเจริญ ลูกศิษย์ที่ยึดมั่นในคุณธรรมข้อนี้ สามารถแสดงออกได้ในโอกาสต่าง ๆ หรือในโอกาสวันครู เป็นต้น

1.3 การไหว้ครู นอกจากไหว้ตัวบุคคลแล้วยังถือว่าเป็นการไหว้ความรู้ ภูมิปัญญาของครูแสดงให้เห็นว่านอกจากเคารพในตัวบุคคลแล้วยังยกย่องในภูมิรู้ของครูอีกด้วย

1.4 การไหว้ครูเป็นประเพณีอันดีงามของไทยที่สืบทอดมาเป็นเวลายาวนาน จนเป็นเอกลักษณ์ของชาติ แสดงให้เห็นถึงการระลึกถึงพระคุณครู การเคารพ การแสดงความกตัญญูต่เวทีที่ศิษย์ควรมีให้ครูของตน สถาบันการศึกษาทุกแห่งจึงกำหนดให้มีพิธีไหว้ครูในช่วงเปิดเรียนภาคการศึกษาแรก

2. จิตสำนึกความเป็นครู

2.1 จิตสำนึกความเป็นครู หมายถึง ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูเป็น คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตครูที่มีจิตใจทุ่มเท มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความรักและความเมตตาต่อนักเรียน เสียสละและอุทิศตนในการดูแล อบรมสั่งสอนและพัฒนานักเรียนด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้เกิดกับนักเรียน รวมถึงมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อนตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่องสังคม

2.2 ความสำคัญของจิตสำนึกความเป็นครู เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู เพื่อให้ครูเกิดความรัก ความศรัทธาในการทำหน้าที่ครู

ย่อมส่งผลให้เกิดผลดีต่อตนเอง ต่อสังคม และสามารถพัฒนาในการควบคุมสติเพื่อสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพต่อไป

(ภาควัต ศรียารัตน์)

2.3 เมื่อครูมีจิตสำนึกที่เปี่ยมไปด้วยความดี ย่อมจะกระทำแต่สิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น การกระทำที่เป็นประโยชน์และเป็นความดีงามจึงเป็นจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมที่ดีของคนเป็นครู นอกจากนี้ยังกล่าวว่า จากความสำคัญของจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมครู พบว่า จิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมครู เป็นสภาพของความดี ลักษณะของความดีงาม ที่อยู่ภายในจิตใจของคนเป็นครู ซึ่งธรรมชาติของความดี ลักษณะของความดีหรือสภาพของความดีที่มีอยู่ในตัวของคนเป็นครู หมายถึง คุณธรรมของครู ส่วนการกระทำดีหรือพฤติกรรมดีที่เป็นหลักความประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องงาม มีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่ดีงามและประเสริฐ คือ จริยธรรมครู ดังนั้น จิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพครูจึงเป็นของคู่กัน การกระทำที่ดีงามควบคู่ไปกับจิตสำนึกที่ดีจะส่งผลต่อวิชาชีพครูที่ดี

(กิตติชัย สุธาสิโนบล)

การดำเนินกิจกรรม

1. นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมไหว้ครู
2. นิสิตอธิบายความสำคัญของการไหว้ครู แสดงความรู้สึกที่มีในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ในฐานะที่เป็นก้าวแรกสู่ความเป็นครูลงในใบงาน
3. นำเสนอความคิดของตนเองในชั้นปีและสังเคราะห์แนวคิดออกมาเป็นผลสรุป
4. นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมบันทึก “จิตสำนึกความเป็นครู” ซึ่งประกอบด้วย
 - กิจกรรมฝึกสมาธิ เจริญปัญญา ปฏิบัติธรรม เจริญสติ พัฒนาจิต เรียนรู้ตนเอง
 - กิจกรรม “พี่ครูศิษย์เก่า...เล่าเรื่อง” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เชิญรุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้ว และได้ปฏิบัติหน้าที่ของครู ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างให้นิสิตรุ่นน้องได้ มาเป็นวิทยากรเล่าประสบการณ์การทำงาน แรงบันดาลใจในการประกอบวิชาชีพครู ฯลฯ
5. แลกเปลี่ยนตอบปัญหาข้อสงสัยในการทำงานระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง
6. นิสิตวิเคราะห์/สรุปแนวคิด แนวทางการทำงาน และจุดเด่นของการเป็นครูของครูรุ่นพี่
7. แต่ละคนเขียนแนวความคิดหรือการทำงานที่จะนำไปเป็นแบบอย่าง
8. แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน
9. ร่วมกันสรุปพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูประจำวันทีครูควรมี

10. สร้างแบบฟอร์มตารางบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูประจำวัน
11. บันทึกแบบบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูประจำวัน
12. สรุปผลการบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูทุกเดือน
13. เพื่อรวบรวมผลการบันทึกจนครบระยะเวลาหนึ่งปี

สื่อ

1. รุ่นพี่ศิษย์เก่า
2. ใบงาน
3. แบบบันทึกพฤติกรรมของตนเองในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1.อธิบาย ความสำคัญของการให้คำปรึกษา	การเขียนอธิบาย ความสำคัญของการให้ คำปรึกษา ในใบงาน	การตรวจใบงาน	แบบประเมินผลงาน
2.แสดง ความรู้สึกที่มีใน การเข้าร่วม กิจกรรมนี้ใน ฐานะที่เป็นก้าว แรกสู่ความเป็น ครู	การเขียนแสดงความรู้สึก ที่มีในการเข้าร่วมกิจกรรม นี้ในฐานะที่เป็นก้าวแรกสู่ ความเป็นครูในใบงาน	การตรวจใบงาน	แบบประเมินผลงาน
3.อธิบาย ความสำคัญของ จิตสำนึกความ เป็นครูได้	การนำเสนอความสำคัญ ของจิตสำนึกความเป็นครู	การสังเกต การนำเสนอ ผลงาน	แบบสังเกต พฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม แบบประเมินผลงาน

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
4.สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูเป็นครูได้	การบันทึกพฤติกรรมของตนเองในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู	การตรวจแบบบันทึกพฤติกรรมของตนเองในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรวมกิจกรรมแบบประเมินผลงาน

ใบงาน

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “ศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครู
 ต่อตนเอง ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1

.....

1. อธิบายความสำคัญของการไหว้ครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. แสดงความรู้สึกที่มีในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ในฐานะที่เป็นก้าวแรกสู่ความเป็นครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู
 ตอน ก้าวแรก...สู่ความเป็นครู

[illegible]

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสาร ที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด ค่อนข้างสมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอเป็นไปตาม ขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจนพอสมควร และมีข้อผิดพลาด	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม

1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอไม่ ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก
---	--	--	---	---

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
ชื่อกิจกรรม “ศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง
ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่คุณครู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 2

จุดประสงค์

เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม“ศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู”ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่คุณครู นิสิตสามารถ

1. อธิบายคุณลักษณะของครูแบบไหนที่ลูกศิษย์อยากได้
2. เขียนแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไรให้กลายเป็นครูแบบที่ใช่ในใจเด็ก
3. นิสิตสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูได้

แนวคิด

กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่คุณครู นั้น จะเป็นกิจกรรมที่ได้แสดงความคิดและจินตนาการของตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูในฝัน ครูแบบที่ใช่ในใจของตนเอง บุคลิกท่าทางอย่างไรของครูที่ทำให้นักเรียนอยากเรียนด้วย คุณสมบัติ เช่นใจของครูที่นักเรียนรัก การเป็นครูในอุดมคติของนักเรียนจะต้องเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อให้ นิสิตได้ แลกเปลี่ยนแนวความคิดซึ่งกันและกัน ได้เป้าหมายและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาตนเอง ให้กลายเป็นครูที่ลูกศิษย์อยากได้ และการครูแบบที่ใช่ในใจของนักเรียนต่อไปในอนาคต

กิจกรรมปลูกฝังให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ได้เรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสำนึก ความเป็นครูซึ่งเน้นจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง โดยเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากคุณครู ต้นแบบ ซึ่งจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดและหลักการที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งทำให้นิสิต สามารถยึดเป็นแนวทางและเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคตและตระหนักใน บทบาทหน้าที่ของการเป็นครูเป็น คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตครูที่มีจิตใจมุ่งมั่น มีความรับผิดชอบ ในการทำงาน มีความรักและความเมตตาต่อนักเรียน เสียสละและอุทิศตนในการดูแล อบรมสั่งสอนและพัฒนา นักเรียนด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้เกิดกับนักเรียน รวมถึงมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง ผ่านกิจกรรม “การบันทึกจิตสำนึกความเป็นครู” ซึ่งหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ นิสิตจะต้องบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูเป็น ประจำทุกวัน และมีการสรุปผลการบันทึกทุกเดือน เพื่อรวบรวมผลการบันทึกจนครบระยะเวลา หนึ่งปี โดยประเด็นในแบบฟอร์มการบันทึกพฤติกรรมนั้น จะเกิดจากการระดมความคิดร่วมกัน ภายในชั้นปีเพื่อช่วยกันสังเคราะห์แบบฟอร์มนั้นของชั้นปีออกมาใช้บันทึกต่อไป

เนื้อหา

ตัวอย่างครูแบบที่ใช้...ในใจเด็ก

“ครูที่เด็ก ๆ ต้องการไม่ใช่ครูที่จะมาเ็นสอนหน้าชั้นเรียน ยืนพูด 2-3 ชั่วโมง แล้วให้เด็กจดตาม แต่เป็นครูที่คิดกิจกรรม จัดการเรียนการสอนนอกกรอบ และไม่ตีกรอบเด็ก รับฟังความคิดเห็นของเด็กแต่ละคนอย่างเข้าใจ และให้โอกาส ส่งเสริมในเรื่องที่เด็กขาดทักษะ ที่สำคัญครูต้องพยายามถ่ายทอดความรู้แก่เด็กอย่างเต็มที่ ไม่กักความรู้ อย่างครูพรพิมล บุญโคตร ถือเป็นแม่คนที่สองที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือนักเรียนในทุกเรื่อง เสียสละเวลาในการอบรมสั่งสอนนักเรียนทั้งด้านวิชาการ และทักษะชีวิต”

(น.ส.กนกพร เลิศลักษณะวิบูลย์ โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม จ.เชียงใหม่)

“ครูในความรู้สึกของผม อยากให้เป็นคนที่รักและเข้าใจเด็ก เปิดใจที่จะรับฟังเสียงของเด็กในทุกๆ เรื่อง ขณะเดียวกัน อยากให้ครูรู้พัฒนาการของเด็กแต่ละคนในชั้นเรียน เพราะเด็กแต่ละคนก็มีพัฒนาการไม่เท่ากัน ถ้าครูรู้ว่าใครเป็นอย่างไร ขาดตรงไหนจะได้เติมเต็มได้ตรงจุด รวมถึงอยากขอให้มีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา หาเทคนิคใหม่ๆ มาสอนในชั้นเรียน เน้นการหาความรู้ การลงมือปฏิบัติ ไม่เน้นการสอนเนื้อหาที่อยู่ในตำรา ซึ่งทุกวันนี้ครูหลายคนก็มีการปรับตัวไปความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ขณะที่ยังมีบางคนที่ยึดแต่ตำราเท่านั้น”

(นายสมเกียรติ ทรัพย์มูล โรงเรียนจระเข้หินสังฆกิจวิทยา จ.นครราชสีมา)

“ครูในดวงใจของพวกตน อยากให้เป็นครูที่มีความเข้าใจเด็ก เปิดใจที่จะรับฟังความคิดเห็น ไม่เคร่งครัด กดดันจนเกินไป บางเรื่องอาจจะยืดหยุ่นให้บ้าง ซึ่งทุกวันนี้ก็ครูที่ใส่ใจ และรับฟังเด็กแต่ก็ยังเป็นส่วนน้อย นอกจากนี้ เรื่องการเรียนการสอน ต้องไม่เน้นแต่ในหนังสือมากเกินไป ควรมีกิจกรรมอื่นๆควบคู่ มีเทคนิคการสอนใหม่ โดยเฉพาะที่อยากให้ปรับคือการออกข้อสอบ ที่ควรเป็นเนื้อหาเดียวกันกับที่สอน เพราะบางทีสอนในเนื้อหาอย่างหนึ่ง แต่เวลาออกข้อสอบกลับเป็นเนื้อหาอื่นมากกว่าเนื้อหาที่เรียนมา ออกสอบ ทำให้เวลาเราสอบสิ่งที่เราเตรียมตัวสอบมากับที่ไปเจอในข้อสอบคนละแบบ”

(ด.ญ.วราวัศม์ สุทธิศักดิ์-ด.ญ.ธารทิพย์ นาคทัต-ด.ญ.อริสรา น้อยอุบล โรงเรียนสุภกรณวิทยา กรุงเทพฯ)

จิตสำนึกความเป็นครู หมายถึง ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูเป็นคุณลักษณะเฉพาะของนิสิตครูที่มีจิตใจทุ่มเท มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความรักและความเมตตาต่อนักเรียน เสียสละและอุทิศตนในการดูแล อบรมสั่งสอนและพัฒนานักเรียนด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้เกิดกับนักเรียน รวมถึงมีความรักและศรัทธาใน

วิชาชีพของตนเอง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง ประกอบด้วยความรัก ความภาคภูมิใจและความศรัทธา ในวิชาชีพครู มีความรับผิดชอบและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูเป็นบุคคลที่แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอยู่เสมอ มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนในหน้าที่ครูด้วยความเสียสละและความตั้งใจ ซื่อสัตย์สุจริต มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมเสมอ มีความรักในวิชาชีพครู ใช้ชีวิตอย่างมีสติ เป็นผู้นำทางปัญญา มีความเข้าใจตนเอง

การดำเนินกิจกรรม

1. กิจกรรม “ครูต้นแบบ” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เชิญคุณครูต้นแบบ มาเป็นวิทยากรเล่าประสบการณ์การทำงาน แร้งบันดาลใจในการประกอบวิชาชีพครู ฯลฯ
2. แลกเปลี่ยนในประเด็น “ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็ก” และ “แนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไรให้กลายเป็นครูแบบที่ใช่ในใจเด็ก” ตอบปัญหาข้อสงสัยในการทำงานระหว่างคุณครูต้นแบบกับนิสิต
3. นิสิตวิเคราะห์/สรุปแนวคิด แนวทางการทำงาน และจุดเด่นของครูต้นแบบ
4. แต่ละคนเขียนแนวความคิดหรือการทำงานที่จะนำไปเป็นแบบอย่าง
5. แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน
6. ร่วมกันสรุปพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองประจำวันทีครูควรมี
7. สร้างแบบฟอร์มตารางบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองประจำวัน
8. บันทึกแบบบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองประจำวัน
9. สรุปผลการบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเองทุกเดือน
10. เพื่อรวบรวมผลการบันทึกจนครบระยะเวลาหนึ่งปี

สื่อ

1. ครูต้นแบบ
2. แบบฟอร์มตารางบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง

3. ตัวอย่างรูปแบบที่ใช้...ในใจเด็ก

4. ไปงาน

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1.อธิบายคุณลักษณะ ของรูปแบบไหนที่ลูก ศิษย์อยากได้	แลกเปลี่ยนใน ประเด็น “รูปแบบ ที่ใช้...ในใจเด็ก”	สังเกตพฤติกรรมการ เข้าร่วมกิจกรรม	แบบสังเกตพฤติกรร มการ เข้าร่วมกิจกรรม
2.เขียนแนวทางการ พัฒนาตนเองอย่างไร ให้กลายเป็นรูปแบบที่ ใช้ในใจเด็ก	แลกเปลี่ยนใน ประเด็น แนว ทางการพัฒนา ตนเองอย่างไรให้ กลายเป็นรูปแบบ ที่ใช้ในใจเด็ก	สังเกตพฤติกรร มการ เข้าร่วมกิจกรรม	แบบสังเกตพฤติกรร มการ เข้าร่วมกิจกรรม
3.นิสิตสามารถ วิเคราะห์พฤติกรรม ของตนเองในการ เสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครู) ได้	บันทึกแบบ วิเคราะห์ พฤติกรรมของ ตนเองในการ เสริมสร้าง จิตสำนึกความ เป็นครู (จิตสำนึก ความเป็นครูต่อ ตนเอง)	การตรวจแบบ วิเคราะห์พฤติกรรม ของตนเองในการ เสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครู (จิตสำนึกความ เป็นครูต่อตนเอง)	แบบประเมินผลงาน

แบบสังเกตพฤติกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง

ชื่อกิจกรรม “ศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู” ตอน ครูแบบที่ใช่...ในใจเด็กกับก้าวที่สองของว่าที่

คุณครู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 2

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

เกณฑ์การพิจารณาระดับพฤติกรรม

คะแนน 5 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อยที่สุด

[illegible]

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสาร ที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด ค่อนข้างสมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอเป็นไปตาม ขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจนพอสมควร และมีข้อผิดพลาด	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสาร ที่ดี
1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอไม่ ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “ศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครู
 ต่อตนเอง ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 3

จุดประสงค์

เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม “ศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู” ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู
 แล้ว นิสิตสามารถ

1. อธิบายความรู้สึกหลังจากได้ชมวิดีโอเกี่ยวกับการเชิดชูพระคุณครู
2. บอกข้อคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ และแนวทางการนำไปใช้ในอนาคต
3. เล่าประสบการณ์ความประทับใจเกี่ยวกับครูดีในดวงใจ ครูที่ตนเองประทับใจได้
4. บอกแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไรให้กลายเป็นดังเช่นครูดีในดวงใจของตนเอง

แนวคิด

กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ครูดีในดวงใจกับการเชิดชูพระคุณครู นั้น จะเป็น
 กิจกรรมที่ต้องการให้นิสิตชั้นปีที่ 3 ได้ระลึกถึงคุณครูต้นแบบ ครูดีในดวงใจ ครูที่นิสิตประทับใจ
 และยังคงอยู่ในความทรงจำของตนเองตั้งแต่วันที่ได้เรียนกับคุณครูท่านนั้นจนถึงปัจจุบันนี้ เพื่อ
 เป็นการแรงบันดาลใจและบุคคลต้นแบบในใจของนิสิตให้พัฒนาตนเองให้กลายเป็นครูดีในดวงใจ
 ของลูกศิษย์ของตนเองต่อไปในอนาคต

ครูคือผู้สร้างโอกาสให้นักเรียน ครูต้องมีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู ต้องทุ่มเทเสียสละ
 เพื่อช่วยเหลือดูแลศิษย์อย่างต่อเนื่องทุกด้าน ทุกคน โดยไม่เลือกปฏิบัติ มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้
 เด็กและเยาวชนหันมาทำกิจกรรมดี ๆ เพื่อสังคมถึงจะต้องเหนื่อยและบางครั้งต้องเสียสละทั้งเวลา
 และทรัพย์สินเงินทอง แต่ผลที่ปรากฏคือ เด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีทั้งด้าน
 ความประพฤติ คุณธรรมจริยธรรม การละอายต่อบาป

เนื้อหา

ตัวอย่างครูดีในดวงใจ

ครูในดวงใจ” ทุกคนล้วนมีครูที่ดี ที่รัก อยู่ในใจเสมอ เมื่อเรียกว่าครูในดวงใจแล้วสำหรับ
 ฉันก็คงไม่สามารถที่จะลืมคุณครูสองท่านนี้ได้ นั่นคือ คุณครูนงนุช มธุรส คุณครูโรงเรียนดอนเมือง
 จาตุรจินดา ตอนแรกที่ฉันพบ ฉันคิดว่าครูดีมากและฉันกลัว แต่พอผ่านไปสักพักคุณครูนงนุชทำให้ครู
 ว่าครูเป็นแบบอย่างที่ดีของฉันในทุกๆ ด้าน ครูเก่งด้านกีฬา ด้านวิชาการ และในอีกหลายๆด้าน ครู

นงนุชมีงานและหน้าที่มากมาย แต่สิ่งหนึ่งที่ครูทุ่มเทไม่เคยบอกว่าเหนื่อย ไม่เคยบอกว่าเบื่อ นั่นคือ การทุ่มเทในลูกศิษย์ของครูทุกคน ในบางครั้งนักเรียนทุกคนมองครูนงนุชเห็นว่าครูเหนื่อยมาก ครูพออมลง แต่ครูจะพยายามยิ้มให้ลูกศิษย์เสมอ และบอกว่ามันคือหน้าที่ นอกจากบทบาทของการเป็นครูสิ่งที่ฉันเห็นนอกจากการสอนในเนื้อหาวิชาความรู้ ครูยังสอนการใช้ชีวิต ถามไถ่นักเรียนเสมอว่าเป็นอย่างไร แม้นักเรียนจะจบจากโรงเรียนนั้นเรียนครูนงนุชก็ยังคงถามและจำนักเรียนทุกคนได้ สำหรับตัวฉันแล้วคิดว่าครูนงนุชให้หลายอย่างหลายสิ่งกับฉัน อันได้แก่ 1. ให้ความรู้ ให้ความรู้ตามเนื้อหาวิชาที่ครูสอน 2. ให้โอกาส ครูจะให้โอกาสเด็กที่ทำได้เริ่มใหม่ ปรับปรุงตัวเพื่อเป็นคนดีต่อไปเสมอ

3. ให้ความคิด ครูไม่เคยปิดบังในเนื้อหาความรู้ ความคิดที่มี ครูทุ่มเทมอบให้นักเรียนเสมอ 4. ให้กำลังใจ ครูจะคอยให้กำลังใจนักเรียนเสมอ ไม่ว่านักเรียนจะเจอเรื่องอะไรในชีวิตมาครูก็จะคอยพูดให้กำลังใจ

(ดร.อับดุลเลาะ หนู่มสุข)

คุณครูในดวงใจของกระผม ท่าน ชื่อคุณครูทองหล่อ นามวิชัยสอนชั้น ป.6 โรงเรียนบ้านโนนทอง ตำบลโคกตะเคียน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ข้าพเจ้ามีความสุขมากที่ได้เรียนกับคุณครูทองหล่อ ท่านเป็นที่เข้มงวดมาก บางครั้งข้าพเจ้าก็แอบบ่นในใจหลายครั้ง แต่ท่านเป็นครูที่รักลูกศิษย์มากท่านเป็นคนใจละเอียดมาก ๆ ขนาดท่านเป็นชาย แต่พอถึงเวลาเล่นท่านก็ทำให้นักเรียนทุกคนมีความสุข ท่านให้ความเป็นกันเองกับลูกศิษย์ให้คำปรึกษาและความคิดเห็นที่ดีในทุกๆเรื่องแต่เวลาท่านลงโทษนักเรียนก็จะดูหนักไปบางครั้งแต่ทุกคนก็เข้าใจ ว่าที่ท่านทำไปเพราะท่านหวังดี ถึงแม้ข้าพเจ้าจะมีเวลาที่ได้เรียนกับท่าน เพียง แค่ 3 เดือน แต่ก็เป็นเวลาที่มีความสุขมาก

(นายสุทธิภูมิ ทองแท้)

ครูในดวงใจของข้าพเจ้าคือ คุณครูอรุณฯ เพ็งแจ่ม ท่านสอนอยู่ที่โรงเรียนบ้านโป่งสามัคคี ต.โคกจาน อ.อุทุมพรพิสัย จ.ศรีสะเกษ ท่านเป็นครูที่สอนดีมาก และใจดีด้วยคะ ท่านเป็นคุณครูที่สอนข้าพเจ้าเมื่อตอนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ท่านเป็นครูประจำชั้นของข้าพเจ้าเองคะ และท่านก็เป็นทีปรึกษาให้กับนักเรียนทุกคนได้ และข้าพเจ้าก็ได้สนิทกับท่านมาก เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเรื่องการเรียนข้าพเจ้าก็จะไปขอคำปรึกษา คำแนะนำจากท่านอยู่เสมอ เมื่อข้าพเจ้าเรียนจบแล้วไปเรียนต่อที่อื่นท่านก็ยังได้ให้คำแนะนำกับข้าพเจ้าเรื่องการเรียนอีกด้วยคะ และเมื่อที่ข้าพเจ้าได้เจอกับท่านในสถานที่ต่างๆ ท่านก็ยังถามถึงทุกข์ สุขและเรื่องการเรียนของข้าพเจ้าอยู่เสมอ ตอนนี้ท่านก็ยังเหมือนเดิมเป็นครูที่ใจดีเหมือนเดิม ตอนที่ข้าพเจ้าเจอกับท่านที่ไรทำให้ข้าพเจ้านึกถึง

ช่วงเวลาที่ข้าพเจ้าเรียนอยู่ชั้นประถมฯเลยทีเดียว และข้าพเจ้าก็อยากจะย้อนเวลากลับไปในช่วงนั้นมากเลยคะ แต่มันคงจะเป็นไปไม่ได้หรอกคะ ข้าพเจ้าจึงได้คิดอยู่เสมอว่าท่านคือคุณครูในดวงใจของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าก็จะไม่มีวันลืมครูในดวงใจของข้าพเจ้าท่านนี้ได้เลยคะ

(นางสาวศิริพร จันทร)

คุณครูในดวงใจของข้าพเจ้า คือ คุณครูจ๋านงค์ ชันดี สอนอยู่โรงเรียนราษฎร์พัฒนา ตำบลพระแก้ว อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ คุณครูสอนข้าพเจ้าในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คุณครูสอนคอมพิวเตอร์ ครูสอนสนุก เป็นกันเองกับนักเรียน โดยครูจะสอนนักเรียนตั้งแต่ประวัติของคอมพิวเตอร์จนถึงปัจจุบัน และครูชอบเพื่อนักเรียนออกแบบแผนผังการทำเว็บไซต์อีกด้วย ครูจะหาวิธีการสอนใหม่ๆมาให้นักเรียนได้เรียนรู้อยู่เสมอ ครูจะเน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ครูจะชอบสอนนักเรียนนอกเวลาเรียนเสมอ คุณครูชอบสอนนักเรียนเล่นดนตรี ร้องเพลง และในเวลาว่างๆ ครูจะชอบร้องเพลงให้นักเรียนฟัง และสอนกีตาร์ให้นักเรียนเสมอ ในโอกาสต่างที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นมา ครูชอบพานักเรียนชมคอมพิวเตอร์ ครูบอกว่านักเรียนจะได้ชมคอมพิวเตอร์เบื้องต้นเป็น ครูเป็นคนเรียบง่าย ชอบสนุก และอีกอย่างหนึ่งที่หนูประทับใจคุณครูก็คือ ครูจะเห็นนักเรียนไม่ชอบกินข้าวเที่ยง และในเวลาเรียนนักเรียนจะชอบพากันขออนุญาตออกไปกินข้าวกันเสมอ มีวันหนึ่งคุณครูห่อข้าวมากินที่โรงเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างให้เด็กนักเรียนห่อข้าวจากที่บ้านมากินที่โรงเรียน

(นางสาวสาคร หนองเหล็ก)

ครูในดวงใจ ของข้าพเจ้า คือ คุณครูพิสมัย ขายม ซึ่งเป็นคุณครูที่สอนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นคุณครูที่เข้มงวดมาก เป็นคุณครูที่สอนวิชา อังกฤษ ที่สอนได้ดีที่สุดเท่าที่เคยเรียนมาคุณครูพิสมัยเป็นคุณครูที่เรียบง่าย พูดจาตรงไปตรงมาและมีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนที่คุณครูพิสมัยท่านจะเข้มงวดกับเรื่องการแต่งกายและการมาเรียนของนักเรียนมาก การแต่งกายของนักเรียนจะต้องเป็นระเบียบ ถ้านักเรียนแต่งกายไม่ถูกระเบียบคุณครูก็จะไม่ให้เข้าห้องเรียน

(นายภาณุกร ตาทอง)

ครูดีในดวงใจของข้าพเจ้าชื่อคุณครูฉวีวรรณ ท่านเป็นครูสอนอยู่โรงเรียนหนองโตง “สุวิทยาคม” ท่านได้สอนข้าพเจ้าในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 เหตุผลที่ท่านเป็นครูในดวงใจของข้าพเจ้านั้น เพราะท่านเป็นคนใจดี ดูบ้างบางครั้ง แต่ดูก็เพราะต้องการให้นักเรียนเป็นคนดี เรียนดี เวลาเรียนไม่ฟัง ครูก็จะทำโทษโดยการตี หรือเคาะโต๊ะ อย่างเช่น ทำการบ้านไม่เสร็จ ลืมเอาสมุดการบ้านมา ก็จะถูกทำโทษ เมื่อก่อนนั้นข้าพเจ้าคิดว่าทำไมครูทำโทษแรงจัง แต่มาววันนี้ก็ได้ทราบแล้วว่า ท่านมีความหวังดีกับลูกศิษย์ จึงต้องทำแบบนั้น ข้าพเจ้าได้ความรู้จากท่านมากมาย ไม่ว่าจะเป็นวิชาความรู้ หรือ ประสบการณ์ชีวิตที่ข้าพเจ้าไม่เคยลืม

(นางสาวคณิดา สงวนดี)

คุณครูในดวงใจชื่อ คุณครูดารา ฤทธิ์เดช สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชื่อโรงเรียน บ้านหนองห้าง อ.อุทุมพรพิสัย จ.ศรีสะเกษ คุณครูจะสอนรวมทุกวิชา ลักษณะของอาจารย์ ชอบดูแลระเบียบ ใครทำผิดหรือแต่งตัวไม่เรียบร้อยหรือไม่เชื่อฟัง คุณครูจะให้มายืนหน้าห้องเรียน ใช้ไม้เรียวตีที่ก้น หรือหนักสุดบิดพุงจนแค้นแดง จนผู้ปกครองมาพบคุณครูที่โรงเรียน ผู้ปกครองมาพบคุณครูอยู่บ่อยครั้ง แต่คุณครูเมื่อเห็นใครทำผิดก็จะไม่เว้น แม้เป็นลูกใคร ด้วยอุดมการณ์ของคุณครูเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

(นางสาวพัชรากร บุญใหญ่)

ม.ร.ว. รุจิสมร สุขสวัสดิ์ ครูใหญ่และผู้อำนวยการโรงเรียนวรรณวิทย์ โรงเรียนไม้เก่า ๆ เล็ก ๆ ท่ามกลางตึกสูงในย่านนานา และยังได้รับความกรุณาจาก ม.ร.ว. รุจิสมร มาเป็นผู้เล่าเรื่องราวของโรงเรียนแห่งนี้ด้วยตัวเอง แม้ในวันนี้ท่านจะมีอายุ 96 ปีแล้ว

เรื่องราวอันทรงคุณค่าเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2510 ที่โรงเรียนไม้แห่งนี้รับนักเรียนที่มีฐานะยากจนเข้าเรียน โดยเก็บค่าเล่าเรียนเพียงภาคเรียนละ 1,702 บาท สำหรับชั้นประถม และ 1,317.50 บาท สำหรับชั้นมัธยม ถึงอย่างนั้นนักเรียนบางคนที่ไม่มีเงินพอจ่ายค่าเล่าเรียน ครูรุจิสมร ก็ยังอนุญาตให้ผ่อนชำระได้ นักเรียนบางคนสวมถุงเท้าขาด ๆ เสื้อผ้าเก่า ครูรุจิสมรก็เสียสละเงินส่วนตัวซื้อเสื้อผ้าให้นักเรียนใหม่อย่างเต็มที่ เพราะ “เงิน คือเศษกระดาษ แต่เด็ก มีชีวิตจิตใจ ต้องได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดี” แม้จะตั้งถูกล้อมกรอบไปด้วยตึกสูง ซึ่งบ่งบอกได้เป็นอย่างดีว่าที่ดินผืนนี้จะราคาสูงลิบลัวแค่ไหน แต่ครูรุจิสมรก็ปฏิเสธเงินที่ได้รับข้อเสนอมา เพื่อให้โรงเรียนได้ดำรงอยู่ต่อไป เพราะอนาคตของเด็กวรรณวิทย์ “ประเมินค่าไม่ได้”

ที่นี่ยังมีคุณครูผู้ให้อีกหลายท่านที่อุทิศตนเพื่ออนาคตของชาติตัวเล็ก ๆ เหล่านี้ ไม่เพียงแต่สอนสั่งให้ความรู้เท่านั้นแต่ยังอบรมบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนอีกด้วย ทำให้โรงเรียนไม้แห่งนี้ที่อาจจะเป็นเพียงโรงเรียนเก่า ๆ เล็ก ๆ ที่ซ่อนตัวอยู่กลางย่านธุรกิจ แต่คุณค่ามันกลับยิ่งใหญ่เหลือคณานับ

การดำเนินกิจกรรม

1. ชมวิดีโอเกี่ยวกับการเชิดชูพระคุณครู
2. นิสิตพูดแสดงความรู้สึกหลังจากได้ชมวิดีโอเกี่ยวกับการเชิดชูพระคุณครู และกับข้อคิดที่ได้รับ สิ่งที่ได้เรียนรู้ และแนวทางการนำไปใช้ในอนาคต

3. แบ่งกลุ่มเล่าประสบการณ์ความประทับใจเกี่ยวกับครูดีในดวงใจ ครูที่ตนเองประทับใจ และร่วมกันระดมความคิดเกี่ยวแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไรให้กลายเป็นดังเช่นครูดีในดวงใจของตนเอง

4. นำเสนอความคิดของแต่ละกลุ่ม

สื่อ

1. วีดิทัศน์เกี่ยวกับการเชิดชูพระคุณครู
2. ตัวอย่างครูดีในดวงใจ
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1.อธิบายความรู้สึกหลังจากได้ชมวิดีโอเกี่ยวกับการเชิดชูพระคุณครู	ชมวิดีโอเกี่ยวกับการเชิดชูพระคุณครูแล้วอธิบายความรู้สึก	ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
2.บอกข้อคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ และแนวทางการนำไปใช้ในอนาคต	นำเสนอข้อคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ และแนวทางการนำไปใช้ในอนาคต	ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
3.เล่าประสบการณ์ความประทับใจเกี่ยวกับครูดีในดวงใจ ครูที่ตนเองประทับใจได้	เล่าประสบการณ์ความประทับใจเกี่ยวกับครูดีในดวงใจ ครูที่ตนเองประทับใจ	สังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบสังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
4.บอกแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไรให้กลายเป็ดงเช่นครูดีในดวงใจของตนเอง	นำเสนอแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไรให้กลายเป็ดงเช่นครูดีในดวงใจของตนเอง	ประเมิน การนำเสนอ ผลงาน	แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

เกณฑ์การประเมินการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหา	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสาร ที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด ค่อนข้างสมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอเป็นไปตาม ขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจนพอสมควร และมีข้อผิดพลาด	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม

1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอไม่ ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก
---	--	--	---	---

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “ศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง
 ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอดู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 4

จุดประสงค์

เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม “ศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู” ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่
 ...ถามใจเธอได้แล้ว นิสิตสามารถ

1. อธิบายลักษณะครูดีที่นิสิตอยากเป็นได้
2. บอกแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไรให้กลายเป็นดังเช่นครูดีที่หนูอยากเป็นได้
3. อธิบายความรู้สึกลหลังจากได้ชมวิดีโอ
4. บอกข้อคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ และแนวทางการนำไปใช้ในอนาคต
5. ตรวจสอบคุณลักษณะในการมีจิตสำนึกความเป็นครูของตนเองว่าพร้อมหรือไม่ สำหรับการ
 ความเป็นครู
6. เขียนอธิบายคุณลักษณะในการมีจิตสำนึกความเป็นครูของตนเองที่พร้อมและไม่พร้อม
 สำหรับการเป็นครู
7. สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู
 (จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง ต่อนักเรียนและต่อสังคม) ได้

แนวคิด

กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอ
 นั้น จะเป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นิสิตชั้นปีที่ 4 สามารถบอกตนเองได้ว่าในวันที่ฉันจะเป็นครู นิสิต
 จะเป็นครูแบบใด จะสร้างรูปลักษณ์ ลักษณะท่าทาง คุณลักษณะ คุณสมบัติ บุคลิกของตนเองให้
 ออกมาเป็นครูเช่นใด เพื่อนำข้อมูลความคิดและแนวคิดเหล่านี้ ไปแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน พร้อม
 ช่วยกันเติมเต็มลักษณะของครูดีให้แก่กัน และได้สำรวจคุณลักษณะของตนเองในการมีจิตสำนึก
 ความเป็นครูด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม สามารถบอกตนเองได้ว่าในปัจจุบัน ตนเองมีคุณลักษณะใน
 การมีจิตสำนึกความเป็นครูของตนเองที่พร้อมสำหรับการเป็นครู และคุณลักษณะในการมี
 จิตสำนึกความเป็นครูของตนเองที่ไม่พร้อมสำหรับการเป็นครู พร้อมทั้งการหาแนวทางในการ
 ส่งเสริม พัฒนาและเติมเต็มคุณลักษณะในการมีจิตสำนึกความเป็นครูของตนเองที่ไม่พร้อมให้
 พร้อมเป็นครูต่อไปในอนาคต และจะเป็นกิจกรรมเพื่อปลูกฝังให้นิสิตชั้นปีที่ 4 ได้เรียนรู้และ

ตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสำนึกความเป็นครูแบบโดยเน้นจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง ต่อนักเรียนและต่อสังคม โดยเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากกิจกรรม “เรื่องเล่า...เราเรียนรู้” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้นิสิตชั้นปีที่ 4 แลกเปลี่ยนเรื่องราวและบอกเล่าประสบการณ์ในช่วงของการเรียน การสังเกตการณ์สอนในโรงเรียน การฝึกสอนในโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงในการทำงาน แนวความคิดและวิถีที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งทำให้นิสิตสามารถยึดเป็นแนวทางและเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคต และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูเป็น คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตครูที่มีจิตใจทุ่มเท มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความรักและความเมตตาต่อนักเรียน เสียสละและอุทิศตนในการดูแล อบรมสั่งสอนและพัฒนานักเรียนด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้กับนักเรียน รวมถึงมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง ผ่านกิจกรรม “การบันทึกเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู” ซึ่งหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ นิสิตจะต้องระดมความคิดร่วมกันภายในชั้นปีเพื่อช่วยกันสังเคราะห์แบบฟอร์มประเมินตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

เนื้อหา

ลักษณะของครูที่ดี

1. ลักษณะครูที่ดีตามพระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ ครูอาวุโส เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2522 มีข้อความที่เกี่ยวกับลักษณะครูที่ดี 3 ประการ คือ “ความเป็นครูนั้น ประกอบขึ้นด้วยสิ่งที่มีคุณค่าสูงหลายอย่างอย่างหนึ่งได้แก่ ปัญญา คือความรู้ที่ดีที่ประกอบด้วยหลักวิชาอันถูกต้องที่แน่นแฟ้นกระจ่างแจ้งในใจ รวมทั้งความฉลาดที่จะพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนกิจที่จะทำคำที่จะพูดทุกอย่างได้โดยถูกต้องด้วยเหตุผลอย่างหนึ่งได้แก่ ความดี คือ ความสุจริต ความเมตตากรุณา เห็นใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่นโดยเสมอหน้าอีกอย่างหนึ่งได้แก่ ความสามารถที่จะเผื่อแผ่และถ่ายทอดความรู้ความดีของตนเองไปยังผู้อื่นอย่างได้ผลความเป็นครูมีอยู่แล้วย่อมฉายออกให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ ผู้ที่มีความเป็นครูสมบูรณ์ในตัวนอกจากจะมีความดีด้วยตนเองแล้วยังจะช่วยให้ทุกคนที่มีโอกาสเข้ามาสัมพันธ์เกี่ยวข้องบรรลุถึงความดีความเจริญไปด้วย”

(โกสินทร์ รัชสยาพันธ์)

ครูดีต้องมีหลักสิบประการของความเป็นครูดีของวัลลภา(Wallapa's Ten Principles for Good Teachers) ดังนี้

1. มุ่งมั่นวิชาการ อาจารย์มีบทบาทหน้าที่ในการเสาะแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปถ่ายทอดวิชาการที่จำเป็นสำหรับอาจารย์ คือ

1.1 ศาสตร์ที่จะสอนอาจารย์ต้องติดตามความก้าวหน้าของวิชาที่จะถ่ายทอดจากหนังสือ เอกสาร วารสาร ตามสื่อต่าง ๆ ตลอดจนเข้าประชุมเพื่อรับรู้ความคิดใหม่ๆ ข้อค้นพบที่ขยายความรู้ออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงเป็นความจำเป็นของอาจารย์ที่จะเตรียมพร้อมให้ตนเองมีความรู้ทันสมัยต่อเหตุการณ์

1.2 ศาสตร์การสอนแม้อาจารย์จะมีความรู้ดีในศาสตร์สาขาที่ชำนาญ แต่ความรู้เหล่านั้นจะไม่มีประโยชน์ต่อวิชาที่อาจารย์แม้แต่น้อย หากอาจารย์ยังขาดความรู้เรื่องของการถ่ายทอดวิชาการเหล่านั้น อาจารย์จึงจำเป็นต้องติดตาม ศึกษา ค้นคว้า ให้ทันต่อความก้าวหน้าทางศาสตร์การสอน เพื่อค้นหาวิธีการที่จะอธิบายหรือถ่ายทอดให้ลูกศิษย์เข้าใจสาระต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด

1.3 ศาสตร์การพัฒนาคอนโดยที่อาชีพอาจารย์เป็นอาชีพที่สร้างคนที่มีศักยภาพให้แก่ประเทศชาติ ผู้สร้างจึงจำเป็นต้องเอาใจใส่ และถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาคอนให้มีความพร้อมด้านวิชาการ วิชาชีพ และการดำรงตนให้เป็นคนดีที่สังคมปรารถนา

2. รักงานสอน ครูต้องมีศรัทธาต่อวิชาชีพของตน ต้องมีความรักการสอน สนใจที่จะพัฒนาการสอนให้น่าสนใจเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนเพื่อให้ได้ผล รู้จักวิธีการถ่ายทอดที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนของตนเอง ให้รู้จักวิธีเรียน เรียนด้วยความสุขและรับรู้สาระในศาสตร์ที่ครูสอน

3. อารมณ์ดี อาจารย์ต้องมีเมตตา รัก เข้าใจ และเอาใจใส่ดูแลลูกศิษย์ ห่วงใยว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ช่วยแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่ลูกศิษย์ประสบ ให้เกียรติ และยอมรับในความแตกต่างไม่ ดูถูกหรือเหยียดหยามลูกศิษย์ ให้การช่วยเหลือทั้งทางด้านการเรียนและชีวิต

4. คิดดี ครูต้องมีความคิดที่ดี ความคิดที่เป็นบวกต่อศิษย์ ต่อการสอน ต่อวิชาชีพ ต่อสถาบัน และต่อเพื่อนร่วมงาน คิดในสิ่งที่ดี เช่น “การเป็นครูเป็นอาชีพที่มีคุณค่าที่สุด” หรือการสอนทำท้าย” หรือ “ลูกศิษย์ของเราน่าสงสาร น่าจะช่วยเหลือ” เป็นต้น ความคิดที่เป็นบวกจะช่วยให้ครูทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มีคุณธรรม ความมีคุณธรรมของครูเป็นสิ่งจำเป็นต่อวิชาชีพครู คุณธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ความยุติธรรม ด้านการสอนการประเมินผล ความต้องการให้ลูกศิษย์ประสบความสำเร็จ ครูต้องมี

ความอดทน ระวังอารมณ์ได้ดี เสียสละ มีความละเอียดในการกระทำผิดและยึดมั่นหลักศาสนา มีความตั้งใจที่จะประพฤติตนให้ถูกต้องตามระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมของสังคม

6. ชี้นำสังคม ในสิ่งที่ถูกต้อง ช่วยแก้ปัญหา ทำตัวเป็นแบบอย่าง เช่น เรื่องของขยะ สิ่งแวดล้อม และการประหยัดพลังงาน ช่วยชุมชนในด้านต่าง ๆ ทั้งการแก้ปัญหาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของสังคม

7. อบรมจิตใจ การพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ อาจารย์จึงต้องช่วยให้ข้อคิดที่ดี อบรม ตักเตือน สั่งสอนให้ศิษย์ประพฤติดี ดำรงตนอยู่ในศีลธรรม หน้าที่ของครูจึงไม่ใช่เป็นเรื่องของการสอนหนังสือเท่านั้น การสอนคนให้มีความคิดและพฤติกรรมที่ถูกต้อง

8. ฝึความก้าวหน้า การไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ รักที่จะช่วยให้ประเทศก้าวหน้า เผยแพร่ ผลงานวิชาการให้แก่ชุมชนอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นหน้าที่บทบาทของครู ครูจะต้องทำให้ชีวิตของครู ก้าวต่อไปเพื่อที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตนเองศิษย์ สังคม และประเทศชาติ

9. วาจางาม คำพูดเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างประสบความสำเร็จคำพูดที่ดีย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจ มีความมุ่งมั่น ในทางตรงกันข้าม คำพูดที่ดูถูกเหยียดหยันพูดเพื่อเจ้า ไร้สาระ หยาดคายย่อมทำให้ผู้ฟังเกิดความทุกข์ ความไม่สบายใจ และทำให้เกิดความท้อถอย ไม่อยากเรียน ครูจึงต้องฝึกการพูดให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ฝึกการพูดเพื่อจูงใจ และส่งเสริมทำให้ศิษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามถูกต้อง ครูต้องมีความเชื่อว่าการพูดที่ดีย่อมทำให้คนดีได้

10. รักความเป็นไทย สถาบันการศึกษาเป็นศูนย์กลางพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศชาติ ดังนั้นอาจารย์จึงต้องส่งเสริมพัฒนาเอกลักษณ์ไทย เพื่อให้ศิษย์เป็นผู้ธำรงรักษาเอกลักษณ์ไทยไว้โดยเฉพาะในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตนจำเป็นต้องธำรงไว้ให้มั่นคง มิฉะนั้นจะกลายเป็นประเทศที่ไม่มีอะไรเป็นของตนเองเลย แม้ว่าเทคโนโลยีจะพัฒนาไปได้ไกล จนทำให้แต่ละชาติสามารถจะติดต่อ รับรู้และถ่ายทอดวัฒนธรรมซึ่งกันและกันได้ก็ตามแต่ลักษณะเฉพาะของคนในชาติ เช่น เรื่องของความเชื่อวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ควรช่วยกันสืบสาน ส่งเสริมและธำรงไว้ เพื่อทำให้เยาวชนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

(วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ลักษณะความพร้อมสำหรับการเป็นครู การมีจิตสำนึกความเป็นครู ดังนี้

จิตสำนึกความเป็นครู หมายถึง ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูเป็น คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตครูที่มีจิตใจทุ่มเท มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความรักและ

ความเมตตาต่อนักเรียน เสียสละและอุทิศตนในการดูแลอบรมสั่งสอนและพัฒนานักเรียนด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์สูงสุดให้เกิดขึ้นกับนักเรียน รวมถึงมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง ประกอบด้วยความรัก ความภาคภูมิใจและความศรัทธาในวิชาชีพครู มีความรับผิดชอบและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูเป็นบุคคลที่แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอยู่เสมอ มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนในหน้าที่ครูด้วยความเสียสละและความตั้งใจ ซื่อสัตย์สุจริต มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจมีความกระตือรือร้น มีความรักในวิชาชีพครู ใช้ชีวิตอย่างมีสติ เป็นผู้นำทางปัญญา มีความเข้าใจตนเอง

2. จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน ประกอบด้วยความรัก ความเมตตาและความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่นักเรียน ให้กำลังใจแก่นักเรียน ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอมาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอนโดยเน้นทักษะกระบวนการคิด สามารถใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน การเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ของครู ถวายทอดและปลุกฝังสิ่งที่ดีงามแก่นักเรียน มีพฤติกรรมการทำงานที่สะท้อนถึงการเป็นครูที่ดี มีความเข้าใจในความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือนักเรียนโดยไม่ลังเล และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกในทางที่ดี

3. จิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม ประกอบด้วยการประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อสังคม การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาและชุมชน ปฏิบัติตนที่ดีให้กับสังคม มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นในสังคม มีความรัก เคารพ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปราศรณาดีต่อผู้อื่น การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อ การสนับสนุนความคิดริเริ่มในทางที่ถูกต้องของผู้อื่น ยอมรับความคิดที่มีเหตุผล

การดำเนินกิจกรรม

1. ชมวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับครูที่เป็นแบบอย่างของสังคม
2. นิสนำเสนอความรู้สึกรู้สึกของตนเองหลังจากได้ชมวิดีโอ

3. แบ่งกลุ่มร่วมกันระดมความคิดเกี่ยวกับข้อคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ และแนวทางการนำไปใช้ในอนาคต

4. นำเสนอความคิดของแต่ละกลุ่ม

5. นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมบันทึก “จิตสำนึกความเป็นครู” ซึ่งประกอบด้วย

- กิจกรรมฝึกสมาธิ เจริญปัญญา ปฏิบัติธรรม เจริญสติ พัฒนาจิต เรียนรู้ตนเอง

- กิจกรรม “เรื่องเล่า...เราเรียนรู้” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้นิสิตชั้นปีที่ 4 แลกเปลี่ยนเรื่องราวและบอกเล่าประสบการณ์ในช่วงของการเรียน การสังเกตการณ์สอนในโรงเรียน การฝึกสอนในโรงเรียน เป็นต้น

6. นิสิตวิเคราะห์/สรุปแนวคิด ประสบการณ์ แนวทางการทำงานในการประกอบอาชีพครู

7. แต่ละคนเขียนแนวความคิดหรือการทำงานที่จะนำไปเป็นแบบอย่าง แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกัน 8. ร่วมกันสรุปพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

9. สร้างแบบฟอร์มตารางประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

10. บันทึกแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

11. สรุปผลการประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูในแต่ละด้าน คือ จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน และจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

สื่อ

1. วีดิทัศน์เกี่ยวกับครูที่เป็นแบบอย่างของสังคม

2. ข้อมูลลักษณะของครูที่ดี

3. ใบงาน

4. นิสิต

5. แบบฟอร์มตารางประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูฯ

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1.อธิบายลักษณะครูดีที่นิสิตอยากเป็นได้	การเขียนอธิบายลักษณะครูดีที่นิสิตอยากเป็นในใบงาน	การตรวจใบงาน	แบบประเมินผลงาน
2.บอกแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไรให้กลายเป็นดังเช่นครูดีที่หนูอยากเป็นได้	การเขียนแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไรให้กลายเป็นดังเช่นครูดีที่หนูอยากเป็นในใบงาน	การตรวจใบงาน	แบบประเมินผลงาน
3.อธิบายความรู้สึกหลังจากได้ชมวิดีโอ	การนำเสนอความรู้สึกหลังจากได้ชมวิดีโอ	การสังเกต การนำเสนอ ผลงาน	แบบสังเกต พฤติกรรมการ เข้าร่วมกิจกรรม แบบประเมินผลงาน
4.บอกข้อคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ และแนวทางการนำไปใช้ในอนาคต	การนำเสนอข้อคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ และแนวทางการนำไปใช้ในอนาคต	การสังเกต การนำเสนอ ผลงาน	แบบสังเกต พฤติกรรมการ เข้าร่วมกิจกรรม แบบประเมินผลงาน
5.ตรวจสอบคุณลักษณะในการมีจิตสำนึกความเป็นครูของตนเองว่าพร้อม	การเขียนคุณลักษณะในการมีจิตสำนึกความเป็นครูเป็นครูของตนเองว่าพร้อมหรือไม่ สำหรับการเป็นครูในใบงาน	การตรวจใบงาน	แบบประเมินผลงาน

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
หรือไม่ สำหรับการ เป็นครู			
6. เขียนอธิบาย คุณลักษณะในการมี จิตสำนึกความเป็นครู ของตนเองที่พร้อม และไม่พร้อมสำหรับ การเป็นครู	การเขียนคุณลักษณะ ในการมีจิตสำนึกความ เป็นครูในใบงาน	การตรวจใบงาน	แบบประเมินผลงาน
7. สามารถวิเคราะห์ พฤติกรรมของตนเอง ในการเสริมสร้าง จิตสำนึกความเป็นครู ได้	การบันทึกพฤติกรรม ของตนเองในการ เสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครู	การตรวจแบบ บันทึก พฤติกรรมของ ตนเองในการ เสริมสร้าง จิตสำนึกความ เป็นครู	แบบสังเกต พฤติกรรมการ เขาร วมกิจกรรม แบบประเมินผลงาน แบบบันทึก พฤติกรรมของ ตนเอง

ใบงาน

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
ชื่อกิจกรรม “ศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง
ตอน ในวันนี้ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูใหม่...ถามใจเธอ ดู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 4

1. อธิบายลักษณะครุฑที่ดีที่นิสิตอยากเป็น

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2. แนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไรให้กลายเป็นดังเช่นครูดีที่หนูอยากเป็น

[illegible]

3. คุณลักษณะในการมีจิตสำนึกความเป็นครูของตนเองที่พร้อมสำหรับการเป็นครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. คุณลักษณะในการมีจิตสำนึกความเป็นครูของตนเองที่ไม่พร้อมสำหรับการเป็นครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมศิษย์ได้ดี...เพราะมีครู
ตอน ในวันที่ฉันจะเป็นครู...พร้อมเป็นครูไหม...ถามใจเธอดู

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสาร ที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด ค่อนข้างสมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอเป็นไปตาม ขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจนพอสมควร และมีข้อผิดพลาด	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม

1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอไม่ ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก
---	--	--	---	---

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “โลกของคุณครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 ตอน เข้าใจ...หัวใจครู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1

จุดประสงค์

- เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม “โลกของคุณครู” ตอน เข้าใจ...หัวใจครู แล้ว นิสิตสามารถ
1. เข้าร่วมกิจกรรมการสังเกตการณ์การสอนคุณครูต้นแบบในโรงเรียน
 2. บอกหน้าที่ บทบาทและความรับผิดชอบของคุณครูได้
 3. สามารถนำแนวความคิดหรือประสบการณ์การทำงานที่ได้รับไปเป็นแบบอย่างได้

แนวคิด

นิสิตครูชั้นปีที่ 1 ถือเป็นช่วงเวลาการเรียนรู้ก้าวแรกของการเป็นครูในอนาคต จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของการเป็นครูในอนาคต สิ่งที่จะทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 ได้เรียนรู้อย่างแท้จริง คือ การเปิดโอกาสให้นิสิตได้สัมผัสกับประสบการณ์ตรง การปฏิบัติหน้าที่ บทบาทและความรับผิดชอบของคุณครูในแต่ละวัน เพื่อเตรียมตัว เตรียมใจ เป็นครูที่ดีในอนาคต

เนื้อหา

บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของคุณครูตามคำว่า TEACHERS

1. T (teaching) การสอน

หมายความว่า ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสอนศิษย์ เพื่อให้ศิษย์มีความรู้ความสามารถ ในวิชาการทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของผู้เป็นครูสอนทุกคน

2. E (ethics) จริยธรรม

หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการอบรม ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งของความเป็นครู

3. A (academic) วิชาการ

หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อวิชาการทั้งของตนเองและของนักเรียน ซึ่ง ความจริงแล้วงานของครูต้องเกี่ยวข้องกับวิชาการอยู่ตลอดเวลา เพราะวิชาชีพครูต้องใช้ความรู้ เป็นเครื่องมือในการประกอบวิชาชีพ

4. C (cultural heritage) การสืบทอดวัฒนธรรม

หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสืบทอดวัฒนธรรม การสอนศิลปะ วิทยาการต่างๆ ให้กับลูกศิษย์นั้นย่อมถือว่าเป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

5. H (human relationship) การมีมนุษยสัมพันธ์

หมายความว่า การมีมนุษยสัมพันธ์อันดีของครูต่อบุคคลทั่วไป เพราะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะ ช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังช่วยทำให้สถาบัน ศึกษาที่ครูปฏิบัติ งานอยู่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอีกด้วย ดังนั้น ครูทุกคนจึงควรถือเป็น หน้าที่และความรับผิดชอบอีกประการหนึ่งที่จะต้องคอย ผูกมิตรไมตรีอันดีระหว่างบุคคลต่างๆ ที่ ครูมีส่วนเกี่ยวข้องกับ มนุษย์สัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลต่างๆ อาจจำแนกได้ ดังนี้

ครูกับนักเรียน

1. สอนศิษย์ให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ในวิชาการต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่ครูจะ กระทำได้
2. สอนให้นักเรียนหรือศิษย์ของตนมีความสุขเพลิดเพลินกับการเล่าเรียนไม่เบื่อหน่าย อยากรจะเรียนอยู่เสมอ
3. อบรมดูแลความประพฤติของศิษย์ให้อยู่ในระเบียบวินัยหรือกรอบของคุณธรรม
4. ดูแลความทุกข์สุขอยู่เสมอ
5. เป็นที่ปรึกษาหรือ ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่ศิษย์

ครูกับครู

1. ร่วมมือกันในการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติอย่างสม่ำเสมอ
2. ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทางด้านวิชาการ เช่น การแนะนำการสอน แนะนำเอกสาร หรือ แหล่งวิทยาการให้
3. ช่วยเหลืองานส่วนตัวซึ่งกันและกันเท่าที่โอกาสจะอำนวย
4. ทำหน้าที่แทนกันเมื่อคราวจำเป็น
5. ให้กำลังใจในการทำงานซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจจะแสดงออกในรูปของวาจาหรือการ

กระทำก็ได้ครูกับผู้บริหาร/ชุมชน

1. แจ้งผลการเรียนหรือความเจริญก้าวหน้าของศิษย์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบเป็น ระยะๆ
2. ติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อช่วยแก้ปัญหาของศิษย์ในกรณีที่ศิษย์มีปัญหาทางการเรียน สุขภาพ และอื่นๆ

3. หาเวลาเยี่ยมเยียนผู้ปกครองเมื่อมีโอกาสอันเหมาะสม เช่น เมื่อได้ข่าวการเจ็บป่วย หรือสมาชิกใน ครอบครัวถึงแก่กรรม เป็นต้น

4. เชิญผู้ปกครองร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การแข่งขันกีฬา ประจำปี งาน แลกประกาศนียบัตร หรืองานชุมนุมศิษย์เก่า เป็นต้น

5. เมื่อได้รับเชิญไปร่วมงานของผู้ปกครองนักเรียน ต้องพยายามหาเวลาว่างไปให้ได้

6. ครูควรแจ้งข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครอง โดยให้ผู้ปกครองได้ทราบเป็น ระยะๆ ซึ่งอาจจะส่งข่าวสารทางโรงเรียน หรือการติดประกาศตามที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านก็ได้

6. E (evaluation) การประเมินผล

หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการประเมินผลต่อการเรียนของศิษย์ งาน ของครูในด้านนี้ถือว่ามีความสำคัญมากอีกประการหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นการวัดความเจริญก้าวหน้าของศิษย์ในด้านต่างๆ

7. R (research) การวิจัย

หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยการต้องพยายามหาความรู้ความจริงเพื่อ แก้ปัญหาการเรียนการสอนและแก้ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน

8. S (service) การบริการ

หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อบริการศิษย์และผู้ปกครอง แต่บางครั้งก็ มีความจำเป็นที่จะต้องให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นด้วย แต่โดยธรรมชาติแล้วงานบริการหลัก ของครูคือบริการให้ความรู้เพื่อสร้างความเจริญงอกงามให้แก่นักเรียน สำหรับครูนั้น นอกจาก ให้บริการนักเรียนแล้ว บางครั้งครูยังต้องให้บริการด้านคำปรึกษาหารือในด้านสุขภาพอนามัยแก่ ชุมชน รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาให้แก่ชุมชนรอบๆ โรงเรียนอีกด้วย การให้บริการ คือ ครูจะต้อง ให้บริการแก่สังคมหรือบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังต่อไปนี้

1. บริการความรู้ทั่วไป ให้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น

2. บริการด้านอาชีพ เช่น ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพื่อจัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้ ประชาชนในท้องถิ่น

3. บริการให้คำปรึกษาหารือทางด้านการศึกษาหรือการทำงาน

4. บริการด้านอาคารสถานที่แก่ผู้ปกครองนักเรียนที่มาขอใช้อาคารสถานที่ในโรงเรียนด้วย ความเต็มใจ

(ยงต์ ชุ่มจิต)

การดำเนินงานกิจกรรม

1. นิสิตสังเกตการณ์การสอนคุณครูต้นแบบในโรงเรียนที่มีความทุ่มเทในการสอนนักเรียน และมีจิตสำนึกในความเป็นครูอย่างแท้จริง
2. นิสิตสัมภาษณ์คุณครูต้นแบบที่มีจิตสำนึกของความเป็นครูเกี่ยวกับประวัติการทำงาน แรงจูงใจในการสอน รวมถึงแรงบันดาลใจในการประกอบวิชาชีพครู
3. เขียนสรุปเกี่ยวกับประวัติการทำงานของคุณครูต้นแบบและแรงบันดาลใจสู่อาชีพครู
4. นำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน
5. ถอดบทเรียนคุณครูต้นแบบในประเด็นหน้าที่ บทบาทและความรับผิดชอบของครู

สื่อ

1. คุณครูต้นแบบในโรงเรียน
2. ใบงาน
3. ภาพกิจกรรม

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1.เข้าร่วมกิจกรรม การสังเกตการณ์การ สอนคุณครูต้นแบบ ในโรงเรียน	สังเกตการณ์การสอน สัมภาษณ์คุณครูต้นแบบ	การสังเกต	แบบการเข้าร่วม กิจกรรม แบบสังเกต พฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม
2.บอกหน้าที่ บทบาท และความรับผิดชอบ ของครูได้	การเขียนสรุปหน้าที่ และ ความรับผิดชอบของครูใน ใบงาน	การตรวจใบ งาน	แบบประเมินผลงาน
3.สามารถนำ แนวความคิดหรือ ประสบการณ์การ	การเขียนสรุป แนวความคิดหรือ ประสบการณ์การทำงานที่	การตรวจใบ งาน	แบบประเมินผลงาน และการนำเสนอ ผลงาน

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
ทำงานที่ได้รับไปเป็นแบบอย่างได้	ได้รับไปเป็นแบบอย่างใน ใบงาน นำเสนอผลงาน		

ใบงาน

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “โลกของคุณครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 ตอน เข้าใจ...หัวใจครู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1

.....

1. บอกหน้าที่ บทบาทและความรับผิดชอบของคุณครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. อธิบายการนำแนวความคิดหรือประสบการณ์การทำงานที่ได้รับไปใช้ในอนาคต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม “โลกของคุณครู”
 ตอน เข้าใจ...หัวใจครู

แบบสังเกตพฤติกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

ชื่อกิจกรรม “โลกของคุณครู” ตอน เข้าใจ...หัวใจครู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับพฤติกรรมกรร่วมกิจกรรมการเสริมสร้าง

จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

เกณฑ์การพิจารณาระดับพฤติกรรม

คะแนน 5 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อยที่สุด

[illegible]

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการ สื่อสารที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด ค่อนข้างสมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอเป็นไปตาม ขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจนพอสมควร และมีข้อผิดพลาด	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอไม่ ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
ชื่อกิจกรรม “โลกของคุณครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
ตอน อยู่ในใจเด็ก นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 2

จุดประสงค์

เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม “โลกของคุณครู” ตอน อยู่ในใจเด็ก แล้ว นิสิตสามารถ

1. เข้าร่วมกิจกรรมสังเกตการณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนภายในโรงเรียนได้
2. เข้าใจธรรมชาติของเด็กนักเรียน
3. สามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในอนาคต

แนวคิด

ในการจัดการศึกษา ครูต้องนำความรู้ทั้งวิชาการและเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุความสามารถของแต่ละบุคคลได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขนั้น ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในตัวเด็กนักเรียนแต่ละคน นิสิตครูจึงต้องเรียนรู้การเข้าไปอยู่ในใจของเด็ก นั่นคือ การเข้าใจถึงความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคลความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การศึกษาและทำความเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคนจึงมีความสำคัญที่จะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องทำความเข้าใจในธรรมชาติโดยใช้ประสบการณ์ในการเรียนรู้เด็กเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจทฤษฎีพัฒนาการต่าง ๆ และการประยุกต์ใช้ความรู้ต่อไปในอนาคต

เนื้อหา

ธรรมชาติของผู้เรียน

ผู้เรียนเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการออกแบบการเรียนการสอน หากผู้เรียนขาดความตั้งใจไม่มีความสนใจในการเรียนและไม่สามารถเรียนรู้ได้ การเรียนการสอนของครูก็ล้มเหลว ไม่บรรลุผลการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดไว้ ดังนั้นความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ เช่น พัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิด พัฒนาการทางจริยธรรม ธรรมชาติการเรียนรู้และคุณลักษณะทั่วไปของผู้เรียน เหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งที่ครูหรือผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรนำมาพิจารณาเพื่อประกอบการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนพัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิด

การศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาและการคิดในช่วงที่ผ่านมา ได้นำแนวคิดของเพียเจต์ ซึ่งแบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์เป็น 4 ระยะ ตามลำดับขั้นตอน จากขั้นรับรู้ทางประสาทสัมผัสสู่การรับรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ และเริ่มใช้เหตุผล แต่ยังเป็นการใช้เหตุผลจากการรับรู้ตามสิ่งที่เห็นและเริ่มเข้าใจเหตุผลตามความเป็นจริง จากนั้นจึงเข้าสู่การคิดขั้นสูงสุด คือ การคิดอย่างเป็นเหตุผลเชิงตรรกะแบบนักวิทยาศาสตร์ สามารถอธิบายเหตุผลและแก้ปัญหาได้ เนื่องจากการพัฒนาการคิดและสติปัญญาเกี่ยวข้องกับสมองโดยตรง การศึกษาค้นคว้าทางประสาทวิทยา ทำให้ทราบโครงสร้าง หน้าที่ และกลไกในการทำงานของสมอง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เคนและเคน (Caine & Caine, cited in Gunter, 1995, pp. 7-10) ได้สรุปหลักการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมอง (brain based learning) ไว้ 12 ข้อ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนดังนี้

1. สมองทำงานพร้อมกันได้หลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนควรใช้วิธีการหลากหลายอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ประสบการณ์หลาย ๆ ด้าน ทั้ง การเห็น การฟัง การสัมผัส และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
2. การทำงานของสมองมีความสัมพันธ์กับสภาพของร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกปลอดภัย ความสบายใจ ดังนั้นจึงต้องจัดสภาพแวดล้อม และปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน
3. สมองทำหน้าที่คิดและสร้างความเข้าใจ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้จะต้องกระตุ้นให้สมองได้คิดเพื่อสร้างความรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันและทำงานร่วมกัน
4. กระบวนการทำงานของสมองเป็นไปอย่างมีระเบียบและเป็นแบบแผน ดังนั้น ผู้สอนควรอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยจัดโครงสร้างของเนื้อหาให้มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ
5. อารมณ์ความรู้สึกมีอิทธิพลต่อการทำงาน of สมอง ดังนั้นจึงควรจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมทัศนคติที่ดีให้กับผู้เรียน
6. สมองทำงานทั้งในส่วนย่อยและส่วนรวม และบูรณาการอย่างอัตโนมัติ ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างของสมอง ที่แบ่งเป็น 2 ซีก คือซีกซ้ายทำงานด้านการคิดวิเคราะห์หรือส่วนย่อย ส่วนซีกขวาทำงานด้านการสังเคราะห์หรือทำงานอย่างบูรณาการเป็นภาพรวม ครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานของสมองทั้งสองซีก

7. การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับความสนใจและการรับรู้ ดังนั้นจึงควรใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการรับรู้และดึงดูดความสนใจของผู้เรียน
8. การเรียนรู้มีทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก จึงควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสะท้อนหรือแสดงออกในสิ่งที่เรียนรู้ และให้ผู้เรียนมีเวลาได้ทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้ว
9. การจำมี 2 ประเภท คือ การจำที่มาจากประสบการณ์และการจำโดยการท่องจำ ดังนั้นจึงควรให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงและใช้ทักษะในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ
10. สมอสร้างเข้าใจได้ดีจากข้อมูลและทักษะที่ได้จากการปฏิบัติบ่อย ๆ จนจำได้ ดังนั้นจึงควรทบทวนความรู้ประสบการณ์และการปฏิบัติให้มีความสัมพันธ์กัน
11. สมอจะทำงานได้ดีเมื่อได้รับการส่งเสริมและท้าทาย และจะไม่เกิดการเรียนรู้ถ้าอยู่ในภาวะเครียด หรือได้รับความกดดันดังนั้นควรจัดบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ ผ่อนคลาย ได้รับความสำเร็จ ไม่ควรทำให้รู้สึกว่ามีผิดพลาด ล้มเหลว
12. สมอของมนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของแต่ละคนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญา และการทำงานของสมอ จึงช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับช่วงวัยและการทำงานของสมอ ซึ่งเป็นอวัยวะที่ควบคุมการเรียนรู้ของมนุษย์โดยตรง

การดำเนินกิจกรรม

1. นิสิตสังเกตการณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนภายในโรงเรียน
2. ให้นิสิตเลือกนักเรียนภายในห้องจำนวน 1 คน เพื่อศึกษาเรียนรู้พฤติกรรม ความรู้ สึก ความคิดอย่างลึกซึ้ง ด้วยการเข้าไปพูดคุย ทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยกับเด็กคนดังกล่าว
3. แลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากพฤติกรรมของเด็กนักเรียนระหว่างกัน
4. สรุปผลการเรียนรู้จากกิจกรรม
5. นำเสนอผลการเรียนรู้จากกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในอนาคต

สื่อ

1. นักเรียน
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1.เข้าร่วมกิจกรรม สังเกตการณ์ พฤติกรรมการเรียนรู้ ของเด็กนักเรียน ภายในโรงเรียนได้	สังเกตการณ์พฤติกรรม การเรียนรู้ของเด็กนักเรียน ภายในโรงเรียน	การสังเกต	แบบการเข้าร่วม กิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม
2.เข้าใจธรรมชาติของ เด็กนักเรียน	การเขียนสรุปธรรมชาติ ของเด็กนักเรียน ในใบงาน	การตรวจใบ งาน	แบบประเมินผลงาน
3.สามารถนำความรู้ ที่ได้มาใช้ในการ จัดการเรียนการสอน ในอนาคต	การเขียนสรุปการนำ ความรู้ที่ได้มาใช้ในการ จัดการเรียนการสอนใน อนาคตใบงาน นำเสนอผลงาน	การตรวจใบ งาน	แบบประเมินผลงาน และการนำเสนอ ผลงาน

ใบงาน

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “โลกของคุณครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 ตอน อยู่ในใจเด็ก นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 2

1. ธรรมชาติของเด็กนักเรียนที่ได้เรียนรู้เป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในอนาคต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม “โลกของคุณครู”
 ตอน อยู่ในใจเด็ก

แบบสังเกตพฤติกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อ
ชื่อกิจกรรม “โลกของคุณครู” ตอน อยู่ในใจเด็ก นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 2
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมการเสริมสร้าง
จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

เกณฑ์การพิจารณาระดับพฤติกรรม

คะแนน 5 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกันน้อยที่สุด

[illegible]

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการ สื่อสารที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด ค่อนข้างสมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอเป็นไปตาม ขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจนพอสมควร และมีข้อผิดพลาด	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอไม่ ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 กิจกรรม “โลกของคุณครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 ตอน เรียนรู้ปัญหา นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 3

จุดประสงค์

เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม “โลกของคุณครู” ตอน เรียนรู้ปัญหา แล้ว นิสิตสามารถ

1. เข้าร่วมกิจกรรมสังเกตการณ์พฤติกรรม และเหตุการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
2. เรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาชีพครู
3. สามารถเตรียมความพร้อมสำหรับการรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

แนวคิด

ในการประกอบอาชีพครู ย่อมมีปัญหามากมายที่รอให้คุณครูมือใหม่ทุกท่านมาแก้ปัญหา หากนิสิตครูได้เรียนรู้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นภายในห้องเรียน หรือภายในโรงเรียนของตนเองก่อนที่จะปฏิบัติหน้าที่ครูจริง ย่อมเป็นโอกาสที่ดีสำหรับการเตรียมตัวรับมือกับปัญหานั้น ๆ ซึ่งในบางครั้งปัญหาที่แต่ละคนจะได้เจออย่างมีความแตกต่างกันไปตามบริบทโรงเรียน ผู้ร่วมงาน นักเรียนและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ แต่ถึงอย่างไรก็ตามหากนิสิตมีประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้การแก้ปัญหาจริงจากผู้มีประสบการณ์ ก็จะสามารถนำความรู้และประสบการณ์เหล่านั้นไปใช้ปรับใช้ได้ในอนาคต

เนื้อหา

ปัญหาในสถานศึกษาและวิชาชีพครู

1. ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน
 - ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร
 - ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน
 - ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน
2. ปัญหาด้านครู
 - ปัญหาการขาดครู
 - ปัญหาหนี้สินครู
 - ปัญหาการพัฒนาครู

- ปัญหาการไม่ได้สอนในชั้นเรียนของครู

3. ปัญหาด้านนักเรียน

- ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนในชั้นเรียนหรือในโรงเรียน
- ปัญหาสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน

(องอาจ ชีมรัมย์)

การดำเนินกิจกรรม

1. นิสิตสังเกตการณ์พฤติกรรม สถานการณ์และเหตุการณ์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
2. ร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยปัญหากับคุณครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาและวิธีการแก้ไขทั้งปัญหาที่เป็นประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม
3. ชักถามปัญหา ข้อสงสัย หรือการจำลองสถานการณ์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเพื่อร่วมกันเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา
4. สรุปผลการเรียนรู้จากกิจกรรม
5. นำเสนอผลการเรียนรู้จากกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในอนาคต

สื่อ

1. ผู้บริหาร
2. คณะครู
3. ผู้ปกครอง
4. นักเรียน

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1.เข้าร่วมกิจกรรม สังเกตการณ์ พฤติกรรม และ เหตุการณ์ปัญหา ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ภายในโรงเรียน	แลกเปลี่ยนพูดคุยปัญหา กับคุณครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและตัวแทน นักเรียน	การสังเกต	แบบการเข้าร่วม กิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรม การ เขารวมกิจกรรม
2.เรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาชีพครู	การเขียนสรุปเรียนรู้ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาชีพ ครู ในใบงาน	การตรวจใบ งาน	แบบประเมินผลงาน
3.สามารถเตรียม ความพร้อมสำหรับการรับมือกับปัญหาที่ อาจเกิดขึ้น	การเขียนสรุปการเตรียม ความพร้อมสำหรับการ รับมือกับปัญหาที่อาจจะ เกิดขึ้นในใบงาน นำเสนอผลงาน	การตรวจใบ งาน	แบบประเมินผลงาน และการนำเสนอ ผลงาน

ใบงาน

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 กิจกรรม “โลกของคุณครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 ตอน เรียนรู้ปัญหา นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 3

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาชีพครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การเตรียมความพร้อมสำหรับการรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม “โลกของคุณครู”
 ตอน เรียนรู้ปัญหา

[illegible]

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอต่อเนื่อง การนำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิดสร้างสรรค์ ในการนำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสาร ที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด ค่อนข้างสมบูรณ์	การนำเสนอต่อเนื่อง การนำเสนอเป็นไป ตามขั้นตอน มีความคิดสร้างสรรค์ ในการนำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจนพอสมควร และมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม
1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอไม่ ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
กิจกรรม “โลกของคุณครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 4

จุดประสงค์

เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม “โลกของคุณครู” ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครูแล้ว
 นิสิตสามารถ

1. เรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน
2. สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนได้
3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของชีวิตที่ล้มเหลวของครู
4. บอกวิธีการรับมือไม่ให้ตนเองต้องมีชีวิตครูที่ล้มเหลว

แนวคิด

สิ่งหนึ่งที่ดีถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญของครู คือ การพัฒนาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้
 ให้แก่นักเรียน ซึ่งนักเรียนแต่ละคนย่อมมีปัญหาที่แตกต่างกันไป ในช่วงการเป็นนิสิตเป็นโอกาสที่
 จะได้ฝึกฝนตนเองในการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนเนื่องจากนิสิตยังอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัยที่มี
 อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญคอยเป็นที่ปรึกษา ช่วยเหลือดูแลและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การ
 สะสมประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในขณะที่ยังเป็นนิสิตจึงเป็นประสบการณ์ที่จะ
 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในอนาคต โดยเฉพาะหลังจากที่นิสิตทุกคนได้เลือกปัญหาและ
 ทดลองใช้วิธีต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาแล้ว ไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ การที่นิสิตทุกคนในชั้น
 ปีได้นำปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ได้ปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ย่อมทำให้เกิด
 องค์กรความรู้ที่หลากหลาย และแปลกใหม่เพิ่มมากขึ้น

การเรียนรู้ประสบการณ์ของความเป็นครู นอกจากการเรียนรู้จากครูที่ประสบความสำเร็จ
 ในหน้าที่การงานในการประกอบอาชีพครูแล้วนั้น การเรียนรู้ถึงความล้มเหลวในชีวิตของการเป็น
 ครูย่อมเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชีวิตของนิสิตเองในอนาคต

เนื้อหา

ปัญหาด้านการเรียนรู้ของนักเรียน

1. นักเรียนขาดแรงจูงใจขาดความกระตือรือร้นในการเรียน
2. นักเรียนมาจากครอบครัวที่ขาดความพร้อม ขาดความเอาใจใส่ มีปัญหา

3. นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์
4. นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
5. นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน
6. นักเรียนมีปัญหาการอ่านเขียนและสื่อสารภาษาไทย
7. นักเรียนมีจำนวนมากเกินไป

(ผลสำรวจจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด 225 เขต จากการประชุมผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560)

อุปสรรคต่อการทำหน้าที่ครู ในศตวรรษที่ 21

1. ภาระหนักนอกเหนือจากการสอน 22.93%
2. จำนวนครูไม่เพียงพอ สอนไม่ตรงกับวุฒิ 18.57%
3. ขาดทักษะด้านไอซีที 16.8%
4. ครูรุ่นใหม่ขาดจิตวิญญาณ ขณะที่ครูรุ่นเก่าไม่ปรับตัว 16.49%
5. ภาระการสอนที่มากเกินไป 14.33%
6. ขาดอิสระในการจัดการเรียนการสอน 10.88%

(สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และ

คุณภาพเยาวชน)

ปัญหาครูไทย

1. ปัญหาด้านคุณภาพของครู ที่ผ่านมามีพบว่าครูผู้สอนในสาขาวิชาสำคัญๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา เป็นต้น มักขาดแคลน หมายความว่า การพัฒนาคุณภาพครูเพื่อสอนในวิชาหลักยังคงขาดการพัฒนา แม้จะมีความพยายามในการพัฒนาวิชาชีพครู แต่การพัฒนาครูกลับมีการถูกมองว่ายังคงไม่มีความชัดเจนทางนโยบายในการที่จะสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงกับเนื้อหาสาระ เช่น บัณฑิตทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษา หันเข้ามาหาวิชาชีพครู

2. ปัญหาการขาดแคลนครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สำรวจภาวะการขาดแคลนครูในสังกัดตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค) ในปี 2550 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศยังขาดแคลนครูประมาณ 70,000 คน โดยมีสาเหตุจากการผลิตและบรรจุครูไม่สัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตาม การผลิตครูในแต่ละปีจะอยู่ที่ประมาณ 12,000 คน ในขณะที่อัตราการบรรจุครูใหม่ในแต่ละปีมีเพียง 3-4 พันคนเท่านั้น ซึ่ง

หมายความว่าในแต่ละปี บัณฑิตครูที่จบออกมาใหม่จะมีการตงงานหรือทำงานไม่ตรงสายงานเดิมเกินกว่าครึ่ง

3. ปัญหานี้สินครู ถือเป็นปัญหาหลักและบั่นทอนวิชาชีพครูมากที่สุด ทั้งนี้ปัจจุบันมีครูมากกว่า 130,000 คน อยู่ในสภาพมีหนี้สินล้นพ้นตัวเฉลี่ยหนึ่งคนละ 1.1 ล้านบาท ทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน มีคุณภาพชีวิตลดลง และต้องทำงานเพื่อหารายได้เสริม ทำให้การอุทิศตนต่อการปฏิบัติหน้าที่ครูได้ไม่เต็มที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนลดลง

(พิมพิดา โยธาสุมทร สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์)

การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 ปัญหาของเด็ก

1. นิสิตเรียนรู้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนภายในห้องเรียนร่วมกับครูประจำชั้น
2. ร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยปัญหาของนักเรียนกับคุณครูประจำชั้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน

3. ลงมือแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยภายในชั้นเรียน
4. สรุปผลการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนภายในห้องเรียน
5. นำเสนอผลการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนภายในห้องเรียน
6. นำปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหามาได้ปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

กิจกรรมที่ 2 ความล้มเหลวของครู

1. นิสิตเรียนรู้ปัญหาชีวิตที่ล้มเหลวของครู โดยการเชิญวิทยากรคุณครูที่มีประสบการณ์ล้มเหลวในชีวิตและพร้อมที่จะเปิดเผยข้อมูลให้นิสิตเพื่อเป็นตัวอย่างประสบการณ์ชีวิต หรือการให้นิสิตสัมภาษณ์คุณครูที่มีความใกล้ชิด เช่น ญาติพี่น้องที่ประกอบอาชีพครู เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้เรียนรู้เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยกัน
3. วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับผลกระทบ สาเหตุ และแนวทางการป้องกัน
4. ร่วมกันระดมความคิดเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเอง ในประเด็นของการป้องกันไม่ใช้ตนเองต้องเผชิญกับความล้มเหลวเช่นเดียวกับกรณีคุณครูที่ได้ศึกษา

5. สรุปผลการเรียนรู้
6. นำเสนอผลการเรียนรู้

สอ

1. นักเรียน
2. ครู
3. วิจัยในชั้นเรียน

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1. เรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน	แลกเปลี่ยนพูดคุยปัญหาของนักเรียนกับคุณครูประจำชั้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน	การสังเกต การตรวจใบงาน	แบบสังเกต พฤติกรรมการ เข้าร่วมกิจกรรม แบบประเมินผล งาน
2. สามารถแก้ไขปัญหเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนได้	การแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนและสรุปผลในใบงาน	การตรวจใบงาน	แบบประเมินผล งาน
3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของชีวิตที่ล้มเหลวของครู	การเขียนสรุปแนวความคิดหรือประสบการณ์การทำงานที่ได้รับไปเป็นแบบอย่างในใบงาน นำเสนอผลงาน	การตรวจใบงาน	แบบประเมินผล งานและการ นำเสนอผลงาน

ใบงานที่ 1

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 กิจกรรม “โลกของคุณครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 4

.....

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. วิธีการรับมือไม่ให้ตนเองต้องมีชีวิตครูที่ล้มเหลว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม “โลกของคุณครู”
 ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู

ใบงานที่ 2

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 กิจกรรม “โลกของคุณครู” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน
 ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 4

.....

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของชีวิตที่ล้มเหลวของครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. วิธีการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม “โลกของคุณครู”
 ตอน ปัญหาของเด็กกับความล้มเหลวของครู

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสาร ที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด ค่อนข้างสมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอเป็นไปตาม ขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจนพอสมควร และมีข้อผิดพลาด	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอไม่ ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม
 ตอน เรียนรู้ชุมชน นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1

จุดประสงค์

เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” ตอน เรียนรู้ชุมชน แล้ว

1. นิสิตสามารถบอกบริบท ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ของชุมชนตนเองได้
2. นิสิตสามารถวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของชุมชนตนเองได้
3. นิสิตเข้าใจปัญหาของชุมชน
4. นิสิตหาแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนได้

แนวคิด

จากหลักการและนโยบายของโครงการเพชรในตม หลังจากนิสิตเข้ารับการศึกษาวิชาชีพ ครุจนสำเร็จการศึกษาจะได้กลับไปปฏิบัติหน้าที่ครูยังชุมชนภูมิลำเนาของตนเองเพื่อเป็นการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ความรู้ ความมั่นคงภายในท้องถิ่น ซึ่งก่อนที่นิสิตจะจบการศึกษาไปนั้น จำเป็นต้องทำความรู้จักกับชุมชนของตนเอง เรียนรู้ชุมชนเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของชุมชนและหาแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนไว้ก่อน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของชุมชน รายละเอียดข้อมูลในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกันก่อนกลับไปทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้การทำงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปิดภาคเรียนที่เป็นโอกาสดีที่นิสิตจะมีกลับบ้านและทำกิจกรรมนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป

เนื้อหา

1. ในการเรียนรู้ชุมชนของนิสิตวิชาชีพครู นั้นถือได้ว่า มีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องศึกษารายละเอียด ประวัติของชุมชนอย่างแท้จริง ต้องมีความใกล้ชิดกับบุคคลในชุมชน เรียนรู้ภูมิปัญญาของชุมชน และเข้าใจบทบาทของตนเองต่อการเรียนรู้ชุมชน นักศึกษาวิชาชีพครู นอกจากจะเรียนในห้องเรียนแล้ว ด้านของการนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้กับชุมชน ควรมีการกำหนดกรอบของการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และเป็นกระบวนการที่ชัดเจน เน้นการปฏิบัติที่สามารถทำได้จริง มีการแบ่งภาระหน้าที่ของกลุ่มตามความถนัด และสร้างวิธีการเรียนรู้ชุมชนอย่างหลากหลายผ่านแนวความคิดของสมาชิกกลุ่ม จากนั้นเลือกสิ่งที่เป็นจุดสนใจของกลุ่มหรือจุดเน้นที่กลุ่ม

ต้องการพัฒนาหนึ่งอย่าง เพื่อสร้างนวัตกรรมทางแหล่งการเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดขึ้นกับชุมชน ที่ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกัน ทั้งต่อชุมชนและต่อนักศึกษาวิชาชีพครู

การเรียนรู้ชุมชนนั้นคือการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการกับภูมิปัญญาของคนสมัยก่อน เพื่อเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางด้านความคิด ค่านิยม รวมถึงการใช้ชีวิต เพื่อการได้มาซึ่งการพัฒนาของชุมชน ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง การเรียนรู้ชุมชนของนักศึกษาวิชาชีพครูนั้นถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในชั้นเรียน ที่หลังจากเรียนหลักวิชาการในห้องเรียนแล้วก็ต้องนำความรู้ที่ได้ ไปปรับใช้กับชุมชนที่ศึกษา หรือเรียกว่า การบริการวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ชุมชนอีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาได้มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน มีความสามัคคีในการทำงาน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักวางแผนการทำงาน ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดการเรียนการสอนด้วยการบริการสังคม จึงเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา จะต้องจัดการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำความรู้จักกับสังคมในสถานการณ์จริง ร่วมกันคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองถึงความต้องการของสังคมที่นักศึกษาอาศัยอยู่หรือชุมชนใกล้เคียง และนักศึกษาสามารถช่วยเหลือได้ตามบทบาทและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองคนหนึ่ง โดยการนำความรู้ในรายวิชาที่เรียนมาประยุกต์ใช้กับการบริการสังคม พร้อมทั้งได้เรียนรู้จากการลงมือช่วยเหลือสังคม ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้เข้าใจสภาพความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน ตลอดจนเกิดความผูกพันกับชุมชน มีความรับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการบูรณาการเนื้อหา รายวิชากับการจัดกิจกรรมบริการสังคม

(<http://parichartservice3.blogspot.com>)

2. ในการเรียนรู้ชุมชนของนิสิตวิชาชีพครู นั้นถือได้ว่า มีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องศึกษารายละเอียด ประวัติของชุมชนอย่างแท้จริง ต้องมีความใกล้ชิดกับบุคคลในชุมชน เรียนรู้ภูมิปัญญาของชุมชน และเข้าใจบทบาทของตนเองต่อการเรียนรู้ชุมชน นักศึกษาวิชาชีพครู นอกจากจะเรียนในห้องเรียนแล้ว ด้านของการนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้กับชุมชน ควรมีการกำหนดกรอบของการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และเป็นกระบวนการที่ชัดเจน เน้นการปฏิบัติที่สามารถทำได้จริง มีการแบ่งภาระหน้าที่ของกลุ่มตามความถนัด และสร้างวิธีการเรียนรู้ชุมชนอย่างหลากหลาย ผ่านแนวความคิดของสมาชิกกลุ่ม จากนั้นเลือกสิ่งที่เป็นจุดสนใจของกลุ่มหรือจุดเน้นที่กลุ่มต้องการพัฒนาหนึ่งอย่าง เพื่อสร้างนวัตกรรมทางแหล่งการเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดขึ้นกับชุมชน ที่ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกัน ทั้งต่อชุมชนและต่อนักศึกษาวิชาชีพครู

การเรียนรู้ชุมชนนั้นคือการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการกับภูมิปัญญาของคนสมัยก่อน เพื่อเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางด้านความคิด ค่านิยม รวมถึงการใช้ชีวิต เพื่อการได้มาซึ่งการพัฒนาของชุมชน ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง การเรียนรู้ชุมชนของนักศึกษาวิชาชีพครูนั้นถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในชั้นเรียน ที่หลังจากเรียนหลักวิชาการในห้องเรียนแล้วก็ต้องนำความรู้ที่ได้ ไปปรับใช้กับชุมชนที่ศึกษา หรือเรียกว่า การบริการวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ชุมชนอีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาได้มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน มีความภาคภูมิใจในการทำงาน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักวางแผนการทำงาน ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดการเรียนการสอนด้วยการบริการสังคม จึงเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา จะต้องจัดการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำความรู้จักกับสังคมในสถานการณ์จริง ร่วมกันคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองถึงความต้องการของสังคมที่นักศึกษาอาศัยอยู่หรือชุมชนใกล้เคียง และนักศึกษาสามารถช่วยเหลือได้ตามบทบาทและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองคนหนึ่ง โดยการนำความรู้ในรายวิชาที่เรียนมาประยุกต์ใช้กับการบริการสังคม พร้อมทั้งได้เรียนรู้จากการลงมือช่วยเหลือสังคม ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้เข้าใจสภาพความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน ตลอดจนเกิดความผูกพันกับชุมชน มีความรับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการบูรณาการเนื้อหารายวิชากับการจัดกิจกรรมบริการสังคม

(<http://parichartservice3.blogspot.com>)

3. ตัวอย่างปัญหาของชุมชน

สภาพปัญหาของเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบโดยแบ่งออกเป็นดังนี้

1. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ปัญหาการคมนาคมขนส่งระหว่างหมู่บ้านไม่สะดวก
- ปัญหาถนนชำรุดตามสภาพการใช้งานและภัยธรรมชาติ
- ปัญหาความต้องการไฟฟ้าภายในหมู่บ้าน
- ปัญหาระบบประปาไม่เพียงพอต่อการอุปโภค – บริโภค
- ปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค ในหน้าแล้ง

2. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

- ปัญหาการขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ
- ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ

- ปัญหาการขาดตลาดกลางรองรับผลผลิตทางการเกษตร
- ปัญหาการขาดด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนาการเกษตร
- ปัญหาขาดแคลนเงินในการลงทุนทำการเกษตร

3. ปัญหาด้านสังคม

- ปัญหาความยากจน
- ปัญหาการว่างงานของประชากรในเขตพื้นที่
- ปัญหาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- ปัญหาการไม่มีที่อยู่อาศัย

4. ปัญหาด้านสาธารณสุข

- ปัญหาการขาดแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุขและอนามัย
- ปัญหาการขาดการเฝ้าระวัง ป้องกันโรค
- ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด
- ปัญหาการให้บริการสุขภาพของผู้สูงอายุ , เด็ก , สตรี และคนพิการ ไม่ทั่วถึง
- ปัญหาการแพร่ระบาดและการป้องกันยุ่งลายและโรคพิษสุนัขบ้า
- ปัญหาการขาดสถานที่ออกกำลังกาย
- ปัญหาด้านการกำจัดสิ่งปฏิกูล ขยะมูลฝอย

5. ปัญหาด้านการเมืองการบริหาร

- ปัญหาสมาชิกสภาฯ ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่
- ปัญหาสมาชิกสภาฯ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงาน
- ปัญหาประชาชนยังเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานค่อนข้างน้อย

6. ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าและบุกรุกพื้นที่ป่า ซึ่งเป็นแหล่งน้ำต้นน้ำลำธาร
- ปัญหาการทิ้งสิ่งปฏิกูล เศษขยะ ลงสู่แม่น้ำ
- ปัญหาลำน้ำตื้นเขิน
- ปัญหาการลักลอบลำน้าสารณะ

7. ปัญหาด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- ปัญหาการขาดแคลนเครื่องมือในการบรรเทาสาธารณภัย

- ปัญหาขาดแคลนบุคลากรเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น
- ปัญหาบุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการบรรเทาสาธารณภัย

8. ปัญหาด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- ปัญหาขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อของราษฎร
- ปัญหาประชาชนได้รับการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
- ปัญหาขาดการพัฒนาด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา และสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ
- ปัญหาการไม่มีผู้สืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น
- ปัญหาการขาดแคลนห้องสมุดในเขตพื้นที่

(องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง)

การดำเนินกิจกรรม

1. ในช่วงการปิดภาคเรียน ให้นิสิตสำรวจชุมชน สำรวจโรงเรียน เก็บข้อมูลของหมู่บ้านตนเองในประเด็นต่าง ๆ เช่น การทำมาหากิน อาชีพ เศรษฐกิจ สังคม ปัญหา ความต้องการ ข้อมูลของหมู่บ้านตนเองเกี่ยวกับเรียนรู้ชุมชนของตนเอง โดยการเรียนรู้บริบทต่าง ๆ ภายในชุมชนอย่างหลากหลายวิธี ทั้งการสอบถาม การสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
2. เขียนสรุปผลการเรียนรู้ชุมชนของตนเอง บริบท ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ และผลข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน
3. นำเสนอข้อมูลจากการเรียนรู้ชุมชนมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันในรูปแบบของคลิปวิดีโอ เพื่อนำเสนอบริบทของชุมชนตนเอง จุดเด่น จุดด้อยของชุมชนและสิ่งที่นิสิตต้องการแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชนภูมิลำเนาของตนเอง
4. ถอดบทเรียนการเรียนรู้ชุมชนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

สื่อ

1. ชุมชนของตนเอง
2. ใบงาน/รูปภาพ/คลิปวิดีโอ
3. ผู้นำชุมชน/ชาวบ้านในชุมชน
4. โทรศัพท์/กล้อง สำหรับทำคลิปวิดีโอ
5. สมาชิกภายในชุมชน

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1.สามารถบอกบริบท ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ของชุมชนตนเองได้	เก็บข้อมูลของหมู่บ้านตนเองในประเด็นต่าง ๆ เรียนรู้ชุมชนของตนเอง	สำรวจชุมชน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	แบบการเข้าร่วมกิจกรรม
2.สามารถวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของชุมชนตนเองได้	การเขียนสรุปจุดเด่นจุดด้อยของชุมชนตนเองในใบงาน	การตรวจใบงาน	แบบประเมินผลงาน
3.เข้าใจปัญหาของชุมชน	การเขียนสรุปปัญหาของชุมชนในใบงาน การนำเสนอคลิปวิดีโอ	การสังเกต การนำเสนอผลงาน	แบบสังเกต พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม แบบประเมินผลงาน
4.หาแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนได้	การเขียนแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนในใบงาน การนำเสนอคลิปวิดีโอ	การสังเกต การนำเสนอผลงาน	แบบสังเกต พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม แบบประเมินผล

ใบงาน

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
ชื่อกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม
ตอน เรียนรู้ชุมชน นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1

.....

1. บอกบริบท ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ของชุมชนตนเอง

This image shows a full page of white paper with ten horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and extend across the entire width of the page. There is no text or other markings on the paper.

- ## 2. จุดเด่นของชุมชนตนเอง

[illegible]

3. จุดดี^๒ของชุมชนตนเอง

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

4. ปัญหาและความต้องการของชุมชน

[illegible]

5. แนวทางการแก้ปัญหาของชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. สิ่งที่น่าสนใจต่อการพัฒนาในชุมชนของตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม “คืนครูสู่สังคม”
ตอน เรียนรู้ชุมชน

ชื่อกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” ตอน เรียนรู้ชุมชน นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 1

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

เกณฑ์การพิจารณาระดับพฤติกรรม

คะแนน	5	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมมาก
คะแนน	3	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อยที่สุด

[illegible]

[illegible]

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอต่อเนื่อง การนำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิดสร้างสรรค์ ในการนำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียง ถูกต้องชัดเจน ใช้ภาษา เหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการ สื่อสารที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด ค่อนข้างสมบูรณ์	การนำเสนอต่อเนื่อง การนำเสนอเป็นไป ตามขั้นตอน มีความคิดสร้างสรรค์ ในการนำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียง ถูกต้องชัดเจน ใช้ภาษา เหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจนพอสมควร และมีข้อผิดพลาด	การนำเสนอต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียง ถูกต้องชัดเจน ใช้ภาษา เหมาะสม
1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอไม่ ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	ออกเสียง ถูกต้องชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก

กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึก
ความเป็นครูต่อสังคม
ชั้นปีที่ 2

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

ข้อกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม”

กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม

ตอน สามสัมพันธ์ชุมชน

นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 2

จุดประสงค์

เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน แล้ว นิสิตสามารถ

1. เข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชนได้
2. สถานสัมพันธ์ทำความคุ้นเคยกับสมาชิกภายในชุมชน

แนวคิด

จากหลักการและนโยบายของโครงการเพชรในตม หลังจากนิสิตเข้ารับการศึกษาวิชาชีพ ครุจนสำเร็จการศึกษาจะได้กลับไปปฏิบัติหน้าที่ครูยังชุมชนภูมิลำเนาของตนเองเพื่อเป็นการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ความรู้ ความมั่นคงภายในท้องถิ่น ซึ่ง ก่อนที่นิสิตจะจบการศึกษาไปนั้น จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมภายในชุมชน เพื่อทำความรู้จักกับ สมาชิกในชุมชนของตนเองไว้ก่อน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนของตนเองในช่วง ปิดภาคเรียน และได้กลับบ้าน

เนื้อหา

สถานศึกษากับชุมชนนั้นคงจะแยกออกจากกันเด็ดขาดไม่ได้ เพราะสถานศึกษาเปรียบเสมือนต้นไม้ ชุมชนเปรียบเหมือนพื้นดิน ยิ่งดินมีคุณภาพเพียงใดก็ย่อมทำให้ต้นไม้เติบโตได้เร็วแข็งแรง มีลำต้น กิ่งก้าน ใบ และผลที่ดี มีอายุยืนยาว นอกจากนี้ต้นไม้ยังช่วยยึดดินให้ติดอยู่ด้วยกันไม่ถล่มไปง่ายๆ ส่วนชุมชนเปรียบเหมือนพื้นดินให้ประโยชน์กับต้นไม้ พื้นดินจะดีมีคุณภาพดังที่ได้กล่าวมาแล้วก็เพราะเมื่อต้นไม้เติบโตมากขึ้น ใบไม้ ดอกไม้ ผลไม้แก่จัดก็จะร่วงหล่นลงพื้นดินมันก็จะกลายเป็นปุ๋ยในดินให้ประโยชน์กับต้นไม้ต่อไปอีกเช่นกัน ฉะนั้นต้นไม้และพื้นดินต้องพึ่งพาอาศัยกันฉันใด ชุมชนกับสถานศึกษาก็ต้องพึ่งพาอาศัยกันฉันนั้น (สุดา ทัพสุวรรณ.2545 : 23) ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานับเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนกลไกการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

การดำเนินกิจกรรม

1. ในช่วงการปิดภาคเรียน ให้นิสิตทำกิจกรรมสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรม หรืองานประเพณีวัฒนธรรมภายในชุมชน เพื่อทำความคุ้นเคยสมาชิกภายในชุมชน
2. เขียนสรุปผลการสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนของตนเอง
3. เมื่อเปิดภาคเรียน ให้นิสิตนำข้อมูลจากการสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนของตนเองมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน
4. สรุปผลการสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนของตนเองเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

สื่อ

1. กิจกรรมภายในชุมชน
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1. เข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชนได้	ภาพถ่ายการเข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชน	การทำใบงาน การสังเกต การนำเสนอผลงาน การแลกเปลี่ยน ความคิดระหว่างกัน	แบบการเข้าร่วมกิจกรรม แบบประเมินผลงาน แบบสังเกต พฤติกรรม
2. สานสัมพันธ์ทำความคุ้นเคยกับสมาชิกภายในชุมชน	การเขียนสรุปจุดเด่นจุดด้อยของชุมชนตนเองในใบงาน	การสังเกต การนำเสนอผลงาน การแลกเปลี่ยน ความคิดระหว่างกัน	แบบประเมินผลงาน แบบสังเกต พฤติกรรม

ใบงาน

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม
 ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 2

.....

1. กิจกรรมภายในชุมชนที่ได้เข้าร่วม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ประโยชน์จากการสานสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนของตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม “คืนครูสู่สังคม”
 ตอน สานสัมพันธ์ชุมชน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับพฤติกรรมกรร่วมกิจกรรมการเสริมสร้าง

จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

เกณฑ์การพิจารณาระดับพฤติกรรม

คะแนน 5 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อยที่สุด

[illegible]

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลใน การนำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มีรายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอต่อเนื่อง การนำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิดสร้างสรรค์ใน การนำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสาร ที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มีรายละเอียด ค่อนข้าง สมบูรณ์	การนำเสนอต่อเนื่อง การนำเสนอเป็นไปตาม ขั้นตอน มีความคิดสร้างสรรค์ใน การนำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน พอสมควรและ มีข้อผิดพลาด	การนำเสนอต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม
1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ไม่ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม
 ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 3

จุดประสงค์

เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการแล้ว นิสิตสามารถ

1. เข้าใจความต้องการของชุมชน
2. หาแนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชนได้

แนวคิด

จากหลักการและนโยบายของโครงการเพชรในตม หลังจากนิสิตเข้ารับการศึกษาวิชาชีพรูจนสำเร็จการศึกษาจะได้กลับไปปฏิบัติหน้าที่ครูยังชุมชนภูมิลำเนาของตนเองเพื่อเป็นการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ความรู้ ความมั่นคงภายในท้องถิ่น ซึ่งก่อนที่นิสิตจะจบการศึกษาไปนั้น จำเป็นต้องเรียนรู้ชุมชนเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนต่อไปในอนาคต

เนื้อหา

ตัวอย่างความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ปรับปรุงซ่อมแซมถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก

สะพาน คอนกรีตเสริมเหล็กและชุดลอกคลอง

- ขยายเขตไฟฟ้าและติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

ความต้องการด้านเศรษฐกิจ การผลิต การตลาด รายได้ และการมีงานทำ

- ฝึกอบรมให้ความรู้อาชีพ ด้านวิชาการ และการศึกษาดูงาน
- สนับสนุนเงินทุนพร้อมอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพเศรษฐกิจพอเพียง
- ให้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ความต้องการด้านสาธารณสุข

- ส่งเสริมสุขภาพอนามัยประชาชนทุกกลุ่มวัย
- ควบคุม ป้องกัน และระงับโรคติดต่อ โรคไข้เลือดออก
- ดูแลความสะอาด และส่งเสริมการสุขาภิบาลในครัวเรือนและชุมชน
- ควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดและโรคเอดส์

ความต้องการด้านน้ำกิน – น้ำใช้ และน้ำเพื่อการเกษตร

- จัดหาน้ำสะอาด ขยายเขตและปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน
- ปรับปรุงและบำรุงรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติ
- ให้มีการขุดลอกคูส่งน้ำ และกำจัดวัชพืช

ความต้องการด้านสังคม

- อนุรักษ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสียดิน และโรคเอดส์
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมส่งเสริมและ

พัฒนากลุ่มสตรีและเยาวชนด้านอาชีพ

ความต้องการด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

- ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพ พัฒนาแหล่งข้อมูลข่าวสาร
- ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ
- ส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและศูนย์เยาวชน
- พัฒนาและส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความต้องการด้านทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

- อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาศักยภาพบุคลากร และจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ให้เพียงพอในการ

ปฏิบัติงาน

- เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน
- เสริมสร้างการเฝ้าระวังการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

(องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง)

การดำเนินงานกิจกรรม

1. ในช่วงการปิดภาคเรียน ให้นิสิตสำรวจและเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน

2. เขียนสรุปผลข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน

3. เมื่อเปิดภาคเรียน ให้นิสิตนำข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนของตนเองมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

4. ระดมความคิดเพื่อช่วยกันหาแนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชน

5. สรุปแนวทางการตอบสนองความต้องการของชุมชน

สื่อ

1. สมาชิกภายในชุมชน
2. ใบบงาน

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1.เข้าใจความต้องการของชุมชน	สำรวจและเก็บข้อมูลภายในชุมชนของตนเองเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน	สำรวจชุมชน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสม	แบบสังเกต พฤติกรรมกร เขารวมกิจกรรม
2.หาแนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชนได้	การสรุปแนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชนในใบบงาน	การตรวจใบบงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน	แบบประเมินผล งาน แบบสังเกต พฤติกรรมกร เขารวมกิจกรรม

ใบงาน

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม
 ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 3

.....

1. ความต้องการของชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. แนวทางการตอบสนองความต้องการของชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม “คืนครูสู่สังคม”
 ตอน อะไรที่ชุมชนต้องการ

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มีรายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสาร ที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มีรายละเอียด ค่อนข้าง สมบูรณ์	การนำเสนอ ต่อเนื่อง การ นำเสนอเป็นไปตาม ขั้นตอน มีความคิด สร้างสรรค์ในการ นำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน พอสมควรและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม
1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ไม่ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
 ชื่อกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม
 ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 4

จุดประสงค์

เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน แล้ว

1. นิสิตสามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนได้
2. นิสิตสามารถบอกได้ว่าตนเองจะกลับไปสร้างประโยชน์อะไรบ้างให้แก่ชุมชน

แนวคิด

จากหลักการและนโยบายของโครงการเพชรในตม หลังจากนิสิตเข้ารับการศึกษาวิชาชีพ ครุจนสำเร็จการศึกษาจะได้กลับไปปฏิบัติหน้าที่ครูยังชุมชนภูมิลำเนาของตนเองเพื่อเป็นการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ความรู้ ความมั่นคงภายในท้องถิ่น ซึ่งก่อนที่นิสิตจะจบการศึกษาไปนั้น จำเป็นต้องวางแผนชีวิตของตนเองว่าจะกลับไปสร้างประโยชน์อะไรบ้างให้แก่ชุมชนของตนเอง ซึ่งก่อนที่นิสิตจะจบการศึกษาไปนั้น กิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน จะเป็นการฝึกให้นิสิตได้คิดและวางแผนในการทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนอย่างเป็นระบบ พร้อมด้วยการฝึกการทำงานที่มีอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเป็นที่ปรึกษา ก่อนที่จะกลับไปพัฒนาชุมชนของตนเองหลังจากจบการศึกษาไปแล้ว

เนื้อหา

1. ตัวอย่างการมีส่วนร่วมกับชุมชน

จากการศึกษาของ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : 189) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน และโรงเรียน ได้แบบของการมีส่วนร่วม 3 แบบ ประกอบด้วย

1) การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนแบบชายขอบ (Marginal Participation) เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมมือ หรือการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่มีข้อจำกัดอันทำให้มีการมีส่วนร่วมไม่เต็มที่ คือมีน้อยนั่นเอง ข้อจำกัดนี้อาจเกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่าง 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งรู้สึกว่าเขาอยู่ต่ำกว่าหรือมีทรัพยากรเชิงอำนาจ เช่น เป็นผู้มีความรู้ต่ำกว่าจึงทำให้ไม่ปรารถนาเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ นั่นคือความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมน้อย

2) การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนแบบเป็นบางส่วน (Partial Participation) การมีส่วนร่วมแบบบางส่วนเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องของประชาชนในชุมชน หรือกิจกรรมการศึกษาใน

ระดับความเข้มข้นมากกว่าแบบชายขอบ กิจกรรมโดยคณะกรรมการโรงเรียนจึงมีความสำคัญที่รัฐถือว่าเป็นนโยบายสำคัญ ซึ่งสามารถสร้างความชอบธรรมในการจัดการศึกษาของไทย

3) การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนโดยทั้งสองฝ่ายร่วมกันอย่างเข้มข้น และเท่าเทียมกัน ต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลต่อกิจกรรมร่วมกัน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมได้เต็มที่

จากทั้ง 3 แบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนคงเป็นที่ชัดเจนว่าความคาดหวังของทุกคนคงอยากให้เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์มากที่สุด แต่ความเป็นจริงแล้วความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะอยู่ในแบบบางส่วน หรือไม่ก็แบบชายขอบเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ระบบการศึกษาของประเทศประสบกับปัญหาหลายอย่างตามมา

2. เป้าหมายในการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชน มีเป้าหมายสำคัญที่จะต้องพัฒนา ดังนี้

1. การพัฒนาคน คือการทำให้คนในชุมชนนั้นมีคุณภาพดีขึ้น ทั้งกายใจและสติปัญญา ซึ่งในแต่ละแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่างก็มีจุดมุ่งเน้นที่จะพัฒนาคนต่าง ๆ กัน ไป แต่ที่ปรากฏชัดเจนเป็นรูปธรรมคือในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้ระบุเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพคนไว้สามลักษณะดังนี้

เก่ง : มีความสามารถและรู้จักความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจมุ่งมั่นสู่จุดหมาย สามารถตัดสินใจได้ แก้ปัญหาเป็น แสดงออกได้อย่างเหมาะสม มีความยืดหยุ่น และมนุษย์สัมพันธ์ดีกับคนอื่น (IQ)

ดี : รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองได้ แสดงออกได้เหมาะสมกับบุคคล โอกาสและสถานที่ รู้จักเห็นอกเห็นใจคนอื่น มีความรับผิดชอบ รู้จักการให้และการรับ รู้จักยอมรับผิด ให้ภัย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

สุข : ภูมิใจในตัวเอง เห็นคุณค่าและมีความเชื่อมั่นตนเอง พอใจชีวิต มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน มีความสงบทางใจ รู้จักการผ่อนคลาย กิจกรรมเสริมความสุข (การผสมผสานประโยชน์ระหว่าง IQ กับ EQ)

2. การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุได้แก่อาคารสถานที่ สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เป้าหมายสำคัญคือ จะต้องพัฒนาให้สภาพแวดล้อมไม่ถูกทำลาย มีวิสัยที่จะรับภาระ (Carrying Capacity) ให้ประโยชน์แก่ชุมชนในปัจจุบันสภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติได้ถูกทำลายลงไปมากทั้งในเชิงคุณภาพ (อากาศเป็นพิษ น้ำเสีย ขยะ ฯลฯ) และในเชิงปริมาณ (ความหลากหลายทางชีวภาพ แร่ธาตุทรัพยากรธรรมชาติ

บางชนิด ภาวะขาดแคลนน้ำ ฯลฯ) ซึ่งสภาพการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

การดำเนินกิจกรรม

1. ในช่วงการปิดภาคเรียน ให้นิสิตทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยการประสานงานกับผู้นำชุมชน สมาชิกภายในชุมชนเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นทีมงานในการทำงาน เพื่อปูพื้นฐานความคุ้นเคย ความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับนิสิตก่อนจะจบการศึกษาและกลับมาพัฒนาชุมชนของตนเอง
2. นิสิตวิเคราะห์ความรู้ความสามารถของตนเองในการวางแผนงาน และความตั้งใจที่จะกลับไปสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนของตนเอง
3. เขียนสรุปผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนของตนเองและความตั้งใจของตนเองในการสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนของตนเอง
5. นำเสนอแผนงานและข้อมูลจากการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนของตนเองมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเพื่อแลกเปลี่ยนร่วมกัน
6. สรุปผลการวางแผนเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนของตนเองและผลดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนของตนเองเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

สื่อ

1. แผนงานกิจกรรมพัฒนาชุมชนของตนเอง
2. ใบงาน
3. สมาชิกในชุมชน
4. รูปกิจกรรม

การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์	การวัดและประเมินผล		
	ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีวัด	เครื่องมือวัด
1.สามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนได้	จัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	การสังเกตการนำเสนอผลงาน	แบบการเข้าร่วมกิจกรรม แบบประเมินผลงาน
2.สามารถบอกได้ว่าตนเองจะกลับไปสร้างประโยชน์อะไรบ้างให้แก่ชุมชน	การเขียนความตั้งใจของตนเองในการกลับไปพัฒนาชุมชนในใบงาน	การตรวจใบงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน	แบบประเมินผลงาน แบบสังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม

ใบงาน

กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
ชื่อกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” กิจกรรมด้านจิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม
ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 4

1. สิ่งทีนินิสิตจะกลับไปทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนของตนเองมีอะไรบ้าง

[illegible]

กิจกรรม “คืนครูสู่สังคม”
ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน

ชื่อกิจกรรม “คืนครูสู่สังคม” ตอน กลับคืนสู่...ชุมชน นิสิตโครงการเพชรในตม ชั้นปีที่ 4

จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม

เกณฑ์การพิจารณาระดับพฤติกรรม

คะแนน 5 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมน้อยที่สุด

[illegible]

[illegible]

เกณฑ์การประเมินผลงานและการนำเสนองาน

ระดับ คะแนน	รายละเอียดการประเมินผลงาน			
	เนื้อหาในใบงาน	ข้อมูลในการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา
4	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียดครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด สมบูรณ์	การนำเสนอต่อเนื่อง การนำเสนอราบรื่น เป็นไปตามขั้นตอน มีความคิดสร้างสรรค์ ในการนำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสาร ที่ดี
3	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาสอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจน ถูกต้อง มี รายละเอียด ค่อนข้างสมบูรณ์	การนำเสนอต่อเนื่อง การนำเสนอเป็นไป ตามขั้นตอน มีความคิดสร้างสรรค์ ในการนำเสนอ มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย
2	รายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ เรียบเรียงไม่เนื้อหาดี เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอ ชัดเจนพอสมควร และมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเหมาะสม
1	เรียบเรียงเนื้อหาดี เนื้อหาไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่สอดคล้อง รายละเอียดไม่ ครอบคลุม	ข้อมูลนำเสนอไม่ ชัดเจนและมี ข้อผิดพลาด	การนำเสนอไม่ต่อเนื่อง ไม่มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาไม่ เหมาะสม เข้าใจยาก

แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม (ประเมินตนเอง)

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อคำถามทุกข้ออย่างละเอียด เลือกตอบโดยใส่เครื่องหมาย ✓

ในช่องระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ในแต่ละข้อ ที่นิสิตเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของตนเอง ตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว โดยพิจารณาเกณฑ์ในการเลือกตอบ ดังต่อไปนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตค่อนข้างมาก
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตเท่าไรนัก
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตเลย

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
1.	ข้าพเจ้ามีความรักและศรัทธาใน วิชาชีพครู					
2.	ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจในวิชาชีพครู					
3.	ข้าพเจ้าตระหนักว่าอาชีพครูเป็น อาชีพที่มีเกียรติ					
4.	ข้าพเจ้าตระหนักในบทบาทหน้าที่ ของการเป็นครู					
5.	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจที่จะแสวงหา ความรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ อยู่เสมอ					

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
6.	ข้าพเจ้ามีความมุ่งมั่นในการทำงาน อย่างเต็มความสามารถ					
7.	ข้าพเจ้าดำเนินชีวิตโดยยึดหลัก คุณธรรม จริยธรรมเสมอ					
8.	ข้าพเจ้าประพฤติปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และ จิตใจ					
9.	ข้าพเจ้ามีความรัก ความเมตตาและ ความเอาใจใส่นักเรียน					
10.	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจที่จะสอนให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่					
11.	ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ความแตกต่างของนักเรียน					
12.	ข้าพเจ้าตั้งใจที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้ เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ ถูกต้องดีงาม					

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
13	ข้าพเจ้าจะเป็นที่ปรึกษาและผู้ให้ ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนทุกคนอย่าง เท่าเทียมกัน					
14	ข้าพเจ้าจะส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนา ในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์					
15	ข้าพเจ้าจะสอนให้ผู้เรียนมีความ มุ่งมั่น ทำในสิ่งที่ตนตั้งใจจนประสบ ความสำเร็จ					
16	ข้าพเจ้ารู้สึกสำนึกรักภุมิลาเนาของ ตนเอง					
17	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจที่จะกลับไป พัฒนาชุมชนตนเอง					
18	ข้าพเจ้าจะให้ความร่วมมือในการ พัฒนาชุมชน					
19	ข้าพเจ้าจะเสียสละเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม					

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
20	ข้าพเจ้าจะยึดมั่นในชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์					

แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม (ประเมินโดยเพื่อน)

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อคำถามทุกข้ออย่างละเอียด เลือกตอบโดยใส่เครื่องหมาย ✓

ในช่องระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ในแต่ละข้อ ที่นิสิตเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของตนเอง ตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว โดยพิจารณาเกณฑ์ในการเลือกตอบ ดังต่อไปนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตค่อนข้างมาก
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนิสิตปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตเท่าไรนัก
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตเลย

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
1.	เพื่อนมีความรักและศรัทธาใน วิชาชีพครู					
2.	เพื่อนรู้สึกภาคภูมิใจในวิชาชีพครู					
3.	เพื่อนตระหนักว่าอาชีพครูเป็นอาชีพ ที่มีเกียรติ					
4.	เพื่อนตระหนักในบทบาทหน้าที่ของ การเป็นครู					
5.	เพื่อนมีความตั้งใจที่จะแสวงหา ความรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ อยู่เสมอ					

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
6.	เพื่อนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน อย่างเต็มความสามารถ					
7.	เพื่อนดำเนินชีวิตโดยยึดหลัก คุณธรรม จริยธรรมเสมอ					
8.	เพื่อนประพฤติปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และ จิตใจ					
9.	เพื่อนมีความรัก ความเมตตาและ ความเอาใจใส่นักเรียน					
10.	เพื่อนมีความตั้งใจที่จะสอนให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่					
11.	เพื่อนให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ความแตกต่างของนักเรียน					
12.	เพื่อนตั้งใจที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดี งาม					

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
13	เพื่อนจะเป็นที่ปรึกษาและผู้ให้ความ ช่วยเหลือแก่ผู้เรียนทุกคนอย่างเท่า เทียมกัน					
14	เพื่อนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาใน ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์					
15	เพื่อนจะสอนให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ทำในสิ่งที่ตนตั้งใจจนประสบ ความสำเร็จ					
16	เพื่อนรู้สึกสำนึกรักภุมิลาเนาของ ตนเอง					
17	เพื่อนมีความตั้งใจที่จะกลับไป พัฒนาชุมชนตนเอง					
18	เพื่อนจะให้ความร่วมมือในการ พัฒนาชุมชน					
19	เพื่อนจะเสียสละเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม					

ข้อ	จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิต โครงการเพชรในตม	ระดับความคิดเห็น				
		จริง ที่สุด (5)	จริง (4)	ค่อนข้าง จริง (3)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ จริง (1)
20	เพื่อนจะยึดมั่นในชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์					

**แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็น
ครูของนิสิตโครงการเพชรในตม**

คำชี้แจง ขอให้นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของ
นิสิตโครงการเพชรในตม ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความคิดเห็นของตนเองต่อการ
ร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมในครั้งนี้

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับของความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านรูปแบบกิจกรรม						
1.	ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม					
2.	ความเป็นไปได้ของรูปแบบกิจกรรม					
3.	ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบกิจกรรม					
4.	ความถูกต้องครบคลุมของรูปแบบกิจกรรม					
ด้านกิจกรรมในรูปแบบ						
5.	ลักษณะกิจกรรมมีความเหมาะสมในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู					
6.	ความน่าสนใจของกิจกรรมในรูปแบบ					
7.	กิจกรรมในรูปแบบมีความหลากหลาย					
ด้านการดำเนินกิจกรรม						
8.	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม					
9.	ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่อง					
10.	สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
ด้านการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม						
11.	ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นครู					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับของความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
12.	ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู					
13.	การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู					

ภาคผนวก ง

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์

วัตถุประสงค์	ข้อคำถามในการสัมภาษณ์	ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในการสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์			IOC
		สอดคล้อง (1)	ไม่ แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	
ถอดบทเรียน กิจกรรมการ เสริมสร้าง จิตสำนึก ความเป็นครู ของนิสิต โครงการ เพชรในตม	1. จิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่มีลักษณะที่สำคัญมีอะไรบ้าง มีลักษณะเป็นอย่างไร - จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง - จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน - จิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม		1	4	0.90
	2. กิจกรรมใดบ้างที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม - กิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง - กิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน - กิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้าง			5	1.00

ถอบทเรียน กิจกรรมการ เสริมสร้าง จิตสำนึก ความเป็นครู ของนิสิต โครงการ เพชรในตม	3. รูปแบบกิจกรรมในลักษณะใดที่ เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกความ เป็นครูของนิสิตโครงการเพชรใน ตม - ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการ เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อ ตนเอง - ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการ เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อ นักเรียน - ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการ เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูต่อ สังคม		1	4	0.90
	4. ลักษณะกิจกรรมใดที่ก่อให้เกิด การเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็น ครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่ ยั่งยืน		1	4	0.90
	5. จิตสำนึกความเป็นครูใน ประเด็นใดที่ควรได้รับการปลูกฝัง และพัฒนาให้มากขึ้น			5	1.00
	6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการ เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู			5	1.00

ข้อเสนอแนะ

1. มีคำสำคัญ (key word) ในข้อคำถาม ได้แก่ กิจกรรม ลักษณะ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมที่ยั่งยืน ที่นิยามเพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจที่ชัดเจนของผู้วิจัยเอง และผู้ตอบเข้าใจตรงกัน
2. จิตสำนึกเป็นสิ่งที่ทำยากมากน่าจะต้องเริ่มปลูกกันตั้งแต่นิสิตเข้าเรียนครูในปี 1 แล้วต้องให้เป็นครูของจริงในสถานที่จริงเหมือน job shadow ควบนิสิตจะอินมากกว่าเรียนแค่ในมหาวิทยาลัย
3. ที่เขียนมาเป็นคำอธิบายแต่อยากเห็นตัวอย่างกิจกรรมจริง ๆ ที่ทำ ถ้ายกตัวอย่างได้ชัดเจนกว่านี้จะดีมากเลยครับ เช่น มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีกิจกรรมครูพลศึกษาไปสอนฟุตบอลให้เด็กกลุ่มเสี่ยงในชุมชน ประมาณอย่างนั้นะครับถ้าจัดกลุ่มตัวอย่างกิจกรรมจะเห็นภาพมากขึ้นครับ
4. เพิ่มคำถามโดยยกตัวอย่างกิจกรรมต่าง ๆ แล้วถามเพิ่มเติมว่า สร้างเสริมจิตสำนึกอย่างไร
5. ควรจะมีข้อคำถามเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลกิจกรรมที่เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครู

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหัวข้อในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์	หัวข้อในการสนทนากลุ่ม (Focus group)	ความสอดคล้องระหว่างหัวข้อในการสนทนากลุ่มกับวัตถุประสงค์			IOC
		สอดคล้อง (1)	ไม่ แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	
เพื่อร่างรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตม	1. จิตสำนึกความเป็นครูที่สำคัญ มีความจำเป็นและเป็นสิ่งที่ควรมีของนิสิตโครงการเพชรในตม มีอะไรบ้าง จากจิตสำนึกความเป็นครูทั้ง 3 ด้าน ดังต่อไปนี้ - จิตสำนึกความเป็นครูต่อตนเอง - จิตสำนึกความเป็นครูต่อนักเรียน - จิตสำนึกความเป็นครูต่อสังคม		1	4	0.90
	2. กิจกรรมในลักษณะใดที่จะสามารถนำมาเป็นกระบวนการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูของนิสิตโครงการเพชรในตมได้			5	1.00

วัตถุประสงค์	หัวข้อในการสนทนากลุ่ม (Focus group)	ความสอดคล้องระหว่างหัวข้อใน การสนทนากลุ่มกับวัตถุประสงค์			IOC
		สอดคล้อง (1)	ไม่ แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	
	- ลักษณะกิจกรรมที่เป็น การเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูต่อตนเอง - ลักษณะกิจกรรมที่เป็น การเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นครูต่อนักเรียน - ลักษณะกิจกรรมที่ เสริมสร้างจิตสำนึกความ เป็นครูต่อสังคม				
เพื่อร่าง รูปแบบ กิจกรรมการ เสริมสร้าง จิตสำนึก ความเป็นครู ของนิสิต	3. องค์ประกอบของรูปแบบ กิจกรรมการเสริมสร้าง จิตสำนึกความเป็นครูของ นิสิตโครงการเพชรในตม ควรจะประกอบไปด้วย อะไรบ้าง			5	1.00
โครงการ เพชรในตม	4. การจัดลำดับกิจกรรม ระยะเวลาในการดำเนิน กิจกรรมการเสริมสร้าง จิตสำนึกความเป็นครูของ นิสิตโครงการเพชรในตม ต้องคำนึงถึงปัจจัยใดบ้าง			5	1.00

วัตถุประสงค์	หัวข้อในการสนทนากลุ่ม (Focus group)	ความสอดคล้องระหว่างหัวข้อใน การสนทนากลุ่มกับวัตถุประสงค์			IOC
		สอดคล้อง (1)	ไม่ แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	
	ควรใช้หลักเกณฑ์ องค์ประกอบใดในการ พิจารณาบ้าง				
	5. ปัญหาและอุปสรรคใน การดำเนินกิจกรรมการ เสริมสร้างจิตสำนึกความ เป็นครูของนิสิตโครงการ เพชรในตมมีอะไรบ้าง และ มีข้อเสนอแนะในการแก้ไข อย่างไร			5	1.00
	6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบ กิจกรรมการเสริมสร้าง จิตสำนึกความเป็นครูของ นิสิตโครงการเพชรในตม			5	1.00

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อความชัดเจนในการแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนาและการสรุปแต่ละคำถาม
ควรมีประเด็นเดียว
2. ควรถามถึง Content หรือรูปแบบของการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูด้วย เพราะ
การอบรม วิธีการนี้อาจจะไม่เหมาะสมกับคนในยุคนี้อย่างไร

ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็น
ครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
(ประเมินตนเอง)

คนที่	คะแนนก่อนทำกิจกรรม	คะแนนหลังทำกิจกรรม
1.	37	49
2.	42	50
3.	42	50
4.	44	48
5.	48	50
6.	49	50
7.	41	49
8.	44	50
9.	44	50
10.	25	48
11.	25	37
12.	48	50
13.	39	47
14.	48	50
15.	35	47
16.	39	48
17.	45	50
18.	48	50
19.	39	48
20.	48	50
21.	25	48
22.	33	50
23.	25	37

คนที่	คะแนนก่อนทำกิจกรรม	คะแนนหลังทำกิจกรรม
24.	31	47
25.	37	50
26.	39	50
27.	39	48
28.	41	49
29.	25	37
30.	37	49
31.	42	50
32.	37	50
33.	41	50
34.	37	50
35.	48	50
36.	39	50
37.	40	50
38.	33	50
39.	31	47
40.	20	48
ค่าเฉลี่ย	38.25	48.27

ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็น
ครูของนิสิตโครงการเพชรในตม
(ประเมินโดยเพื่อน)

คนที่	คะแนนก่อนทำกิจกรรม	คะแนนหลังทำกิจกรรม
1.	37	48
2.	40	47
3.	32	49
4.	43	48
5.	36	49
6.	34	47
7.	32	49
8.	32	50
9.	35	50
10.	34	40
11.	27	39
12.	47	46
13.	40	47
14.	45	50
15.	31	47
16.	31	48
17.	32	50
18.	34	50
19.	39	48
20.	33	50
21.	34	50
22.	34	40
23.	27	39
24.	34	46

คนที่	คะแนนก่อนทำกิจกรรม	คะแนนหลังทำกิจกรรม
25.	34	47
26.	37	50
27.	32	50
28.	35	48
29.	31	50
30.	33	49
31.	31	50
32.	30	47
33.	41	50
34.	37	49
35.	32	49
36.	39	50
37.	42	48
38.	33	50
39.	32	47
40.	25	48
ค่าเฉลี่ย	34.67	47.72

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวเพ็ญพัทธ์ ภูมิมาลา
วัน เดือน ปี เกิด	23 ม.ค.2529
สถานที่เกิด	ประจวบคีรีขันธ์
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี การศึกษาด้านจิต (กศ.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 1 การประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	125/2 หมู่ 12 ต.ห้วยยาง อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77130

